

Bůh a duše

Misionární knížka

Nově upravili Redemptoristé

34. vydání

(14. nově upravené)

Český Těšín 1947

Nákladem Exercičního domu ve Frýdku

Imprimi potest.

Pragae, die 1. Novembris 1946.

P. Franciscus Suchomel, CSsR.

Sup. Prov.

Nihil obstat.

P. Dr Constant. Miklik CSsR.

Censor

Imprimatur.

Pragae, die 4. Novembris 1946.

Prael. Dr Theophilus Opatrný,

Vicarius Capitularis

N. ~~1646~~1.

PŘEDMLUVA.

Když lidé slyší o misiích, myslívají obyčejně na pohanské misie v zámoří. Do pohanských krajin odcházejí misionáři, aby nesli pohanům světlo víry Kristovy.

Avšak Církev svatá si přeje naléhavě (kan. 1349), aby misie byly konány i katolíkům. Konají se tak, že do farnosti přijdou řeholní kněží, dva i více, po celý týden hlásají ráno i večer slovo Boží, a celé farnosti poskytují příležitost, aby hodně přijala svaté svátosti.

Doba misie jest dobou velkých milostí pro každého farníka. Když se jí pilně zúčastní, bývá povzbuzen k novému životu a vrací se k svému dennímu zaměstnání s hlubokým pokojem v duši a s porozuměním pro své stavovské povinnosti. Svatá misie působí mocný dojem svými slavnostmi: slavnostním společným přijímáním jednotlivých stavů, slavností Velebné Svátosti, Mariánskou slavností a závěrečnou slavností Misijního kříže, jež se zpravidla rozvine v mohutnou manifestaci víry a lásky.

Po misii misionáři odejdou. Farníkům zanechávají *Misionární* knížku. Vedle Misijního kříže jest *Misionární* knížka hlavní památkou na krásné dny duchovní radosti a svatého nadšení. Má připomínati farníkům, co slyšeli při misii a co si sami při ní umínili. Jest v ní proto jádro misijních promluv, podrobné poučení o modlitbě, jež jest hlavním prostředkem setrvání v dobrém, poučení o hodném přijímání sv. svátostí, o stavovských povinnostech a důležitých časových otázkách víry a mravů.

Od r. 1830, kdy česká „*Misionární knížka*“ vyšla ve Vídni po prvé, přivedla již mnoho duší na dobrou cestu. Do r. 1863 vyšlo ve Vídni 15 vydání. Třetí vydání vyšlo r. 1836 v Praze. Od r. 1863 do 1878 vyšlo alespoň pět vydání v Jindřichově Hradci. Od r. 1883 vychází nově upravená „*Misionární knížka*“ opět v Praze. Do roku 1935 vyšlo zde 13 vydání. Celkový náklad posledních třinácti pražských vydání (1883—1935) činil 235.000 výtisků.

Misionární knížku provázelo vždy zřejmé požehnání Boží a mocná přímluva Panny Marie. Kéž ji provází i v tomto novém vydání čtrnáctém.

Poznámka. U některých modliteb v *Misionární knížce* jest hvězdička. Znamená to,

že každý, kdo se modlí onu modlitbu denně, může získati jednou za měsíc plnomocné odpustky, když přijme svaté svátosti a pomodlí se na úmysl Svatého Otce alespoň jedenkrát Otčenáš, Zdrávas a Sláva Otci.

Část I.

Modlitby a pobožnosti.

Modlitba.

A) Co jest modlitba.

Modlitba jest nábožné povznesení mysli k Bohu. Myslí-li člověk na Boha jen chladně, bez pobožnosti, nemodlí se. Zbožně obracíme svou mysl k Pánu Bohu, když

jej chválíme, na př. v písni „Bože, chválíme tebe“;

nebo mu děkujeme za přijatá dobrodiní, na př. po sv. přijímání;

nebo jej odprošujeme a umiřujeme za hříchy své neb hříchy jiných lidí;

nebo mu přednášíme své prosby za splnění svých potřeb.

Obracíme-li se k Pánu Bohu jen žbožnými myšlenkami a city beze slov, konáme tak

zvanou *modlitbu rozjímavou*; povznášíme-li svou mysl k němu pomocí slov, jest to *modlitba ústní*. Je-li sestaveno více ústních modliteb nebo jiných dobrých skutků v nějaký celek, říkáme jim *pobožnosti*, na př. pobožnost sv. růžence, pobožnost křížové cesty, ranní pobožnost atd.

B) Proč se máme modliti.

Jest to výslovné přikázání Pána Ježíše. Sv. Lukáš (18, 1) praví o Pánu Ježíši: „*Pověděl jim také podoběnství o tom, že jest potřebí vždycky se modliti a neustávat.*“ Modlitbě nás učil Pán Ježíš také svým příkladem. Celý jeho život byl ustavičnou modlitbou.

Pán Ježíš nám přikázal modlitbu proto, že *se bez ní nemůžeme spasiti*. Do nebe nepůjdeme, jestliže nezachováme Boží přikázání; přikázání však nezachováme, nepomůžeme-li nám Bůh svou milostí: „*Beze mne nemůžete činiti nic.*“ (Jan 15, 5) Pán Bůh nám však chce obyčejně pomoci jen s podmínkou, že se budeme modliti: „*Proste, a bude vám dáno; hledejte, a naleznete; tlučte, a bude vám otevřeno.*“ (Luk. 11, 9) Proto praví Učitel Církve, sv. Alfons Maria z Liguori: „*Kdo se modlí, jistě se spasí; kdo se nemodlí, jistě zahyne.*“

C) Jak se máme modliti.

a) *Uctivě a pokorně*; neboť modlitba jest rozmluva s nejvznešenější a nejsvětější Bytostí — s Pánem Bohem. To platí i o modlitbě k svatým, neboť svatí jsou u Pána Boha. Chraň se proto roztržitosti v myšlenkách a nedbalého držení těla.

b) *Důvěrně*. Žádá to Pán Ježíš: „*Začkoli budete prositi v modlitbě, věřte, že to dostanete, a stane se vám to.*“ (Mar. 11, 24) S naprostou jistotou a důvěrou *musíme* prositi o milosti potřebné k spasení, na př. o odpuštění hříchů a milost posvěcující. O věci časné, na př. zdraví, úspěch v práci, smíme prositi jen s odevzdaností do vůle Boží, poněvadž nevíme, co je pro naši duši lepší.

c) *Vytrvale*; totiž dokud jsme na světě, neboť až do smrti jsme v nebezpečí těžkého hříchu, a proto i v nebezpečí zavržení. „*Jest potřebí vždycky se modliti a neustávati.*“ (Luk. 18, 1)

Každodenní modlitby.

A) Ranní modlitby.

První okamžiky dne zasvěť Pánu Bohu. Jakmile se probudíš, poznamenej se sv. kří-

žem a vstaň jako horlivý služebník, když ho volá pán do práce. Hbitě se stroj s veškerou slušností. Měj na paměti, že tě Bůh vidí a že anděl strážný dlí po tvém boku. Potom poděkuj Pánu Bohu, že tě zachoval na živu a uchránil ode všeho zlého; pokloň se jeho velebnosti; vzbud' dobrý úmysl, že budeš celý den všechno konati a trpěti pro něho; učiň pevné předsevzetí, že splníš všechny své povinnosti a budeš se varovati každého hříchu a blízké příležitosti k němu; pros Boha o potřebné milosti, zvláště za ochranu před hříchem.

a) *Poděkování:*

Ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého. Amen. (Odp. 100 dní) Ježíši, Maria, Josefe, obětují vám srdce své i duši svou. V tebe věřím, v tebe doufám, tebe miluji, tobě se klaním, blažená Trojice, jeden Bože; smiluj se nade mnou nyní i v hodinu mé smrti a spas mě. (Odp. 300 dní)

Děkuji ti co nejvroucněji za všechna dobrodiní a zvláště za to, že jsi mě tuto noc ráčil zachovati a ochrániti ode všeho zlého.

b) *Dobrý úmysl:*

Bože můj, zasvěcuji ti dnešní den a chci jej prožítí jen pro tebe. Všechno pro tebe,

nejsvětější Srdce Ježíšovo. (Odp. 300 dní).
Ó Maria, učiň, ať žiji v Bohu, s Bohem a pro Boha. (Odp. 300 dní) Přeji si též získati všechny odpustky, jež získati mohu, a skládám je do rukou nejsvětější Matky Páně.

c) *Předsevzetí:*

Chci dostáti, Pane Bože, všem svým povinnostem. Nauč mne, Hospodine, plniti svou vůli, neboť Bůh můj jsi ty. (Odp. 500 dní*)

d) *Prosba.*

Rač, Hospodine, ochránit nás od hříchu dnešního dne. (Odp. 500 dní*) Matko moje, zachraň mne dnes od hříchu smrtelného. (Odp. 300 dní, když připojíš 3 Zdrávasy)

Za ochranu čistoty: Zdrávas Maria... Po něm: Pro své neposkvrněné početí, ó Maria, učiň tělo mé čistým a duši mou svatou. (Odp. 300 dní)

Nemáš-li kdy vykonati tyto modlitby kleče, konej je při oblékání nebo aspoň řekni upřímně:

Bože můj, věřím, že jsi mi přítomen, kláním se ti a miluji tě z celého srdce. Děkuji ti za všechna tvá dobrodiní. — Vše, co dnes budu mysliti, mluvíti, konati a trpěti, obětuji tobě. — Přeji si též býti účastným od-

pustků, které dnes mohu získati, a skládám je do rukou nejblahoslavenější Panny Marie.

Potom vykonej kleče své obvyklé modlitby:

Modlitba Páně:

Otče náš, jenž jsi na nebesích! — Posvěť se jméno tvé. — Přijď království tvé. — Buď vůle tvá jako v nebi tak i na zemi. — Chléb náš vezdejší dej nám dnes; — a odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům; — a neuvod' nás v pokušení, ale zbav nás od zlého. — Amen.

Pozdravení andělské:

Zdravas Maria, milosti plná; — Pán s tebou! Požehnaná tys mezi ženami, — a požehnaný plod života tvého, Ježíš. — Svatá Maria, — matko Boží, — pros za nás hříšné, — nyní i v hodinu smrti naší. — Amen.

Apoštolské vyznání víry:

Věřím v Boha, Otce všemohoucího, Stvořitele nebe i země. — I v Ježíše Krista, Syna jeho jediného, Pána našeho; — jenž se počal z Ducha Svatého, narodil se z Marie Panny; — trpěl pod pontským Pilátem, ukřižován, umřel i pohřben jest; sstoupil

do pekel, třetího dne vstal z mrtvých; vstoupil na nebesa, — sedí na pravici Boha, Otce všemohoucího; — odtud přijde soudit živých i mrtvých. — Věřím v Ducha Svatého; — svatou Církev obecnou, svatých obcování; — hříchů odpuštění; — těla vzkříšení; a život věčný. — Amen.

Desatero Božích přikázání:

1. V jednoho Boha věřiti budeš.
2. Nevezmeš jména Božího nadarmo.
3. Pomni, abys den sváteční světil.
4. Cti otce svého i matku svou, abys dlouho živ byl a dobře se ti vedlo na zemi.
5. Nezabiješ.
6. Nesesmilníš.
7. Nepokradeš.
8. Nepromluvíš křivého svědectví proti bližnímu svému.
9. Nepožádáš manželky bližního svého.
10. Aniž požádáš statku jeho.

Zdrávas Královno:

Zdrávas, Královno, Matko milosrdenství! Živote, sladkosti a naděje naše, buď zdráva! K tobě voláme, vyhnaní synové Evy; k tobě vzdycháme, lkajíce a plačíc v tomto slzavém údolí. I protož, orodovnice naše, obrať k nám

své milosrdné oči, a Ježíše, který jest požehnaný plod života tvého, nám po tomto putování ukaž, o milostivá, ó přívětivá, ó přesladká Panno Maria!

Modlitba k andělu strážci:

Anděle Boží, strážce můj!
Rač vždycky být ochránce můj,
mne vždycky ved' a napravuj,
ke všemu dobrému mne vzbuzuj.
Ctnostem svatým mne vyučuj,
ať jsem tak živ, jak chce Bůh můj,
tělo, svět, ďábla přemáhám,
na tvá vnuknutí pozor dám.
A v tom svatém obcování
ať setrvám do skonání,
po smrti pak v nebi věčně
chválím Boha ustavičně. Amen.

Třikrát denně, ráno, v poledne a večer, má se modliti křesťan „Anděl Páně“, a to kleče; jenom v sobotu večer a celou neděli koná se tato modlitba stoje, na památku zmrtvýchvstání Páně. V době velikonoční jest místo toho modlitba „Raduj se, nebes Královno“.

Anděl Páně zvěstoval Panně Marii — a ona počala z Ducha Svatého.

Zdrávas, Maria . . .

„Aj, já dívka Páně, — staniž se mi podle slova tvého.“

Zdrávas, Maria . . .

A Slovo tělem učiněno jest — a přebývalo mezi námi.

Zdrávas, Maria . . .

V. Oroduj za nás, svatá Boží Rodičko.

R. Abychom hodni učinění byli zaslíbení Kristových.

Modleme se: Milost svou, prosíme, Pane, rač v mysli naše vlíti, abychom, kteří jsme andělským zvěstováním vtělení Krista, Syna tvého, poznali, skrze umučení jeho a kříž k slávě vzkříšení přivedeni byli. Skrze téhož Krista, Pána našeho. Amen. (Odp. 10*)

Raduj se, nebes Královno, alleluja, neboť ten, jehož jsi nositi zasloužila, alleluja, vstal z mrtvých, jak byl pravil, alleluja. Pros za nás Boha! — Alleluja.

V. Raduj se a plesej, Panno Maria, alleluja,

R. Neboť vstal vpravdě Pán z mrtvých, alleluja.

Modleme se: Bože, který jsi vzkříšením Syna svého, Pána našeho Ježíše Krista, svět oblažiti ráčil: uděl nám, prosíme, abychom na přímluvu Rodičky jeho, Panny Marie, radostí života věčného dosáhli. Skrze téhož Krista, Pána našeho. Amen. (Odp. 10 let*)

Večer se přidává po „Anděl Páně“ nebo po modlitbě „Raduj se, nebes Královno“: Otčenáš, Zdrávas a Odpočinutí věčné za duše v očištění. (Odp. 3 let*)

B) Večerní modlitby.

a) Poděkuj Pánu Bohu za všechna dobrodiní, jež ti Bůh prokázal, zvláště dnešního dne:

Děkujeme tobě, všemohoucí Bože, za všechna tvá dobrodiní. Jenž žiješ a kraluješ na věky věkův. Amen. (Odp. 300 dní) — Ježíši Kriste, Bože můj, klaním se tobě a děkuji ti za všechny milosti, které jsi mi dnešního dne udělil. Obětuji tobě svůj spánek a všechny okamžiky této noci a prosím tě, abys mne ochránil od hříchu. Proto uléhám do přesvaté rány tvého boku a pod ochranný plášť tvé Matky, Panny Marie. Tvoji svatí andělé ať jsou při mně a v pokoji mne opatrují. Tvé požehnání pak spočívej na mně. (Odp. 3 let*)

b) Popros za osvětlení, abys poznal své hříchy:

Ježíši Kriste, Pane můj, Synu Boha živého, pokorně tě prosím, rozptyl temnoty mého ducha a dej mi živou víru, pevnou naději a horoucí lásku. Učiň, ó Bože můj, ať tě

dobře poznám a každou věc konám podle tvého osvícení ve shodě s tvou svatou vůlí. Amen. (Odp. 500 dní*)

Potom projdi v duchu přikázání Boží, přikázání církevní, sedmero hlavních hříchů a povinnosti svého stavu a taž se, jak ses proti nim provinil myšlenkami, slovy, skutky nebo opominutím povinností. Běží-li o hříchy těžké, zpytuj se, kolikrát ses jich dopustil.

Nebo projdi v duchu celý den a ptej se, jak ses choval: Při vstávání? Při ranní modlitbě? Při mši svaté? Při práci? U stolu? K domácím? K cizím? V pokušeních? Jakými myšlenkami ses rád zabýval? Jaké řeči jsi mluvil? Jakou povinnost jsi opominul? Jak jsi splnil své ranní předsevzetí? U těžkých hříchů zjisti jejich počet!

c) Lítost a předsevzetí:

Bože můj, věřím v tebe, doufám v tebe, miluji tě nade všechno z celé duše své, z celého srdce svého, ze všech sil svých; miluji tě, poněvadž jsi nekonečně dobrý a láskyhodný. A poněvadž tě miluji, lituji z celého srdce svého, že jsem tě urazil. Smiluj se nade mnou hříšným! Amen. (Odp. 300 dní)

Milovaný můj Ježíši, z vděčnosti k tobě a abych napravil své nevěrnosti, daruji ti

své srdce a úplně se tobě zasvěcuji a s pomocí tvou si umiňuji, že už nebudu hřešiti (300 dní*, koná-li se před obrazem B. Srdce Páně). — Matko milosrdenství, pros za nás. (Odp. 300 dní)

Máš-li na svědomí těžký hřích, rozhodni se co nejdříve se z něho vyzpovídati.

d) Prosby:

Navštiv, prosíme, Pane, tento příbytek a daleko od něho zažeh všechny nepřátelské úklady; tvoji svatí andělé ať v něm přebývají a nás v pokoji ochraňují a požehnání tvé spočivej na nás vždycky. Pro Krista, Pána našeho. Amen. (Odp. 5 let*)

V ruce tvé, Pane, poroučím ducha svého. (Odp. 500 dní)

Ó Maria, bez poskvrny počatá, pros za nás, kteří se k tobě utíkáme. (Odp. 300 dní)

Otče nás... Zdravas Maria...

Před ulehnutím pokrop se svěřenou vodou. Na lůžku se modli: Umřítí musím, ale nevím kdy, nevím jak a nevím kde. Vím však, že bych byl navždy ztracen a věčně blaženosti zbaven, kdybych zemřel ve hříchu smrtelném. — Ó Maria, Matko Boží, pros za mne hříšného nyní i v hodinu smrti mé. Amen.

Ježíši, Maria, Josefe, vám věnuji srdce své i duši svou.

Ježíši, Maria, Josefe, stůjte při mně v boji posledním.

Ježíši, Maria, Josefe, kéž duše má v pokoji s vámi odejde.

(Odp. 7 let za každý zbožný povzdech.)

Ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého. Amen. (Odp. 100 dní)

Kdykoliv se v noci probudíš, povznes mysl k Pánu Bohu, na př. takto: „Ježíši, Bože můj, miluji tě nade všechno.“ „Ježíši a Maria, opatrujte mne.“

C. Modlitby před jídlem a po jídle:

a) Před jídlem vzpomeň, že jest mnoho lidí, kteří nemají co dáti do úst. Buď Bohu vděčný a modli se:

Oči všech doufají v tebe, Hospodine, a ty jim dáváš pokrm v čas příhodný; otvíráš ruku svou a naplňuješ každého živočicha požehnáním. — Sláva Otci i Synu i Duchu Svatému, jakož byla na počátku, nyní i vždycky i na věky věkův. Amen. (Odp. 300 dní)

Pane, smiluj se nad námi! Kriste, smiluj se nad námi! Pane, smiluj se nad námi. Otče náš... Zdrávas...

Modleme se: Požehnej, Pane, nás a tyto své dary, které z tvé štědrosti požívati budeme. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

b) Po jídle:

Děkujeme tobě, všemohoucí Bože, za všechna tvá dobrodiní. Jenž žiješ a kraluješ na věky věkův. Amen. (Odp. 300 dní) Sláva Otci...

Pane, smiluj se nad námi! Kriste, smiluj se nad námi! Pane, smiluj se nad námi. Otče náš... Zdrávas...

Račiž odplatiti, Pane, životem věčným všem, kteří nám pro jméno tvé dobře činí. Amen. (Odp. 300 dní)

D. Modlitby mezi dnem.

Abys snadněji splnil ranní předsevzetí a uvaroval se hříchu, dej v některých chvílích dne zvláštní pozor na sebranost mysli. Dbej zvláště těchto pokynů:

1. Před každou prací snaž se vzbudit dobrý úmysl, že chceš pracovati pro čest Boží podle výzvy apoštolovy: Buďto že jíte nebo pijete nebo cočkoli jiného činíte; všechno k slávě Boží činite. (1. Kor. 10, 31) Na příklad takto:

Všecko pro tebe, ó nejsvětější Srdce Ježíšovo. (300 dní odp.) Ó Ježíši, z lásky k tobě,

s tebou a pro tebe. (Odp. 300 dní) Ó Ježíši, učiň, ať jsem tvůj, celý tvůj, vždycky tvůj. (Odp. 300 dní) Krásné je začínati a končiti práce Zdrávasem.

2. Při práci nebo ve volných chvílích konej zbožné povzdechy, abys udržel mysl sebranou:

Můj Bože a mé všecko. (300 dní odp.) — Ježíši, Bože můj, miluji tě nade všecko. (Odp. 300 dní) — Můj Ježíši, milosrdenství. (Odp. 300 dní)

3. V křížích a utrpeních říkej:

Otče, ne má, nýbrž tvá vůle se staň!

4. V pokušeních proti sv. čistotě volávej ihned:

Ó Ježíši, ó Maria, opatrujte mne!

5. V pokušeních k netrpělivosti a zlosti:

Ó Pane Ježíši, dej mi svatou trpělivost! — Ó Maria, Matičko má, nedej, abych jazykem hřešil!

6. Když ses dopustil hříchu, vzbud' hned upřímnou dokonalou lítost:

Ó Ježíši, miluji tě nade všecko a z lásky k tobě lituji z celého srdce, že jsem tě urazil. Buď milostiv mně hříšnému! Z lásky k tobě budu se varovati každého hříchu.

Umiň si, že se co nejdříve z hříchu těžkého vyznáš.

7. Když jdeš okolo kostela, rci:

Chválena a velebena buď bez ustání nej-
světější velebná Svátost oltářní. (Odp. 300
dní)

Klaním se ti, svátostné Srdce Ježíšovo.
(300 dní)

8. Když jdeš okolo kříže, modli se:

Klaníme se tobě, Pane Ježíši Kriste, a
dobrořečíme tobě, neboť skrze svatý kříž
svůj svět jsi vykoupil. (Odp. 3 roky)

9. Když jdeš okolo obrazu Rodičky Boží:

Maria, naděje naše, měj s námi slitování.
(Odp. 300 dní) — Matko milosrdenství, pros
za nás. (Odp. 300 dní) — Ó Maria, učiň,
ať žiji v Bohu, s Bohem a pro Boha. (Odp.
300 dní) — Svatá Maria, vysvobod' nás od
trestů pekelných. (Odp. 300 dní)

10. Můžeš-li, pomodli se každý den růženec
nebo aspoň jeho část.

11. V neděle a zasvěcené svátky je nezbyt-
no býti na celé mši sv., důležité je býti na
kázání, krásné je jíti též na odpolední služby
Boží. Konej toho dne skutky lásky, jako
je návštěva nemocných, modlitba za bližní
a pod. Chraň se špatných společností; zato
se pobav slušným způsobem; dítkám Božím
nesluší smutek!

ROZJÍMÁNÍ.

Nejlepší způsob modlitby je rozjímání. Je to volné přemýšlení o Pánu Bohu, o věčných pravdách a povinnostech a odtud vyplývající důvěrný hovor s Bohem nebo se svatými o věcech naší duše. Vrcholem rozjímání musí býti dobré předsevzetí.

Rozjímání je nejdůležitější cvičení na cestě za dokonalostí duchovní. Člověku se při něm dostává světla a síly, aby se bál hříchu, varoval se blízké příležitosti k němu, nesl trpělivěji svůj kříž a plnil svědomitěji vůli Boží. Proto by měli konati rozjímání všichni, a ne toliko řeholníci.

Aby přiměla Církev svatá všechny k modlitbě rozjímavé, předpisuje rozjímání jako podmínku pro získání odpustků růžencových. Mimo to poskytuje odpustky 5 let tomu, kdo rozjímá aspoň čtvrt hodiny; jednou za měsíc při denním rozjímání poskytuje odp. plnom.*)

Rozjímání možno konati několikerým způsobem, z nichž každý je dobrý. Zde podáváme způsob sv. Alfonsa, jenž zdůrazňuje zvláště zbožné povzdechy a prosby k Pánu Bohu:

*) Nepozbývej mysli, nedovedeš-li hned rozjímati; každé umění žádá cviku.

I. Příprava. Již v předvečer si přečti něco z rozjímavé knihy, o čem bys uvažoval druhý den zrána, a vyber si nějakou určitou myšlenku. — Když ses pak před rozjímáním pomodlí, vzbud' povzdechy víry, pokory a prosby. Na př. takto:

Věřím, můj Bože, že jsi zde přítomen... Ty mne vidíš a slyšíš... Klaním se tobě...

Můj Bože, za své hříchy jsem dávno zasloužil hořeti v pekle... Lituji jich z celého srdce. Odpusť mi... Slituj se nade mnou!

Můj Bože, dej mi milost dobrého rozjímání... Přijď, Duše Svatý... Ježíši, stůj při mně! Maria, Matko má, požehnej mi! Sv. Josefe, sv. anděle strážný, svatí patronové moji, orodujte za mne!

II. Úvaha. — Potom čti chvíli v rozjímavé knize (nebo i v Písmě svatém) a odpovídej si pak na otázky:

a) Co jsem četl? Kterou dobrou myšlenku si mám pamatovati pro sebe z této četby? Představ si živě událost ze života Páně nebo svatých, o níž máš rozjímati. Vzbud' hned úkon živé víry: Můj Bože, věřím tomu... Poněvadž jsi to zjevil... Málo myslívám na tuto pravdu...

b) Co plyne z této pravdy pro můj život, pro dnešní den? Proč tak mám jednat? Je

to pro mne nutné, užitečné? Jednal tak Pán Ježíš, jednali takto svatí? Prikazuje to Pán Ježíš? Co si budu přát v té věci na lůžku smrtelném?

c) Jak jsem se řídil touto pravdou až dosud? Jak jsem plnil dosud tuto povinnost? Vzbud' ihned pokoru a lítost!

d) Jak se budu řídit touto pravdou v pozdějším životě? Jaké předsevzetí bych si měl zvoliti?

e) Pros, aby ti zůstala tato dobrá myšlenka po celý den, po celý život, aby ti přinesla duchovní užitek: Můj Bože, jak bych byl šťasten, kdybych dovedl stále mysliti na tuto pravdu . . . Bohužel na ni zapomínám . . . Připomínej mi ji často . . . Maria Panno, pros za mne . . .

III. *Povzdechy.* — Když jsi úvahou dojat, začni hned vzbuzovati povzdechy. Věnuj jim asi třetinu rozjímání.

Pokora, zvláště pro spáchané hříchy a pro nevděk k Bohu: Můj Bože, co jsem? . . . Bídny hříšník . . . Bez tebe nezmohu nic . . . Nezasloužím milosti, nýbrž jen trestu, pohrdání, opovržení . . . Smiluj se nade mnou!

Důvěra v Boha: Můj Bůže, tys dobrotivý a milosrdný k hříšníkům . . . Doufám v tebe. Doufám ve tvá zaslíbení, v zásluhy Ježíše

Krista, v přímluvu Marie Panny a svatých... Nezasloužím sice odpuštění, ale doufám v ně přece... Doufám, že mi dáš ctnost... že mi zachováš milost posvěcující až do smrti a že mne spasíš.

Lítost: Pros Boha za pokorné srdce. Vyznávej před Bohem své hříchy. Mysli na nebe, očistec, peklo... na Ježíše Krista v jesličkách, na kříži a ve svatostánku, a vzbuzuj podle toho nedokonalou a dokonalou lítost... Čiň pevná předsevzetí... Připomínej si předsevzetí z poslední sv. zpovědi, ze zpovědi v exerciciích... Slib pokání... Pros za odpuštění... Vzbuzuj lítost zvláště nad některou určitou chybou z poslední doby...

Díky: Děkuj Bohu za stvoření, udržování na živu, za vykoupení, za povolání k pravé víře, k dokonalosti, že tě chce v nebi atd.

Láska k Bohu: Ujišťuj Pána Boha tisícovým způsobem, že jej miluješ a že jej chceš vždycky milovati. Vzbuzuj lásku především k Pánu Ježíši: Můj Bože, miluji tě, protože jsi nekonečně dokonalý, moudrý, dobrotivý, spravedlivý a svatý... Miluji tě k vůli tobě, ne k vůli sobě... Miluji tě více, než všechny tvory, více než sám sebe... Chci se přičiniti podle svých sil, aby tě jiní milovali... chci zameziti podle možnosti urážky tvé velebnosti... Můj Ježíši, jenž ses stal pro mne

dítkem . . . pro mne se dal přibíti na kříž . . . pro mne zůstal ve svatostánku . . . miluji tě, miluji! Dej, abych tě vždy více miloval!

Sjednocenost s vůlí Boží: Tato ctnost je nejlepším důkazem lásky k Pánu Bohu. Proto ji horlivě vzbuzuj: Můj Bože, poněvadž tě miluji, chci plniti ve všem tvou nejsvětější vůli. Chci plniti tvá přikázání . . . chci poslouchati svých představených . . . a podrobovati se tvému řízení . . . Vždy a všude chci opakovati: Buď vůle tvá! — Zkoumej se, zda se nevzpíráš vůli Boží, a slib hned polepšení. Trpíš-li nějak, vzbud' úkon odevzanosti do vůle Boží.

Obětování sebe: Připomeň si, jaká protivství, utrpení a pokoření tě asi potkají toho dne, a hned při rozjímání je přijmi z lásky k Pánu Ježíši. Rci: Můj Ježíši, protože tě miluji, jsem odhodlán ve všem se ti líbiti . . . Obětuji ti vše, co jsem a co mám, svou duši se všemi schopnostmi, zvláště svůj rozum a svou vůli, své tělo se všemi smysly a údy . . . Nakládej se mnou podle své svaté vůle! Ježíši, tobě žiji . . . tobě umírám . . . tvůj jsem v životě i ve smrti!

Není třeba vzbuzovati při každém rozjímání všechny uvedené úkony; jen lítost, láska a sjednocenost s vůlí Boží nemají nikdy chyběti.

IV. Prosby. — Prosebná modlitba je nej-důležitější součástí rozjímání. Má prostupovati všechny jeho složky, ale mimo to má míti své místo po vzbuzení povzdechů. Každý má prosit podle svých osobních potřeb, nikdy se však nesmí zapomenouti na prosby o lásku k Bohu, o setrvání a o milost modlitby.

Prosba o lásku Boží: Pros o vzrůst v lásce Boží, o lepší poznání Boha, o větší nenávisť k hříchu nejen těžkému, nýbrž i nejmenšímu všednímu, o jednotlivé ctnosti: Sladké Srdce Ježíšovo, dej mi více lásky k tobě! Pomoz mi, abych se z lásky k tobě chránil tohoto hříchu... abych z lásky k tobě rostl v pokoře... čistotě... modlitbě... sebezapírání...

Prosba o setrvání v dobrém, t. j. o milost, aby ses nikdy nedopustil těžkého hříchu a setrval až do chvíle smrti v milosti Boží, aby ses vždycky dobře zpovídal... abys co nejupřímněji všech chyb litoval... zlých příležitostí se varoval... neochaboval v pobožnosti k Panně Marii... vždy se snažil o větší dokonalost...

Prosba o milost modlitby: Sv. Alfons si přeje, aby se každý křesťan modlil o tuto milost, protože kdo se modlí, jistě bude spasen.

V. *Předsevzetí* učiň napřed všeobecné, že se nikdy nedopustíš žádného hříchu, že budeš pracovati o posvěcení své duše, že chceš všechno trpěti z lásky k Bohu, že chceš kráčet v přítomnosti Boží.

Kromě toho učiň předsevzetí zvláštní, že se dnes budeš chrániti určitého hříchu, že se budeš cvičiti v určité ctnosti, že si dáš pozor na jednání s určitým bližním a pod.

VI. *Závěr.* — Poděkuj Pánu Bohu za milost rozjímání a za všechna osvícení. Vzbud' lítost pro všechny chyby, spáchané při rozjímání. Pros Pána Ježíše a Marii Pannu, aby ti pomohli plniti předsevzetí. Vyber si z rozjímání duchovní kytici, t. j. nějakou jadrnou myšlenku, větu nebo slovo, jež by sis připomínal celý den.

Na konec doporuč Pánu Bohu všechny potřeby Církve svaté, svatého Otce, biskupy, kněze, řeholníky, misionáře, duchovní správce, svoje příbuzné, přátele, dobrodince, hříšníky, umírající a duše v očistci.

Po rozjímání se pomodli Otčenáš a Zdrávas za setrvání v dobrém.

Poznámky. První. Nevábi-li tě tento složitější způsob rozjímání, řiď se návodem sv. Františka Saleského. Trvej tiše a klidně v přítomnosti Boží nebo patři očima víry na

Pána Ježíše v některém tajemství jeho lásky. Tu ústa mlčí, ale srdce mluví po příkladě sv. Maří Magdaleny u nohou Páně. Jest to modlitba srdce. Patří na Pána Ježíše, nikoli chladně a lhostejně, nýbrž s láskou, vděčností, lítostí, důvěrou a úctou, s pokorou a radostným údivem. Říkej mu v srdci, čeho si od něho přeješ. Vyznávej mu svou vroucí oddanost a lásku a ujišťuj jej, že se mu chceš ve všem líbiti a plniti jeho vůli. Nemluv ustavičně jen sám, ale nech také mluvit Krista Pána. — Takto se nejlépe rozjímá o Velebné Svátosti před svatostánkem.

Druhá. — Při rozjímání o utrpení Páně odpovídej si na otázky: 1. Kdo trpěl tak nevýslovná muka? — 2. Co trpěl? — 3. Jak trpěl? — 4. Za koho trpěl? Vzbuzuj při tom pilně povzdechy lásky k Pánu Ježíši, soustrasti s ním, lítosti a vděčnosti. Čiň také vhodná předsevzetí. Věnuj hodně času prosebné modlitbě. — To je nejsnadnější a nejúčinnější způsob rozjímání o utrpení Páně.

Jako předlohu k rozjímání podáváme nejpopulárnější spisek sv. Alfonsa: Věčné pravdy. Jest to první spisek světcův, jež napsal r. 1728, dva roky po svém vysvěcení na kněze. Malá tato brožurka vychází v Itálii dodnes, průměrně ve dvou vydáních ročně.

K rozjímání stačí přečísti jen jeden díl. Předsevzetí může být vícekrát po sobě stejné.

Věčné pravdy

čili rozjímání na každý den v týdnu.

Od sv. Alfonsa M. Liguori.

Přípravné úkony k rozjímání.

Duše má, oživ: 1. víru, že je ti Bůh přítomen a hluboce se mu klaněj. 2. Pokořuj se u nohou svého Boha a upřímně jej pros za odpuštění. 3. Pros Boha, aby tě pro lásku k Ježíši Kristu osvítil. Pomodli se Zdrávas a Sláva Otci, aby sis vyprosil pomoc Marie Panny a svatých.

Potom pročítej zvolna rozjímání. U každého bodu se zastav. Po úvaze učiň zvláštní předsevzetí, že odložíš některou nectnost, a vzbuzuj přiměřené zbožné povzdechy.

Neděle: O cíli člověka.

I. Uvažuj, duše má, že ti Bůh dal život, že tě stvořil k obrazu svému, a to bez tvé zásluhy, a že tě přijal na křtu svatém za dítko své. Miloval tě více než otec a stvořil tě, abys

ho miloval, jemu sloužil a jednou v nebi naň patřil tváří v tvář. Nenarodil ses a nežiješ proto, abys život trávil v rozkoších, abys byl bohat a vážen, abys jenom jedl, pil a spal, jak to činí nemá tvář, nýbrž jen proto jsi na světě, abys Pána Boha miloval a věčně byl spasen. Stvořené věci, kterých ti Bůh poskytuje k tvému užitku, mají ti napomáhati, abys dosáhl tohoto vznešeného a věčného cíle! — Ó já nešťastný, že jsem spíše myslil na jiné věci a na svůj jediný cíl jsem zapomínal! Otče můj, pro lásku Ježíše Krista učiň, abych začal život nový, život svatý, život, jenž by se úplně srovnával s tvou nejsvětější vůlí!

II. Uvažuj, jak trpké výčitky ti bude činit svědomí v hodině smrti, nebudeš-li dbáti o to, abys Pánu Bohu sloužil! Jaká muka pocítíš, až poznáš na sklonku života, že ti ze všech statků vezdejších, ze vší cti a slávy, ze všech radovánek nezbývá nic leč hrstka prachu! Zhrozíš se sám nad sebou, žes pro věci malicherné a nicotné ztratil milost Boží a svou duši; že již nejsi s to, abys napravil zlé a že již nemáš kdy, aby ses dal na cestu dobrou. Ó jaká zoufalost, jaké výčitky svědomí! Tehdy poznáš, jak vzácný je čas, ale již bude pozdě. Ó, jak rád bys pak získal čas

i za cenu vlastní krve, ale marně! Jak hrozný to bude den pro ty, kteří Pánu Bohu nesloužili a jej nemilovali!

III. Uvažuj, jak zanedbávají lidé tento důležitý cíl! Přemýšlejí, jak by nashromáždili statků, jak by hodovali, jak by se měli dobře, jak by se bavili, ale aby Pánu Bohu sloužili a duši spasili, o to se nestarají. Věčný cíl jest jim malicherností. A takto se vrhá většina křesťanů do pekla od plných stolů s výskotem a hudbou! Ó, kdyby věděli, co znamená peklo! Ó člověče, jak se lopotíš, abys zahynul, a nečiníš nic pro svou spásu!

Tajemník krále Františka pravil na smrtelném lůžku: „Já nešťastný. Kolik papíru jsem popsal na dopisy svého pána, ale nenapsal jsem jediné stránky, abych zaznamenal své hříchy a vykonal si dobrou zpověď!“ Když umíral král španělský Filip III., pravil: „Kéž bych byl sloužil Bohu na poušti a nikdy nebyl králem!“ Ale co jsou potom platné takové vzdechy a nářky? Jenom zvětšují zoufalství! Zmoudři cizí škodou a pečuj o svou spásu, abys neupadl jednou v podobné zoufalství!

Pamatuj si, že vše, co činíš, mluvíš a myslíš, abys vyplnil vůli svou a ne vůli Boží, je pro věčnost ztraceno. Vzchop se, dokud máš

čas, aby ses obrátil. Či se snad chceš probrati z mrákot, až bude po tobě sahati smrt, až se octneš před branami věčnosti a na pokraji pekelné propasti? Tehdy ti již nebude možno chybu napravit!

Bože můj, odpusť mi! Miluji tě nade všechno. Nade vše lituji, že jsem tě hněval. Maria, naděje má, přimluv se za mne u Ježíše!

Pondělí: O důležitosti věčného cíle.

I. Uvažuj, jak mnoho na tom záleží, abys dosáhl svého vznešeného cíle. Záleží na tom vše. Neboť jestliže ho dosáhneš, budeš spasen a věčně blažen, tvému tělu i tvé duši se dostane všeho dobrého v míře vrchovaté. Ale mineš-li se cílem, ztratíš duši i tělo, nebe i Boha, budeš na věky nešťasten a na věky zavržen. Ze všech zaměstnání jest jediné důležité, jediné nutné zaměstnání, totiž sloužiti Pánu Bohu a spasiti duši. Milý křesťane, již tedy neříkej: Nyní ještě vyhovím svým náruživostem, ale potom se oddám Pánu Bohu a doufám, že budu spasen. Taková nepravá naděje již mnohé uvrhla do pekla; také tak mluvívají a nyní jsou zavrženi a již není pro ně pomoci. Který člověk chtěl by býti zavržen? Ale Bůh zlořečí tomu, kdo hřeší a přitom spoléhá na Boží milosrdenství. Ty

si říkáš: Udělám ještě tento hřích a pak se z něho vyzpovídám. Ale kdo ví, budeš-li míti k tomu kdy? Kdo ti za to ručí, že nezemřeš hned po spáchaném hříchu? Milost Boží ztratíš, a co se stane, jestliže jí už nenabudeš?— Bůh prokazuje milosrdenství tomu, kdo se ho bojí, ne však tomu, kdo jím pohrdá: „*A milosrdenství jeho těm, kteří se ho bojí.*“ (Luk. 1, 50) Víckrát neříkej: Co na tom, zpovídám-li se ze dvou či ze tří hříchů? Ó nikoli! Dva hříchů ti snad Bůh odpustí, tři však možná již ne! Bůh shovívá dlouho, ale ne vždycky: „*Trestal, že naplněna byla míra hříchů jejich.*“ (2 Mach. 6, 14) Jakmile jest míra hříchů dovršena, neodpouští Bůh, nýbrž náhle trestá hříšníka smrtí, Člověk klesá z hříchu do hříchu, až konečně propadá peklu a to je trest horší než sama smrt. — Ó bratře, dej pozor na to, co čteš. Již nehřeš, nýbrž oddej se Pánu Bohu. Boj se, aby to rozjímání nebylo poslední výstrahou, kterou ti Bůh dává. Dosti toho, čím jsi jej dosud urazil. Dosti dlouho tě snášel. Třes se a strachuj, že ti Bůh již neodpustí, urazíš-li ho ještě jednou. Považ, že jde o tvou duši, že jde o celou věčnost. Kolik lidí přiměla tato veliká myšlenka na věčnost k tomu, že se zcela odřekli světa a uchýlili se do klášterů, na pouště a do jeskyň!

Ó mne ubohého! Jak mnoho hříchů jsem již spáchal. Srdce mé je zarmouceno, duše stísněna. Pekla jsem zasloužil, nebe jsem ztratil. Ó Bože můj a Otče můj, spoj mě s sebou svatou láskou!

II. Uvažuj, jak lidé nejvíce zanedbávají toto dílo na věky důležité. Myslí na všechno, jen ne na svou spásu. Na všechno mají kdy, jen ne na službu Boží. Řekni světákovi, aby přijímal častěji svátosti, aby konal denně půl hodiny rozjímání, a odpoví ti: Mám dítky, příbuzné, hospodářství, mám jiné starosti. Můj Bože, a což duši nemáš? Seber bohatství, svoluj své dítky a příbuzné v hodině smrti, zdaž ti pomohou, zdaž tě vysvobodí z pekla, budeš-li zavržen? Nenamlouvej si, že můžeš zároveň sloužiti světu i Bohu, získati nebe a hověti hřichu! Práci o spáse své duše n-smíš po libosti odbýti. Musíš si činiti násilí, musíš se přemáhati, chceš-li dosíci koruny. Kolik křesťanů se již zklamalo! Kojili se nadějí, že budou moci později sloužiti Pánu Bohu a dojdou spásy, zatím však již hoří v pekle. Jaká pošetilost, zabýváti se vždy jen tím, co pomine tak rychle, a mysliti tak málo na to, co potrvá věčně. Křesťane, mysl na sebe. Vzpomínej si, že brzy opustíš svět a odejdeš do domu věčnosti. Běda ti, budeš-li

zavržen. Potom ti není ani rady, ani pomoci.

III. Uvažuj, křesťane, a rci sám sobě: Mám jedinou duši. Ztratím-li ji, ztratím všecko. Mám jedinou duši. Získám-li třebaš celý svět, ale utrpím-li škodu na této duši, co mi to prospěje? Stanu-li se slavným, ale ztratím-li duši, co mi to prospěje? Nahromadím-li bohatství, zvelebím-li svůj majetek, zaopatřím-li děti, ale ztratím-li duši, co mi to prospěje? Co prospěla sláva světa, zábavy a jiné marnosti tak mnohým, kteří jsou nyní prach a popel a jsou pohřbeni v pekle? Mám-li tedy duši, mám-li jen jedinou duši a ztratím-li ji na věky, kdybych ji ztratil jednou, je zajisté mou povinností, abych se o ni staral a její spásu si zajistil. To jest věc, na níž nadmíru záleží. Běží buď o mé věčné štěstí nebo o mé věčné neštěstí.

Můj Bože, přiznávám se, a to se studem, že jsem dosud žil jako slepý a že jsem tak daleko od tebe bloudil. Nemyslil jsem na to, abych zachránil svou jedinou duši. Spasiž mne, Otče můj, skrze Ježíše Krista. Ať ztratím, co ztratím, jen když neztratím tebe, Bože můj! Ó Maria, naděje má, spasiž mne svou přímluvou!

Úterý: O hříchu smrtelném.

I. Uvažuj, že tě Bůh stvořil, abys jej miloval. Ale ty ses proti němu vzbouřil s nevděkem skoro ďábelským. Choval ses k němu jako nepřítel, pohrdl jsi jeho milostí a jeho přátelstvím. Ač jsi věděl, že každým hříchem Boha hněváš a urážíš, přece ses hříchu dopouštěl. Co činí hříšník? Odvrací se od Boha, pohrdá jím, pozdvihuje ruku proti němu, zarmucuje srdce Boží. „...trápili svatého Ducha jeho.“ (Is. 63, 10) Kdo hřeší, mluví k Bohu ne sice slovy, nýbrž skutkem: Odstup ode mne, nechci tě poslouchati a tobě sloužiti; neuznávám tě za svého pána, za svého Boha. Mým bohem je rozkoš, zisk, msta... Tak jsi mluvil v svém srdci, kdykoliv jsi dal přednost nějaké věci stvořené před Stvořitelem. Sv. Maří Magdalena z Pazzi nemohla pochopiti, jak může křesťan vědomě páchat těžký hřích. Co ty tomu říkáš, příteli? Kolika hříchů ses již dopustil?

Bože můj, odpusť mi a buď mi milostiv! Urazil jsem tě, dobrotu neskonanou. Nenávidím svých hříchů a miluji tě. Lituji, že jsem tě urazil, ó Bože, hodný nekonečné lásky.

II. Uvažuj, jak k tobě mluvil Bůh, než ses dopustil hříchu: Dítě, já jsem Bůh tvůj, z něho jsem tě stvořil a krví svou vykoupil.

Zapovídám ti tento hřích pod ztrátou mé milosti. Ale tys hříchem odpověděl Bohu: Pane, nechci tě poslouchati. Milejší je mi tato rozkoš. Nezáleží mi na tom, hněváš-li se na mne a ztratím-li tvou milost. A řekls: „*Nebudu sloužiti.*“ (Jer. 2, 20)

Můj Bože, jak často jsem tak jednal. A tys mne snášel. Kéž bych byl spíše umřel, než tě rozhněval. Již tě nechci hněvati, nýbrž tě milovati, Dobroto neskonalá. Dej mi milost setrvání, uděl mi svou svatou lásku!

III. Uvažuj, jak hříchy, dostoupí-li jistého počtu, donucují Boha, aby hříšníka opustil. „*Čeká Pán shovívavě, aby je trestal, až přijde soudný den proto, že naplněna byla míra hříchů jejich.*“ (2 Mach. 6, 14) Budeš-li tedy, bratře, znova pokoušen k hříchu, neříkej: Vždyť se z toho zas vyzpovídám!—Což, jestliže tě Bůh se světa odvolá? Jestliže tě docela opustí? Co s tebou pak bude po celou věčnost? Kolik lidí již takto zahynulo! Také doufali v odpuštění, ale uhodila jejich poslední hodina, a byli zavrženi. Chvěj se a strachuj, aby se tak nestalo i tobě. Kdo zneužívá dobroty Boží k hříchu, nezaslouží milosrdenství. Tobě odpustil Bůh již tolik hříchů. Jest se ti proto báti, že ti Bůh již neodpustí, jestliže se znovu dopustíš hříchu. Děkuj mu,

že na tě dosud čekal svou milostí. Hned si pevně umiň, že raději zemřeš, než bys opět spáchal hřích.

Ode dneška říkej sám sobě: Pane, již jsem se tě dosti naurážel. Zbývajících dnů života nechci zneužít k novým urážkám. Ty toho nezasluhuješ. Chci žít jedině, abych tě miloval a oplakával svých hříchů. Lituji jich z celého srdce. Můj Ježíši, chci tě milovati, dej mi k tomu sílu. Maria, Matko má, přispěj mi na pomoc. Amen.

Středa: O smrti.

I. Uvažuj, že tento život jedenkrát skončí. Již je vynesena rozsudek: Musíš zemřít. Smrt je jistá, jen její chvíle není známa. Pouhá maličkost ti může způsobit smrt. Pukne ti žíla a za chvíli jsi mrtev. Dusivý kašel, chrlení krve, kousnutí jedovatého zvířete, horečka, bodnutí, rána, povodeň, zemětřesení, blesk — všecko tě může v okamžiku zbavit života. Smrt tě překvapí, kdy se jí nejméně naděješ. Kolik bylo lidí, kteří si lehali zdrávi, a ráno byli nalezeni mrtvi! Nemůže se stát totéž i tobě? Jak mnozí, kteří zemřeli náhle, pokládali takovou smrt za nemožnou, a přece tak zemřeli. A jestliže zemřeli v hříchu, kde jsou nyní a kde budou po celou věčnost?

Buď jak buď, jisto jest, že přijde jednou tato doba, že ti nastane noc a nevzejde den, nebo nastane den a noci se již nedočkáš. Přijdu, praví Ježíš Kristus, jako zloděj znenadání a potají. Dobrý Pán tě napomíná, dokud je čas, protože chce tvou spásu. Dbej dobrotivého Boha. Budiž ti jeho výstraha na prospěch. Připrav se na dobrou smrt dříve, než se dostaví. *Budte připraveni!* (Mat. 24, 44) V hodině smrti nebudeš mít kdy se připravit; musíš být již připraven. Jisto jest, že musíš zemřít. Divadlo tohoto světa se ukončí i pro tebe, a nevíš, kdy to bude. Kdo ví, zda-li za rok, za měsíc, či zítra budeš ještě živ? Můj Ježíši, osvět mne a odpusť mi!

II. Rozjímej, jak ti bude v hodinu smrti. Budeš na lůžku smrtelném, kněz k tobě přijde, aby tě posílil v posledním zápase, příbuzní u tebe budou plakati, u tvé hlavy bude kříž, vedle hromnice, budeš na prahu věčnosti. Hlavu budeš mít plnou bolestí, oči zakalené, jazyk vyprahlý, hrdlo sevřené, prsa stísněná, krev stydnoucí, tělo vyhublé, srdce slabé. Všecko opustíš, v chudičkém rouše tě uloží do hrobu, abys tam zpráchnivěl. Nebude z tebe nic než holé kosti a hrstka prachu, nic víc. Otevři hrob a podívej se, co zbylo z boháče, z lakomce, z marnivé ženy.

Tak končí život. V hodině smrti tě obklopí zlí duchové, kteří ti postaví na oči všechny hříchy, od mladosti spáchané. Nyní ďábel zakrývá a omlouvá tvou vinu, aby tě svedl ke hříchu. Namlouvá ti, že marnivost, chlípnost, nedovolená důvěrnost, nenávist není velikým hříchem, že v tom onom důvěrném styku nemáš hříšného úmyslu, ale v hodině smrti odhalí tíži tvých hříchů. Na prahu věčnosti, v její záři, poznáš, jak velikým zlem je urážka svrchovaného Boha. Proto zahoj ihned rány své duše, dokud máš příležitost, neboť později nebude již kdy.

III. Rozjímej, že smrt je okamžik, na němž závisí celá věčnost. Viz člověka před smrtí. Jižjiž skonává a jest na prahu dvojí věčnosti, buď blažené nebo nešťastné. Jeho věčnost závisí na posledním okamžiku. Hned potom bude jeho duše buď věčně blažena nebo na věky zavržena. Ó poslední chvílko, poslední okamžiku, na němž záleží celá věčnost, buď věčná sláva nebo věčná muka, věčná radost nebo věčné zoufání, věčné štěstí nebo věčný žal, věčnost všeho dobrého nebo věčnost všeho zlého, věčné nebe nebo věčné peklo! Slovem, budeš-li v posledním okamžiku spasen, nebudeš míti na věčnosti žádné žalosti, budeš vždycky spokojen a šťasten. Mineš-li se však

svou spásou a budeš-li zavržen, budeš navždy nešťasten a ve stavu zoufalém, a to dokud Bůh bude Bohem. V hodině smrti dobře poznáš, co je nebe, peklo, hřích; co znamená hněvati Boha a pohrdati jeho zákonem, zamlčovati hříchy ve zpovědi, nevrátiti cizího majetku. Ó já nešťastný, řekne umírající, v několika okamžicích budu státi před Bohem. Jaký rozsudek bude nade mnou vyřčen? Kam přijdu, do nebe či do pekla? Budu se radovati s anděly nebo se trápiti se zavrženci? Budu dítkem Božím nebo otrokem ďáblovým? Běda mně! Brzy to uslyším, a kam přijdu teď, tam budu po celou věčnost. Co bude se mnou v několika hodinách, v několika okamžicích? Co bude se mnou, nenapravím-li daného pohoršení, nevrátím-li cizího statku, neodvolám-li pomluvy, neodpustím-li svým nepřátelům, nevyzpovídám-li se, jak náleží? Tu budeš zlořečiti tomu dni, kdy jsi zhřešil, své rozkoši a mstě, ale bude již pozdě, bude to bez užitku, protože to vše budeš konati z bázně před trestem a nikoli z lásky k Bohu.

Ó Pane, hned nyní se k tobě vracím, nechci čekati až na poslední hodinu. Od nynějška tě miluji a objímám, v objetí tvém chci zemřít. Máti má, Maria! Kéž umru pod

tvou mocnou ochranou. Přispěj mi na pomoc v onom okamžení!

Čtvrtek: O posledním soudu.

I. Rozjímej, jak duše, sotva vyjde z těla, již se octne před soudnou stolicí Kristovou, aby byla souzena. Soudcem je všemohoucí, tebou zneuctěný, svrchovaně rozhněvaný Bůh. Žalují na tebe zlí duchové, tvoji nepřátelé. Budeš souzen ze svých hříchů. Rozsudek je neodvolatelný. Tam se tě nikdo neujme. Ani tvoji druhové, příbuzní, přátelé. Nikdo nebude prostředníkem mezi tebou a Bohem. Tehdy poznáš všechnu ohavnost svých hříchů. A nebudeš je moci omlouvati, jak to děláváš nyní. Soudce vyšetří všechny hříchy, které jsi spáchal myšlenkami, slovy, žádostmi, skutky, opomíjením dobrého a pohoršením. Vše musí býti zváženo na váze Boží spravedlnosti. A budeš-li vinný třebaš jen v jedné věci, na věky budeš ztracen. Můj Ježíši, můj soudce, odpusť mi dříve, než mě budeš souditi.

II. Rozjímej, jak bude souditi Boží spravedlnost všechny lidi v údolí josafatském a jak po zkáze světa všichni povstanou z hrobů, aby byl každý podle svých skutků buď odměněn nebo potrestán. Uvaž, budeš-li zavržen, že opět vezmeš na sebe toto své tělo

a že bude tvé nešťastné duši věčným žalářem. Při tomto smutném setkání bude zlořečiti duše tělu a tělo duši. Nyní vyhledávají spolu zapověděných rozkoší, po smrti pak budou spolu spojeny, aby se vzájemně trýznily. Budeš-li však spasen, vstane tělo tvé ve vši kráse, neschopné utrpení, celé skvoucí a zářící a tak budeš na duši i na těle požívatí radostí věčných. Tak skončí divadlo tohoto světa. Všecka sláva, nádhera a rozkoše světa vezmou za své, všemu bude navždy konec, potrvá jenom dvojí věčnost: věčná sláva a věčný trest; věčnost blažená a věčnost nešťastná; věčné radosti a věčná muka; v nebi budou spravedliví, v pekle hříšníci. Běda tomu, kdo miloval svět a pro bídné rozkoše světa ztratil vše: duši, tělo, nebe a Boha.

III. Uvažuj o rozsudku věčném. Kristus se obrátí jako soudce k zavrženým a osloví je: Je s vámi zle, nevděčníci. Již přišla hodina má, hodina pravdy a spravedlnosti, hodina hněvu a pomsty. Odejděte ode mne, zlořečení. Kletbu jste milovali, kletba vás nyní stihne. Buďte zlořečení na věky. Jděte mi s očí, zbaveni všeho dobrého, vydání všem mukám, odejděte do ohně věčného! „*Odejděte ode mne, zlořečení, do ohně věčného.*“ (Mat. 25, 41)

Potom se obrátí Pán Ježíš k vyvoleným a promluví k nim takto: Pojdte, mé dítky požehnané, pojdte a vládňte královstvím nebeským, připraveným vám od stvoření světa. Pojdte! Již vás nevolám, abyste za mnou šli s křížem na ramenou, ale abyste byli se mnou korunováni. Pojdte, abyste byli dědici mých statků, účastníky mé slávy. Pojdte, abyste na věky chválili mé milosrdenství. Pojdte z vyhnanství do vlasti, ze zármutku do radosti, ze slzavého údolí k jáсотu, z trápení k odpočinku věčnému. „*Pojdte, požehnaní Otce mého, vládňte královstvím vám připraveným od stvoření světa.*“ (Mat. 25, 34)

Můj Ježíši, též já doufám, že budu mezi těmito požehnanými. Miluji tě nade všecko, žehnej mi od této chvíle. Žehnej mi i ty, má matko Maria!

Pátek: O pekle.

I. Uvažuj, že peklo jest nejstrašnější žalář plný ohně. Do tohoto ohně jsou zatracenci uvrženi. Moře ohně je nad nimi, je kolem nich, je pod nimi. Oheň mají v očích, v ústech, všude. Každý smysl má svou zvláštní trýzeň. Oči jsou oslepeny dýmem a tmou a zděšeny pohledem na jiné zavržence a ďábly.

Uši slyší neustále nadávky, nářek a rouhání. Čich je zamořen puchem nesčetných hnijících těl. Chuť je trápena palčivou žízni a krutým hladem, a nikdy není ukojena ani kapkou vody ani kouskem chleba. Proto tito nešťastní vězni, spalovaní žízni, šíření ohněm, trýznění všemi možnými mukami, pláčí a bědují a zoufají si. Nikdo nikdy jim neuleví, nikdo nikdy jich nepotěší. Ó peklo, ó peklo! Jak mnozí nevěří v tebe, až sami do tebe přijdou! Co ty tomu říkáš, můj čtenáři? Nesneseš ani jiskru svíce na ruce, a troufal by sis přebývat v tomto moři šírajícího ohně, kde bys byl bez všeliké útěchy, opuštěn ode všech na věky?

II. Uvažuj nyní o duševních mukách v pekle. Paměť bude vždy trápena výčitkami svědomí. To je ten červ, zavržence neustále hlodající, jenž jim vyčítá, že zahynuli dobrovolně pro trochu otrávených rozkoší. Ó Bože, jak jim budou připadat ty krátké rozkoše za sto, za tisíc milionů let v pekle! Červ ten bude jim připomínati čas, kterého jim Bůh doprával k pokání, příležitosti, jichž mohli k spasení použít, dobré příklady jejich přátel, předsevzetí učiněná, ale nevykonaná. Poznají, že jim nelze uniknouti věčnému trápení. Ó Bože, ó Bože, ach, jaké to dvojí

peklo. Vůle bude vždy narážeti na překážky, nikdy nebude míti, co by si přála, vždy bude míti, co se jí protiví, totiž muka. Rozum bude poznávat, jak veliké dobro ztratil, totiž nebe a Boha.

Ó Bože, ó Bože, odpusť mi pro lásku Ježíše Krista! —

III. Hříšníče, nyní ti na tom nezáleží, ztratíš-li nebe a Boha. Ale poznáš svou zaslepenost, až uvidíš vítězoslávu a blaženost vyvolenců v království nebeském. Ty však budeš vyhnán z této svaté vlasti jako prašivý pes, budeš vyloučen z patření na krásu Boží tváře, budeš vyloučen ze společnosti Marie Panny, andělů a svatých. Tehdy budeš zoufale volati: Ó nebe, ó místo věčných radostí. Ó Bože, ó Dobroto neskonalá. Nepatříš mi a nikdy mi patřiti nebudeš. — Nuže, čiň pokání! Naprav svůj život. Nečekej, až bude pro tebe pozdě. Oddej se zcela Bohu. Začni jej opravdově milovati. Pros Pána Ježíše a Pannu Marii, aby se smilovali nad tebou.

Sobota: O věčnosti trestů.

I. Uvažuj, že peklo nemá konce. Zavržení v něm budou trpěti všechna muka, a to věčně. Pomine sto, pomine tisíc let těchto muk, a peklo jako by teprve začalo. Uplyne sto

tisíc, sto milionů a tisíc milionů let a století, a peklo bude ještě jako by znova začínalo. Kdyby zvěstoval v této chvíli anděl některému zavrženci, že ho Bůh z pekla vysvobodí, ale až uplyne tolik milionů století, kolik je kapek ve vodách, kolik listů na stromech, kolik zrněk písku v moři a na zemi — ty se toho lekáš — ale zvěst ta by zavrženec více potěšila než tebe zpráva, že se máš státi králem veliké říše. Zavrženec by si pomyslel: Ovšem, uplyne mnoho a mnoho století, ale přece konečně nastane den, kdy peklo skončí. Ale až jedenkrát uplynou všechna ta století, peklo bude znova začínati. Všecka ta století tolikrát se znásobí, kolik je písku, kapek, listů, leč peklo jako by teprve začalo.

Každý zavrženec, kdyby bylo možno, učinil by s Bohem tuto smlouvu: Pane, rozmnož muka má jak ti libo, prodluž je jak chceš, ale jednou jim polož mez a budu spokojen. Leč nikoli! Tohoto konce nebude nikdy. — Ale snad bude ubohý zavržený mámiti sám sebe a bude si namlouvati: Kdo ví, snad se přece Bůh smiluje nade mnou jednoho dne a vysvobodí mě z pekla. Nikoli. Zavrženec bude míti rozsudek svého zavržení vždy před očima a bude takto mluvit: Nikdy tedy nepřestanou všechna tato muka, jež nyní trpím.

Nikdy neuhasne tento oheň. Nikdy, nikdy nebude míti konce tento zármutek a toto bědování. A jak dlouho potrvá? Vždycky, vždycky. Nikdy! Vždycky! Ó věčnosti, ó peklo! Jak je možno, že člověk v tebe věří a přece hřeší a trvá ve hříchu?

II. Milý bratře, buď ostražitý! Pomni, že peklo jest i pro tebe, budeš-li hřešiti. Již ti hoří pod nohama strašná tato pec. A právě, co to čteš, kolik duší padá do pekla! Pomni, že padneš-li do něho jednou, již nikdy se z něho nedostaneš. Jestliže jsi již jednou zasloužil pekla za smrtelný hřích, děkuj Pánu Bohu, že tě ještě do něho neodsoudil. Čiň ihned, ihned pokání, jak můžeš nejlépe. Oplakávej svých hříchů a užívej všech prostředků, abys dosáhl spasení. Často se zpovídej. Konej každý den duchovní čtení. Modlívej se též denně růženec ke cti Marie Panny a posti se k její cti každou sobotu. Odpírej pokušením, vzývaje neustále jména Ježíš a Maria. Chraň se příležitosti ke hříchu, a volá-li tě Bůh, aby ses zřekl i světa, učiň tak, učiň! — Všecko, co činíš, abys ušel mukám pekelným, jest pramálo, ba není skoro nic. „Běží-li o věčnost, žádná bezpečnost není přílišná,“ praví sv. Bernard. Žádná záruka nám sama dosti nezajišťuje šťastnou věčnost.

Viz, kolik poustevníků uteklo do jeskyň, na poušť, aby unikli peklu! A co ty činíš, jestli jsi již jednou pekla zasloužil? Co činíš? Měj se na pozor, abys nebyl zavržen! Oddej se Pánu Bohu a rci mu: Pane, chci učiniti vše, co ode mne žádáš. Maria Panno, přispěj mi na pomoc!

NEJDRAŽŠÍ OBĚŤ MŠE SVATÉ.

1. Když proměnil Pán Ježíš při poslední večeři chléb ve své nejsvětější Tělo a víno ve svou nejsvětější Krev, vykonal tím zároveň nekrvavou oběť. Obětoval při ní sám sebe Věčnému Otci, jak patrně ze slov: „To to jest tělo mé, které se za vás vydává (yní).“ Slovy „To činite na mou památku“ učinil apoštoly kněžími Nového Zákona a dal jim přikázání, aby přinášeli i oni a jejich nástupcové až do konce světa tuto tajemnou oběť.

2. Ve mši svaté se obnovuje nekrvavým způsobem oběť, kterou vykonal Ježíš Kristus na kříži. To znamená: Pán Ježíš se při mši sv. stejně obětuje Bohu Otci, jak to činil na Kalvarii: Nekonečně jej velebí, děkuje mu, usmíruje jej a prosí jej. Rozdíl je toliko v tom, že při mši sv. nezískává nových zásluh a nového zadostučinění, nýbrž přivlast-

ňuje nám zásluhy a zadostučinění, jichž do-
byl na kříži. Proto právem dí sv. František
Saleský: „Mše sv. je sluncem všech duchov-
ních cvičení, středem křesťanského nábožen-
ství, duší zbožnosti, nevýslovným tajem-
stvím a bezednou prohlubní lásky Boží.“

3. Protože je mše svatá tak neskonalou
bohooctou, největší, jaká může býti Bohu
vzdána, měli bychom na ni spěchávati, i kdy-
by nebylo zvláštního přikázání o této účasti.
Mše svatě bychom se měli účastnit, abychom
tu ve spojení s Kristem Pánem, svým Vyku-
pitelem, splnili své základní povinnosti k Bo-
hu, abychom se Bohu klaněli, jemu děkovali,
jej za své hříchy usmiřovali a vyprošovali
pro sebe i pro bližní vše, čeho potřebujeme.

4. Aby věřící nezapomínali, že se za ně
obětuje na oltáři Pán Ježíš, přikázala Církev
svatá, aby se každý křesťan, jenž dospěl uží-
vání rozumu (čili dosáhl věku 7 let), účastnil
v neděli a zasvěcený svátek mše svaté.

Tuto povinnost splní křesťan jen tehdy,
jestliže

a) je přítomen celé mši svaté. Těžce hřeší,
kdo zanedbá vlastní vinou značnou její část
nebo hlavní její úkony, obětování, promě-
ňování a přijímání.

b) Jestliže pozorně sleduje úkony při mši

svaté, především je-li si vědom chvíle obětování, proměňování a přijímání.

c) Jestliže je přítomen zbožně, t. j. koná ústní modlitby nebo rozjímá nebo zpívá kostelní píseň.

Abychom usnadnili věřícím zbožnou účast na mši svaté, podáváme dvě pobožnosti ke mši svaté. První jsou modlitby samého kněze, druhá záležitosti v rozjímání o umučení Páně, neboť při mši sv. se opakuje neviditelně toto tajemství umučení.

Modlitby kněze při mši sv.

Proměnlivé části, které se mění podle svátku, jsou zde uvedeny ze mše sv. o nejsv. Trojici.

Stupňové modlitby:

Sacerdos: In nomine Patris et Filii + et Spiritus Sancti. Amen. Introibo ad altare Dei.	Kněz: Ve jménu Otce i Syna + i Ducha Svatého. Amen. Přistoupím k ol- táři Božímu.
--	--

Ministrans: Ad Deum, qui laetificat iu- ventutem meam.	Ministrant: Před Bo- ha, který mě od mládí radostí na- plňuje.
---	--

S. (Ps. 42) *Judicame, Deus, et discerne causam meam de gente non sancta; ab homine iniquo et doloso erue me.*

K. *Suď mě Bože, a rozsudť v můj prospěch proti lidu nesvatému; od člověka zlovolného a lstivého mě vysvobodť!*

M. *Quia tu es, Deus, fortitudo mea; quare me reppulisti, et quare tristis incedo, dum affligit me inimicus?*

M. *Neboť ty jsi, Bože, má síla; proč jsi mě zapudil, a proč smuten chodím, když mě sužuje nepřítel?*

S. *Emitte lucem tuam et veritatem tuam: ipsa me deduxerunt et adduxerunt in montem sanctum tuum et in tabernacula tua.*

K. *Sešli světlo své a pravdu svou! Ty mě povedou a doprovodí na horu tvou svatou a do stanů tvých.*

M. *Et introibo ad altare Dei: ad Deum, qui laetificat iuventutem meam.*

M. *I přistoupím k oltáři Božímu, před Boha, který mě od mládí radostí naplňuje.*

S. *Confitebor tibi in cithara, Deus, Deus*

K. *Oslavovati budu tebe na cithare,*

meus: quare tristis
es anima mea et
quare conturbas
me?

M. Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi: salutare vultus mei, et Deus meus.

S. Gloria Patri et Filio et Spiritui Sancto.

M. Sicut erat in principio et nunc et semper et in saecula saeculorum. Amen.

S. Introibo ad altare Dei.

M. Ad Deum, laetificat iuventutem meam.

S. Adiutorium nostrum in nomine Domini.

M. Qui fecit coelum et terram.

Bože, Bože můj.
Proč jsi smutná,
má duše, a proč
mě rozechvíváš?

M. Doufej v Boha, neb ještě mu děkovati budu; onť spása má a Bůh můj.

K. Sláva Otci i Synu i Duchu Svatému

M. Jakož byla na počátku, nyní, i vždycky, i na věky věkův. Amen.

K. Přistoupím k oltáři Božímu,

M. Před Boha, který mě od mládí radostí naplňuje.

K. Pomoc naše ve jménu Páně.

M. Kterýž učinil nebe a zemi.

S. Confiteor Deo omnipotenti, beatae Mariae semper Virgini, beato Michaeli archangelo, beato Joanni Baptistae, sanctis Apostolis Petro et Paulo, omnibus Sanctis et vobis, fratres, quia peccavi nimis, cogitatione, verbo et opere: mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa. Ideo precor beatam Mariam semper Virginem, beatum Michaelem Archangelum beatum Joannem Baptistam, sanctos Apostolos Petrum et Paulum, omnes Sanctos, et vos fratres, orare pro me ad Dominum Deum nostrum.

K. Vyznávám se Bohu všemohoucímu — blahoslavené Marii vždy Panně, blaženému Michalu archandělu, blaženému Janu Křtiteli, svatým apoštolům Petru a Pavlu, všem svatým a vám, bratří, že jsem zhřešil mnoho myšlením, slovem i skutkem: (bije se třikrát v prsa) má vina, má vina, má největší vina. Protož prosím blahoslavenou Marii vždy Pannu, blaženého Michala archanděla, blaženého Jana Křtitele, svaté apoštoly Petra a Pavla, všechny svaté a vás, bratří, orodujte za mne u Pána Boha našeho!

M. Misereatur tui omnipotens Deus et dimissis peccatis tuis perducatur te ad vitam aeternam.

S. Amen.

M. Confiteor . . . omnibus Sanctis et tibi, pater, quia . . . omnes Sanctos et te, pater, orare pro me . . .

S. Misereatur vestri omnipotens Deus, et dimissis peccatis vestris, perducatur vos ad vitam aeternam.

M. Amen.

S. Indulgentiam, absolutionem et remissionem peccatorum nostrorum tribuat nobis omnipotens et misericors Dominus.

M. Smiluj se nad tebou všemohoucí Bůh, odpusť ti hříchy tvé a uveď tě do života věčného.

K. Amen.

M. Vyznávám se . . . všem Svatým a tobě, otče, že . . . všechny svaté a tebe, otče, orodujte za mne . . .

K. Smiluj se nad vámi všemohoucí Bůh, odpusť vám hříchy vaše a uveď vás do života věčného.

M. Amen.

K. Prominutí, rozhršení a odpuštění hříchů našich uděliž nám všemohoucí a milosrdný Hospodin.

M. Amen.

**S. Deus, tu conver-
sus vivificabis nos.**

**M. Et plebs tua lae-
tabitur in te.**

**S. Ostende nobis, Do-
mine, misericor-
diam tuam.**

**M. Et salutare tuum
da nobis.**

**S. Domine exaudi
orationem meam.**

**M. Et clamor meus ad
te veniat.**

S. Dominus vobiscum.

M. Et cum spiritu tuo.

M. Amen.

**K. Bože, obrať se
k nám a oživ nás.**

**M. A lid tvůj rado-
vati se bude v tobě.**

**K. Zjev nám, Pane,
milosrdenství své!**

**M. A spasení své dejž
nám!**

**K. Pane, vyslyš mod-
litbu mou.**

**M. A volání mé k to-
bě přijď.**

K. Pán s vámi.

M. I s duchem tvým.

Kněz vystupuje k oltáři a říká:

**Modleme se! Odejmi od nás, prosíme, Hos-
podine, nepravosti naše, abychom mohli
s čistým srdcem vejíti do svatyně svatých.
Skrze Krista Pána našeho. Amen.**

**Líbá oltářní kámen s ostatky svatých
a modlí se:**

**Prosíme tebe, Hospodine, pro zásluhy tvých
svatých, jejichž ostatky zde jsou, i všech sva-**

tých, abys nám odpustil všechny hříchy naše.
Amen.

Introit.

Kněz přejde na stranu epištolní a poženav se velikým křížem začíná:

Velebena budiž svatá Trojice a nerozdílná Jednota. Oslavujeme ji, neboť učinila s námi milosrdenství své.

Žalm 8, 2. Hospodine, Pane náš, jak podivuhodné jest tvé jméno po veškeré zemi!

Sláva Otci i Synu i Duchu Svatému, jakož byla na počátku, nyní i vždycky, i na věky věkův. Amen.

Velebena buď . . . (opakuje se až po žalm).

Kyrie

uprostřed oltáře.

S. Kyrie eleison.	K. Pane, smiluj se!
M. Kyrie eleison.	M. Pane, smiluj se!
S. Kyrie eleison.	K. Pane, smiluj se!
M. Christe eleison.	M. Kriste, smiluj se!
S. Christe eleison.	K. Kriste, smiluj se!
M. Christe eleison.	M. Kriste, smiluj se!
S. Kyrie eleison.	K. Pane, smiluj se!
M. Kyrie eleison.	M. Pane, smiluj se!
S. Kyrie eleison.	K. Pane, smiluj se!

Gloria.

Gloria in excelsis Deo. Et in terra pax hominibus bonae voluntatis. Laudamus te. Benedicimus te. Adoramus te. Glorificamus te. Gratias agimus tibi propter magnam gloriam tuam. Domine Deus, Rex coelestis, Deus Pater omnipotens. Domine Fili unigenite Jesu Christe! Domine Deus, Agnus Dei, Filius Patris. Qui tollis peccata mundi, miserere nobis. Qui tollis peccata mundi, suscipe deprecationem nostram. Qui sedes ad dexteram Patris, miserere nobis. Quoniam tu solus Sanctus. Tu solus Dominus. Tu solus Altissi-

Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle. Tebe chválíme. Tobě dobrořečíme. Tobě se klaníme. Tebe oslavujeme. Díky tobě vzdáváme pro velikou slávu tvou. Pane Bože, králi nebeský, Bože Otče všemohoucí! Pane, Synu jednorozený, Ježíši Kriste! Pane, Bože, Beránku Boží, Synu Otcův! Jenž snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi! Jenž snímáš hříchy světa, přijmi prosbu naši! Jenž sedíš na pravici Otcově, smiluj se nad námi! Neboť ty sám jsi Svatý, ty sám Pán, ty sám Nejvyšší, Ježíši Kriste, s Duchem

mus, Jesu Christe. Svatým v slávě Boha
Cum Sancto Spiritu, Otce. Amen.
in gloria Dei Patris.
Amen.

Kněz políbí oltář, obrátí se k lidu a pozdraví
jej:

K. Dominus vobis- K. Pán s vámi.
cum.

M. Et cum spiritu M. I s duchem tvým.
tuo.

Modlitba (Collecta)
na straně epištolní.

Modleme se: Všemohoucí, věčný Bože, jenž
jsi dal svým služebníkům vyznáváním pravé
víry poznati slávu věčné Trojice a v moci
velebnosti klaněti se Jednotě, prosíme, aby-
chom pevností této víry byli vždy ode všech
protivenství chráněni. Skrze Pána našeho Je-
žíše Krista, Syna tvého, jenž s tebou žije a
kraluje v jednotě Ducha Svatého Bůh po
všecky věky věkův.

M. Amen.

Připomínka neděle 1. po Duchu Sv.:

Bože, sílo v tebe doufajících, vyhověj mi-
lostivě našim prosbám, a poněvadž bez tebe

nic nezmůže lidská slabost, poskytni nám pomoc své milosti, abychom plnice tvá přikázání, svými úmysly i činy se tobě zalíbili. Skrze Pána našeho . . .

M. Amen.

Epištola

na straně epištolní.

Čtení epištoly sv. Pavla apoštola k Římanům (11, 33—36).

Ó hlubokosti bohatství a moudrosti i vědomosti Boží! Jak nevyzpytatelné jsou soudy jeho a nevystihlé cesty jeho! Neboť kdo poznal mysl Páně? Aneb kdo byl jeho rádcem? Aneb kdo prve dal jemu, a bude mu odplaceno? Vždyť z něho a skrze něho a k němu jsou všechny věci; jemu sláva na věky. Amen.

M. Deo gratias.

M. Bohu díky.

Graduale

na straně epištolní.

(Daniel 3, 55—56.) Požehnaný jsi, Hospodine, který vidíš do propasti a trůníš nad Cheruby. Požehnaný jsi, Hospodine, na nebeské obloze a chvály hodný na věky. Alleluja, alleluja. Požehnaný jsi, Hospodine, Bože otců našich, a chvály hodný na věky. Alleluja.

Před evangeliem uprostřed oltáře.

Očist' srdce mé i rty mé, všemohoucí Bože, jenž jsi rty proroka Isaiáše žhavým uhlem očistil; rač i mě takto svým milostným slitováním očistiti, abych byl hoden svaté evangelium tvé důstojně zvěstovati. Skrze Krista Pána našeho. Amen.

Pán budiž v srdci mém i na rtech mých, abych důstojně a náležitě zvěstoval jeho evangelium. Amen.

Evangelium

na straně evangelní.

S. Dominus vobis- K. Pán s vámi.
cum.

M. Et cum spiritu M. I s duchem tvým.
tuo.

S. Sequentia sancti K. Slova svatého evan-
evangelii secun- gelia podle Ma-
dum Mathaeum touše (28, 18—20).
(28, 18—20).

M. Gloria tibi, Domi- M. Sláva tobě, Pane.
ne.

Za onoho času řekl Pán Ježíš učedníkům svým: „Dána jest mi veškerá moc na nebi i na zemi. Jděte tedý a učte všechny národy.

Křtěte je ve jménu Otce i Syna i Ducha Svátého. A učte je zachovávatí všecko, co jsem vám přikázal. A ejhle, já jsem s vámi po všechny dny až do konce světa.“

M. Laus tibi, Christe. M. Chvála tobě, Kriste.

S. Per evangelica dicta deleantur nostra delicta. K. Slovy sv. evangelia shlazena budiž naše vina.

Credo

uprostřed oltáře.

Credo in unum Deum, Patrem omnipotentem, factorem caeli et terrae, visibilium omnium et invisibilium. Et in unum Dominum Jesum Christum, Filium Dei unigenitum. Et ex Patre natum ante omnia saecula. Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero. Genitum, non factum,	Věřím v jednoho Boha, Otce všemohoucího, Stvořitele nebe i země, všech bytostí viditelných i neviditelných. I v jednoho Pána Ježíše Krista, Syna Božího jednorozeného. A rozzeného z Otce přede všemi věky. Boha z Boha, Světlo ze Světla, Boha pravého z Boha pravého. Zplodeného, nestvořeného
---	---

consubstantialem Patri: per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines et propter nostram salutem descendit de caelis. Et incarnatus est de Spiritu Sancto ex Maria Virgine: et homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis: sub Pontio Pilato passus et sepultus est. Et resurrexit tertia die, secundum Scripturas. Et ascendit in caelum; sedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus est cum gloria iudicare vivos et mortuos: cuius regni non erit finis. Et in Spiritum sanctum, Dominum et vivificantem: qui ex Patre Filioque procedit. Qui cum Patre et Filio simul adoratur et conglorih-

ho, téže podstaty s Otcem, skrze něhož všechno učiněno jest. Jenž pro nás lidi a pro naši spásu sestoupil s nebes. (Klekne se.) A vtělil se Duchem Svatým, z Marie Panny; a člověkem se stal. Ukřižován také za nás za Poncia Piláta, trpěl a pohřben byl. A vstal z mrtvých třetího dne podle Písem. A vstoupil do nebe; sedí na pravici Otcově. A zase přijde soudit živých i mrtvých, jehož království nebude konce. I v Ducha Svatého, Pána a Oživovatele, jenž z Otce i Syna vychází. Jenž s Otcem i Synem zároveň jest uctíván a oslavován, jenž mluvil skrze proroky. A jednu, svatou, obec-

ficatur: qui locutus est per Prophetas. Et unam sanctam catholicam et apostolicam Ecclesiam. Confiteor unum baptisma in remissionem peccatorum. Et exspecto resurrectionem mortuorum. Et vitam venturi saeculi. Amen.

Obětování (Offertorium)
uprostřed oltáře.

S. Dominus vobis- K. Pán s vámi.
cum.

M. Et cum spiritu tuo. M. I s duchem tvým.

Modleme se. Veleben budiž Bůh Otec, i jednorozený Boží Syn, i Duch Svatý, neboť učinil s námi milosrdenství své.

Při obětování chleba.

Přijmi, svatý Otče, všemohoucí, věčný Bože, tuto neposkvrněnou oběť, kterou já nehodný služebník tvůj obětuji tobě, Bohu svému živému a pravému, za nescíslné hříchy,

urážky a nedbalosti své a za všechny přítomné, jakož i za všechny věrné křesťany, živé i zesnulé, aby mně i jim prospěla k spáse pro život věčný. Amen.

Přilévaje vody do vína modlí se:

Bože, jenž jsi důstojnost lidské přirozenosti podivuhodně stvořil a ještě podivuhodněji obnovil, dej nám skrze tajemství této vody a vína státi se společníky božství toho, jenž se ráčil státi účastným našeho člověčenství, Ježíš Kristus, Pán náš, jenž s tebou živ jest a kraluje v jednotě Ducha Svatého Bůh po všechny věky věkův. Amen.

Při obětování kalicha.

Obětujeme ti, Pane, kalich spasení, vzývajíce tvou milostivost, aby se vznesl s příjemnou vůní před tvář tvé božské velebnosti za naši i celého světa spásu. Amen.

V duchu pokory a se srdcem zkroušeným přistupujeme k tobě; protož přijmi nás, Hospodine, a tak se děj oběť naše před tváří tvou dnes, aby se líbila tobě, Pane Bože!

Při žehnání darů.

Přijď, Posvětiteli, všemohoucí, věčný Bože, a požehnej tuto oběť, tvému svatému jménu uchystanou.

Při slavné mši sv.: Žehnaje kadidlo:

Na přímluvu blaženého Michala Archan-
děla, stojícího po pravici oltáře zápalného,
a všech vyvolených, račiž Hospodin tento
zápal požehnati † a za vůni líbeznou při-
jmouti. Skrze Krista Pána našeho. Amen.

Při okuřování obětních darů.

Zápal tento tebou požehnaný vstoupiž k to-
bě, Hospodine, a sestoupiž na nás milosrden-
ství tvé.

Při okuřování oltáře.

Vznášej se, modlitba má jako kadidlo před
obličej tvůj, Hospodine, pozdvižení rukou
mých jako oběť večerní. Postav, Pane, stráž
k ústům mým a bránu pevnostní ke rtům
mým, aby se srdce mé neuchylovalo k špat-
nostem a nevyhledávalo záminek ke hří-
chům.

Když odevzdává kadidelnici.

Roznítíž v nás Hospodin oheň své lásky a
plamen věčného milování. Amen.

Na straně epistolní umýváje si ruce.

Žalm 25. Umyji mezi nevinnými ruce své
a choditi budu kolem oltáře tvého, Hospo-
dine.

Abych slyšel hlas chvály a vyprávěl o všech
divech tvých.

Hospodine, miluji krásu domu tvého a místo,
kde přebývá krása tvá.

Nehubiž s bezbožníky, Bože, duši mou, a
život můj s vražedníky,
na jejichž rukou lpí nepravosti a jejichž
pravice plna jest úplatných darů.

Já však v nevinnosti své chci kráčet; vy-
svobod' mne a smiluj se nade mnou.

Noha má stojí na cestě přímé; ve shromáždě-
ních budu tě oslavovati, Hospodine.

Sláva Otci i Synu i Duchu Svatému, jakož
byla na počátku, nyní i vždycky, i na věky
věkův. Amen.

Uprostřed skloněn nad oltář.

Přijmi, svatá Trojice, tuto oběť, kterouž ti
přinášíme na památku umučení, zmrtvých-
vstání a nanebevstoupení Ježíše Krista, Pána
našeho, a ke cti blahoslavené Marie vždy
Panny, sv. Jana Křtitele, svatých apoštolů
Petra a Pavla a těchto i všech svatých, aby
jim sloužila ke cti a nám k spasení, a aby
za nás ráčili v nebesích orodovati, jejichž pa-
mátku konáme na zemi. Skrze Krista Pána
našeho. Amen.

Kněz se obrací k lidu.

Modlete se, bratři, aby má i vaše oběť příjemnou se stala u Boha Otce všemohoucího.

M. Suscipiat Dominus sacrificium de manibus tuis ad laudem et gloriam nominis sui, ad utilitatem quoque nostram, totiusque Ecclesiae sanctae.	M. Přijmiž Hospodin oběť z rukou tvých k slávě a chvále jména svého i k prospěchu našemu a celé Církve své svaté.
--	--

S. Amen.

K. Amen.

Tichá modlitba (Secreta)
uprostřed oltáře.

Posvět, prosíme, Hospodine, Pane náš, pro vzývání svatého jména tvého tuto přinesenou oběť a nás skrze ni rač zdokonaliti pro sebe v obětní dar věčný. Skrze Pána našeho Ježíše Krista, Syna tvého, jenž s tebou žije a kraluje v jednotě Ducha Svatého Bůh po všechny věky věkův. Amen.

Připomínka 1. neděle po Sv. Duchu.

Oběti naše tobě věnované, prosíme, Pane, usmířen přijmi a uděl, aby nám prospívaly k ustavičné pomoci. Skrze Pána našeho...

Preface.

S. Per omnia saecula saeculorum.	K. Po všechny věky věkův.
M. Amen.	M. Amen.
S. Dominus vobiscum.	K. Pán s vámi.
M. Et cum spiritu tuo.	M. I s duchem tvým.
S. Sursum corda.	K. Vzhůru srdce.
M. Habemus ad Dominum.	M. Máme k Hospodinu.
S. Gratias agamus Domino Deo nostro.	K. Díky vzdávejme Pánu Bohu svému.
M. Dignum et justum est.	M. Hodno a spravedlivo jest.

Vpravdě hodno a spravedlivo jest, slušno a spasitelno, abychom tobě, Hospodine svatý, Otče všemohoucí, věčný Bože, vždy a všude díky vzdávali. Jenž s jednorozeným Synem svým a Duchem Svatým jeden jsi Bůh, jeden jsi Pán; ne v ojedinelosti jedné osoby, nýbrž v Trojici jedné podstaty. Neboť co o tvé slávě podle zjevení tvého věříme, to o Synu tvém, to o Duchu Svatém bez rozdílu rozlišování smýšlíme. Takže vyznávající pravé a věčné božství, klaníme se i zvláštnosti

v osobách i jednotě v bytnosti i rovnosti ve velebnosti. Kterouž chválí Andělé i Archan- dělé, Cherubové i Serafové, kteří bez ustání den ze dne pějící, jednohlasně volajíce:

„*Sanctus.*“

Sanctus, sanctus, sanc- tus Dominus Deus Sa- baoth! Pleni sunt caeli et terra gloria tua. Hosanna in ex- celsis. Benedictus qui venit in nomine Do- mini. Hosanna in ex- celsis.	Svatý, svatý, svatý Hospodin Bůh zástu- pů, plna jsou nebesa i země slávy tvé. Ho- sanna na výsostech. Požehnaný, jenž při- chází ve jménu Páně. Hosanna na výsos- tech.
--	--

Střed mše svaté. — Kánon.

Uprostřed oltáře.

Tebe tedy, nejmilostivější Otče, skrze Je- žíše Krista, Syna tvého, Pána našeho, po- korně prosíme a žádáme, abys dobrotivě při- jal a požehnal tyto svaté a neporušené dary, jež ti přinášíme za Církev tvou svatou vše- obecnou; rač jí uděliti pokoje, ji chrániti, sjednotiti a řídití po celém oboru zemském spolu se služebníkem svým, papežem naším N. a biskupem naším N. a se všemi pravo- věrnými vyznavači obecné a apoštolské víry.

Vzpomínka za živé.

Pomni, Hospodine, služebníků a služebnic svých N. a N. a všech tu přítomných, jejichž víra i zbožnost jest ti známa, za které ti obětujeme nebo kteří tobě obětují tuto oběť chvály za sebe i za všechny své, za vykoupení svých duší, za naději své spásy a bezpečnosti své a kteří plní sliby své učiněné tobě, věčnému Bohu, živému a pravému.

Prosba k svatým (Communicantes).

Spojíte se a památku uctíváte nejprve přeslavné vždy P. Marie, Rodičky Boha a Pána našeho Ježíše Krista, jakož i svatých apoštolů a mučedníků tvých Petra a Pavla, Ondřeje, Jakuba, Jana, Tomáše, Jakuba, Filipa, Bartoloměje, Matouše, Šimona a Tadeáše, Lina, Kleta, Klementa, Xysta, Kornelia, Cypriána, Vavřince, Chrysogona, Jana a Pavla, Kosmy a Damiána, i všech svatých tvých, prosíme, abys nás ve všem svou záštitou chránil pro jejich zásluhy a na jejich přímluvu. Skrze téhož Krista Pána našeho. Amen.

Kněz vztahuje ruce nad obětní dary.

Tuto tedy oběť služebnosti naší i veškeré čeledi své, prosíme, Pane, usmířen přijmi a

dny naše ve svém pokoji pořádej a uděl, aby-
chom od věčného zatracení byli vytrženi a
k stádcí tvých vyvolených připočteni. Skrze
Krista Pána našeho. Amen.

Kněz žehná obětní dary.

Kterouž to oběť, prosíme, rač ty, Bože, ve
všem † požehnanou, † přivlastněnou, † plat-
nou, † důstojnou a † příjemnou učiniti, aby
se nám stala Tělem a Krví nejmilejšího Syna
tvého, Pána našeho Ježíše Krista.

Proměna chleba.

Jenž den před tím, než trpěl, vzal chléb
do svých svatých a ctihodných rukou a po-
zdvihnuv oči k nebi k tobě, Bohu, Otci svému
všemohoucímu, díky tobě čině † požehnal,
rozlámal jej a dal učedníkům svým řka:
„Vezměte a jezte z toho všichni, neboť *toto
jest tělo mé.*“

Proměna vína.

Podobným způsobem, když bylo po ve-
čeři, vzav i tento přeslavný kalich do svých
svatých a ctihodných rukou, zase tobě díky
čině, † požehnal a dal učedníkům svým řka:
„Vezměte a pijte z toho všichni, neboť *toto
jest kalich krve mé, nové a věčné úmluvy* —

tajemství víry —, která za vás a za mnohé vylita bude na odpuštění hříchů. Kolikrátkoli toto činiti budete, na mou památku budete činiti.“

Po pozdvihování.

Protož i pamětlivi jsouce, Hospodine, my služebníci tvoji a lid tvůj svatý, jak blahého umučení, tak i zmrtvýchvstání, ale i slavného nanebevstoupení téhož Krista, Syna tvého, Pána našeho, obětujeme přejasné velebnosti tvé z tvých darů a údělů obět čistou †, obět svatou †, obět neposkvrněnou †, chléb † svatý života věčného a kalich † spasení trvalého.

Rač na ně vlídnou a jasnou tváří vzhlednouti a je sobě oblíbiti, jako sis oblíbiti ráčil dary spravedlivého sluhy svého Abela a obět praotce našeho Abrahama i svatou a neposkvrněnou obět, kterou tobě přinesl nejvyšší kněz tvůj Melchisedech.

Pokorně tebe žádáme, všemohoucí Bože, dej tyto dary rukama svatého anděla svého donéstí na vznešený svůj oltář před obličej své božské velebnosti, abychom všichni, kdož z tohoto oltářního účastenství přijmeme svatosvaté tělo Syna tvého, naplnění byli velikým nebeským požehnáním a milostí. Skrze téhož Krista Pána našeho. Amen.

Vzpomínka na zemřelé.

Pomni též, Hospodine, služebníků a služebnic svých N. a N., kteří nás předešli se znamením víry a odpočívají ve snu pokoje. Jim a všem v Kristu odpočívajícím popřej, prosíme, Hospodine, místa občerstvení, světla a pokoje. Skrže téhož Krista Pána našeho. Amen.

Nám pak, hříšným služebníkům svým, důvěřujícím v hojnost slitování tvých, rač též uděliti podílu a společenství se svými svatými apoštoly a mučedníky: S Janem, Štěpánem, Matějem, Barnabášem, Ignácem, Alexandrem, Marcellinem, Petrem, Felicitou, Perpetuou, Hátou, Lucií, Anežkou, Cecilií, Anastázií a všemi svými svatými, v jejichž společnost, prosíme, rač nás připustiti, nikoli oceňuje zásluhy, nýbrž jakožto štědrý dárce slitování. Skrže Krista Pána našeho.

Skrze něhož, Hospodine, toto všecko dobré vždy tvoříš, posvěcuješ †, oživuješ †, požehnávaš † a nám uděluješ.

Skrze † něho a s † ním a v † něm jest tobě, Bohu, Otcí všemohoucím, v jednotě Ducha Svatého všeliká čest a sláva.

S. Per omnia saecula K. Po 'všecky věky
saeculorum. věkův.

M. Amen.

M. Amen.

Modlitba Páně.

Oremus: Praeceptis salutaribus moniti, et divina institutione formati, audemus dicere:

Pater noster, qui es in coelis: Sanctificetur nomen tuum: Adveniat regnum tuum: Fiat voluntas tua, sicut in coelo et in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie: Et dimitte nobis debita nostra, sicut et nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem,

M. Sed libera nos a malo.

S. Amen.

Modleme se. Spasitelnými příkazy napomenuti a božským návodem poučení odvažujeme se volati:

Otče náš, jenž jsi na nebesích! Posvěť se jméno tvé. Přijď království tvé. Buď vůle tvá jako v nebi tak i na zemi. Chléb náš vezdejší dej nám dnes. A odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům a neuvodň nás v pokušení:

M. Ale zbav nás od zlého.

K. Amen.

Zbav nás, prosíme, Hospodine, všelikého zla minulého, přítomného i budoucího, a přimluvou blahoslavené a přeslavné vždy Pan-

ny, Rodičky Boží Marie, i blažených apoštolů tvých Petra a Pavla i Ondřeje a všech svatých (žehná se patenou) uděl milostivě pokoje za dnů našich, abychom přispěním tvého milosrdenství vždy prosti byli hříchů a bezpečni přede vším zmatkem. Skrze téhož Pána našeho Ježíše Krista, Syna tvého, jenž s tebou živ jest a kraluje v jednotě Ducha Svatého, Bůh

S. Per omnia saecula K. Po všechny věky vě-
saeculorum. kův.

M. Amen. M. Amen.

S. Pax Domini sit K. Pokoj † Páně bu-
semper vobiscum. diž † vždycky †
s vámi.

M. Et cum spiritu M. I s duchem tvým.
tuo.

Kněz vpouští částku sv. Hostie do kalicha.
Toto smíšení a zasvěcení těla a krve Pána našeho Ježíše Krista budiž nám přijímajícím k životu věčnému. Amen.

Agnus Dei.

Agnus Dei, qui tollis Beránku Boží, jenž
peccata mundi, mi- snímáš hříchy světa,
sere nobis. smiluj se nad námi.

Agnus Dei, qui tollis Beránku Boží, jenž peccata mundi, mise- snímáš hříchů světa, re nobis. smiluj se nad námi.

Agnus Dei, qui tollis Beránku Boží, jenž peccata mundi, dona snímáš hříchů světa, nobis pacem. uděl nám pokoje.

Pane Ježíši Kriste, jenž jsi řekl apoštolům svým: Pokoj svůj zůstavuji vám, pokoj svůj dávám vám, nehleď na hříchů mé, nýbrž na víru Církve své, a rač ji podle své vůle pokojem obdařiti a sjednotiti, jenž jsi živ a kraluješ Bůh po všechny věky věkův. Amen.

Pane Ježíši Kriste, Synu Boha živého, jenž jsi z vůle Otcovy spolupůsobením Ducha Svatého smrtí svou svět oživil, sprost' mne tímto svatosvatým Tělem a Krví svou všech mých nepravostí a učiň, abych vždycky lnul k tvým přikázáním a nedopust', abych se kdy odloučil od tebe, jenž s týmž Bohem Otcem a Duchem Svatým živ jsi a kraluješ Bůh na věky věkův. Amen.

Požítí Těla tvého, Pane Ježíši Kriste, jež já nehodný odvažuji se přijmouti, nebudiž mi k odsouzení a zatracení, nýbrž pro tvou dobrotivost sloužíš mi k ochraně duše i těla a k vyléčení. Jenž jsi živ a kraluješ s Bohem Otcem v jednotě Ducha Svatého Bůh po všechny věky věkův. Amen.

Přijímání.

Chléb nebeský přijmu a jméno Páně vzývati budu.

Kněz bije se v prsa říká třikrát:

Pane, nejsem hoden, abys vešel pod střechu mou, ale toliko rci slovem a uzdravena bude duše má.

Přijímaje Tělo Páně:

Tělo Pána našeho Ježíše Krista zachovej duši mou k životu věčnému. Amen.

Čím se odplatím Hospodinu za všechno, co mi udělil? Kalich spasení vezmu a jméno Páně vzývati budu. Chváliti a vzývati budu Hospodina a od nepřátel svých osvobozen budu.

Přijímaje Krev Páně:

Krev Pána našeho Ježíše Krista zachovej duši mou k životu věčnému. Amen.

Co jsme ústy požili, čistou myslí pojměme a dar časný budiž nám lékem věčným.

Tělo tvé, Pane, jež jsem požil, a Krev, kterou jsem pil, nechť utkví v útrokách mých, a dej, ať nezůstane skvrna hříchů ve mně, ježž čisté a svaté svátosti občerstvily. Jenž jsi živ a kraluješ na věky věkův. Amen.

Communio na epištolní straně.

Tob. 12, 6. Dobrořečme Bohu nebeskému a přede všemi živoucími oslavujme ho, neboť učinil s námi milosrdenství své.

Uprostřed.

S. Dominus vobis- K. Pán s vámi.
cum.

M. Et cum spiritu M. I s duchem tvým.
tuo.

Postcommunio na epištolní straně.

Modleme se. Ať nám prospívá ke zdraví těla i duše, Pane Bože náš, přijetí této svátosti i vyznávání věčné svaté Trojice a její nerozdílné jednoty. Skrze Pána našeho...

Připomínka 1. neděle po Sv. Duchu:

Modleme se. Tak vzácnými milostmi jsouce naplněni, tebe, Pane, prosíme, abychom spasitelnými dary byli proniknuti a tebe chváliti nikdy neustávali. Skrze Pána našeho...

Uprostřed oltáře:

S. Dominus vobis- K. Pán s vámi.
cum.

M. Et cum spiritu
tuo.

S. Ite, missa est.

M. Deo gratias.

M. I s duchem tvým.

K. Jděte, oběť jest do-
konána.

M. Bohu díky.

Skloněn před oltářem:

Líbiž se tobě, svatá Trojice, služba pod-
danosti mé a dej, aby oběť, kterou jsem já
nehodný tvé božské velebnosti přinesl, tobě
byla příjemná, aby mně i všem, za které
jsem ji přinesl, tvým slitováním sloužila
k smíření. Skrze Krista Pána našeho. Amen.

Kněz žehná lid.

Požehnej vás všemohoucí Bůh, Otec i Syn
i Duch Svatý.

M. Amen.

Poslední evangelium na evangelní straně.

S. Dominus vobis-
cum.

M. Et cum spiritu
tuo.

S. Initium sancti
evangelii secun-
dum Joannem.

K. Pán s vámi.

M. I s duchem tvým.

K. Počátek sv. evan-
gelia podle Jana.

M. Gloria tibi, Do-
mine.

M. Sláva tobě, Hospo-
dine.

Poslední evangelium na evangelní straně.

(Zpravidla Jan 1, 1—14).

Na počátku bylo Slovo a Slovo bylo u Boha a Slovo bylo Bůh. To bylo na počátku u Boha. Všecky věci povstaly skrze ně a bez něho nepovstalo nic z toho, co povstalo. V něm byl život, a ten Život byl světlem lidí, a Světlo ve tmě svítí a tma ho nepojala. Vystoupil pak jeden člověk, byv poslán od Boha, jméno jeho bylo Jan; ten přišel na svědectví, aby vydal svědectví o Světle, aby všichni uvěřili skrze něho. On nebyl Světlem, nýbrž aby svědectví vydal o Světle. Bylo však Světlo pravé, kteréž osvěcuje každého člověka, přicházejícího na tento svět. Na světě bylo, a svět povstal skrze ně, ale svět ho nepoznal. Do vlastního přišel, a vlastní ho nepřijali. Kteří však jej přijali, dal jim moc státi se dítkami Božími, totiž těm, kteří věří ve jméno jeho, kteří se zrodili nikoliv z krve, ani z vůle těla, ani z vůle muže, nýbrž z Boha. A Slovo tělem učiněno jest (klekne se) a přebývalo mezi námi, a viděli jsme slávu jeho, slávu jako jednorozeného od Otce, plného milosti a pravdy.

M. Deo gratias.

M. Bohu díky.

B. Rozjímání o umučení Páně při mši sv.

(vyňatá ze spisů sv. Alfonsa.)

Na začátku mše sv.

Bože můj, nejvyšší a lásky nejhodnější
Dobro, obětuji ti tuto nejdražší oběť mše
sv., abych se klaněl v nejhlubší pokoře tvé
nesmírné velebnosti a abych tebe ctil a chválil
s nejbl. Pannou Marií, se všemi anděly a
svatými v nebesích! Sláva Otci...

Od počátku až do Gloria:

Pán Ježíš na hoře olivetské.

„*Padl na tvář.*“ (Mat. 26, 39.) Pán Ježíš
vida, že jest mu uloženo, zadostučiniti za
všechny hříchy celého světa, sklonil na hoře
olivetské tvář svou k zemi a modlil se za
lidi, jakoby se styděl pozdvihnouti očí svých
k nebesům, an se viděl obtížen tolika nepra-
vostmi.

Ó můj Vykupiteli, vidím, jak jsi všecek
sklíčen a bledý bolestí. Trpíš smrtelnou úz-
kost, modlíš se a proléváš krvavý pot: „*A on
ocitnuv se v úzkosti smrtelné, modlil se
snažněji. I tekl mu pot jako krůpěje krve
na zem.*“ (Luk. 22, 43—44) Rci, za koho
se modlíš? Ó dojistá nemodlil ses tenkrát

tak za sebe, jako za mne, a obětovals věč-
nému Otci mocné své prosby, spojené s mu-
kami tvými, abys mně ubohému zjednal od-
puštění hříchů. Vykupiteli můj, jak jsi mohl
tolik milovati toho, jenž tě tolik urážel?
Jak ses mohl podrobiti tolikerym mukám za
mne, ač jsi již tehdy předvídal, jakým ne-
vděkem se ti odplatím? Ó zarmoucený Je-
žíši, uděl mi část bolesti, kterou jsi měl ten-
kráté nad mými hřichy. Nyní je zavrhuji
a mám je v ošklivosti; tuto svou ošklivost
spojuji s ošklivostí, v které jsi je měl ty
v zahradě getsemanské. Ó můj Spasiteli, ne-
hled' na hřichy mé, ale pohled' na muka,
která jsi vytrpěl za mne. Ó láska mého Je-
žíše, tys láskou a nadějí mou. Ó Pane, mi-
luji tě ze vší duše své a chci tě vždycky mi-
lovati. Uděl mi horlivost a odvalu ve všech
věcech, které se týkají tvé cti a slávy!

Otče věčný, uděl mi milost, abych se ti
vždycky doporučel a vždycky opakoval
slova Ježíšova: „*Avšak ne má, nýbrž tvá
vůle se staň.*“ (Luk. 22, 42) Ne má, ale tvá
božská vůle vždycky se staň! Amen.

Od Gloria až k Obětování:

Pán Ježíš krutě bičován.

Vkročme do soudního domu Pilátova,
který byl hrozným jevištěm pohanění a bo-

lestí Ježíše Krista a vizme, jak nespravedlivý, potupný a ukrutný trest byl uložen Spasiteli světa. — Vida Pilát, že židé neustávají se bouřiti proti Kristu Ježíši, odsoudil jej nespravedlivý soudce, aby byl zbičován: „*Tu vzal Pilát Ježíše a dal ho zbičovati.*“ (Jan 19, 1) Bičováním byli trestáni jen otroci. Láskyplný Vykupitel náš, dí sv. Bernard, chtěl tedy na sebe vzíti nejen podobu služebníka, aby se podrobil vůli cizí, ale též podobu služebníka zlého, aby byl trestán bičováním, a tak trpěl za člověka, jenž sám toho trestu zasluhoval za to, že se učinil otrokem hříchu.

Synu Boží a veliký milovníku duše mé, jak jsi mohl, Pán svrchované velebnosti, tolik milovati mne, tvora tak bídného a nevďěného a podrobiti se tak velikým mukám, abys mne osvobodil od trestů, kterých jsem zasluhoval? Bůh bičován! Budí zajisté větší podiv a úžas, že Bůh trpí sebe menší ránu, než kdyby všichni lidé i andělé byli zničeni! Ó můj Ježíši, odpusť mi, že jsem tě urážel, a pak mne trestej, jak ti libo. Jen když já miluji tebe a ty miluješ mne, rád vytrpím všechny bolesti, které na mne sešleš.

Obětování.

Pane a Bože můj, obětuji ti nejdražší oběť mše sv., abych ti dostiučinil za hříchy své, kterými jsem se tolikráte opovážil uraziti neskonalou Velebnost tvou. Ach, pro zásluhy Pána našeho Ježíše Krista, smiluj se nade mnou! „*Smiluj se nade mnou, Bože, dle svého velkého milosrdenství!*“ (Žalm 50, 1)

Od obětování až k sanctus:

Pán Ježíš trním korunován.

Po bičování uchystali božskému Vykupiteli novou trýzeň: „*Tehdy vojáci vladařovi vzavše Ježíše do soudního dvora, shromáždili k němu celou četou, a svlekše ho, přioděli jej pláštěm šarlatovým; a spleťše korunu z trní, vložili mu ji na hlavu a dali mu třtinu do pravice, a klekajíce před ním, posmívali se mu, řkouce: „Zdráv buď, králi židovský!“ A když ho poplivali, vzali třtinu a bili ho do hlavy.“* (Mat. 27, 27—30) Ó můj Ježíši, nejsi-li pravý král veškerého světa? Jak ses tedy stal králem bolesti a opovržení? Kam tě to zavedla tvá láska! Lásky nejhodnější Bože můj, kdypak nadejde den, abych byl s tebou tak spojen, by mne nic nemohlo od tebe odloučiti a já již nemohl ustati v lásce

tvé? Prosím tě pro sv. utrpení tvé, nedopouštěj, abych se od tebe odloučil těžkým hříchem. Ne, Ježíši můj, nechci již býti odloučen od tebe. Přispěj mi milostí svou. Maria, naděje má, pros Ježíše za mne. Amen.

Od sanctus až k pozdvihování:

Pán Ježíš nese kříž na horu Kalvarii.

Mezi odsouzenými zločinci ubírá se na smrt král nebeský, jednorozený Syn Boží, s křížem na ramenou: „*Nesa sobě kříž, vyšel na místo, kteréž slove Lebčí.*“ (Jan 19, 17) Opusťte nebe, i vy, blažení serafové, a pojd'te doprovodit svého Pána, jenž kráčí na horu Kalvarii, aby tu byl popraven spolu se zločinci na potupném dřevě. Ó věci hrozná a neslýchaná! Bůh má býti popraven! Ejhle týž Mesiáš, kterého před několika dny vítal lid s potleskem a blahořečením, provoláváje mu: „*Hosanna Synu Davidovu! Požehnaný, jenž se bere ve jménu Páně!*“ (Mat. 21, 9) A nyní jej vidíme, jak kráčí svázán, a všichni se mu posmívají a zlořečí!

O nesmírná lásko Boží! Bůh k smrti odsouzen za lidi! A byl by kdo, aby nemiloval tohoto Boha? Ježíši, zasvěcuji ti od této chvíle celý svůj život, svou vůli a svobodu; nalož se mnou, jak se ti líbí. Prosím tě o ne-

be, abych tě tam miloval ze všech sil svých. Chci tě velice milovati v životě tomto, abych tě velice miloval na věčnosti. Daruj mi lásku a milost svou a dosti jsem bohat. Ó Matko Boží, oroduj za mne. Amen.

Pozdvihování:

Pozdvihování sv. Hostie.

Pán můj a Bůh můj! (Odp. 7 let při pohledu na sv. Hostii.) Pozdravena budiž, spasená Žertvo obětovaná za mne a celé lidské pokolení na dřevě kříže. (Odp. 500 dní)

Ó Ježíši, Pane a Bože můj, klaním se ti v nejhlubší pokoře! Ó Ježíši, tobě žiji, tobě umírám. Tvým jsem v životě i smrti!

Pozdvihování kalicha.

Pozdravena budiž, drahocenná Krvi, řinoucí se z ran ukřižovaného Pána našeho, Ježíše Krista, a smývající hříchy celého světa. (Odp. 500 dní)

Ó Bože můj! Tys mi prokázal dobrodiní co do počtu přemnohá, co do užitku největší, co do ceny nesmírná! Spojuji se s obětujícím knězem a přináším ti Božského Beránka na oltáři pod způsobami chleba a vína, abych ti co nejvroucněji poděkoval za všechna do-

brodiní, která jsi mně i všem lidem prokázal. „Dobrořečte andělé Páně Pánu: chvalte a nade všechno ho vyvyšujte na věky!“ (Dan. 3, 58) „Dobrořečte svatí a stísněného srdce Pánu: chvalte a nade všechno ho vyvyšujte na věky!“ (Dan. 3, 87)

Od pozdvihování až k Pater noster:

Pán Ježíš trpí na kříži.

Ejhle, král nebeský pní na dřevě kříže a pracuje k smrti! Přesvaté rány jsou důkazem jeho lásky k nám, jsou cenou výkupnou, za kterou nás osvobodil od smrti věčné. Miluj tedy, miluj Boha svého, který tě tolik miloval!

Můj Ježíši, jak jsi na kříži zarmoucen! A máš se proč rmoutiti, pomyslíš-li, jak málo duší bude tě milovati, ač tak velice trpíš a samou bolestí a trýzní na kříží umíráš! O spanilý plameni lásky, který jsi strávil život Boží na kříži, straviž také mne a znič všechny nezřízené náklonnosti, které bují v srdci mém a učiň, ať láskou hořím a prahnu po Spasiteli svém! Nejmilejší Ježíši, chci tě vždycky milovati; ó lásko má, ó Bože můj, ó mé všechno!

Od Pater noster až k sv. přijímání:

Pán Ježíš umírá na kříži.

Maje již duši vypustiti, zvolal Pán Ježíš; „Dokonáno jest!“ (Jan 19, 30) Připomněl si všechny své práce, které vykonal; chudobu, bolesti a opovržení, které vytrpěl; a to vše obětoval znova věčnému Otci za spásu světa. Dokonáno jest vše, čeho žádala spravedlnost, a čeho bylo třeba k osvědčení lásky.

Ó milý Ježíši, kéž i já před smrtí mohu říci: Pane, všechno jsem dokonal; vykonal jsem, co jsi mi uložil. Nesl jsem trpělivě svůj kříž, činil jsem vše, co se ti líbilo! Ó, popřej mi té milosti, abys byl spokojen se mnou po všechny zbývající dny mého života, abych v hodinu smrti mohl říci, že jsem aspoň od této chvíle věrně plnil vůli tvou. Odpusť mi, Ježíši můj, a přispěj mi svou pomocí. Amen.

Sv. přijímání.

Pane, nejsem hoden, abys vešel pod střechu mou, ale toliko rci slovem a uzdravena bude duše má! (Odp. 500 dní při trojím opakování.) Ó Pane a Bože můj, přináším ti tuto nejdražší oběť mše sv., abych si od tebe vyprosil všechny milosti potřebné k spáse mé.

Prosím tě tedy pro nesmírné zásluhy Pána našeho Ježíše Krista, kterých se mší svatou stáváme účastnými, abys mě ráčil milostí svou osvítiti a posíliti, bych poznal a věrně plnil vůli tvou, trpělivě nesl svůj kříž, věrnost ti zachoval v každém pokušení a ve všem dobrém setrval až do konce života. Tobě doporučím i své příbuzné, přátele a duše v očištění i všechny potřeby svaté Církve katolické.

Do konce mše sv.:

Pán Ježíš mrtev na kříži.

Přistup, duše má, k svatému kříži, na kterém zemřel Beránek Boží, aby tě spasil. Přistup a pomni, že umřel z lásky k tobě. Žádej svého obětovaného Pána o vše, čeho si přeješ, a všeho doufej.

Milý Vykupiteli můj, jakými díky jsem ti zavázán! V probodené ruce tvé poručím ubohou duši svou. Osvět mě, ať poznám, jaká to byla láska, když Bůh zemřel za mne. Ó Pane můj, rád bych tě miloval, seč jsem, ale bez tvé pomoci nemohu nic. Ty mi přispěj na pomoc, a pro zásluhy své smrti dej, ať umru vši lásce pozemské, abych miloval jen tebe, jenž jsi hoden veškeré lásky mé. Vyslyš mne i ty, Maria, Máti má, a pro zásluhy Pána Ježíše přimluv se za mne. Amen.

Po mši sv.

Nejdobrotivější Bože, vzdávám ti vroucí díky za velikou a nezaslouženou milost, že jsem směl mítí účast na této mši sv.! Odpušť mi všelikou nedbalost a roztržitost, které jsem se při ní dopustil. Žehnej mně i všem mým pracím, které dnes ke tvé cti a chvále hodlám konati.

Požehnej a ostříhej nás všemohoucí a milosrdný Bůh Otec †, Syn † a Duch Svatý †. Amen.

K Á Z Á N Í.

1. Víra je základem celého křesťanského života. Kolik je víry v srdci, tolik je věrnosti v celé službě Boží.

Víru si však nikdo nedá sám. „*Víra (je) z kázání, kázání pak z rozkazu Kristova.*“ (Řím. 10, 17) Bez hlásání slova Božího by nebylo ve světě svaté víry. Proto poručil Pán Ježíš apoštolům před svým nanebevstoupením: „*Jdouce do veškerého světa, hlásejte evangelium.*“ (Mar. 16, 15) Kázání apoštolů a jejich nástupců obnovilo tvářnost země a obrátilo srdce lidí od nejhorších neřestí k vynikajícím ctnostem.

Kázání má však stejnou důležitost i dnes. Pán Ježíš praví: „*Kdo z Boha jest, slova Boží slyší.*“ (Jan 8, 47) To znamená: Kdo

je dítkem Božím, skrze posvěcující milost, rád poslouchá kázání, na němž slyší výklad zjevení Božího. Musí-li říci každý kněz se sv. Pavlem: „*Běda mně, nebudu-li kázati.*“ (1 Kor. 9, 16), plyne z toho pro každého křesťana závěr: Běda mně, nebudu-li kázání poslouchat. — Proto prohlašuje Svatý Otec Benedikt XV., že „kázání dlužno zařaditi mezi největší a nejdůležitější prostředky spásy“.

2. Kdo má choditi na kázání?

Pro každého věřícího je důležité choditi na kázání. Byť by znal celý katechismus nepaměť, nepamatuje se přece na všechny pravdy pro něj právě důležité. Při kázání jej Bůh osvítlí, aby poznal, co má zvláštní význam právě pro něho, aby se povzbudil, potěšil, aby byl varován před nebezpečím a pod.

Nutné je kázání pro toho křesťana, jenž nezná svého náboženství. Ať pochází tato nevědomost z vlastní nedbalosti nebo byla zaviněna špatnou výchovou, musí ji takový člověk odstraňovat především pilným slyšením slova Božího. — Nutné je kázání i pro toho, jenž sice zná své povinnosti, ale nežije podle své víry. Kázání ho s pomocí milosti Boží vyburcuje z jeho vlažnosti.

3. Jak máme poslouchati kázání?

a) Uctivě. Poslouchej kněze jako vyslance Božího, jenž mluví k tobě jménem Kristovým podle jeho vlastních slov: „*Kdo vás slyší, mne slyší, a kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá; kdo však mnou pohrdá, pohrdá tím, jenž mne poslal.*“ (Luk. 10, 16) Nechceš-li tedy pohrdati Bohem, nepohrdej nikdy žádným kazatelem.

b) Pozorně. Kázání jedná o věcech, na nichž závisí tvé časné i věčné blaho. Proto se zbožně modli a zpívej před kázáním, aby tě Bůh náležitě osvítil.

c) Učelivě. Obracej napomenutí z kázání na sebe, nikoliv na jiné. Zpytuj se hned, zda se řídíš hlásanou pravdou, a čiň přiměřené předsevzetí.

SVATÁ ZPOVĚĎ.

1. Ustanovení od Ježíše Krista.

Jako všech sedm svátostí, i svátost pokání je ustanovena od Ježíše Krista. Pán Ježíš to učinil v den svého zmrtvýchvstání. Večer toho dne ukázal se shromážděným apoštolům řka: Pokoj vám. Po těch slovech ukázal jim ruce i bok, aby viděli jeho oslavené rány. Rozradostněným učedníkům pravil dále: „*Pokoj vám; jako mne poslal Otec, i já posílám vás,*“ t. j. s touž mocí i k témuž cíli. „*To pověděv dechl na ně a řekl jim: Přijměte Ducha*

Svatého; kterým odpustíte hříchy, odpouštějí se jim, a kterým je zadržíte, zadrženy jsou.“ (Jan 20, 21—23)

Pán Ježíš zemřel na kříži, aby nám mohly býti hříchy odpuštěny. Skutečně jsou nám odpuštěny, když ukážeme pravou kajícnost zástupcům Pána Ježíše — zplnomocněným kněžím; ti mají jediní moc posouditi, jsme-li hodni odpuštění hříchů nebo jejich zadržetí, jinými slovy, jsme-li nehodni rozhrěšení; a podle toho mají moc hřích skutečně odpustiti nebo jej v duši ponechati. Děje se to ve sv. zpovědi.

Kdo pronikne uvedená slova Pána Ježíše (Jan 20, 21—23), pochopí, jak jalová je námitka, že teprve sněm lateránský IV. r. 1215 zavedl zpověď. Tento sněm jen ustanovil, aby každý křesťan nejméně jednou za rok v době velkonoční šel k sv. zpovědi a k sv. přijímání.

Ještě pošetilejší je nápad, že si kněží vymyslili zpověď na ujařmení lidu! Proč se tedy kněží sami zpovídají? Proč se zpovídá starší kněz mladším? Proč se zpovídají biskupové i papež svým poddaným kněžím?

2. Účinky sv. zpovědi.

a) Prvním účinkem sv. zpovědi jest odpuštění těžkých hříchů a všechno to štěstí,

jež je výsadou čistého srdce, naplněného milostí posvěcující.

b) Sv. zpověď odpouští i všecken trest věčný, dlužný za hříchy těžké, a podle větší nebo menší kajícínosti odpouští i množství trestů časných.

c) I když se zpovídá člověk jen z hříchů všedních, jež má na svědomí, jest sv. zpověď velmi prospěšná: Přilévá mu do srdce posvěcující milosti a dává mu větší sílu, aby účinněji bojoval proti pokušením.

d) Kajícíník nabývá všech svých dřívějších zásluh, jichž pozbyl těžkým hříchem.

e) Sv. zpověď prospívá i rodinám a celé společnosti. Kdo se dobře zpovídá, ten zlepšuje nejen své chování k Bohu, nýbrž i k bližním, a chrání se hříchů proti nim, jako hněvu, nadávek, pomluv, svádění ke hříchu, poškozování jejich majetku; takový plní své povinnosti k nim (povinnosti otce, hospodáře atd.) a tak podporuje vzájemný soulad a mír.

3. Zpytování svědomí.

Aby mohl kněz posouditi, jsme-li hodni podle slov Pána Ježíše (Jan 20, 21—23) odpuštění nebo ne, musíme na sebe žalovati. Abychom však mohli poctivě a upřímně na sebe žalovati, musíme se napřed o svých hříších poctivě zpytovat. — Proto se zpy-

tuj důkladně před každou sv. zpovědí jako před soudem Božím. Chodíš-li častěji k sv. zpovědi, snadno si vzpomeneš v několika okamžicích na své chyby; věnuj proto tím více času lítosti a předsevzetí. Nejlépe je zpytovatí svědomí každý den večer.

a) Před zpytováním svědomí pomodli se vroucně, aby tě Duch Svatý osvětlil o tvých hříších, aby naplnil tvé srdce upřímnou lítostí a dal ti pevnou vůli varovati se hříchu a aby ti pomohl upřímně se vyzpovídati.

b) Projdi v duchu desatero Božích přikázání, přikázání církevní, stavovské povinnosti, sedmero hlavních hříchů a zkoumej se, zdali ses neprohřešil myšlením, řečí, skutky nebo opominutím povinností (můžeš použítí zrcadla zpovědního na str. 121).

c) U těžkých hříchů se rozpomínej, kolikrát se staly, neboť je třeba vyznati i jejich počet. Nevíš-li přesně počet, vzpomínej aspoň, kolikrát se asi stával hřích za den, za týden, za měsíc nebo za rok. Podobně je si nutno všimnouti u hříchů takové okolnosti, jež z jednoho skutku činí dva hříchy, na př. ublížití otci je hřích proti 5. a proti 4. přikázání.

d) Dobré jest si všimnouti hlavní chyby, jež se nejčastěji stává a z níž se rodí i ostatní

hříchy; proti ní třeba učiniti zvláštní předsevzetí.

4. Lítost.

Lítost jest bolest a ošklivost duše nad spáchanými hříchy, spojená s předsevzetím již nikdy nehřešiti.

Lítost je nejdůležitější součást svátosti pokání. Proto ji vzbuzuj ze všech sil. Bez lítosti by byla zpověď neplatná. Kdo by přistoupil vědomě bez lítosti k svátosti pokání, dopouštěl by se svatokrádeže.

Lítost musí mít tyto vlastnosti:

a) Musí býti vnitřní a opravdová čili od hříchu se musí odvrátiti vůle a nejenom ústa. Proto nestačí jen odříkati z modlitební knihy „Žal a lítost“. Není však třeba bolesti citelné nebo slz.

b) Nade všecko: musíme pokládati hřích za největší zlo, protože nás připravuje o největší dobro, Pána Boha, a nesmírně jej zarmucuje. Proto opravdový kající je hotov raději všechno přetrpěti, nežli se znovu dopustiti hříchu.

c) Obecná. Musí se vztahovati na všechny hříchy těžké, dosud neodpuštěné ve sv. zpovědi. Má-li kdo na svědomí jen hříchy všední, stačí opravdově litovati jen jednoho z nich, radno je však uzavříti do sv. zpovědi

některé větší hříchy z minulosti, nad nimiž snáze vzbuzujeme lítost. Tyto dobrovolně uzavírané hříchy stačí vyznávat jen všeobecně — bez udávání přesného počtu.

d) Nadpřirozená čili z důvodů, jež nám vnuká sv. víra. Nestačí proto litovati jen z pohnutek časných, že člověk utrpěl na příklad hříchem škodu na cti, na majetku, na zdraví atd.

Lítost nadpřirozená může býti buď dokonalá nebo nedokonalá. Dokonale litujeme, jestliže nás bolí, že jsme urazili Pána Boha, dobro nekonečné, hodné nekonečné lásky, nebo že jsme zarmoutili Pána Ježíše, Boha svého, jenž se ukázal tolik hodným lásky v jesličkách, na kříži a ve Velebné Svátosti.

Poznámka: Vzbuzením lítosti dokonalé jsou hned odpuštěny všechny hříchy těžké, ale zbývá povinnost se z nich vyznati. Tuto lítost je povinen hříšník vzbuzovat, octne-li se v nebezpečí života; dobré jest vzbuditi ji každý den večer, nebo když člověk upadne do hříchu.

Nedokonalá je lítost, jestliže litujeme hříchu sice z pohnutek nám známých ze sv. víry, ale nižších, než je láska k Bohu: na př. že jsme zasloužili pro hřích vyloučení z nebe a uvržení do pekla a jiné tresty, nebo že je

hřích sám v sobě ohyzdný, že jej Bůh nekonečně nenávidí a pod.

S lítostí musí býti nerozlučně spojeno předsevzetí, že se budeme varovati hříchu. Kajícník si musí umíniti:

a) že se bude chrániti všech těžkých hříchů a každé dobrovolné blízké příležitosti k nim;

b) že užije všech nutných prostředků, aby si zachoval milost posvěcující. Takovým prostředkem je především modlitba v pokušení;

c) že napraví způsobenou škodu na cti neb na majetku bližního, že se smíří s nepřáteli a pod.;

d) při zpovědi z lehkých hříchů je třeba udělati předsevzetí aspoň proti jednomu hříchu všednímu, jehož zvláště litujeme.

5. Zpověď.

Zpověď je zkroušené vyznání spáchaných hříchů knězi zplnomocněnému k zpovídání, abyhom od něho dosáhli odpuštění. — Vyznání z hříchů bývá pro kajícníka nejtěžší věcí; jest to však pro něho dobré vysvědčení, neboť jen člověku zvrhlému je zcela lhostejné, dopustil-li se hříchu či ne. Ať si ulehčí hříšník kající vyznání myšlenkou, že kněz je vázán nezrušitelným zpovědním tajemstvím, že bude míti před ním opravdovou

úctu pro jeho pokoru a kajícnost a že by ho zamlčení hříchu v sv. zpovědi vystavilo hanbě před celým světem na soudu posledním.

Zpověď musí býti úplná. Hříchy těžké je třeba vyznati všechny, i s jejich počtem. Je třeba uvést i okolnosti, jež činí z jednoho skutku více hříchů.

Zpověď musí býti upřímná: Co se týče hříchů těžkých, musí na sebe kajícník tak žalovati, jak se cítí vinen před Bohem. Nesmí ničeho úmyslně zamlčeti ani zveličovati ani omlouvati. Kdo by vědomě zamlčel některý těžký hřích, dopouštěl by se svatokrádeže a žádný hřích by mu nebyl odpuštěn.

Má-li kdo nějaký hřích, jehož vyznání mu působí zvláštní obtíže, ať se pomodlí k neblah. Marii Panně a k sv. andělu strážnému a vyzná se z toho hříchu přede všemi ostatními. Necítí-li v sobě odvahy, ať se upřímně svěří zpovědníkovi, že má něco na svědomí, co je mu těžko vyjeviti, ať jej poprosí, aby mu pomohl. Kněz to učiní s radostí a zpověď bude snadná.

Co se týká všedních hříchů, není nutno vyznávati se ze všech; jest to však radno, zvláště proto, že někdy nelze každému s jistotou poznati, zdali je nějaký skutek hříchem všedním nebo těžkým. Mnozí se snadno klamou v té věci a pokládají na příklad do-

brovolné nečisté myšlenky, ba i skutky za hříchy všední.

Jak se chovati ve zpovědnici?

a) U zpovědnice se chovej slušně. Vzbuzuj lítost nad hříchy nebo se vroucně modli. Trpělivě čekej, až na tebe dojde;

b) nestav se tak blízko k zpovědnici, že bys mohl zaslechnouti něco ze zpovědi jiných; uslyšel-lis něco, jsi zavázán k přísnému mlčení!!

c) když přiklekneš, řekni: Naposledy jsem byl u sv. zpovědi (urči čas) a mám tyto hříchy;

d) mluv jasně a zřetelně, ale ne příliš hlasitě. Nerozumíš-li, co ti praví zpovědník, řekni mu to hned, aby nemluvil nadarmo;

e) když ses vyznal z hříchů, lituj jich ještě jednou slovy: Těch a všech svých hříchů srdečně lituji, protože jsem jimi urazil Boha, nejvyšší a lásky nejhodnější Dobro. Opravdu míním již nikdy nehřešiti a blízké příležitosti ke hříchu se varovati. Žádám vás, důstojný otče, o kněžské rozhřešení a spasitelné pokání;

f) nežli ti dá kněz rozhřešení, vzbuzuj v srdci ještě jednou lítost. Při rozhřešení — při znamení sv. kříže — žehnej se také sám

křížem. Buď pamětliv, že kněz smí dáti rozhřešení jen těm, kdo ho zasluhují.

Rozhřešení je nehoden

a) kdo se dopouští některého hříchu, na př. nečistoty, opilství . . . ze zvyku, a stále se nijak nelepší;

b) kdo se nevaruje blízké příležitosti ke hříchu;

c) kdo nechce odpustiti nepřátelům a s nimi se smířiti;

d) kdo nechce nahraditi škodu, kterou způsobil zlovolně bližnímu a pod.

6. Dostiučinění.

Dostiučiněním se rozumějí kající skutky, uložené zpovědníkem za spáchané hříchy. Ukládají se proto, že rozhřešením nejsou odpuštěny všechny časné tresty. Sluší se dáti Pánu Bohu aspoň tuto nepatrnou náhradu za urážky mu způsobené. Dostiučinění správně konané pomáhá již plniti učiněná předsevzetí.

Kající skutky, jež se ukládají za pokání, jsou modlitba, půst, almužna. Postem se zde rozumí nejen půst od jídla, nýbrž jakékoliv sebezapření.

Pamatuj si o dostiučinění toto:

a) Po sv. zpovědi napřed poděkuj Pánu

Bohu za rozehřešení, za odpuštění hříchů a za milosti udělené;

b) přijmi pokání rád; je vždy nepatrné proti trestům, jichž jsi zasloužil za své hříchy. Je nepatrné proti pokání, jaké bývalo ukládáno v dřívějších dobách. Kdo na př. ko-
nal v neděli a ve svátek těžkou práci služebnou, musil se postiti tři dny o chlebě a vodě; za smilstvo byl ukládán půst jednoho roku. Bití rodičů bylo trestáno sedmilétým postem o chlebě a vodě. Kdybys nemohl z vážné příčiny vykonati pokání, požádej zpovědníka, aby ti je změnil nebo zmírnil;

c) vykonej pokání co nejdříve tak, jak ti bylo uloženo. Kdo by opominul větší pokání za těžké hříchy, dopustil by se těžkého hříchu. Přidej k uloženému pokání i nějaké dobrovolné dobré skutky, modli se zvláště odpustkové modlitby (na shlazení časných trestů za hříchy). Snaž se vésti život kající, zříkej se občas i dovolených radostí, abys upevnil svou vůli, uskrovňuj se ve způsobu života, snášej trpělivě práce, bolesti a kříže, které tě potkají. Je to nejvýhodnější „očis-
tec“, jenž tě uchrání očistce po smrti!

7. Jak často se máme zpovídati.

a) Podle přikázání Církve sv. jsou povinni křesťané aspoň jednou za rok zplnomocně-

nému knězi se zpovídati v době velikonoční. Tato povinnost váže i nemocné; proto jsou domácí pod těžkým hříchem povinni zavolat jim v té době kněze.

b) Kdo se dopustí těžkého hříchu, má vzbuditi dokonalou lítost, ale má se též co nejdříve vyzpovídati. Je to povinností lásky k Bohu, aby nežil v nepřátelství se svým nejvyšším Pánem; je to i povinností lásky k sobě samému, aby člověk neztrácel zásluh a nepozbyl věčného života, kdyby náhle zemřel ve smrtelném hříchu.

c) Častěji se musí zpovídati, kdo může vítěziti nad zlou žádostivostí nebo špatným návykem jen pomocí sv. zpovědi a sv. přijímání. V dnešní době, kdy hrozí odevšad nebezpečí duši křesťana, zvláště mladého, musí býti zájmem každého choditi aspoň měsíčně k sv. zpovědi, na př. na první pátek ke cti božského Srdce Páně nebo na první neděli.

d) Máme se vyzpovídati, když jsme v nebezpečí života a to nejen v nemoci, nýbrž i před těžkou operací. Umírajícím nebo těžce nemocným jsou povinni zavolat kněze jejich odpovědní ošetřovatelé.

e) Jednou za týden nebo za čtrnáct dní chodívají k zpovědi, kdo se snaží v duchu Církve o denní sv. přijímání.

8. Modlitby k sv. zpovědi.

Vzbuzení dokonalé lítosti.

Ó můj Bože, tys nejvyšší Dobro a hoden nekonečné lásky. Proto tě miluji z celého srdce svého a nade všecko. Z lásky k tobě lituji všech svých hříchů, protože jsem urazil tebe, dobrotu nekonečnou. Činím opravdové předsevzetí varovati se všech hříchů, jakož i blízkých příležitostí k hříchu, a věrně zachovávati tvá přikázání. Dejž mi k tomu svou milost!

Vzbuzení nedokonalé lítosti nad hříchy těžkými.

Ó Bože můj! Ty nenávidíš hřích tak, že nekající hříšníky stíháš ztrátou nebe a věčnými tresty. A já jsem se dopustil tolika hříchů! Lituji jich nade všecko, protože jsem jimi nebe ztratil a pekla zasloužil. Činím opravdové předsevzetí všech příležitostí ke hříchu se varovati a věrně přikázání tvá zachovávati. Dejž mi k tomu svou milost.

Vzbuzení nedokonalé lítosti nad všedními hříchy.

Ó Bože můj! Ty nenávidíš každého i sebe menšího hříchu, protože jsi svatost nekonečná; proto stíháš i všední hříchy mukami v očistci a jinými časnými tresty. A já jsem

se jich přece dopustil. Lituji jich nade všechno, protože jsem zasloužil tvých trestů a pevně si umiňuji, že se jich s milostí tvou vystřihám.

Vzbuzení lítosti a předsevzetí podle sv. Alfonsa.

Ó Bože velebnosti nekonečné, viz u nohou svých hříšníka, jenž tě tak často urazil a zradil, ale nyní tě prosí za odpuštění. Ó Pane, neodmítej mne od sebe; vždyť srdcem kajícím nepohrdáš: „*Srdcem zkroušeným a pokorným, Bože, nepohrdáš.*“ (Ž. 50, 10) Děkuji ti, že jsi čekal až do dneška na mé pokání a žeš mne nenechal umřít ve hříších a nezavrhl mne do pekla, jak jsem zaslouhoval.

Shovívavost tvá, ó Bože můj, dodává mi důvěry, že mi v této svaté zpovědi odpustíš pro zásluhy Ježíše Krista všechny spáchané hříchy. Srdečně jich lituji, protože jsem jimi pekla zasloužil a nebe ztratil. Ale nejvíce jich lituji a z celého srdce je oplakávám, že jsem urazil tebe, dobrotu nekonečnou. Miluji tě, ó nejvyšší dobro, a protože tě miluji, líto jest mi všech urážek, kterých jsem se proti tobě dopustil. Tebe jsem opustil, tebe jsem zneuctil, pohrdl jsem tvou milostí, tvým přátelstvím; slovem, dobrovolně jsem tebe ztratil, ó Pane můj!

Pro lásku Ježíše Krista, odpusť mi všechny mé hříchy, neboť jich lituji z celého srdce; nenávidím je, zavrhuji je nade všecko a mám v ošklivosti. Lituji nejen všech hříchů smrtelných, ale i všedních, protože nenávidíš i všedních hříchů.

Mám pevnou vůli, s milostí tvou se chrániti každého hříchu. Ano, ó Bože můj, raději chci umřít, než opět hřešiti.

*Modlitba k Panně Marii
za odpuštění hříchů (od sv. Alfonsa).*

Viz u nohou svých, Matko Boží, ubohého hříšníka, jenž peklu propadl a k tobě se utíká a v tebe skládá naději svou! Ovšem nezasluhuji ani, abys na mne pohleděla; vím však, jak vroucně si žádáš pomáhati hříšníkům, protože Syn tvůj zemřel, aby je spasil.

Ó Matko milosrdenství, pohleď na bídu mou a slituj se nade mnou! Slyším, jak všichni tě nazývají útočištěm hříšníků, naději zoufajících, pomocí opuštěných. Nuže, buď také útočištěm mým, naději a pomocí mou!

Na tvé přimluvě závisí má spása. Přispěj mi z lásky k Ježíši Kristu; podej ruku mně ubohému, jenž klesnuv, tobě se doporučuji. Víím, jakou máš radost, můžeš-li pomoci hříšníku. Pomoz mi tedy nyní, kdy můžeš po-

moci. Hříchů svými jsem ztratil milost Boží a svou duši. Do rukou tvých se nyní poroučím. Rci, co mám učiniti, abych opět dosáhl milosti Boží, a hned to učiním.

Bůh mne posílá k tobě, abys mi přispěla, a chce, abych se utekl k tvému milosrdenství, aby mi nejen zásluhy Syna tvého, ale i přimluva tvá pomohly k spasení. K tobě se tedy utíkám, ó Maria; ty se přimlouváš za tak mnohé, přimluv se i za mne u Ježíše! Rci mu, aby mi odpustil, a jistě mi odpustí; rci mu, že si přeješ, abych byl spasen, a jistě dojdu spasení.

Ukaž, jak mnoho můžeš prokázati všem, kdož v tebe důvěřují. Amen. Tak doufám, tak se staň!

Modlitba po sv. zpovědi
(od sv. Alfonsa).

Ó nejmilejší Ježíši, jakými díky jsem ti zavázán! Doufám, že mi bylo nyní odpuštěno pro zásluhy tvé nejsvětější krve. Přijmi za to mé nejsrdečnější díky! Doufám, že přijdu do nebe, kde na věky budu velebiti milosrdenství tvé.

Bože můj, kolikrát jsem tě ztratil, ale od této chvíle již tě nechci ztratiti. Ode dneška se chci opravdově polepšiti. Tys hoden veš-

keré lásky mé; proto tě chci upřímně milovati a nechci se již od tebe odloučiti. Již jsem ti to slíbil a slibuji to nyní znova, že chci raději umřítí, než tě opět urazití hříchem.

Slibuji ti též, že se budu chrániti všeho, co vede k hříchu, a že užiji jako prostředku (...), abych tě již nikdy neurazil.

Ty však, Pane, víš, jak jsem slabý; dej mi milost, abych ti zůstal věren až do smrti, a abych se k tobě utíkal o pomoc, kdykoli budu pokoušen.

Ó nejsvětější Panno Maria, budiž mi nápomocna! Tys matkou setrvání; v tebe skládám všelikou naději svou!

*Modlitba k Panně Marii
za milost setrvání (od sv. Alfonsa).*

Královno nebeská, byl jsem ubohým otrokem zlého ducha, ale nyní se zasvěcuji na vždy službě tvé a slibuji, že tě budu ctíti a tobě sloužiti po celý svůj život. Přijmi mě a nezamítej mne, jak bych ovšem zasluhoval.

Ó Matko má, v tebe jsem složil všelikou naději svou, v ruce tvé kladu všecko své štěstí. Velebím Boha a děkuji mílosrdenství jeho, že mi dal tuto důvěru v tebe, kterou

považuji za jistou záruku svého spasení. Ach já ubohý, zhřešil jsem, protože jsem se ne-
utíkal k tobě! Nyní ovšem doufám, že mi
bylo odpuštěno pro zásluhy Ježíše Krista a
na přímluvu tvou. Ale opět mohu ztratiti mi-
lost Boží. Nebezpečenství neminulo. Nepřá-
telé nespí a kolik nových pokušení na mne
čeká!

Nejsladší Královno má, ochraňuj mne a
nedej, abych jim opět podlehl! Stůj stále při
mně! Víím, že mi pomůžeš a že s pomocí
tvou zvítězím, budu-li jen se tobě porou-
četi. Ale právě toho se bojím, abych na to
v čas pokušení nezapomněl a nezahynul.
Proto tě žádám o milost, abych ve všech úto-
cích zlého nepřítel u tebe vždy hledal po-
moc a tebe vzýval, volaje: Ó Maria, pomoz
mi! Ó Máti má, nedopouštěj, abych ztratil
Pána Boha! Amen.

Poté se můžeš ještě pomodliti některé li-
tanie, nebo jiné příhodné modlitby, na př.
zbožné povzdechy, obdařené odpustky:

Milovaný můj Ježíši, z vděčnosti k tobě
a abych napravil své nevěrnosti, daruji ti
své srdce a úplně se tobě zasvěcuji a s po-
mocí tvou si umiňuji, že už nebudu hřešiti.
(Odp. 300 dní před obrazem Božského
Srdce)

Ó Maria, učiň, ať žiji v Bohu, s Bohem a pro Boha. (Odp. 300 dní)

Matko moje, ochraň mne od smrtelného hříchu. (Odp. 300 dní)

Ostříhej mne, Pane, jako zřítelnici oka svého; skryj mne pod ochranou svých křídel. (Odp. 500 dní)

Nauč mne, Hospodine, plniti tvou vůli, neboť můj Bůh jsi ty. (Odp. 500 dní)

Ó Ježíši, celým srdcem k tobě lnu. (Odp. 300 dní)

9. Generální zpověď.

Generální zpověď je zpověď, ve které se opakuje několik zpovědí dřívějších, ať byly platné nebo neplatné. Opakují-li se zpovědi z celého dosavadního života, jest to také zpověď generální nebo přesněji zpověď životní.

I. Generální zpověď jest *nevyhnutelně potřebná* všem, kteří se dříve zpovídali neplatně nebo svatokrádežně. To jsou:

1. Ti, kteří ze studu zamlčeli některý těžký hřích, nebo vědomě umenšili počet některých těžkých hříchů, nebo neudali některých důležitých okolností.

2. Ti, kteří se zpovídali bez náležitého zpytování svědomí.

3. Ti, kteří se zpovídávali bez náležité lítosti a bez pevného předsevzetí, že se budou varovati každého těžkého hříchu a každé blízké příležitosti k němu.

4. Ti, kteří často hřešili v blízké příležitosti a nezanechali jí, ačkoli mohli. Také ti, kteří po dlouhou dobu se dopouštěli těžkých hříchů ze zvyku.

5. Ti, kteří se nesnažili smířiti se svými nepřáteli.

6. Ti, kteří se nechtěli zřici zapověděných spolků nebo zapověděné četby.

7. Ti, kteří nenahradili způsobené škody, ačkoli mohli.

8. Ti, kteří úmyslně vyhledávali zpovědníka, který jim snadno dával rozhřešení, ačkoli vězeli v dobrovolné blízké příležitosti k hříchu nebo v nepřemáhaném návyku těžkého hříchu.

9. Konečně ti, kteří byli až do té chvíle hrubě nevědomí v svých náboženských a stavovských povinnostech.

Kdo se zpovídávali upřímně, ale zapomínali udávati počet každého těžkého hříchu, zpovídali se platně. Jakmile však poznali tento nedostatek svých zpovědí, jsou povinni jej doplnit.

Poznáváš-li, milý křesťane, že je ti ge-

nerální nebo životní zpověď nevyhnutelně potřebná, neodkládej, nýbrž vykonej si ji brzy. Jak sladký mír a pokoj zavítá do tvého srdce! Jakou útěchu pocítíš zvláště v poslední hodině života, vydá-li ti svědomí svědectví, že máš duši čistou: „*Blaženi služebníci ti, které pán přijda nalezne, ani bdí.*“ (Luk. 12, 37) Ještě nikdo nelitoval, že vykonal generální zpověď; ale již mnozí bez ní zemřeli v hříchu a zahynuli.

II. Ne sice nutná, ale *velmi užitečná* jest generální zpověď:

1. Těm, kdož chtějí začít nový bohabojný život. Proto ji doporučuje sv. Ignác z Loyoly všem, kdo se chtějí dokonale obrátit k Pánu Bohu, jak tomu bývá při misiích a exerciciích.

2. Těm, kteří vstupují do nového stavu, řeholního nebo manželského, nebo začínají důležitý úřad, nebo hodlají podstoupiti nebezpečnou operaci.

3. V nebezpečné nemoci jest generální zpověď nejlepší přípravou na blaženou smrt. Svátá Markéta Kortonská ji vykonala před smrtí s největší důkladností a zkroušeností.

Poznámka. Úzkostlivým duším, které již generální zpověď vykonaly, ale chtějí ji bez příčiny opakovati, zpovědník nové generální

zpovědi nedovolí. Ať se ochotně podrobí jeho moudrému úsudku.

III. Mnozí lidé se lekají již pouhého slova generální nebo životní zpověď, a myslí si: „Jakpak bych si já mohl vzpomenout na všechny hříchy z celého života.“ Neboj se! Nebudeš bez pomoci. Duch Svatý tě osvítí, pomůže ti laskavý zpovědník, Zrcadlo zpovědní ti přispěje při zpytování svědomí. Poslouží ti také několik pokynů, jež zde podáváme.

1. Chystáš-li se vykonat generální, nebo i celoživotní zpověď, pamatuj, že při svaté zpovědi nejsi povinen vyznávati všední hříchy. Proto se nemusíš, nechceš-li, o nich zpytovat. Zpytuj se jen o hříších těžkých.

2. Dopouštěl-li ses některého hříchu ze zvyku, vzpomeň si, kolik asi let jsi mu byl oddán, a kolikráte ses ho dopouštěl za týden nebo za měsíc. Pověz také, zda jsi po nějaký čas, a jak dlouho, onoho hříchu nepáchal.

3. Abys poznal snáze své hříchy, připomeň si různé doby svého života. Taž se na př., jak ses provinil proti sv. čistotě v dětských letech, jak za svobodna, a jak v stavu manželském a vdovském. Podobně u ostatních hříchů.

4. O čem víš, že ses toho dopustil jistě, udej jako jisté; ani víc ani méně. Co je pochybné, řekni jako pochybné.

5. Abys nic nezapomněl, můžeš si hříchy napsati. Vzpomeneš-li si na něco po svaté zpovědi, můžeš se buď hned vrátiti ke zpovědníku a zapomenutý hřích doplniti, nebo tak učiň až při příští svaté zpovědi, a zatím přistupuj ke stolu Páně.

6. Vyptává-li se zpovědník na hříchy, odpovídej krátce a počestně. Jestliže tě něco znepokojuje, pověz mu a otaž se, abys odešel od zpovědnice osvícený a potěšený.

7. Napřed se zpytuj sám o Desateru, o příkázáních církevních, o hlavních hříších a povinnostech stavu. Potom si projdi Zpovědní zrcadlo pro dospělé.

10. Zrcadlo zpovědní.

Zpovědní zrcadlo jest velmi dobrá pomůcka pro zpytování svědomí. Zvláště dobře poslouží tomu, kdo koná svatou zpověď za delší dobu, nebo je ve svaté víře málo vzdělán. Podáváme napřed zpovědní zrcadlo pro děti, pak pro dospělé.

A. Zpovědní zrcadlo pro děti.

I. Nemodil jsem se? Modlil jsem se nepobožně? Nerad jsem se učil náboženství? Četl jsem věci proti víře? Styděl se za sv. víru?

II. Bral jsem jméno Boží nadarmo? Klel?

III. Zanedbával jsem v neděle a svátky mši svatou? Jak často? Byl jsem v kostele neuctivý?

IV. Byl jsem neposlušný a vzdorovitý k rodičům? Nemodlil jsem se za ně? Přál jsem jim zlé?

V. Ubližoval jsem jiným dětem, starým lidem nebo mrzákům? Škodil jsem si na zdraví? Trápil jsem zvířata? Sváděl jsem jiné k hříchu?

VI. Myslil jsem na nemravné věci? Mluvil neb zpíval jsem nemravné věci? Četl, díval se nebo činil? Jak často?

VII. Kradl jsem? Činil jsem škodu? Nevrátil jsem cizí věc?

VIII. Lhal jsem? Pomlouval jsem?

Jedl jsem v postní dny vlastní vinou maso? Jak často? Byl jsem pyšný, lakomý a závistivý, zlostný a mstivý?

B. Zpovědní zrcadlo pro dospělé.

1. Desatero přikázání Božích.

Napřed si přečti, co je o přikázáních Božích na str. 298. Potom projdi hříchy proti desateru.

I. Proti víře. Pochybovati dobrovolně o některém článku víry. Přisvědčovati nevěreckým řečem. Čísti nevěrecké knihy, brožury, časopisy a noviny. Dávati je čísti jiným. Mluviti nevěrecké řeči. Styděti se za víru nebo se víře posmívati. Chodit na nekatolické bohoslužby nebo poslouchati nekatolická kázání. Býti členem nevěreckého spolku. Choditi na schůzky spiritistů. Věřiti pověrám, vykládati karty, šířit „zázračné“ modlitbičky. Opomíjeti delší dobu modlitbu, nevzbuditi po dlouhou dobu víru, naději a lásku. Svatokrádeží zneuctíti posvátné osoby, místa nebo věci.

Proti naději. Zoufati nad milosrdenstvím nebo nad řízením Božím. V neštěstí a soužení reptati proti Bohu. Hříšně spoléhati na Boha, na př. říkati: Vždyť mi Pán Bůh zase odpustí. Odkládati dlouho s pokáním a polepšením života.

Proti lásce. Nenáviděti Boha. Pohrdati Bohem a jeho milostí.

II. Bráti nadarmo jméno Boží a jména svatých. Klít, proklínat a zlořečit. Před jinými, nebo i před dětmi. Rouhati se Bohu a tupiti s rozvahou jeho Prozřetelnost. Přisahati na věc nedovolenou, přísahati zbytečně, nebo křivě. Dušovati se. Nesplniti to, co jsme slíbili dobrou přísahou nebo slibem, učiněným Bohu.

III. Vlastní vinou zanedbati v neděli a v zasvěcený svátek mši svatou. Vlastní vinou přicházeti značně pozdě (kdy?), nebo brzy z kostela odcházeti. Chovati se v kostele pohoršlivě a neuctivě. Býti na mši svaté dobrovolně a úplně roztržitý. Zdržovati jiné slovem nebo příkladem ode mše svaté.

Konati bez nutné potřeby v neděle a zasvěcené svátky těžké práce. Prikazovati podřízeným, aby je konali.

IV. Neprokazovati rodičům neb jejich zástupcům povinnou úctu, lásku a poslušnost. Neposlouchati v důležitých věcech, jako jsou nedovolené známosti. a špatná četba. Urážeti rodiče, vyhrožovati jim, vztáhnout na ně ruku, přát jim smrt. Styděti se za chudobné rodiče, nedávati jim v stáří a v nemoci, co jim patří. Nepostarati se, aby byli včas zaopatřeni svátostmi. Nevyplniti jejich poslední vůli. Nemodliti se za rodiče.

Tupiti duchovní a světskou vrchnost. Po-
buřovati proti ní, nebo býti členem tajné spo-
lečnosti, jež je nebezpečná Církvi a státu.

V. Škoditi si na zdraví nestřídmostí v jídle,
nebo jiným způsobem. Vydávati se zbytečně
v nebezpečí života, zabývat se myšlenkou
vzítí si život. Opíjeti se. Úmyslně trvati v ne-
kajícnosti a tak škoditi své duši.

Chovati nenávist proti bližnímu, pomýš-
leti na pomstu, radovati se z jeho škody, po-
mlouvat, přátí zlé. Raditi k potratu, svoliti
k němu, provésti potrat. Nedávati almužen.

Škoditi duši bližního pohoršeními: řečmi,
knihou, příkladem, schvalováním hříchu nebo
mlčením k němu.

VI a IX. Věz, že každé vědomé a dobro-
volné přestoupení těchto příkázání, třeba jen
v myšlenkách a žádostech, jest těžkým hří-
chem, u něhož je třeba vyznávati i počet.

Mysliti dobrovolně na věci nečisté, čísti
o nich schválně, buditi v sobě nečisté žádosti,
mluviti nečistě, snad i před nevinnými dětmi,
nebo zpívati nečisté a dvojsmyslné písně, hře-
šiti nečistými pohledy.

Činiti nečisté skutky sám, s jinými, pří-
buznými, svobodnými, jinými tvory. Vyhle-
dávati příležitost k takovým hříchům v di-
vadlech, kinech, tancích, známostech. Svěsti

násilím ke hříchu. (Měly tyto hříchy následky?)

Prohřešiti se proti manželské věrnosti, proti posvátným úkolům manželství.

VII. a X. Přivlastniti si cizí majetek krádeží, loupeží, snad v chrámu Páně. Raditi nebo pomáhati ke krádeži. Podržeti věci nalezené, nevrátiti vypůjčené. Šiditi špatnou měrou, vahou, nepoctivou prací. Poškoditi cizí majetek, snad lichvou, podvodným úpadkem, nedbalostí v službě. Připraviti někoho o službu nebo úrad. Neplatiti správně nájemné neb zákonité daně. Nenavrátiti nebo nenahraditi odcizený majetek. (Není-li možno hned, při nejbližší příležitosti.)

VIII. Lháti i na škodu bližního. Podezřívati bez dostatečného důvodu. Posuzovati křivě, v srdci nebo i před jinými. Bez potřeby vypravovati o skutečných chybách bližního (na cti utrhati). Roztrušovati o bližním chyby vymyšlené (pomlouvati). Rád naslouchati pomluvám a nactiutrháním. Psáti postupně do novin o bližním, o duchovní nebo světské vrchnosti. Nenapravit nactiutrhání, neodvolati pomluvy, nenahraditi škodu, která vzešla z pomluv a nactiutrhání.

Vydati ústně nebo písemně křivé svědectví o bližním. Vyzraditi svěřená tajemství, snad

i tajemství úřední. Porušiti nebo podvrhnouti listiny, vysvědčení, pečetě. Bezprávně čísti tajné listy a spisy bližního, vyzraditi je.

2. *Přikázání církevní.*

Pročti si napřed pojednání na str. 304 a pak se zpytuj.

Nesvětiti všechny zasvěcené svátky právě tak jako neděli, nedělním klidem a nedělní mší svatou.

V zapověděné dny jísti masité pokrmy, dávatí je jiným. Nečiniti si v předeepsané dny újmu v jídle.

Nevykonati ani jednou za rok svatou zpověď ze spáchaného těžkého hříchu. Nepřijmouti hodně Tělo Páně v době velkonoční; nezavolati nemocným duchovního, aby je vyzpovídal doma a přinesl jim velkonoční svaté přijímání.

Zúčastňovati se tanečních zábav v zapověděném čase.

Býti členem kremačního spolku, nebo naříditi, aby jeho mrtvola byla po smrti zpopelněna.

Dovoliti dětem, aby uzavřely jen civilní sňatek.

3. *Sedmero hlavních hříchů.*

Býti pyšný a marnivý, lakomý a tvrdého srdce k chudým, marnotratný. Býti škodolibý a závistivý. Oddávati se pití a hrám na zkázu rodiny a domácnosti. Poddávati se hněvu nebo duchovní a tělesné lenosti.

4. *Stavovské povinnosti.*

O stavovských povinnostech jest obšírné pojednání na str. 326. Najdi si příslušný článek podle svého povolání, poznej své stavovské povinnosti a lehce se prozpytuješ. Zde upozorňujeme jen na několik věcí:

1. Nestarati se jako otec neb matka o tělesné i duchovní blaho dítek. Nevěsti je k tomu, aby se dobře naučily svatému náboženství, a žily podle něho. Nevěsti je k modlitbě a práci, k častějšímu přijímání svátostí, k návštěvě bohoslužeb.

Nevarovati je před nebezpečnými společnostmi, nebdíti nad jejich nevinností. Nekárati je, když je třeba. Dávati jim špatný příklad.

2. Nežíti v manželské lásce, svornosti a poctivosti. Nepečovati o duchovní i tělesné blaho manžela, nepečovati o domácí pořádek.

3. Nepečovati o duchovní blaho podříze-

ného služebnictva, překážeti jim v dobrém, nakládati s nimi přísně a nemilosrdně. Zkracovati jim spravedlivou mzdu.

4. Nejsou-li služebné osoby věrné svým hospodářům, pracovité a poslušné. Jsou-li jim naopak po vůli v tom, co Bůh zapovídá.

Svaté přijímání.

a) Pán Ježíš ustanovil nejsv. Svátost nejen jako oběť ke cti Boží (mši sv.), nýbrž též jako svátost ve prospěch lidí. Ovoce této svátosti si přivlastňujeme ve sv. přijímání.

Blažené účinky sv. přijímání vypisuje posvátný sněm tridentský: Sv. přijímání udržuje v srdci milost Boží, chráníc nás před hříchem těžkým, rozmnožuje v nás milost Boží, jako každá svátost živých, obnovuje ji v nás, působí odpuštění všedních hříchů, a poskytuje duchovní radost. Mimoto mírní plamen zlé žádostivosti a dává záruku slavného zmrtvýchvstání.

b) Tím si vysvětlíme, proč si přeje Srdce Ježíšovo, „plné dobroty a lásky“ k nám, abychom často přistupovali k sv. přijímání („Vezměte a jezte“), proč hrozí zavržením těm, kdo nestojí o tento pokrm: „*Nebudete-li jísti těla Syna člověka a píti jeho krve, ne-*

budete míti v sobě života.“ (Jan 6, 54) Tím si vysvětlíme i přísný zákon Církve, aby věřící přistoupili aspoň jednou za rok v době velikonoční k stolu Páně. (kán. 859, § 1) Tím si vyložíme i vroucí přání Církve, vyslovené Piem X. a zákoníkem církevním (kán. 863): „Věřící ať přijímají Eucharistický Chléb často, ba denně, tak, aby kdykoli jsou přítomni mši svaté, nejen duchovně, nýbrž i svátostně se s Kristem Pánem spojovali, jsou-li v milosti posvěcující.“

Toto úřední slovo Církve vyvrací všechny námitky proti častému přijímání eucharistie. Jsou to liché výmluvy lidí buď proticírkevně zaujatých, nebo líných, nebo nevědomých.

c) Jako každá svátost žádá i sv. přijímání náležitou přípravu. Ta je dvojitá: vnější, podle těla, a vnitřní, podle duše.

Příprava vnější záleží v naprosté lačnosti od půlnoci. Kdo chce k sv. přijímání, nesmí od půlnoci nic jísti ani píti. Z tohoto zákona jsou vyňati

1. těžce nemocní, kteří přijímají Tělo Páně k posile na cestu do věčnosti, při tak zvaném zaopatřování;

2. ti nemocní, kteří již měsíc leží a u nichž není naděje, že se brzy uzdraví a nemohou zůstat lační; ti s dovolením zpovědníkovým

smějí jednou nebo dvakrát za týden přijmouti nejsv. Svátost, i když požili léku nebo nějakého tekutého pokrmu.

K vnější přípravě náleží též slušný oděv, v němž třeba přistupovati k stolu Páně.

Příprava vnitřní záleží především v milosti posvěcující. Kdo má na sobě hřích smrtelný, musí se napřed vyzpovídati; nestačí mu vzbuditi jen dokonalou lítost. Kdo přistupuje k stolu Páně s hříchem těžkým, „odsouzení sobě jí a pije“ (1. Kor. 11, 29), neboť se dopouští svatokrádeže.

Dále je nutné přistupovati k stolu Páně s čistým a zbožným úmyslem; ne z marnivosti nebo z ohledu na jiné, nýbrž proto, že si Pán Ježíš tak přeje, a pod.

Sluší se připravovati již večer a zvláště ráno sebraností mysli a modlitbou rozjímavou i ústní.

d) Pán Ježíš zůstává v nás po svatém přijímání tak dlouho, dokud trvají svátostné způsoby. Pro tuto důvěrnou blízkost Pána Ježíše jsou chvíle po přijímání nejvhodnější čas pro modlitbu díky, chvály, usmiřování, především pak máme prositi o milost a pomoc. Sv. Julián Eymard říkal, že po sv. přijímání je všemohoucí, poněvadž chová v svém srdci všemohoucího Boha. — První

okamžiky po sv. přijímání je nejlépe mluvit s Pánem Ježíšem „od srdce k srdci“ o všem, co nás tíží. Teprve po chvíli užijme, chceme-li, modlitební knihy.

Jak dlouho třeba konati díkůčinění, nelze všeobecně určit. Tato zbožná modlitba by měla trvat aspoň čtvrt hodiny. Odejíti hned po přijímání z kostela a baviti se s lidmi je známkou malé zbožnosti a nedostatku cítění s Kristem Pánem.

Modlitby před sv. přijímáním.

Modlitba od sv. Alfonsa.

1. Víra. Připrav se, duše má, na přijetí Pána Ježíše. Vzbud' nejprve živou víru a rci: Ó nejmilejší Vykupiteli, za několik okamžiků tedy zavítáš ke mně! Ó skrytý Bože, většina lidí tebe nezná, k tobě se nehlásí; ale já věřím v tebe, tebe vyznávám a tobě se klaním v Nejsvětější Svátosti jako svému Pánu a Spasiteli. Za tuto pravdu jsem hotov i život svůj dáti. Přicházíš ke mně, abys mě obohatil milostmi a se mnou se docela spojil. Ó, jak veliká má proto býti důvěra má, když ke mně přicházíš s láskou tak vroucí!

2. Naděje. Rozšiř touhy své, duše má! Pán Ježíš ti může dáti vše dobré a velice

tě miluje; doufej tedy velikých věcí od tohoto svého Pána, jenž k tobě přichází s nejvroucnější láskou! Ano, můj nejmilejší Ježíši, naděje má, důvěřuji se v Dobrotu tvou, že dnes, když se mi sám daruješ, roznítíš v ubohém srdci mém krásný plamen své čisté lásky a vzbudíš ve mně pravou touhu, tobě se líbiti tak, abych si ode dneška jiného nepřál a po jiném netoužil, než po tom, co ty ode mne žádáš.

3. Lásky. Ó Bože můj, pravá a jediná láska duše mé; zdali jsi mohl více učiniti, abys byl ode mne milován? Neměls na tom dosti, ó Ježíši, žes umřel za mne; ustanovils i tuto Svátost, aby ses mi docela daroval a aby ses co nejpevněji spojil se mnou, tvorem tak bídným a nevděčným! Ba ještě více, ty sám mne zveš, abych tě přijal a tolik si toho přeješ! Ó láska nesmírná! Ó láska nepochopitelná! Ó láska nekonečná! Bůh sám chce se mi docela dáti, dáti za pokrm! Ó duše má, věříš tomu? A věříš-li, co činíš? Co tomu říkáš? Ó Bože, ó Bože, tys hoden lásky nekonečné. Ty jediný zasluhuješ, abys byl ode všech milován! Miluji tě z celého srdce svého, miluji tě nade všechno, miluji tě víc než sám sebe, víc než život svůj! Ó kéž tě všichni milují! Kéž mohu způsobiti, aby tě všechna srdce milovala, jak jsi toho ho-

den! Miluji tě, ó Bože všeliké lásky nejhodnější, a spojuji ubohé své srdce s láskou serafů, se srdcem nejblahoslavenější Panny Marie a se srdcem tvým vlastním. Ano, miluji tě, Dobroto nekonečná, láskou všech svatých, láskou Marie Panny a láskou svou vlastní. A miluji tě jedině proto, žes toho hoden a abych se ti zalíbil. Odstupte od srdce mého náklonnosti pozemské, které nenáležíte Bohu.

Nejsvětější Panno Maria, Matko krásné lásky, budiž mi nápomocná, abych miloval Pána Boha, protože si tak vroucně přeješ, aby byl milován!

4. Pokora. Duše má, již tedy co nevidět budeš požívati nejsvětějšího Těla Ježíše Krista! A zdali jsi toho hodna? Ó Bože můj, kdo jsem já a kdo jsi ty? A zda jest možné, ó Ježíši můj, abys ty, Čistota nekonečná, toužil vejíti do duše mé a v ní přebývati, v této duši, která byla tolikráte příbytkem tvého nepřítele a tolika hříchy byla pokálena? Ó Ježíši můj, poznávám, jak ty jsi velebný a já bídný a nuzný; stydím se ukázati před tebou. Rád bych se skryl z úcty k tobě; ale odejdu-li od tebe, živote můj, kam půjdu? Ke komu se uteku? A co ze mne bude? Ne, neodejdu od tebe, ale budu k tobě přicházeti ještě častěji. Dovoluješ mi, ano zveš mě,

abych tě přijal. Přicházím tedy, nejmilejší Spasiteli, přicházím zahanben sice a pokořen pro své hříchy, ale mám zároveň velikou důvěru ve tvou dobrotu a lásku.

5. Lítost. Ó Bože duše mé, jak je mi líto, že jsem tě dříve nemiloval, ano že jsem, místo abych tě miloval, hověl svým žádostem a tolik tebe hněval a nekonečnou dobrotu tvou zarmucoval. Tebe jsem opustil, milostí tvou a přátelstvím tvým jsem pohrdl; slovem, Bože můj, dobrovolně jsem tě ztratil.

Ó Pane Ježíši, lituji toho z celého srdce. Všech svých hříchů, jak těžkých, tak všedních, nenávidím nade všecko, protože jsem jimi urazil tebe, dobrotu nekonečnou. Doufám, žes mi již odpustil; a není-li mi ještě odpuštěno, odpusť mi nyní, dříve než tě přijmu. Obmyj svou krví duši mou a rač do ní co nejdříve zavítati.

6. Touha. Nuže, duše má, již nadešla blažená chvíle, kdy milý Pán Ježíš zavítá do tvého ubohého srdce. Již k tobě přichází Král nebeský, tvůj Bůh a Vykupitel! Připrav se a přijmi jej s láskou a zvolej s toužebností: Přijď, můj Ježíši, přijď; neboť duše má touží po tobě. Dříve, než ty se daruješ mně, daruji se já tobě a obětuji ti ubohé srdce své. Přijmi je a přijď rychle a ubytuj se v něm.

Bože můj, přijď rychle a neprodlévej! Jediné a nekonečné dobro mé, poklade můj, živote můj, slasti má, láska má, mé všecko! Rád bych tě přijal s takovou láskou, s jakou tě přijímaly duše nejsvětější a láskou tvou nejvíce roznícené; ano s takovou láskou, s jakou tě přijímala tvá nejsvětější Matka; s jejím přijímáním spojuji přijímání své.

Nejsvětější Panno a Matko má Maria, již jdu přijmouti Syna tvého. Přeji si míti srdce tvé a lásku, s kterou tys ho přijímala. Podej mi dnes Pána Ježíše, jako jsi ho podala pastýřům a svatým třem Králům! Pomyslím si, jako bych ho přijímal z tvých přečistých rukou. Rci mu, že jsem sluhou a ctitelem tvým, a shlédne na mne milostivěji a spojí se se mnou pevněji, jakmile ke mně zavítá.

Modlitba od sv. Tomáše Akvinského.

Všemohoucí, věčný Bože! Přicházím k svátosti Jednorozeného Syna tvého, Pána našeho Ježíše Krista. Přicházím jako nemocný k lékaři života, jako nečistý k prameni milosrdenství, jako slepec k světlu jasnosti věčné, jako chudšas a ubožák k Pánu nebes a země. Proto prosím tvou přehojnou, nesmírnou štědrost, abys ráčil vyléčiti mou nemoc, smýti špínu, osvítiti slepotu, obohatiti chudobu,

odíti nahotu; abych přijal chléb andělů, Krále králů a Pána pánů, s takovou úctou a pokoru, s takovou zkroušeností a zbožností, s takovou čistotou a věrou, s takovým předsevzetím a úmyslem, jak to prospívá k blahu duše mé. Popřej mi, prosím, abych přijal nejen zevní znamení Těla a Krve Páně, nýbrž i ovoce a sílu této svátosti. Ó nejlaskavější Bože, pomoz mi tak přijmouti Tělo jednorozeného Syna svého, Pána našeho Ježíše Krista, které přijal z Marie Panny, abych byl hoden býti zapojen do jeho mystického těla a náležitosti k jeho údům. Ó nejmilejší Otče, popřej mi, abych mohl jednou tváří v tvář ustavičně patřiti na přemilého Syna tvého, jehož nyní na zemi míním přijmouti zahaleného svátostnými způsoby. Jeho, jenž s tebou žije a kraluje v jednotě Ducha Svatého Bůh po všechny věky věkův. Amen. (Odp. 3 roky*)

Při sv. přijímání.

Když ukazuje kněz sv. Hostii, pokloň se, bij se v prsa a rci po třikráte:

Pane, nejsem hoden, abys vešel pod střechu mou, ale toliko rci slovem a uzdravena bude duše má! (Odp. 500 dní)

Když k tobě přistoupí kněz, podlož pod

bradu patenu neb aspoň modlitební knížky, otevři slušně ústa, polož jazyk na dolejší ret a přijmi co nejuctivěji Tělo Páně. Potom rychle požij sv. Hostii. Když se ti přilepí v ústech, odloupi ji ne prstem, nýbrž jazykem, a odejdi v největší sebranosti myslí na své místo.

Modlitby po sv. přijímání.

Modlitba od sv. Alfonsa.

1. Víra. Již tedy přebývá milý Pán Ježíš v mé duši; on jest všecek můj a já jsem jeho! Ó nekonečná dobroto! Nekonečné milosrdenství! Nekonečná lásko! Bůh ke mně přichází, aby se se mnou spojil a sám se mi daroval! Duše má, nyní jsi tak těsně s Ježíšem spojena; co tedy učiníš? Nic mu nepovíš? Nebudeš mluvit s Pánem Bohem, jenž jest v tobě přítomen? Nuže, oživ v srdci svém víru; považ, že tě obklopují andělé a klanějí se Bohu v srdci tvém. Klaněj se mu i ty, soustřeď mysl svou a zapuď každou cizí myšlenku, spoj se s Pánem Bohem a rci mu:

2. Uvítání. Můj Ježíši, lásko má, mé nekonečné dobro, mé všecko, vítám tě do bídneho příbytku duše své! Ach, Pane můj, kde to jsi? Kam jsi to přišel? Není-liž mé srdce

horší než onen chlév, v němž jsi přišel na svět, jsou plno sebelásky a nezřízených žádostí? Zdaliž bych tu i já neměl říci se sv. Petrem: „*Odejdi ode mne, Pane, neboť jsem člověk hříšný!*“ (Luk. 5, 8) Jdi a ubytuj se raději v těch duších čistých, které ti slouží a tak vroucně tě milují! Než co pravím, Vykupiteli můj? Ne, neodcházej ode mne; neboť odejdeš-li, jsem ztracen. Objímám tě, živote můj, a tisknu tě k srdci svému. Na věky se již nechci od tebe odloučiti; s tebou spojen chci žít i umřít.

Ó nejsvětější Panno Maria, svatí serafové a všechny duše, jež čistou láskou milujete Boha, půjčte mi svou lásku, aby se milému Pánu líbilo u mne.

3. Poděkování. Pane a Bože můj, děkuji ti za milost, že sis ráčil zvoliti dnes příbytek v mé duši. Rád bych ti poděkoval, jak jsi toho hoden, a jak by se slušelo za tak vzácnou milost. Ale jak bych ti mohl, já ubohý, náležitě poděkovati? Ó můj Ježíši, čím se ti odplatím za všechno, co jsi mi dobrého prokázal, zvláště za to, že ses mi dnes sám daroval? Máti má, Maria, svatí patronové moji, svatý anděle strážný a všichni, kdož Boha milujete, pojdte a slyšte, jak veliké věci učinil duši mé, a chvalte jej a děkujte mu se mnou!

4. Obětování sebe. Ó můj Ježíši, ty ses mi dnes zcela daroval; i já se ti všecek daruji a obětuji: daruji ti své ubohé srdce, do něhož jsi dnes zavítal; zasvěcuji ti všechny své smysly, aby sloužily jen tobě; zasvěcuji ti svou paměť, aby mi připomínala tvá dobrodiní a tvou lásku; zasvěcuji ti svůj rozum, aby jen tebou se zabýval; zasvěcuji ti svou vůli, aby jen tebe milovala, Bože můj a mé všecko! Slovem, nejsladší Spasiteli, daruji a zasvěcuji ti vše, co mám, i sám sebe, své myšlenky, svá přání, své náklonnosti, své tělo a svou duši. Ó, přijmi tuto obět nevděčného hříšníka a učiň se mnou, jak se ti líbí. — Přijď, ohni stravující, a znič ve mně všecko, co se nelíbí nejčistšímu oku tvému, abych ode dneška náležel jen tobě, a konal jen to, co se tobě líbí.

Nejsvětější Panno Maria, dones sama tuto oběť mou nejsvětější Trojici a vypros mi milost, abych byl věren Pánu Bohu až do smrti!

5. Prosby. Duše má, tato chvíle jest velmi vzácná; nedej jí uniknouti. Všechny milosti můžeš si nyní vyprositi. Nevidíš, jak milostivě na tebe pohlíží Otec nebeský, an vidí nejmilejšího Syna v srdci tvém? Neslyšíš, jak se tě táže sám Pán Ježíš: „*Co chceš, abych ti učinil?*“, abych tě obohatil, pros s důvěrou a obdržíš, čeho si přeješ.

Ó nejsladší Ježíši, protože si přeješ, abych tě prosil o milosti, nuže, nežádám si statků pozemských, ani bohatství, ani cti, ani rozkoší; ale prosím tě, dej mi velikou lítost nad spáchanými hříchy, osvět mě, abych poznal marnost světa a jak velice zasluhuješ býti milován. „*Srdce čisté stvoř ve mně, Bože!*“ (Ž. 50, 12), ať jest prosto všech náklonností pozemských a netouží leč po tvé svaté lásce. — Nejsem hoden, abys mě vyslyšel, Ježíši; ale vyslyš mě pro zásluhy své a zásluhy své nejsvětější Matky a z lásky k svému nebeskému Otci.

Nyní žádej Pána Ježíše o tu neb onu zvláštní milost pro sebe i pro své bližní. Nezapomeň při tom na hříšníky a na duše v očistci.

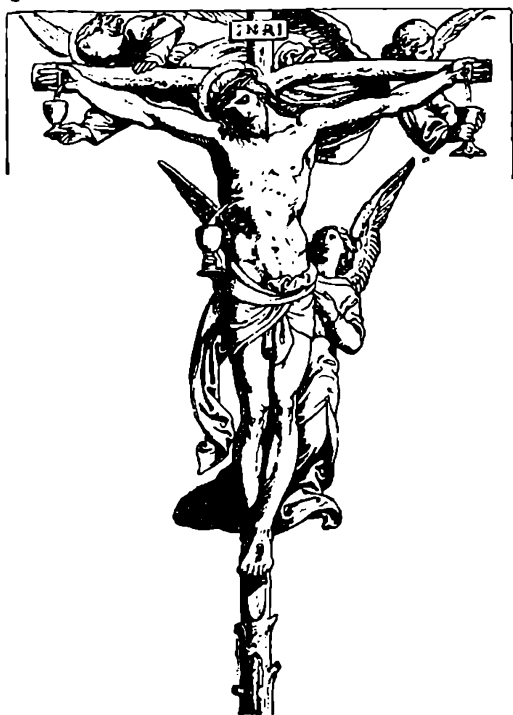
Modlitba od sv. Tomáše Akvinského.

Díky tobě vzdávám, Hospodine svatý, Otče všemohoucí, věčný Bože, žes mne svého hříšného, nehodného sluhu, z pouhé dobroty a milosti své a bez nejmenší mé zásluhy, ráčil nasytiti drahocenným Tělem a Krví Syna svého, Pána našeho Ježíše Krista. I prosím, aby toto sv. přijímání nebylo mi příčinou trestu, ale abych jím dosáhl milosti a slitování. Budiž mi zbrojí víry a štítem dobré

vůle. Zbaviž mě jím nepravostí mých; udus ve mně zlou žádostivost a chlípnost; rozmnož trpělivost a lásku, pokoru a poslušnost a všechny ostatní ctnosti. Braniž mne mocně od úkladů všech nepřátel, jak viditelných tak neviditelných; utiš dokonale všechna nezřízená hnutí má, jak tělesná, tak duševní. Učiň, ať k tobě, jedinému pravému Bohu, pevně přilnu a posledního svého cíle šťastně dosáhnu. A prosím tě, abys mě hříšného milostivě ráčil přivésti k té nevýslovné hostině, kde ty se Synem svým a Duchem Svatým jsi pro svaté své světlem pravým, sytostí plnou, radostí věčnou, rozkoší svrchovanou a blažeností dokonalou. Skrze téhož Ježíše Krista, Pána našeho. Amen. (Odp. 3 roky*)

Modlitba před obrazem ukřižovaného Spasitele.

Ejhle, ó dobrý a nejsladší Ježíši, padám na kolena před tvou tváří a s největší vroucností své duše tě prosím a zapřísahám, abys ráčil vtisknouti do mého srdce živé city víry, naděje a lásky, i opravdovou lítost nad mými hříchy, spolu s nejpevnější vůlí je napravití, když s velikým zanícením a s velikou bolestí své duše sám u sebe uvažuji o tvých pěti ranách a v duchu na ně patřím, maje před očima to, co ti už prorok David, ó do-

brý Ježíši, vložil do úst jako předpověď o tobě: Zbodli ruce i nohy mé, sčetli všechny kosti mé. (Plnomocné odp. po sv. přijímání, přidá-li se aspoň 1 Otčenáš, Zdrávas a Sláva Otci na úmysly sv. Otce.)

Vroucí prosby sv. Ignáce.

Duše Kristova, posvět' mne
Tělo Kristovo, spasiž mne!
Krví Kristova, opoj mne!
Vodo z boku Kristova, obmyj mne!
Utrpení Kristovo, posil mne!
Ó dobrý Ježíši, vyslyš mne!
V ranách svých ukryj mne!
A nedej mi se odloučiti od tebe!
Od zlého nepřítelé ochraň mne!
V hodině mé smrti povolej mne!
A kaž mi přijíti k tobě!
Abych se svatými tvými chválil tebe
na věky věkův. Amen!

(300 dní odp. po každé a po sv. přij. 7 let.)

Jiná modlitba po sv. přijímání.

Ó posvátná Hostino, při níž Kristus jest přijímán, obnovuje se památka jeho utrpení, duše se plní milostí a dává se nám záruka budoucí slávy!

Duchovní přijímání.

Duchovní přijímání záleží ve vroucí touze, přijmouti Pána Ježíše ve velebné Svátosti a s ním se láskou spojit. Sv. sněm tridentský velmi je doporučuje všem, zvláště při mši sv.,

jestliže skutečně ke stolu Páně nepřístupují. Duchovní přijímání jest Pánu Ježíši velice milé; vždyť on sám touží přebývati v našem srdci; těší ho tedy, když i my jeho touhu opětuje. Duchovní přijímání jest projevem vroucí lásky k Pánu Ježíši; jest tedy velice záslužné a nám prospěšné.

Konejme je proto co nejčastěji, zvláště při mši sv., při požehnání, když jdeme kolem kostela a při večerní modlitbě. Není k němu třeba postu, jako před skutečným sv. přijímáním. Aby duchovní přijímání bylo opravdové, předchází mu vzbuzení víry a dokonalé lítosti nad hříchy.

Církev sv. poskytuje na ně odpustky 3 let.

Způsob duchovního přijímání.

Nejsladší a nejmilejší Ježíši, věřím, že jsi v nejsvětější Svátosti oltářní přítomen jako Bůh a člověk. Miluji tě z celého srdce. — Z lásky k tobě lituji všech svých hříchů nade všechno. Nechci již nikdy hřešiti. Vroucně toužím tebe přijmouti ve velebné Svátosti. — Ale protože tebe nyní nemohu přijmouti svátostně, přijď ke mně alespoň duchovně svou milostí. — Objímám tě, Ježíši, jako bys skutečně vešel do srdce mého. — Nedopouštěj, abych se kdy od tebe odloučil.

POBOŽNOSTI K NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICI.

Trojediný Bůh je příčinou všeho dobra a je posledním cílem všeho stvoření. Tohoto tajemství ovšem nepronikne žádný rozum stvořený; tím záslušnější však je víra v tuto pravdu a časté vyznávání této víry.

Žehnávejme se zbožně křížem; modlívejme se často: Sláva Otci i Synu i Duchu Svatému, jakož byla na počátku, nyní i vždycky, i na věky věkův. Amen. (Kdo vykoná tuto modlitbu ráno, v poledne a večer, aby poděkoval nejsv. Trojici za milosti, udělené Rodičce Boží, získává po každé odp. 500 dní.)

Začínávejme své práce slovy: Ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého. Amen. (Odp. 100 dní)

Obnovujme častěji křestní slib.

Obnova křestního slibu.

Bože, Otče, Synu a Duše Svatý! Já, dítko tvé, v pokoře klekám před tvou božskou velebností a klaním se ti s nejhlubší úctou. Děkuji ti za všechna dobrodiní, která jsi mi prokázal, zvláště za milost sv. křtu. Protože jsem při křtu svatém nevěděl, jakou úmluvu činíš ty se mnou a já s tebou, obnovuji nyní

dobrovolně a s vroucími díky tuto svatou smlouvu a chci na věky býti a zůstatí tvým věrným a poslušným dítkem. Odříkám se proto ďábla a všech skutků i pýchy jeho.

Věřím v tebe, Bože, Otče všemohoucí, Stvořiteli nebe i země. Věřím v tebe, Ježíši Kriste, pravého a jediného Syna Božího, Pána našeho, jenž ses pro nás narodil z Marie Panny a za nás trpěl a umřel. Věřím v tebe, Duše Svatý. Věřím v jednu svatou, katolickou a apoštolskou Církev; svatých obcování, odpuštění hříchů, život věčný.

Slibuji, můj Bože, že budu zachovávatí tvá přikázání, přijímátí tvé svátosti, horlivě užívátí všech prostředků milosti, a že chci jako tvé poslušné dítko žítí a umřítí.

Dej mi milost, abych se nikdy nezpronevěřil tomuto slibu, nebo ihned se polepšil, kdybych upadl do hříchu; abych tak dosáhl podle tvého milostivého zaslíbení života věčného.

Maria, Máti má nebeská, ochraňuj mne! Svatý anděle strážný a svatý patrone můj, oroduj za mne. Amen.

(Kdo se účastní veřejné obnovy křestního slibu. může získati plnomocné odpustky za obvyklých podmínek.)

POBOŽNOSTI K PÁNU JEŽÍŠI.

Zásvětná modlitba k Ježíškovi.

Lásky nejhodnější Pane náš, Ježíši Kriste, jenž jsi se stal pro nás dítětem a ráčil se naroditi v jeskyni, abys nás vysvobodil z temnot hříchu, přitáhl k sobě a zapálil svou svatou láskou: klaníme se tobě jako svému Stvořiteli a Vykupiteli, uznáváme tě a volíme tě za svého Krále a Pána, a jako povinnou daň ti věnujeme všechny city svého ubohého srdce. —

Drahý Ježíši, Pane a Bože náš, račiž přijmouti tuto oběť, a abychom si získali tvé zalíbení, odpusť nám naše viny, osvěť nás a rozpal oním svatým ohněm, kterýs proto přinesl na svět, abys jej roznítil v našich srdcích. Ať se tak stane naše duše oltářem, na němž bychom ti přinášeli oběť svého umrtvování. — Učiň, ať naše duše stále hledá tvou větší slávu zde na zemi, aby přišla jednou do nebe a radovala se tam z tvých nekonečných půvabů. Amen. (Odp. 3 let)

Litanie o nejsv. Jménu Pána Ježíše.

Pane, smiluj se nad námi!

Kriste, smiluj se nad námi!

Pane, smiluj se nad námi!

Ježíši, uslyš nás!
Ježíši, vyslyš nás!

Otče s nebes, Bože,
Synu, Vykupiteli světa, Bože,
Duše Svatý, Bože,
Svatá Trojice, jeden Bože,
Ježíši, Synu Boha živého,
Ježíši, odlesku Boha Otce,
Ježíši, blesku světla věčného,
Ježíši, Králi slávy,
Ježíši, slunce spravedlnosti,
Ježíši, Synu Marie Panny,
Ježíši, vši lásky nejhodnější,
Ježíši nejpodivnější,
Ježíši, Bože silný,
Ježíši, Otče budoucího věku,
Ježíši, anděle veliké rady,
Ježíši, nejmocnější,
Ježíši, nejtrpělivější,
Ježíši, nejposlušnější,
Ježíši, tichý a pokorný srdcem,
Ježíši, milovníče čistoty,
Ježíši, milovníče náš,
Ježíši, Bože pokoje,
Ježíši, původce života,
Ježíši, příklade ctností,
Ježíši, horliteli duší,
Ježíši, Bože náš,

smiluj se nad námi!

Ježíši, útočiště naše,
Ježíši, otče chudých,
Ježíši, poklade věrných,
Ježíši, pastýři dobrý,
Ježíši, světlo pravé,
Ježíši, moudrosti věčná,
Ježíši, dobroto neskonalá,
Ježíši, cesto naše a živote náš,
Ježíši, radosti andělů,
Ježíši, králi patriarchů,
Ježíši, mistře apoštolů,
Ježíši, učiteli evangelistů,
Ježíši, sílo mučedníků,
Ježíši, světlo vyznáváčů,
Ježíši, čistoto panen,
Ježíši, koruno všech svatých,

smiluj se nad námi!

Milostiv nám buď! — Odpusť nám, Ježíši.
Milostiv nám buď! — Uslyš nás, Ježíši.

Ode všeho zlého,
Od všelikého hříchu,
Od hněvu svého,
Od úkladů ďábelských,
Od ducha smilného,
Od věčné smrti,
Od zanedbání vnuknutí tvých,
Pro tajemství svatého vtělení svého,
Pro narození své,
Pro mládí své,

vysvobod nás, Ježíši!

Pro božský život svůj,
Pro práce své,
Pro svou smrtelnou úzkost a umučení
své,
Pro kříž svůj a opuštěnost svou,
Pro bolesti své,
Pro smrt svou a pohřeb svůj,
Pro zmrtvýchvstání své,
Pro nanebevstoupení své,
Pro své ustanovení nejsvětější Svátosti,
Pro radosti své,
Pro slávu svou,

vysvobod' nás, Ježíši!

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, od-
pusť nám, Ježíši!

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, uslyš
nás, Ježíši!

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, smi-
luj se nad námi, Ježíši!

Ježíši, uslyš nás!

Ježíši, vyslyš nás!

Modleme se!

Pane Ježíši, jenž jsi řekl: Proste a bude
vám dáno, hleďte a naleznete, tlucte a bude
vám otevřeno; žádáme tebe, uděl nám pro-
sícím vroucnost své božské lásky, abychom
srdcem celým, slovem i skutkem tebe milo-
vali a v chválení tebe nikdy neustávali.

Dejž, ó Pane, ať máme k svatému jménu tvému úctu a spolu lásku ustavičnou, ježto nikdy ochrany své nezavazuješ ty, které k dokonalému tebe milování vychováváš. Jenž jsi živ a kraluješ na věky věkův. Amen. (7 let* odp.)

POBOŽNOST K TRPÍCÍMU SPASITELI.

Sv. Augustin praví, že není spasitelnějšího úkonu nad denní rozjímání o utrpení Páně, neboť vzpomínka na bolesti, jež pro nás podstoupil Božský Spasitel, nás nejvíce roznítí láskou k němu. Čím více však milujeme Pána Ježíše, tím jsme dokonalejší a tím jistěji se spasíme.

Proto obdařila Církev svatá hojnými odpustky rozličné modlitby a pobožnosti ke cti trpícího Spasitele. Kdo se pomodlí v pátek ve tři hodiny (nebo kdykoliv odpoledne, jestliže se v kraji nezvoní), 5 Otčenášů, Zdravasů a Sláva Otci a přidá na úmysl Svatého Otce povzdech Klaníme se tobě, Pane Ježíši Kriste a dobrořečíme tobě, neboť skrze svatý kříž svůj svět jsi vykoupil,“ získává odp. 10 let* po každé.

Kdo se pomodlí ke cti utrpení Páně Věřím

v Boha a Klaníme se tobě... získá odp. 10 let*.

Kdo se pomodlí zkroušeně před obrazem Ukřižovaného Ejhle, ó dobrý a nejsladší Ježíši (viz str. 142) a přidá na úmysl Sv. Otce jeden Otčenáš, Zdravas a Sláva Otci, získá odp. 10 let po každé; po sv. přijímání odp. plnom.

Některé zbožné povzdechy.

Klaníme se tobě, Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme tobě, neboť skrze svatý kříž svůj svět jsi vykoupil. Odp. 3 let.

Skrze znamení svatého kříže vysvobod' nás od nepřátel našich, Bože náš! Odp. 3 let*.

Budiž pozdraven kříží, jediná naše naděje. Odp. 300 dní*.

Pane, děkuji ti, žes umřel na kříži za mé hříchy. Odp. 300 dní.

Ó dobrý Ježíši, skryj mne ve svých ranách! Odp. 300 dní.

Svatá Matko, rány svého Syna ukřižovaného vtiskni mocně v srdce mé. Odp. 500 dní*.

Křížová cesta.

K získání odpustků stačí kratinké rozjímání o umučení Páně před čtrnácti křížky posvěcenými k tomu cíli. Kdo vykoná celou křížovou cestu, získává plnom. odp.; kdo

jde téhož dne k sv. přijímání, může získati ještě jiné plnomocné odpustky; 10 let odpustků získává za každé zastavení, kdo musí přerušiti křížovou cestu. Nemocný a každý, kdo nemůže do chrámu, může získati stejně veliké odpustky, jestliže se zbožně a zkroušeně pomodlí na křížku, obdařeném odpustky křížové cesty, 20 Otčenášů, Zdrávasů a Sláva Otcí. Kdyby se nemocný nemohl pomodliti tyto modlitby, stačí když políbí odpustkový křížek nebo aspoň na něj zkroušeně pohledne a vysloví podle možnosti krátký povzdech ke cti utrpení Páně.

KŘÍŽOVÁ CESTA

(od sv. Alfonsa).

Přípravná modlitba.

Můj Pane Ježíši Kriste, tys nastoupil tuto cestu křížovou s láskou tak vroucí, abys umřel za mne, a já jsem tě tak často opustil. Ale nyní tě miluji ze vsí duše své, a protože tě miluji, lituji upřímně, že jsem tě hněval. Odpusť mi a dovol, ať tě na této cestě doprovodím. Z lásky ke mně kráčel jsi na smrt; z lásky k tobě, drahý Vykupiteli můj, chci též já s tebou jíti na smrt. Můj Ježíši, s tebou chci žíti, s tebou i umříti.

Zastavení I.

Pán Ježíš odsouzen na smrt.

K. Klaníme se tobě, Pane Ježíši Kriste a dobrořečíme tobě.

L. Neboť skrze svatý kříž svůj svět jsi vykoupil.

Rozjímej, jak Pilát Pána Ježíše zbičovaného a trním korunovaného odsoudil na smrt kříže.

Ó poklony hodný Ježíši, nikoli Pilát, ale mé hříchy odsoudily tě na smrt. Pro zásluhy této bolestné cesty prosím tě, abys ráčil při mně státi, až se bude má duše ubírat na věčnost.

Miluji tě, Ježíši, láska má, více než sám sebe. Lituji z celého srdce, že jsem tě urážel. Nedopouštěj, abych se kdy od tebe odloučil. Dej, ať tě vždycky miluji, a pak se děj se mnou vůle tvá. Podrobuji se všemu, co se ti líbí.

Otčenáš. Zdrávas. Sláva Otci.

Zastavení II.

Pánu Ježíši kladou na ramena kříž.

K. Klaníme se tobě . . .

Rozjímej, jak se ubíral Pán Ježíš s křížem

na ramenou, jak myslil na tebe a obětoval za tebe smrt, které kráčel vstříc.

Ó Ježíši, lásky nejhodnější, s radostí přijímám všechna soužení, která jsi mi určil až do skonání mého. Pro zásluhu těch bolestí, které jsi vytrpěl, pomoz i mně kříž nésti s dokonalou trpělivostí a oddaností.

Miluji tě, Ježíši, láska má... (jako při zastavení I.).

Otčenáš. Zdrávas. Sláva Otcí.

Zastavení III.

Pán Ježíš padá po prvé pod křížem.

K. Klaníme se tobě...

Rozjmej, jak Pán Ježíš po prvé padá pod křížem. Tělo jeho bylo bičováním rozedráno, hlava trním korunována; ztratil velmi mnoho krve. Byl tak slab, že se sotva vlekl. Mimo to nesl tak velikou tíži na ramenou. Vojínové jím smýkali, a tak několikráte cestou upadl.

Ó milý Ježíši, nikoli břímě kříže, ale mé hříchy způsobily ti toliké muky! Ach, pro zásluhy tohoto prvního pádu svého zachraň mne, abych neklesl do hříchů smrtelného!

Miluji tě, Ježíši, láska má...

Otčenáš. Zdrávas. Sláva Otcí.

Zastavení IV.

Pán Ježíš potkává svou zarmoucenou matku.

K. Klaníme se tobě . . .

Rozjímej, jak na této cestě potkal Syn Matku svou. Pán Ježíš a Panna Maria vzájemně na sebe hledí — a kolik pohledů, tolik šípů zraňuje jejich srdce, láskou planoucí.

Ó nejmilejší Ježíši, pro toto bolestné setkání dej, ať jsem pravým ctitelem tvé nejsvětější Matky. Ty pak, bolestná Královno má, vypros mi milost, abych stále a s vroucím srdcem pamatoval na utrpení Syna tvého.

Miluji tě, Ježíši, láska má . . .

Otčenáš. Zdrávas. Sláva Otci.

Zastavení V.

Šimon Cyrenský pomáhá Pánu Ježíši nésti kříž.

K. Klaníme se tobě . . .

Rozjímej, jak Židé, pozorující, že Pán Ježíš slabostí při každém kroku div duši nevy pustí, obávají se, aby jim cestou nezemřel. Rádi by jej uviděli umíratí na potupném kříži; proto nutí Šimona Cyrenského, aby pomohl Pánu Ježíši kříž nésti.

Ó nejsladší Ježíši, nebráním se jako Šimon

nésti kříž. Objímám jej a přijímám zejména smrt, kterou jsi mi ustanovil, i se všemi bolestmi. Spojuji smrt svou se smrtí tvou a přináším ti ji v oběť. Umřel jsi z lásky ke mně, i já chci zemřít z lásky k tobě, abych se ti zalíbil.

Miluji tě, Ježíši, lásko má . . .

Otčenáš. Zdrávas. Sláva Otcí.

Zastavení VI.

Veronika utírá Pánu Ježíši tvář.

K. Klaníme se tobě . . .

Rozjmej, jak svatá žena Veronika, vidouc Pána Ježíše tak zarmouceného a tvář jeho samý pot a samou krev, podala mu roucho, a jak Spasitel náš, utíraje se jím, vtiskl do něho svou přesvatou podobu.

Ó milý Ježíši, tvář tvoje byla kdysi krásná, ale touto cestou pozbyla úplně své krásy: rány a krev celou ji přeměnily. Ach, i duše má byla krásná milostí svatého křtu, ale já jsem ji zohydlil svými hříchy. Ty jediný, můj Vykupiteli, můžeš jí navrátiti její prvotní krásu. Učiň to pro své svaté utrpení!

Miluji tě, Ježíši, lásko má . . .

Otčenáš. Zdávas. Sláva Otcí.

Zastavení VII.

Pán Ježíš padá po druhé.

K. Klaníme se tobě . . .

Rozjímej, jak Pán Ježíš po druhé padá pod křížem. Rány ctihodné hlavy ubohého Spasitele i ostatních jeho svatých údů se obnovují a nevýslovné bolesti mu působí.

Ó nejtišší Ježíši, kolikrát jsi mi odpustil a já jsem zase klesl a tebe urazil. Ach, pro zásluhy tohoto svého druhého pádu přispěj mi, abych až do smrti setrval v milosti tvé. Dej, ať se ti vždy doporučím ve všech svých pokušeních.

Miluji tě, Ježíši, láska má . . .

Otčenáš. Zdrávas. Sláva Otcí.

Zastavení VIII.

Pán Ježíš napomíná plačící ženy.

K. Klaníme se tobě . . .

Rozjímej, jak ženy, vidouce Pána Ježíše tak zuboženého a cestu krví skrápějícího, pláče útrpností; ale Pán Ježíš jim praví: „Neplačte nade mnou, nýbrž samy nad sebou a nad dětmi svými!“ (Luk. 23, 28)

Ó nejbolestnější Ježíši, želim urážek, kterých jsem se proti tobě dopustil, pro tresty, jichž

jsem za ně zasloužil; ale ještě více proto, že jsem jimi zarmoutil tebe, jenž jsi mě tolik miloval. Více než peklo nutí mne láska tvá, abych oplakával hříchů svých.

Miluji tě, Ježíši, lásko má . . .

Otčenáš. Zdrávas. Sláva Otcí.

Zastavení IX.

Pán Ježíš padá po třetí.

K. Klaníme se tobě . . .

Rozjmej, jak Pán Ježíš upadl po třetí. Byl již příliš sláb a ukrutnost katanů neměla mezí. Nutili Pána Ježíše, aby si pospíšil, ale on se jen potácel.

Ach, utýraný Ježíši, pro zásluhy své slabosti cestou na horu Kalvarii uděl mi dostatečné síly, abych se nikdy neohlížel na lidi, a přemáhal všechny nezřízené žádosti, kterými jsa puzen, pohrdl jsem tvým přátelstvím.

Miluji tě, Ježíši, lásko má . . .

Otčenáš. Zdrávas. Sláva Otcí.

Zastavení X.

Pán Ježíš z oděvu svlékán.

K. Klaníme se tobě . . .

Rozjmej, s jakou nešetrností svlékají katané Pána Ježíše. Vnitřní roucho se mu při-

tisklo na tělo, které po bičování bylo samá rána. Trhajíce s něho násilně roucho, strhují mu i kůži s těla. Měj soustrast s Pánem svým.

Ó nevinný Ježíši, pro zásluhy bolesti, kterou jsi tehdy pocítil, pomoz mi, abych se zbavil všech pozemských náklonností a miloval jen tebe, jenž jsi lásky nejhodnější.

Miluji tě, Ježíši, láska má...

Otčenáš. Zdrávas. Sláva Otcí.

Zastavení XI.

Pána Ježíše přibíjejí na kříž.

K. Klaníme se tobě...

Rozjímej, jak Pán Ježíš, na kříž položený, ruce rozpíná a obětuje Otcí věčnému život za naše spasení. Necitelní katané na kříž ho přibíjejí a kříž pak vyzdvihují, aby umřel samou bolestí na tomto potupném dřevě.

Opovržený Ježíši, přibij srdce mé k nohám svým, aby se od nich nehnilo, tebe milovalo a nikdy se ti nezpronevěřilo.

Miluji tě, Ježíši, láska má...

Otčenáš. Zdrávas. Sláva Otcí.

Zastavení XII.

Pán Ježíš umírá na kříži.

K. Klaníme se tobě...

Rozjímej, jak Pán Ježíš po tři hodiny na

kříži k smrti pracuje: posléze bolestem podléhá; tělo jeho bez vlády klesá; Ježíš kloní hlavu a umírá.

Ó mrtvý Ježíši, vroucně líbám kříž, na němž jsi za mne zemřel. Pro hříchy své bych zasluhoval, abych zemřel smrtí zlou; ale smrt tvá jest nadějí mou. Ach, pro zásluhy své smrti uděl mi milost, abych zemřel, objímaje svaté nohy tvé a jsa roznícen láskou k tobě.

Miluji tě, Ježíši, lásko má . . .

Otčenáš. Zdrávas. Sláva Otci.

Zastavení XIII.

Pána Ježíše snímají s kříže.

K. Klaníme se tobě . . .

Rozjímej, jak po smrti Pána Ježíše dva učedníci, Josef a Nikodem, tělo jeho s kříže snímají a kladou do klínu bolestné matky, která je něžně přijímá a k srdci tiskne.

Ó Matko bolestná, pro lásku k Synu svému přijmi mě za sluhu svého a přimlouvej se za mne. Ty pak, můj Vykupiteli, když jsi zemřel za mne, dovol, ať tě miluji, neboť jen po tobě touží duše má.

Miluji tě, Ježíši, lásko má . . .

Otčenáš. Zdrávas. Sláva Otci.

Zastavení XIV.

Pána Ježíše kladou do hrobu.

K. Klaníme se tobě . . .

Rozjímej, jak učedníci mrtvé tělo Páně nesou do hrobu. Nejsvětější Matka jeho jde s nimi a vlastníma rukama v hrobě je ukládá. Potom hrob zavírají a odcházejí.

Ó pohřbený Ježíši, líbám kámen, který tě uzavírá. Ale třetího dne zase vstaneš. Pro tvé slavné vzkříšení prosím tě, abych v den soudný povstal oslavený jako ty a s tebou navždy byl spojen v nebesích, tebe chválil a velebil na věky.

Miluji tě, Ježíši, láska má . . .

Otčenáš. Zdrávas. Sláva Otcí.

Zdrávas Královno.

K. Oroduj za nás, Panno přebolestná!

L. Abychom hodni učinění byli zaslíbení Kristových.

Modleme se:

Ó Bože, při jehož umučení podle proroctví Simeonova nejsladší duši přeslavné Panny a Matky Marie meč bolesti pronikl: popřej milostivě, bychom její bolesti zbožně uctívající, pro slavné zásluhy a na přímluvu všech

svatých, kteří pod křížem věrně vytrvali, blaženého ovoce utrpení tvého dosáhli. Jenž jsi živ a kraluješ na věky věkův. Amen.

NAVŠTĚVY VELEBNÉ SVÁTOSTI A PANNY MARIE.*

Jest jisto, praví sv. Alfons, že návštěvy nejsv. Svátosti jsou po svátostech pobožností Pánu Bohu nejmilejší a duším nejprospěšnější. Kristus Pán je ve svatostánku stále přítomen jako náš nejlepší přítel, jenž nám může učiniti všechno dobré a nevýslovně nás miluje. Zde před oltářem můžeme s ním po libosti rozmlouvati, otevřítí mu své srdce, vyjevití mu své potřeby, prositi ho o milosti, slovem, v chrámu Páně můžeme s Králem nebeským mluvití zcela důvěrně a nenuceně. Co činí chudý u boháče, nemocný u lékaře, žíznivý u čerstvého pramene, hladový u plného stolu, to činme před Velebnou Svátostí. Pán Ježíš má v Svátosti ruce plné milostí. Dá je tomu, kdo ho o ně prosí.

Ať nám proto není příliš obtížné, choditi do chrámu Páně i mimo mši svatou, zvláště na odpolední služby Boží, na tak zvané požehnání. Rádi dlíme u těch, jež milujeme;

*) Knihu „Návštěvy nejsv. Svátosti“ od sv. Alfonsa vydal Exerciční dům ve Frýdku.

ukažme tedy lásku i svátostnému Spasiteli! Nebuď nám nikdy dlouhá chvíle před Oltářem. Pán Ježíš zve ze svatostánku k sobě všechny lidi dojemnými slovy: „*Pojďte ke mně všichni, kteří se lopotíte a jste obtíženi, a já vás občerstvím.*“ (Mat. 11, 28)

Jak velice si přeje Církev sv., aby věřící navštěvovali Krista Pána v nejsv. Svátosti, jest patrné z odpustků, jež za uctívání Velebné Svátosti poskytuje.

Kdo jde kolem kostela a pozdraví nějakým zevním způsobem Velebnou Svátost, získává 300 dní odp.

Kdo se při vstupu do kostela pokropí svěcenou vodou, udělá kříž se slovy „Ve jménu Otce . . .“ a vzbudí lítost nad hříchy, získává 300 dní odp.

Kdo poklekne před svatostánkem na jedno koleno (před vystavenou Vel. Svátostí na obě) a pozdraví nějakým způsobem Pána Ježíše, na př. „Ježíši, můj Bože, klaním se ti přítomnému zde ve svátosti tvé lásky“, získává 500 dní odp.

Kdo se po příchodu do chrámu jde napřed poklonit před svatostánek Pánu Ježíši, získává 300 dní odp.

Kdo se pomodlí při návštěvě Velebné Svátosti pětkrát Otčenáš, Zdrávas a Sláva Otci

a ještě jednou Otčenáš; Zdravas a Sláva Otci na úmysl Sv. Otce, získává 10 let odp.*

Kdo nemůže z vážné příčiny jíti do kostela, vykoná alespoň v duchu návštěvu Velebné Svátosti a pomodlí se uvedené modlitby, získává 5 let odp.*

Krásnou knížečku „Návštěvy nejsvětější Svátosti“ napsal sv. Alfons; jest přeložena do nesčetných řečí a vydávána vždy znova. V ní najdeš nejyroucnější modlitby k nejsv. Svátosti a k nejblah. Panně Marii. Uvádíme modlitbu k nejsvětější Svátosti a modlitbu k nejbl. Panně, které se opakují každý den.

Modlitba před Velebnou Svátostí.

Můj Pane Ježíši Kriste, z lásky k lidem přebýváš dnem i nocí v této velebné Svátosti a pln lásky a dobroty očekáváš, zveš a přijímáš všechny, kdo tě přicházejí navštívit. Věřím, že jsi v Svátosti oltářní přítomen; klaním se ti v hluboké pokoře a děkuji ti za všechny milosti mi udělené, zvláště za to, že jsi se mi sám daroval v této Svátosti, že jsi mi dal blahoslavenou Pannu Marii, nejmilejší Matku svou, za orodovnici, a že jsi mne sem do chrámu povolal, abych tě navštívil. Pozdravuji dnes nejlaskavější Srdce tvé a činím tak z trojího úmyslu; předně na

poděkování za tento veliký dar; za druhé na dostiučinění za všechny urážky, kterých se ti dostalo v této Svátosti ode všech tvých nepřátel; za třetí konám tuto návštěvu, abych se ti klaněl na všech místech světa, kde jsi ve velebné Svátosti méně ctěn a příliš opuštěn. Můj Ježíši, miluji tě z celého srdce svého. Lituji, že jsem dříve tolikrát urážel tvou nekonečnou dobrotu. S milostí tvou si umiňuji, že tě už nikdy nebudu hněvati. Nyní se ti docela zasvěcuji, ačkoli jsem člověk hříšný, a odříkám se vůle své, svých náklonností, přání i všeho, co mi patří, a tobě vše obětuji. Nakládej ode dneška se mnou i se vším, co jest mé, jak tobě se líbí. Jen to si přeji a za to tě prosím, abych tě miloval, setrval v dobrém a dokonale plnil tvou svatou vůli. Doporoučím ti duši v očištění, zvláště ty, které chovaly největší úctu k nejsvětější Svátosti a přesvaté Panně Marii. Doporučuji ti též všechny ubohé hříšníky. Spojuji konečně, drahý Spasiteli můj, všechna přání svá s přáními tvého lásky nejhodnějšího Srdce a takto spojená obětuji je tvému věčnému Otci a prosím ho ve jménu tvém, aby je z lásky k tobě přijal a vyslyšel. (Odp. 5 let*)

Následuje duchovní přijímání. (viz str. 143.)

Modlitba k nejblah. Panně Marii.

(při návštěvě jejího obrazu; od sv. Alfonsa)

Nejsvětější, neposkvrněná Panno a Matko má Maria, ty jsi Matka Pána mého, královna světa, orodovnice, naděje a útočiště hříšníků. K tobě se proto utíkám, já ze všech hříšníků nejbídnější.

Tobě vzdávám čest, ó vznešená královno, a děkuji ti za všechna dobrodiní, která jsi mi dosud prokázala; zvláště za to, že jsi mne zachránila od pekla, kterého jsem tolikrát zasluhoval. Miluji tě, ó lásky nejhodnější Paní, a z lásky k tobě slibuji, že ti budu vždy sloužiti a horlivě o to pečovati, aby též jiní tobě sloužili. V tebe skládám po Bohu všechnu naději svou a celou svou spásu.

Ó Matko milosrdenství, přijmi mě za svého služebníka a vezmi mě pod svůj ochranný plášť. A protože jsi u Boha tak mocná, vysvobod' mě ode všech pokušení, neb aspoň tolik síly mi vypros, abych až do smrti vzdyc-ky je přemohl. Tebe prosím o pravou lásku k Ježíši Kristu; od tebe doufám, že jednou blaženě umru. Ó Matko má, pro lásku, kterou miluješ Boha, prosím tebe, budiž mi vždycky nápomocna; ale obzvláště v poslední hodině života mého. Neopouštěj mne, dokud mne neuvidíš mezi blaženými v nebi. Tam

ti budu dobrořečiti a tvé milosrdenství věčně chváliti. Amen. Tak doufám, tak se staň! (Kdo se takto modlí před obrazem Marie Panny, získává odp. 3 let*).

POBOŽNOSTI K BOŽSKÉMU SRDCI PÁNĚ.*

a) Mluvíme-li o Božském Srdci, máme na mysli především tělesné srdce Kristovo. Jako jsou všechny složky Kristovy lidské přirozenosti hodny klanění, poněvadž jsou nerozlučně spojeny s druhou božskou osobou, tak zaslouží této úcty i jeho tělesné srdce. Potom však máme při tomto slově na mysli lásku Pána Ježíše k lidem; srdce je nám symbolem této lásky. Konečně rozumíme tímto výrazem celý duševní a duchovní život Ježíše Krista, poněvadž tento život souvisí vždycky s činností lidského srdce.

Cílem úcty k Božskému Srdci je vždy božská osobnost Kristova, stejně jako když na př. uctíváme sv. kříž, nebo patero svatých ran a pod.

b) Proč uctíváme právě nejvíce Božské Srdce?

* Viz Schmid, Vrchol úcty k Srdci Ježíšovu. Přerov-Šířava 1924.

Poněvadž tato úcta jest přímou odpovědí na lásku Pána Ježíše k lidem; jest náhradou za nevšímavost světa k této jeho nesmírné lásce. Proto se rozšířila tato úcta právě v nové době, kdy se odvrátilo lidstvo skoro hromadně od Krista. Největšími apoštoly této úcty se stali sv. Jan Eudes († 1680, svatořečen 1925), zakladatel eudistů a sv. Markéta Marie Alacoque, řeholnice řádu Navštívení v Paray le Monial († 1690, svatořečena 1920). Slavná jsou zjevení Božského Srdce této světi, zvláště t. zv. „veliké“ zjevení 16. června 1675. Pán Ježíš se jí ukázal se srdcem ovinutým trním, z rány vycházela nebeská záře, šlehaly z něho plameny a vyčníval kříž. Kristus jí pravil: „Viz toto srdce, které lidi tolik milovalo! Vše podstoupilo, ba i samo se strávilo, aby jim ukázalo svou lásku. Místo láskou odplácejí se mi však přemnozí nevděkem, neuctivostí, svatokrádeží, potupou a chladností ke mně v této svátosti lásky.“ Potom vyslovil Pán žádost, aby byl zaveden svátek jeho Srdce a věřící aby je v ten den hojněji usmiřovali.

c) Jakým způsobem máme uctívati Božské Srdce?

Nejsnadnější jest konati různé zevnější pobožnosti. Jaksi samozřejmé jest pro ctitele Božského Srdce jíti po přání Páně na prvy

pátek v měsíci k sv. přijímání; ctitelé Srdce Ježíšova přistupují též jindy k smírnému sv. přijímání; častěji navštěvují Velebnou Svátost; konávají v určitou hodinu čestnou stráž u Pána Ježíše (v kostele nebo pouze duchem) a pod.

Nevyhnutelnou povinností jest varovati se dobrovolných hříchů a chyb.

Vrcholný způsob úcty Božského Srdce záleží však v tom, že z lásky k němu trpělivě přijímáme kříž, plníme věrně povinnosti stavu, ba přímo milujeme vyšší částí své bytosti kříž a pokořování. Toto napodobování Božského Srdce Páně jest největší útechou pro zneuznané milující Srdce Ježíšovo.

V poslední době doporučí Církev svatá zasvěcování celých rodin a společností Božskému Srdci Páně. Takové upřímné odevzdání, provází-li je snaha o křesťanský život, jest zárukou hojného Božího požehnání.

d) Požehnané účinky této úcty zaručil Spasitel sv. Markétě v dvanácti příslibech:

1. Ctitele (mého Srdce) budu těšiti ve všech útrapách a protivenstvích.
2. Budu žehnati všem jejich pracím a podnikům.
3. Dám jim všechny milosti potřebné jejich stavu.

4. Budu jim bezpečným útočištěm v životě, ale zvláště v hodině smrti.
5. Hříšníci naleznou v Srdci mém pramen a nekonečné moře milosrdenství.
6. Duše vlašné stanou se horlivými.
7. Horliví se povznesou brzy k veliké dokonalosti.
8. Kněžím dám milost, že přivedou i nejzatvrzelejší hříšníky k pokání.
9. Rodinám, v nichž bude ctěno mé Srdce, dám pokoj a mír.
10. Budu žehnati i domům, v nichž bude vystaven a ctěn obraz mého Srdce.
11. Jména těch, kteří tuto úctu rozšiřují, budou zapsána v mém srdci a nikdy z něho nevyumizejí.
12. Těm, kteří po devět měsíců každý první pátek půjdou k sv. přijímání, dám milost, že vytrvají v kajícnosti až do konce; nezemrou v stavu nemilosti a bez svatých svátostí; neboť mé Božské Srdce bude jim v posledním okamžiku bezpečným útočištěm.

e) Aby povznesla co nejvíc úctu božského Srdce, obdařila ji Církev četnými odpustky. Kdo přijme na první pátek svátost pokání a eucharistii, účastní se veřejné pobožnosti k nejsv. Srdci v kostele a pomodlí se na

úmysl Sv. Otce 1 Otčenáš, Zdrávas a Sláva Otcí, získá plnomocné odpustky. Nemůže-li na veřejnou pobožnost, ale uctí B. Srdce soukromě a splní ostatní podmínky, získává tytéž odpustky. Za stejnou pobožnost vykonanou v jiný pátek získá odpustky 7 let.

Kdo jde po pět prvních pátků před svátkem B. Srdce k svátostem, navštíví chrám a pomodlí se na úmysl Sv. Otce, získá odpustky plnomocné.

Bohaté odpustky lze získati na svátek B. Srdce Páně, v novéně před ním a v celém měsíci červnu, který je Srdci Páně zvláště zasvěcen.

Kdo se pomodlí před obrazem Božského Srdce 1 Otčenáš, Zdrávas, Sláva Otcí a povzdech: „Sladké Srdce mého Ježíše, učiň, ať tě miluji vždy více“, získá odpustky 500 dní.

f) Litanie k Božskému Srdci Páně.

Pane, smiluj se nad námi!

Kriste, smiluj se nad námi!

Pane, smiluj se nad námi!

Kriste, uslyš nás!

Kriste, vyslyš nás!

Otče s nebes, Bože, smiluj se nad námi!

Synu, Vykupiteli světa, Bože, smiluj se nad námi!

Duše Svatý, Božě, smiluj se nad námi!
Svatá Trojice, jeden Božě, smiluj se
nad námi!

Srdce Ježíše, Syna Otce věčného,
Srdce Ježíšovo, od Ducha Svatého
v lůně Panenské Matky utvořené,
Srdce Ježíšovo, se Slovem Božím pod-
statně spojené,

Srdce Ježíšovo, nekonečné velebnosti,
Srdce Ježíšovo, svatý chrám Boží,
Srdce Ježíšovo, stánku Nejvyššího,
Srdce Ježíšovo, dome Boží a bráno ne-
beská,

Srdce Ježíšovo, výhni láskou planoucí,
Srdce Ježíšovo, schránko spravedlnosti
a lásky,

Srdce Ježíšovo, plné dobroty a lásky,
Srdce Ježíšovo, hlubino všech ctností,
Srdce Ježíšovo, veškeré chvály nejhod-
nější,

Srdce Ježíšovo, králi a střede všech
srdcí,

Srdce Ježíšovo, ve kterém jsou všechny
poklady moudrosti a vědomosti,

Srdce Ježíšovo, ve kterém přebývá veš-
kerá plnost božství,

Srdce Ježíšovo, ve kterém se Otci
dobře zalíbilo,

smiluj se nad námi!

Srdce Ježíšovo, z jehož plnosti jsme
 všichni obdrželi,
 Srdce Ježíšovo, žádosti pahrbků věč-
 ných,
 Srdce Ježíšovo, trpělivé a mnohého mi-
 losrdenství,
 Srdce Ježíšovo, bohaté ke všem, kteří
 tebe vzývají,
 Srdce Ježíšovo, prameni života a sva-
 tosti,
 Srdce Ježíšovo, oběti slitování za hříchy
 naše,
 Srdce Ježíšovo, potupami nasycené,
 Srdce Ježíšovo, pro nepravosti naše po-
 třené,
 Srdce Ježíšovo, až k smrti poslušné,
 Srdce Ježíšovo, kopím probodené,
 Srdce Ježíšovo, prameni všelikého po-
 těšení,
 Srdce Ježíšovo, živote náš a vzkříšení
 naše,
 Srdce Ježíšovo, pokoji náš a smíření
 naše,
 Srdce Ježíšovo, oběti hříšníků,
 Srdce Ježíšovo, spáso v tebe doufajících
 Srdce Ježíšovo, naděje v tobě umírají-
 cích,
 Srdce Ježíšovo, rozkoši všech svatých,

smiluj se nad námi!

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, odpusť nám, Pane!

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, uslyš nás, Pane!

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi!

K. Ježíši tichý a pokorný Srdcem,
L. Učiň srdce naše podle Srdce svého.

Modleme se:

Všemohoucí, věčný Bože, shlédni na Srdce nejmilejšího Syna svého a na chvály a dosti učinění, které vzdává tobě jménem hříšníků, a usmířen jsa uděl jim odpuštění, když žádají milosrdenství tvého, ve jménu téhož Ježíše Krista, Syna tvého, který s tebou živ jest a kraluje v jednotě Ducha Svatého Bůh na věky věkův. Amen. (7 let* odp.)

g) Osvědčení věrnosti k Srdci Páně.

Na první neděli každého měsíce, která jest úctě Božského Srdce zvláště zasvěcena — ale i jindy — konává se před vystavenou velebnou Svátostí slavnostní Osvědčení víry a věrnosti Božskému Srdci Páně, které sem kládeme, aby je měl každý po ruce.

Kněz. Nejsvětější Srdce Ježíšovo, pokorně se ti klanějíce, znovu se ti obětujeme

s pevným úmyslem, napravití urážky,
jaké ti od lidí bývají činěny.

Lid. Ano, to slibujeme!

K. Čím více se tvá tajemství hanobí,

L. tím více v ně budeme věriti, ó Srdce
Ježíšovo, které posvěcuješ srdce naše!

K. Čím více nevěra usiluje, aby nás zba-
vila naší naděje,

L. tím více budeme svou nadějí skládati
v tebe, ó Srdce, jediná naděje lidí
smrtných!

K. Čím více odporují srdce tvé božské
lásce,

L. tím více tě budeme milovati, ó ne-
skonala krásu, neskonalé milování hod-
né Srdce Ježíšovo!

K. Čím více se činí útoky na tvé božství,

L. tím více se mu budeme klaněti, ó Bož-
ské Srdce Ježíšovo!

K. Čím více se božská přikázání zapomi-
nají a přestupují,

L. tím více je budeme zachovávat, ó nej-
světější Srdce Ježíšovo!

K. Čím více svátostmi tvými opovrhují a je
opouštějí,

L. tím více je budeme s láskou a uctivostí
přijímat, ó nejštědřejší Srdce Ježíšovo!

- K.** Čím více se tvé úcty nejhodnější ctnosti vyhošťují,
- L.** tím více a tím snažněji je budeme konati, ó Srdce, vzore všech ctností!
- K.** Čím více pracuje peklo o záhubu duší,
- L.** tím více ať se v nás rozněcuje žádost po jejich spáse, ó Srdce Ježíšovo, o spasení duší nanejvýš horlící!
- K.** Čím více smyslnost a pýcha usilují, aby vymizelo zapírání sebe a láska k povinnosti,
- L.** tím více se budeme přemáhati a k obětavosti se rozněcovati, ó Srdce Ježíšovo, které jsi pohaněním bylo naplněno!
- K.** Čím více se pohrdá tvou svatou Církví,
- L.** tím více se chceme snažiti, abychom byli věrnými dítkami jejími, ó sladké Srdce Ježíšovo!
- K.** Čím více pronásledují svatého náměstka tvého,
- L.** tím více se ho chceme přidržovati a za něho se modliti, ó Srdce Ježíšovo, které jsi kopím bylo probodeno!
- K.** Čím více se uráží tvé Srdce trpící na hoře Olivetské a na kříži,
- L.** tím více chceme těšiti Srdce Ježíšovo, bolestí zničené!
- K.** Ó Srdce Boha našeho, popřej nám tak mocné a účinné milosti, abychom byli

uprostřed světa tvými apoštoly a tvou korunou v blažené věčnosti. Amen.

h) Smírná modlitba k nejsv. Srdci Ježíšovu.

Nejsladší Ježíši, jemuž se za všechnu lásku odměňuje lidská nevděčnost zapomínáním, nedbalostí a pohrdáním, hle, my, klečíce zde před tvým oltářem, chceme zvláštní úctou nahrazovati tobě tak velikou nevšímavost a křivdu, které tvé milující Srdce neustále od lidí zakouší. Vzpomínajíce však, že i my jsme byli kdysi mezi těmito nehodnými, proniknutí jsme hlubokou lítostí a doprošujeme se před všemi ostatními tvého milosrdenství. Jsme ochotni dobrovolným zadostučiněním dávatí náhradu nejenom za hříchy, jichž jsme se sami dopustili, ale i za hříchy těch, kteří se, daleko zbloudivše s cesty spásy, zatvrdili ve své nevěře a nechtějí následovati tebe, svého pastýře a vůdce, nebo kteří pošlapavše křestní slib, odhodili sladké jho tvého zákona.

Umiňujeme si tedy, že dosti učiníme za všechny tyto viny vůbec a že napravíme zvláště veškeru neštoudnost a nemravnost v životě i v jednání, jíž se nástrahy činí nevinným duším; znesvěcování svátečních dnů, rouhání pronášená proti tobě a svatým, ha-

nobení tvého náměstka na zemi a veškerého tvého kněžstva; zanedbávání Velebné Svátosti tvé lásky, nebo její zneuctívání hroznými svatokrádežemi, jakož i veřejné hříchy národů, kteří se protíví právům Církve tebou ustanovené a jejímu úřadu učitelskému.

Kéž můžeme smýti tyto zločiny svou vlastní krví! Abychom však za urážku poskytli tvé božské cti alespoň nějakou náhradu, podáváme ti totéž zadostučinění, které denně obnovuješ na oltářích, a spojujeme je se zadostučiněním Panny Marie, tvé Matky, všech svatých a zbožných věřících.

Ze srdce ti slibujeme, že všechny hříchy své a hříchy jiných, i všechny lhostejnosti k nesmírné lásce tvé chceme s tvou milostí nahraditi pevnou věrou, mravným životem, svědomitým zachováváním příkázání tvého evangelia, především příkázání lásky.

Přičiníme se též ze všech sil, aby tě lidé již nikdy neuráželi, a chceme co nejvíce lidí pohnouti, aby následovali tebe.

Prosíme tě, nejdobrotivější Ježíši, přijmi od nás na přímluvu Panny Marie Smiřitelky tento dobrovolný závazek našeho smírného zadostučinění, dej nám veliký dar setrvání, abychom ti věrně sloužili až do smrti a jednou přišli do té vlasti, kde s Otcem a Du-

chem Svatým žiješ a kraluješ, Bůh na věky věkův. Amen.

*Z rozkazu Pia XI., dne 8. května 1928, se koná tato smírná modlitba na svátek Srdce Páně; kdo ji zbožně sledují a přijali svaté svátosti, získají plnomocné odpustky; bez přijetí svátostí se získají odpustky 7 let. Kdo se modlí tuto modlitbu celý měsíc, získává denně odpustky 5 let.**

ch) Zásvětná modlitba k nejsv. Srdci Páně, nařízená Lvem XIII., rozšířená Piem XI.

Nejsladší Ježíši, Vykupiteli lidského pokolení, shlédni na nás, před oltářem tvým v nejhlubší pokoře klečící. Tvoji jsme, tvoji chceme býti. Abychom však pevněji s tebou byli spojeni, hle, dnes každý z nás se dobrovolně zasvěcuje tvému nejsvětějšímu Srdci. Tebe sice mnozí nikdy nepoznali: tebe, pohrdající příkázáními tvými, mnozí zavrhli. Smiluj se nad těmi i oněmi, nejdobrotivější Ježíši; mocně přiviň všechny k svému svatému Srdci. Kraluj, Pane, netoliko věřícím, kteří se od tebe nikdy neodchýlili, nýbrž i marnotratným synům, kteří tebe opustili; učiň, ať se brzy navrátí do domu otcovského, aby nezhybnuli nouzí a hladem. Kraluj těm, které blud oklamal. nebo rozkol odloučil; přiveď je do přístavu pravdy a k jednotě víry, aby byl

brzy jeden ovčinec a jeden pastýř. Kraluj všem těm, kteří ve tmách pohanství nebo islámu trvají, a rač je přivésti do světla a království svého. Shlédni též milosrdnýma očima na syny toho národa, který tak dlouho byl vyvoleným lidem; a Krev, kterou kdysi na sebe svolávali, kéž i jim se stane zdrojem spásy a života. Dejž, ó Pane, Církví své jistou a bezpečnou svobodu; dej národům pokoj a pořádek; učiň, aby ze všech zemských končin zazníval jeden hlas: Budiž chvála Božskému Srdci, skrze něž jsme nabyli blaha; jemu buď sláva a čest na věky. Amen.

Z rozkazu Pia XI. dne 11. 12. 1925 koná se toto zasvěcení veřejně na svátek Krista Krále. Odpustky lze získati podobné jako za předešlou modlitbu (vyjma každodenní odpustky).

i) Modlitba ke Kristu Králi.

Pane Ježíši Kriste, uznávám tě za Krále světa. Všechno, co bylo stvořeno, pro tebe je stvořeno. Jednej tedy se mnou podle svého práva!

Obnovuji svůj křestní slib a odříkám se zlého ducha, i vší jeho pýchy i všech jeho skutků, a slibuji, že budu žíti jako řádný křesťan. Zvláště se zavazuji, že vynaložím

vše, abych pomohl k vítězství právům Boha a tvé svaté Církve.

Božské Srdce Ježíšovo, obětuji ti své ubohé skutky s úmyslem, aby všechna srdce uznala tvé svaté království, a tak se upevnila vláda tvého pokoje na celém světě. Amen.

(Plnomocné odpustky jednou denně za obvyklých podmínek: sv. zpověď, sv. přijímání, návštěva kostela a modlitba na úmysl Sv. Otce. Pius XI. 21. II. 1923.)

j) Některé zbožné povzdechy k Božskému Srdci Páně.

Sladké Srdce mého Ježíše, dej, ať tě miluji vždy víc a více! Odp. 300 dní*.

Srdce Ježíšovo, planoucí láskou k nám, rozněť srdce naše láskou k sobě! Odp. 500 dní.

Srdce Ježíšovo, v tebe důvěřuji. Odp. 300 dní*.

Ježíši tichý a pokorný srdcem, učiň srdce naše podle Srdce svého! Odp. 500 dní*.

Svaté Srdce Ježíšovo, přijď království tvé! Odp. 300 dní.

Svaté Srdce Ježíšovo, věřím, že mne miluješ. Odp. 300 dní.

Sláva, láska a dík nejsvětějšímu Srdci Ježíšovu! Odp. 300 dní.

Sladké Srdce Ježíšovo, smiluj se nad námi a nad našimi zbloudilými bratry! Odp. 300 dní.

Všechno pro tebe, nejsvětější Srdce Ježíšovo! Odp. 300 dní.

Svaté Srdce Ježíšovo, budiž poznáno, milováno, následováno! Odp. 300 dní.

Nejsvětější Srdce Ježíšovo, ochraňuj naše rodiny! Odp. 300 dní*.

Sladké Srdce Ježíšovo, budiž mou láskou! Odp. 300 dní.

Nejsvětější Srdce Ježíšovo, smiluj se nad námi! Odp. 500 dní*.

POBOŽNOSTI K DUCHU SVATÉMU.

Učení Pána Ježíše by bylo zůstalo neplodným bez milosti Ducha Svatého. Proto řekl Pán Ježíš apoštolům: „*Utěšitel pak Duch Svatý, kterého Otec pošle ve jménu mém, ten vás naučí všem věcem . . .*“ (Jan 14, 25)

Duch Svatý dává duchovní život — světlo, sílu, víru, naději, lásku a všechny ctnosti, jak celé Církvi tak i každé jednotlivé duši. Duch Svatý jest pro Církev svatou tím, čím je slunce zemi, když ji osvětluje, zahřívá a oživuje.

Z toho důvodu přeje si Církev Kristova, abychem Ducha Svatého vroucně uctívali. Lev XIII. si slibuje od této úcty rozšíření Církev a sjednocení odštěpených bratří. — Vzývej Ducha Svatého před každým důležitým dílem, zvláště pak když hodláš přistoupiti k svátostem. Modli se k Duchu Svatému za kněze, kazatele a zpovědníky, i za lidi, pověřené odpovědnými úřady.

Kdo vykoná soukromě devítidenní pobožnost ke cti Ducha Svatého (kdykoli), získá denně 7 let odpustků, na konci pak novény odpustky plnomocné, za obvyklých podmínek. Je-li kdo na veřejné novéně v kostele, získává denně odp. 10 let.

Vzývání Ducha Svatého „Veni, Sancte Spiritus“ (před delší modlitbou a před každým důležitějším úkonem).

Přijď, Svatý Duše, naplň srdce svých věrných a rozněť v nich oheň lásky své.

K. Sešli Ducha svého, a znovu stvoření budou.

L. A obnovíš tvářnost země.

Modleme se: Bože, jenž jsi srdce věřících osvícením Ducha Svatého vyučil; dejž nám v témž Duchu správně smýšleti a z jeho

útěchy vždy se radovati. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

Zdrávas Maria.

Církevní chvalozpěv ke cti Ducha Svatého.

(Veni, Creator Spiritus)

Přijď, Stvořiteli Duše, k nám,
a navštiv myslí našich chrám,
vlej milost nadehvězdou v hrud',
již ty jsi stvořil, a v ní buď!

Tys Utěšitel právem zván,
tys dar, jenž Bohem věčným dán,
tys láska, oheň, živý zdroj,
tys síla v tuhý s hříchem boj!

Tys sedmi darů studnice,
tys Otcovy prst pravice,
tys vyplněný Otcův slib,
jenž skýtáš řeči dar a vtip!

Ty myslí světlo rozžehej,
ty lásku v srdce naše lej,
a všecky těla slabosti
svou sílíž stále milostí!

Dál nepřítel zapuď,
svým mírem příště u nás dliž,
veď jistou cestou ctnosti nás,
ať zlu se vyhnem v každý čas!

Ať s tebou Otce poznáme,
ať Syna v srdci vítáme,
i v tebe, Duchu věříme,
tě s úctou zbožnou slavíme!

Duch každý Boha Otce chval,
i Syna, který z mrtvých vstal,
buď s nimi slaven Svatý Duch,
touž podstatou jim rovný Bůh!
Amen.

K. Sešli Ducha svého a znovu stvoření
budou.

L. A obnovíš tvářnost země.

Modleme se: Bože, jenž jsi srdce atd.
(Odpustky 5 let*.)

Modlitba za dary Ducha Svatého.

Přijď, Duše Svatý, a naplň srdce mé darem
moudrosti, abych poznal marnost věcí po-
zemských a jen Pána Boha, jediné a nejvyšší
Dobro, nade všechno miloval a jeho zalíbení
vyhledával!

Přijď, Duše Svatý, a naplň srdce mé da-
rem rozumu, abych víc a více poznával ta-
jemství svatého náboženství a vždy dobré od
zlého rozeznával!

Přijď, Duše Svatý, a naplň srdce mé darem
rady, abych se v pochybnostech každého

omylu vystříhal a vždy volil to, co Pánu Bohu slouží k slávě a mně k spasení!

Přijď, Duše Svatý, a naplň srdce mé darem síly, abych statně přemáhal všechna pokušení, věrně zachovával Boží přikázání a trpělivě z lásky k Pánu Bohu snášel všecka protivství!

Přijď, Duše Svatý, a naplň srdce mé darem umění, abych dovedl všech věcí dobře užívat k Boží slávě a k svému i bližního spasení.

Přijď, Duše Svatý, a naplň srdce mé darem pobožnosti, abych miloval modlitbu a službu Boží a s důvěrnou, dětinnou myslí lnul k Pánu Bohu a k věcem nebeským!

Přijď, Duše Svatý, a naplň srdce mé darem bázně Boží, abych Pána Boha byl vždy pamětliv a z úcty k němu všeho se chránil, čím bych mohl uraziti božskou jeho Velebnost! Amen.

POBOŽNOSTI K PANNĚ MARIÍ.

a) Panna Maria zasluhuje, abychom ji ctili.

Každý věrný a horlivý katolík ctí vroucně blahoslavenou Pannu Marii, aby byl z počtu těch, o kterých ona sama prorokovala: „Ne-

boť hle, od této chvíle blahoslaviti mne budou všechna pokolení." (Luk. 1, 48)

Nejsvětější Panna vpravdě zasluhuje, abychom ji uctívali, milovali a měli k ní největší důvěru.

1. Jest Matkou Boží. Pravilť k ní archanděl Gabriel: *„Neboj se, Maria, neboť jsi našla milost u Boha. Hle, počneš v životě, porodíš Syna a dáš mu jméno Ježíš. Ten bude veliký a Synem Nejvyššího slouti bude.*" (Luk. 1, 30) Proto ji pozdravila sv. Alžběta, jsouc osvícena Duchem Sv. slovy: *„Požehnaná tys mezi ženami, a požehnaný plod života tvého. Odkud mi to, aby Matka Pána mého přišla ke mně?"* (Luk. 1, 42—43) Pán Bůh ji nemohl více povýšiti, než ji povýšil tím, že ji učinil Matkou svého jednorozeného Syna. Může sice stvořiti větší a krásnější svět, větší a krásnější nebe; ale matku, jež by měla vznešenějšího syna, než má nejsvětější Panna, učiniti nemůže.

Důstojnost Matky Boží byla Panně Marii zdrojem všech milostí a výsad, kterými ji Pán Bůh tak bohatě obdařil, jak sama praví ve svém chvalozpěvu: *„Veliké věci mi učinil ten, jenž jest mocný, a jehož jméno je svaté.*" (Luk. 1, 49) Pro důstojnost Matky Boží prosta byla Maria hříchu dědičného, jak o ní

pěje Církev: „Všecka jsi krásná, ó Maria, a poskvrny hříchu dědičného není na tobě!“ Od prvního okamžiku života byla milosti plná (Luk. 1, 28) Proto jest Královnou andělů a svatých. Právem tedy o ní pěje český lid: „Ty jsi po Bohu ta nejprvnější,“ a „po Kristu nad tebe nemáme!“ Mějme tedy k ní největší úctu, ježto jest ze všech tvorů nejkrásnější, nejvznešenější, nejsvětější, nejslavnější, důstojná Matka Božího Syna!

2. Jest Matkou naší. Kristus Pán nám ji dal za matku, umíraje na kříži. „*Hle, matka tvá*“ (Jan 19, 27), pravil k Janovi, a skrze něho k nám všem. Tehdy naplnil její srdce mateřskou láskou k nám. Svatá Panna miluje nás více, než nás milovala a miluje matka pozemská. Ona dobře ví, že jsme stvořeni k obrazu Božímu, vykoupeni krví jejího Syna, posvěceni Duchem Sv. a určeni k blaženosti věčné. Proto miluje nevýslovnou láskou každého z nás. Lásku této Matky nebeské splácejme tedy láskou. Ona ať má po Pánu Ježíši první místo v našem srdci!

3. Jest naší nadějí. Tak ji pozdravujeme slovy Církvě: „Naděje naše, buď zdráva!“ Jako jsme skrze ni obdrželi Spasitele, tak se nám na její přímluvu dostává všech milostí, které nám Pán Ježíš získal svým přehořkým

utrpením. Ona jest prostřednicí a rozdava-
telkou milostí Božích. Veliká jest její moc
u Pána Boha.

„Nemůže již ovšem v nebi poroučeti své-
mu božskému Synu, ale její prosby jsou vždy
prosbami matčinými, a proto velemocnými,
aby dosáhla, zač prosí,“ učí sv. Alfons. O mo-
ci její přímluvy praví sv. Petr Damiani:
„Dána jest ti všeliká moc na nebi i na zemi,
a nic ti není nemožného; neboť i zoufající
můžeš přivésti k naději v spásu věčnou..
Syn tvůj ctí tebe tím, že nic neodepře tvým
prosbám.“ Svatý Bernard obrací se na blaho-
slavnou Pannu slovy: „Mluv, Paní; neboť
slyší Syn tvůj, a dosáhneš prosbami, zač pro-
síš.“ A ježto jest její láska k nám větší nad
všecko pomýšlení, nesmírně ráda se za nás
přimlouvá u trůnu Božího.

Právem ji tedy pozdravuje Církev: „Na-
děje naše, buď zdráva!“ Právem ji nazývá
Matkou božské milosti, Příčinou naší radosti
Potěšením zarmoucených, Útočištěm hříš-
níků, Pomocnicí křesťanů.

4. Aby zajistila svým dítkám mocnou pří-
mluvu Bohorodičky, Církev svatá podporuje
usilovně pobožnosti k blahoslavené Panně.
Proto ustanovila tolik mariánských svátků,
vyhradila jí všechny soboty, celý měsíc květen

a říjen, zasvěcuje jí kostely a oltáře, zřizuje jí ke cti bratrstva, ano i duchovní řády, a uděluje hojné odpustky všem ctitelům mariánským.

Pravý služebník Rodičky Boží jistojistě nezahyne, má-li jen pevnou vůli varovati se hříchu, zachovávatí přikázání, a poroučí-li se s velikou důvěrou její všemocné přímluvě.

Proto se snaž, milý katolíku, abys náležel mezi nejhodnější ctitele mariánské.

5. Podmínkou vrcholné úcty a lásky k nejsvětější Panně jest následování jejích ctností.

— Sv. Jeronym praví: „Tehdy ji budete vpravdě milovati, až se odhodláte následovati té, kterou milujete.“ Následuj ji tedy v hluboké pokoře, ve vroucí lásce k Bohu a k bližnímu, v pevné víře a důvěře, v čistotě, v odloučenosti od světa, v poslušnosti, trpělivosti a zbožnosti. Jen ten se může nadíti od ní velikých věcí, kdo se jí podobá ctnostným a bohulibým životem.

6. Mimo to projevuj svou úctu, lásku a důvěru k přesvaté Panně Marii těmito způsoby:

a) Často ji pozdravuj Zdrávasem, na př. před prací a po ní, když bijí hodiny, když odcházíš z domu nebo když se vracíš, když spatříš jej obraz a pod.

b) Konávej devítidenní pobožnosti před

svátky mariánskými. Na svátky samy pak přijímej svátosti a zasvěcuj se její službě.

c) Modli se každý den růženec nebo hodinky mariánské.

d) Postívej se k její cti zvláště v sobotu, nebo si ulož jiný kající skutek.

e) Dávej almužnu ke cti blahoslavené Panny, dávej sloužiti mši svatou k její poctě nebo na poděkování za milosti, které jí Pán Bůh udělil, i za milosti, které právě tobě vyprosila.

f) Konávej zbožně pouti na slavná místa, kde Matka Boží divy tvoří, přijímej tam svátost pokání i Velebnou Svátost Oltářní, a zasvěť se její službě.

g) Vstup do Mariánské družiny, kde je zavedena, nebo se dej zapsati do nějakého mariánského bratrstva; zachovávej pak věrně jeho stanovy, byť nezavazovaly pod žádným hříchem.

h) Nos zbožně a s důvěrou mariánský škapulíř.

ch) Snaž se, aby též jiní poznali vznešenost, moc a lásku nejsvětější Panny, zvláště tvoji příbuzní, přátelé a osoby ti podřízené, a aby se i oni stali vroucími jejími ctiteli.

Z uvedených způsobů vyber si třebaš jen jeden, ale pěstuj jej horlivě; budeš-li vytrvalý, svatá Panna se ti odmění královsky.

b) Litanie loretánská.

Pane, smiluj se nad námi!

Kriste, smiluj se nad námi!

Pane, smiluj se nad námi!

Kriste, uslyš nás!

Kriste, vyslyš nás!

Otče s nebes, Bože, smiluj se nad námi!

Synu, Vykupiteli světa, Bože, smiluj se nad námi!

Duše Svatý, Bože, smiluj se nad námi!

Svatá Trojice, jeden Bože, smiluj se nad námi!

Svatá Maria,

Svatá Boží Rodičko,

Svatá Panno panen,

Matko Kristova,

Matko božské milosti,

Matko nejčistší,

Matko nejčistotnější,

Matko neposkvrněná,

Matko neporušená,

Matko přemilá,

Matko předivná,

Matko dobré rady,

Matko Stvořitele,

Matko Spasitele,

Panno nejmoudřejší,

Panno ctihodná,

oroduj za nás!

Panno slavná,
Panno mocná,
Panno dobrotivá,
Panno věrná,
Zrcadlo spravedlnosti,
Stolice moudrosti,
Příčino naší radosti,
Nádobo duchovní,
Nádobo počestná,
Nádobo vznešená pobožnosti,
Růže duchovní,
Věži Davidova,
Věži ze slonové kosti,
Dome zlatý,
Archo úmluvy,
Bráno nebeská,
Hvězdo jitřní,
Uzdravení nemocných,
Útočiště hříšníků,
Potěšení zarmoucených,
Pomocnice křesťanů,
Královno andělů,
Královno patriarchů,
Královno proroků,
Královno apoštolů,
Královno mučedníků,
Královno vyznavačů,
Královno panen,

oroduj za nás!

Královno všech svatých,
Královno bez poskvrny hříchu prvot-
ního počatá,
Královno posvátného růžence,
Královno míru,

} oroduj
za nás!

Beránku, Boží, jenž snímáš hříchy světa,
odpusť nám, Pane!

Beránku, Boží, jenž snímáš hříchy světa,
uslyš nás, Pane!

Beránku, Boží, jenž snímáš hříchy světa,
smiluj se nad námi!

Pod ochranu tvou se utíkáme, svatá Boží
Rodičko! Prosbami našimi nezhrdej v potřebách
našich, ale ode všeho nebezpečnosti
vysvobod' nás vždycky, ó slavná a požehnaná
Panno. Paní naše, Prostřednice naše, Orodov-
nice naše: se Synem svým nás smiř, Synu
svému nás poroučej, Synu svému nás obětuj!

V. Oroduj za nás, svatá Boží Rodičko!

R. Abychom hodni učinění byli zaslíbení
Kristových.

Modleme se: Uděl nám, služebníkům svým,
prosíme, Pane Bože, abychom se těšili ze stá-
lého zdraví duše i těla, a na slavnou přímlu-
vu blahoslavené Panny Marie od přítomného
zármutku vysvobození byli a věčné radosti
požívali. Skrze Krista, Pána našeho.

R. Amen. (7 let* odp.)

Zdrávas, Královno . . .

V. Oroduj za nás, svatá Boží Rodičko.

R. Abychom hodni učinění byli zaslíbení Kristových.

Modleme se: Všemohoucí, věčný Bože, který jsi tělo a duši přeslavné Panny a Matky Marie spolupůsobením Ducha Svatého tak připraviti ráčil, aby se důstojným příbytkem Syna tvého státi zasloužila, dejž, abychom z její památky se radující, milostivou její přímluvou ode všeho nastávajícího zlého i od věčné smrti vysvobozeni byli. Skrze téhož Krista, Pána našeho.

R. Amen.

*c) Zásvětná modlitba k nejbl. Panně Marii
(od sv. Alfonsa).*

Přesvatá Panno, Matko Boží, já N., třebaš zcela nehoden býti tvým služebníkem, roz-nícen tvou podivuhodnou dobrotou a touhou tobě sloužiti, volím si tě dnes u přítomnosti svého anděla strážce a celého dvoru nebes-kého za svou obzvláštní paní, orodovnici a matku. Pevně si umiňuji, tebe vždycky milo-vati a tobě budoucně sloužiti. Vynasnažím se, seč budu, aby též jiní tebe milovali a tobě

sloužili. Matko Boží a Matko má, nejdobrotivější a nejlaskavější, prosím tě pro krev tvého Syna, za mne prolitou, abys mne přijala do počtu svých ctitelů, za svého syna a stálého služebníka. Přispívej mi ve všech mých myšlenkách, slovech a skutcích, ve všech okamžicích mého života tak, aby každý můj krok a každý můj dech směřoval k větší slávě Boží. Svou všemocnou přímluvou mi vypros, abych již nikdy neurazil svého milovaného Ježíše, nýbrž abych jej oslavoval a miloval v tomto životě a s ním tebe, přemilá a nejdražší Matko má, a jednou aby se mi dostalo štěstí vás milovati a radovati se s vámi v nebesích po všechny věky. Amen.

Matko má, Maria, tobě doporučím svou duši, zvláště pro hodinku smrti.

d) Zasvěcení rodiny Marii Panně
(od sv. Alfonsa).

Požehnaná a neposkvrněná Panno, Královno a Matko naše, útočistě a potěšení všech hříšníků! Hle, klečím před trůnem tvým s celou svou rodinou a tebe si volím za svou paní, matku a přímluvkyni u Boha. Se všemi svými drahými zasvěcuji se navždy službě tvé a prosím tě, Matko Boží, rač nás přijmouti do počtu služebníků svých a pod svou ochranu,

a pomáhej nám v celém životě a zvláště v hodině smrti naší. Ó Matko milosrdenství, ustanovuji tě za paní a vládkyni celého svého domu, svých příbuzných, svých zájmů a všech svých záležitostí. Ó převezmi milostivě na sebe tuto službu a nakládej se vším, jak se tobě líbí. Žehnej mně i všem členům mé rodiny, a nedopusť, aby někdo z nás urazil tvého Syna. Chraň nás v pokušeních, vzdaluj od nás nebezpečí, pečuj o nás v našich potřebách, rad' nám v pochybnostech, těš nás v souženích, přispívej nám v nemocech a zvláště v úzkostech smrtelných. Nedopusť, aby se mohl ďábel chlubit, že do svých okovů strhl někoho z těch, kteří jsme se tobě zasvětili, nýbrž přiveď nás do nebe, kde ti budeme děkovati a spolu s tebou chváliti a milovati svého Vykupitele, Ježíše Krista, po celou věčnost. Amen.

*e) Zbožné povzdechy k Marii Panně,
obdařené odpustky.*

1. Kdo vysloví zbožně jméno „Maria“, získá 300 dní odpustků; plnomocné odpustky v hodině smrti za obvyklých podmínek.
2. Rač mi dáti, abych tě chválil, Panno

- přesvatá; dej mi sílu proti tvým nepřátelům. (Odp. 300 dní*)
3. Maria, Matko Boží a Matko milosrdenství, pros za nás a za všechny, kteří zemřeli v Pánu. (Odp. 300 dní)
 4. Naše Paní Lurdská, pros za nás. (Odp. 300 dní) Tytéž odpustky na povzdechy: Naše Paní Svatohorská, oroduj za nás! Naše Paní Svatohostýnská, oroduj za nás!
 5. Maria, naděje naše, měj s námi slitování! (Odp. 300 dní)
 6. Matko lásky, bolesti a milosrdenství, oroduj za nás! (Odp. 300 dní)
 7. Svatá Maria, vysvobod' nás od trestů pekelných! (Odp. 300 dní)
 8. Matko milosrdenství, pros za nás! (Odp. 300 dní)
 9. Panno Maria, Rodičko Boží, pros Ježíše za mne! (Odp. 300 dní*)
 10. Ó Maria, učiň, ať žiji v Bohu, s Bohem a pro Boha! (Odp. 300 dní)
 11. S Božským Dítěm žehnej nás Maria Panna v každý čas! (Odp. 300 dní)
 12. Sladké Srdce Mariino, budiž mou spásou! (Odp. 300 dní*)
 13. Ó nejčistší Srdce přesváté Panny Marie, vypros mi od Ježíše srdce čisté a pokorné! (Odp. 300 dní*)

14. Matko ustavičné pomoci, oroduj za nás!
(Odp. 300 dní)
15. Neposkvrněná Královno míru, oroduj za nás!
(Odp. 300 dní)
16. Matko sirotků, oroduj za nás! (Odp. 300 dní)
17. Naše Paní Lasaletská, Smiřitelko hříšníků, pros ustavičně za nás, kteří se k tobě utíkáme! (Odp. 300 dní)
18. Královno apoštolů, oroduj za nás!
(Odp. 300 dní)
19. Maria Bolestná, Matko křesťanů, oroduj za nás! (Odp. 300 dní; kdo přidá 7 Zdrávasů ke cti bolestné Marie Panny, získá odp. 5 let)
20. Ó Maria, která jsi přišla na svět bez poskvrny, vypros mi od Boha, abych odešel se světa bez viny! (Odp. 300 dní)
21. Velebeno budiž svaté a neposkvrněné početí blahoslavené Panny Marie, Matky Boží! (Odp. 300 dní*)
22. Ó Maria, bez poskvrny počatá, pros za nás, kteří se k tobě utíkáme! (Odp. 300 dní*)

f) Pobožnost sv. růžence.

Růženec, jímž ctíme nejsvětější Pannu, skládá se z patnácti desátků, z nichž každý

začíná Otčenášem, obsahuje deset Zdrávasů a končí modlibou Sláva Otci. Při jednotlivých desátcích uvažujeme o tajemstvích vtělení, utrpení a oslavení Páně. Na začátku růžence se modlíme Věřím v Boha, Otčenáš a třikrát Zdrávas, prosíme za rozmnožení víry, naděje a lásky.

Podle tajemství, o nichž rozjímáme, dělíme růženec na tři části, jimž také, každé o sobě, říkáme růženec.

Máme tedy 1. růženec radostný s tajemstvími vtělení Páně, 2. růženec bolestný s tajemstvími utrpení Páně a 3. růženec slavný s tajemstvími oslavení Pána Ježíše a jeho přesvaté Matky.

V jednotlivých desátcích vkládáme do Zdrávasu po nejsvětějším jménu Pána Ježíše tato tajemství:

I. v růženci radostném:

1. kterého jsi, Panno, z Ducha Svatého počala,
2. s kterým jsi, Panno, Alžbětu navštívila,
3. kterého jsi, Panno, v Betlemě porodila,
4. kterého jsi, Panno, v chrámě obětovala,
5. kterého jsi, Panno, v chrámě našla.

II. v růženci bolestném:

1. který se pro nás krví potiti ráčil,
2. který pro nás bičován býti ráčil,

3. který pro nás trním korunován býti ráčil,
4. který pro nás těžký kříž nésti ráčil,
5. který pro nás ukřižován býti ráčil.

III. v růženci slavném:

1. který z mrtvých vstáti ráčil,
2. který na nebe vstoupiti ráčil,
3. který Ducha Svatého seslati ráčil,
4. který tě, Panno, na nebe vzíti ráčil,
5. který tě, Panno, na nebi korunovati ráčil.

Tato tajemství není třeba vyslovovati, pro získání četných odpustků, které Církev na sv. růženec udělila, avšak je nutno o nich rozjímati. Proto si představ na začátku každého desátku příslušné tajemství a potom pros o milosti a ctnosti, jež s tímto tajemstvím nějak souvisejí.*)

Pobožnost svatého růžence je nejbl. Panně velice milá. Sama jí naučila sv. Dominika před 700 lety; za tuto modlitbu mu slíbila pomoc při mýcení bludu albigenského. Při zjevení v Lurdech vybízela sv. Bernadetu, aby se horlivě modlila růženec.

Pobožnost sv. růžence jest velmi krásná, protože se skládá z nejkrásnějších modliteb;

*) Kdo není rozjímaní schopen, získá odpustky i bez něho. Na posvěceném růženci může získávati odpustky každý.

jest velmi mocná: denní zkušenost dokazuje, že přináší hojné požehnání jak celé Církvi, tak i jednotlivcům. — Sv. Otec Lev XIII. doporučil sv. růženec při různých audiencích: „Chcete-li míti pokoj v svých srdcích, chcete-li jej míti v rodinách, ve vlasti: konejte každý večer, společně s celou rodinou modlitbu sv. růžence. Růženec jest takřka stručným evangeliem, které dá pokoj zaslíbený v Písmě svatém těm, kdo ho používají.“

Poznámka. Kromě růžence, o němž byla dosud řeč, jest církevně schválen a bohatými odpustky obdařen i sedmidesátkový růženec ke cti sedmibolestné Panny Marie. Modlíme se při něm ke cti sedmi bolestí po sedmi zdrávasech. Po jménu Pána Ježíše vkládáme příslušné tajemství a o něm rozjímáme. Tajemství tato jsou:

1. kterého jsi, Matko přebolestná, z rukou Simeonových přijala,
2. s kterým jsi, Matko přebolestná, do Egypta utíkala,
3. kterého jsi, Matko přebolestná, po tři dny hledala,
4. kterého jsi, Matko přebolestná, s těžkým křížem potkala,

5. kterého jsi, Matko přebolestná, na kříži umíratí viděla,
6. kterého jsi, Matko přebolestná, na svůj klín přijala,
7. kterého jsi, Matko přebolestná, k hrobu doprovodila.

Sedmibolestný růženec se modlívej zvláště před sv. zpovědí nebo po ní, v čas utrpení a velikého soužení. V úctě Matky bolestné nalezněš pravou útěchu, odevzdanost do vůle Boží a ducha pravé kajícínosti.

g) O bratrstvech

Církev svatá schválila a odpustky obdařila různá bratrstva ke cti nejsv. Matky Páně. Členové těchto bratrstev se těší zvláštní ochraně bl. Panny, vedou-li vzorný život a zachovávají-li věrně své stanovy, ač nezavazují pod hříchem. Horliví katolíci rádi vstupují do některého z těchto bratrstev.

Nejpřednější bratrstva mariánská jsou:

1. Arcibratrstvo neposkvrněného Srdce Panny Marie na obrácení hříšníků*).

*) Toto a další arcibratrstvo je zřízeno při kostelích redemptoristů; tam je možno dáti se do nich zapsati.

2. Arcibratrstvo Panny Marie, Matky ustavičné pomoci, a sv. Alfonsa.

3. Bratrstvo sv. růžence.

4. Bratrstva sv. škapulíře. Tato bratrstva ukládají svým členům nositi škapulíř, t. j. zvláštní roucho mariánské. Jest patero rozličných škapulířů: 1. hnědý škapulíř karmelitánský; 2. modrý škapulíř neposkvrněného Početí Panny Marie; 3. černý škapulíř sedmi-bolestné Panny Marie; 4. bílý škapulíř nejsvět. Trojice; 5. červený škapulíř Umučení Páně a nejsv. Srdcí Pána Ježíše a Panny Marie. Z nich nejznamenitější jest škapulíř hnědý, jenž poskytuje mimořádné milosti, odpustky a výsady. Do těchto škapulířů smí platně „oblékatí“ jen zvláště zplnomocněný kněz. — Kdo byl jednou řádně oblečen do škapulíře, může místo něho nositi medaili škapulířovou (s obrazem Srdce Páně na jedné, s nejbl. Pannou na druhé straně); medaile musí býti k tomu účelu zvláště posvěcena.

5. Vřelého doporučení zaslouží mnohá jiná bratrstva, na př. bratrstvo k útěše duší v očištění, bratrstvo Srdce Páně, Jednota ustavičného klanění nejsv. Svátosti, Jednota křesťanských matek, Mariánské družiny, Sváté Dětství Ježíšovo, Třetí řád sv. Františka nebo sv. Dominika.

*h) Pobožnost k „Matce ustavičné pomoci“.**

V naší době jest velice oblíben starobylý, milostný obraz „Blah. Panny Marie ustavičné pomoci“, nebo jak se říká „Matky ustavičné pomoci“. Jest chován v kostele sv. Alfonsa v Římě. Duchovní synové sv. Alfonsa, redemptoristé, rozšiřují tuto úctu po veškerém světě. Věrná kopie obrazu jest v každém jejich kostele. Všude před ním se doporučejí Matce ustavičné pomoci ve všech potřebách nesčetní věřící, a přemnohé votivní dary (dary z vděčnosti) hlásají, jak mocná je modlitba k této Matce.

Maria Panna je tu zobrazena jako Matka bolestná. Na ruce drží Božské Dítko. Svatí archandělé Michael a Gabriel ukazují mu nástroje budoucího utrpení. Dítko se jich leká a úzkostně se chytá ruky své Matičky. Obraz ukazuje, že nejsv. Panna věděla již od prvního mládí Ježíškova o jeho bolestech a umučení. Byla-li sama matkou ustavičné bolesti, dobře rozumí našim ustavičným útrapám a jest proto ze soucitu „matkou ustavičné pomoci“.

*) Knížku o M. U. P. vydali redemptoristé Praha III-192.

Tři modlitby k Matce ustavičné pomoci.

I.

Viz u nohou svých, Matko ustavičné pomoci, ubohého hříšníka, jenž se k tobě utíká a v tebe důvěruje. Matko milosrdenství, smiluj se nade mnou! Slyším, jak tě všichni zvou „útočištěm a nadějí hříšníků“, budiž tedy i mým útočištěm a nadějí mou. Pomoz mi pro lásku Ježíše Krista. Podej mocnou ruku svou ubohému hříšníku, jenž se ti doporučí a tvé službě se věnuje na věky. Dobrořečím a díky vzdávám Bohu všemohoucímu, že mi z milosrdenství svého dal tuto důvěru v tebe, kterou mám za jistou záruku svého věčného spasení. Ach, já nešťastný, tolikrát jsem dříve upadl do hříchu, protože jsem se k tobě neutíkal. Nyní však vím, že s tvou pomocí zvítězím. Víím též, že se mne ujmeš, budu-li tě vzývati. Ale obávám se, abych snad nepominul tě vzývati o pomoc v čas nebezpečnosti a tak neztratil svou duši. Nuže, o tuto milost tě prosím a zapřísahám, jak mohu a dovedu, abych se vždy ve všech útocích zlého ducha k tobě utíkal, volaje: Maria, pomoz mi! Matko ustavičné pomoci, nedej, abych ztratil Boha svého!

Třikrát Zdrávas.

II.

Matko ustavičné pomoci, dej mi milost, abych neustále vzýval tvé přemocné jméno, neboť ono jest pomocí živých a spásou umírajících. Nejčistší Maria, nejsladší Maria, dej, ať jméno tvé jest ode dneška dechem života mého. Paní má, přispěj mi bez prodlení na pomoc, kdykoliv budu k tobě volati, neboť v žádném pokušení, jež mě přepadne, v žádné nesnázi, jež mě potká, nikdy a nikdy neopominu vzývati tebe a neustále opakovati: Maria, Maria! Jakou útěchu, jakou slast, jakou důvěru a jakou něhu pociťuje má duše, kdykoli vyslovím tvé jméno nebo na tebe jen pomyslím. Děkuji Pánu Bohu, že ti dal k mému blahu jméno tak sladké, tak líbezné a tak mocné. Ale nespokojím se s tím, abych je jen vyslovoval, nýbrž chci je vzývati s láskou. Láska nechť mě stále nabádá, abych tě vzýval slovy: Matko ustavičné pomoci!

Třikrát Zdrávas.

III.

Matko ustavičné pomoci, ty jsi rozdava-
telkou všech milostí, které nám bídným hříš-
níkům Bůh uděluje, a proto tě učinil tak
mocnou, tak bohatou a tak dobrotivou, abys
nám pomáhala v našich potřebách. Ty jsi

orodovnicí nejbídnějších a nejopuštěnějších hříšníků, kteří se k tobě utíkají. Přispěj na pomoc i mně; tobě se poroučím. Do tvých rukou skládám své věčné blaho; tobě svěřuji svou duši. Přijmi mě mezi své nejvěrnější sluby. Vezmi mě pod svou ochranu. Na tom budu míti dosti. Neboť jestliže mě chráníš ty, ničeho se nebojím: ani svých hříchů, neboť ty mi vyprosíš odpuštění; ani zlého ducha, protože ty jsi mocnější než celé peklo; dokonce se nebojím ani Ježíše Krista, svého Soudce, neboť ty ho usmíříš jedinou svou modlitbou. Bojím se jen jednoho, že totiž z nedbalosti opominu tě vzývati a tak zahynu. Vypros mi, Královno má, odpuštění mých hříchů, lásku k Pánu Ježíši, setrvání až do konce a milost, abych se k tobě vždy utíkal, k tobě, Matce ustavičné pomoci!

Třikrát Zdrávas. (Odp. 500 dní)

ch) Litanie k Matce ustavičné pomoci.

(Pro soukromou pobožnost)

Pane, smiluj se nad námi!

Kriste, smiluj se nad námi!

Pane, smiluj se nad námi!

Kriste, uslyš nás!

Kriste, vyslyš nás!

Otče s nebes, Bože, smiluj se nad námi!

Synu, Vykupiteli světa, Bože, smiluj se nad námi!

Duše Svatý, Bože, smiluj se nad námi!

Svatá Trojice, jeden Bože, smiluj se nad námi!

Svatá Maria, oroduj za nás!

Svatá Boží Rodičko, oroduj za nás!

Svatá Panno bez poskvrny hříchu prvotního počatá, oroduj za nás!

My ubozí hříšníci voláme k tobě,

Abychom Boha, nejvyšší dobro, z celého srdce milovali,

Abychom se Pánu Ježíši, božskému Synu tvému, ve všem podobali,

Abychom k tobě, blahoslavená Panno, něžnou a vroucí úctu chovali,

Abychom hřích, jediné zlo, nade všecko nenáviděli,

Abychom často na poslední věci pamatovali,

Abychom často svaté svátosti hodně přijímali,

Abychom blízkých příležitostí k hříchu se varovali,

Abychom ani jeden den v životě svém modlitbu neopominuli,

Abychom se zvláště v pokušení modlili,

Abychom nepřátelům odpustili a všem lidem dobrého přáli,

Ó Maria, pomoz nám!

Abychom pokání den ode dne neodklá-
 dali,
 Abychom horlivě o vyplnění zlých ná-
 vyků pracovali,
 Abychom v milosti a přátelství Božím
 žili a zemřeli,
 Ve všech potřebách duše i těla,
 V nemoci a bolestech,
 V chudobě a nouzi,
 V pronásledování a opuštěnosti,
 V soužení a v strastech,
 V dobách války a nakažlivých nemocí,
 V pokušeních ďábelských,
 V pokušeních zlého světa,
 V boji proti zlým náklonnostem,
 V pokušeních proti svaté čistotě,
 V každém nebezpečství hříchu,
 Až na konec vezdejšího života dospě-
 jeme,
 Až na smrtelném lůžku sténati budeme,
 Až myšlenka na blížící se smrt bázní
 a strachem nás naplňovati bude,
 Až nás v hodině vše rozhodující zlí du-
 chové k zoufalství pokoušeti budou,
 Až nám kněz Páně poslední rozhřešení
 a poslední požehnání udělovati bude,
 Až příbuzní a přátelé u našeho lože státi
 a s pláčem se za nás modliti budou,

Ō Maria, pomoz nám!

Až zrak náš uhasne a srdce přestane
 tlouci,
 Až svou duši do rukou Stvořitelových
 odevzdávati budeme,
 Až před božským Soudcem se naše ubo-
 há duše objeví,
 Až rozsudek věčný nad námi vynesen
 bude,
 Až v plamenech očistcových trpěti a po-
 patření na Boha toužiti budeme,

O
 Maria, pomoz
 nám!

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, od-
 pusť nám, Pane!

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, uslyš
 nás, Pane!

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa,
 smiluj se nad námi!

Kriste, uslyš nás! Kriste, vyslyš nás!

K. Oroduj za nás, svatá Boží Rodičko!

L. Abychom hodni učinění byli zaslíbení
 Kristových.

Modleme se:

Pane Ježíši Kriste, jenž jsi nám Rodičku
 svou, jejíž slavný obraz uctíváme, dal za
 matku, která jest ochotna nám ustavičně
 pomáhati, popřej, prosíme, abychom její ma-
 teřskou pomoc neustále vzývajíce, zasloužili
 si ustavičně zakoušeti ovoce tvého vykoupění,
 jenž jsi živ a kraluješ na věky věkův. Amen.

POBOŽNOST K SV. JOSEFU

a) *Jak mocná je přímluva sv. Josefa.*

„Nepamatuji se, píše sv. Terezie, že bych byla kdy svatého Josefa zač prosila a byla oslyšena . . . Jiní svatí, jak se zdá, mají výsadu, pomáhati nám v některých zvláštních potřebách; ale zkušenost dokazuje, že sv. Josef pomáhá v potřebách všech. Zdá se, jako by nám chtěl Kristus Pán ukázati, že vyslyší i nyní všechny jeho prosby, jako ho poslouchal, když byl na světě. To poznali též jiní, kterým jsem radila, aby se doporučeli svatému Josefu v modlitbách. Víím dobře, že mi svatý Josef vyprosil tolik vzácných milostí, že bych ráda kdekoho přesvědčila, aby se stal vroucím ctitelem tohoto světce. Nepoznala jsem ještě nikoho, aby byl zvláštním ctitelem svatého Josefa a neprospíval v ctnosti. Již po několik let jej prosívám na jeho svátek o některou zvláštní milost, a vždycky mě vyslyší. Nevěří-li kdo tomu, prosím ho pro Boha, aby to sám zkusil. Nemohu pochopiti, jak může někdo mysliti na Královnu andělů a na její péči, s níž se starala o Božské Dítě, a neděkovati i svatému Josefu za pomoc, kterou poskytoval Matce i Božskému Dítěti.“

Svatý Josef jest patron blažené smrti, protože vysvobodil Pána Ježíše od úkladů Herodových útekem do Egypta a proto se v jeho náručí i v přítomnosti přesvaté Panny rozžehnal sám s tímto světem.

Svatý Otec Pius IX. prohlásil sv. Josefa za Ochránce celé Církve katolické. Památka sv. Josefa se slaví dvakrát: dne 19. března, a ve středu před III. nedělí po Velké noci.

Buď i ty vroucím ctitelem svatého Josefa a s důvěrou se k němu utíkej ve všech potřebách. Zvláště ho uctívej každou středu a celý měsíc březen, abys zakusil jeho ochrany a pomoci v životě i v hodině smrti.

Církev svatá obdařila odpustky mnoho modliteb k svatému Josefu. Kdo se zbožně pomodlí před jeho obrazem Otčenáš, Zdravas a Sláva Otci a přidá povzdech: Svátý Josefe, oroduj za nás! — získá 500 dní odp.* — Kdo vykoná nějakou pobožnost ke cti sv. Josefa na první středu v měsíci, získá odpustků 5 let po každé. Přijme-li pak ten den svátosti, navštíví kostel a pomodlí se na úmysl svatého Otce, získá odpustky plnomocné. — Hojné odpustky jsou i na měsíční a devítidenní pobožnost k sv. Josefu.

b) Litanie k sv. Josefu.

Pane, smiluj se nad námi!

Kriste, smiluj se nad námi!

Pane, smiluj se nad námi!

Kriste, uslyš nás!

Kriste, vyslyš nás!

Otče s nebes, Bože, smiluj se nad námi!

Synu, Vykupiteli světa, Bože, smiluj se nad námi!

Duše Svatý, Bože, smiluj se nad námi!

Svatá Trojice, jeden Bože, smiluj se nad námi!

Svatá Maria,

Svatý Josefe,

Slavný potomku Davidův,

Světlo patriarchů,

Snoubenče Boží Rodičky,

Cudný ochránce přesvaté Panny,

Pěstoune Syna Božího,

Bedlivý strážce Kristův,

Hlavo svaté Rodiny,

Josefe nejspravedlivější,

Josefe nejčistotnější,

Josefe nejmodřejší,

Josefe nejstatečnější,

Josefe nejposlušnější,

Josefe nejvěrnější,

Zrcadlo trpělivosti,

oroduj za nás!

Milovniče chudoby,
Vzore dělníků,
Ozdobo života domácího,
Ochránce panen,
Oporo rodin,
Útěcho ubohých,
Naděje nemocných,
Patrone umírajících,
Postrachu zlých duchů,
Záštito Církve svaté,

oroduj za nás!

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, od-
pusť nám, Pane!

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, uslyš
nás, Pane!

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, smi-
luj se nad námi!

K. Ustanovil ho pánem domu svého.

L. A knížetem všeho statku svého.

Modleme se.

Bože, který jsi v nevýslovné prozřetelnosti ráčil vyvoliti svatého Josefa za snoubence nejsvětější Rodičky své: dej, prosíme, bychom si zasloužili míti mocným přímluvcem v nebesích toho, jehož vzýváme jako ochránce na zemi. Jenž jsi živ a kraluješ na věky věkův. Amen. (Odp. 5 let*)

c) Krátké modlitby k sv. Josefu.

Svatý Josefe, pěstoune Pána našeho Ježíše Krista a pravý choti Panny Marie, oroduj za nás! (300 dní)

Ježíši, Maria a dobrotivý Josefe, žehnejte nám nyní i v našem smrtelném zápasu. (300 dní)

Modlitba k sv. Josefu.

Pomni, nejčistší Snoubenče Panny Marie a sladký můj ochránce, svatý Josefe, že nebylo nikdy slýcháno, aby se byl kdo dovolával tvé ochrany a žádal tě o pomoc, a nebylo se mu dostalo útěchy. S touto důvěrou přicházím před tvou tvář a vroucně se ti doporučím. Ach, nezamítej mé prosby, ó Pěstoune Spasitelův, ale vyslyš ji dobrotivě. Amen. (Odp. 500 dní)

Modlitba k sv. Josefu, vzoru dělníků.

Slavný svatý Josefe, vzore všech, jimž jest údělem na zemi práce, vypros mi milost, abych pracoval svědomitě a s myslí kající o smíření svých četných hříchů, dávaje přednost plnění povinnosti před přirozenými náklonnostmi; abych pracoval se srdcem vděčným a radostným, pokládaje si za čest, že mohu vloh od Boha udělených prací svou

užívati a dále je rozvíjeti; abych pracoval řádně a s klidem, mírně a trpělivě, nelekaje se únavy neb obtíží; zvláště však, abych pracoval s čistým úmyslem a sebezapřením, maje smrt stále před očima a pamětliv toho, že mi bude vydati počet z času, který jsem promarnil, z vloh, kterých jsem neupotřebil, z dobra, které jsem opomenul, jakož i z ješitné samolibosti nad dobrým prospěchem, která jest tolik na úkor cti a chvále Boží. Všechno pro Ježíše, všechno pro Marii, všechno po příkladě tvém, ó svatý patriarcho Josefe! Toť bude mým heslem v životě i v smrti. Amen. (Odp. 500 dní)

*Modlitba k sv. Josefu po růženci a litaních
v říjnu.*

K tobě, svatý Josefe, se v soužení svém utíkáme, a jako jsme vzývali za pomoc nejsvětější Snoubenku tvou, tak i za tvou ochranu důvěrně žádáme. Pro lásku, která tě spojovala s neposkvrněnou Pannou Bohorodičkou, a pro otcovskou lásku, s kterou jsi objímal Ježíška, prosíme pokorně, abys milostivě shlédl na dědictví, kterého Ježíš Kristus dobyl svou krví, a abys potřebám našim mocí a silou svou přispěl ku pomoci.

Ochraňuj, nejpečlivější strážce božské Rodiny, vyvolené potomstvo Ježíše Krista; odvrát od nás, nejmilejší Otče, všechnu nákazu bludů a nepravostí. Buď nám s nebe milostiv, nejsilnější Pomocníku náš, v boji proti mocnosti temností, a jako jsi kdysi Ježíška^a vysvobodil z největšího nebezpečení života, tak i nyní braň Církev svatou proti nepřátelským úkladům, proti všemu protivenství, a zastři nás všechny stráží ustavičnou, abychom podle tvého příkladu a pomocí tvou opatření, svatě žili, zbožně zemřeli a věčné blaženosti v nebesích dosáhli. Amen. (Odp. 7 let*)

POBOŽNOST K SV. RODINĚ.

Svatý Otec Lev XIII. schválil listem ze dne 14. VI. 1892 spolek svaté Rodiny, založený na posvěcení křesťanských rodin. Rodiny v něm sdružené mají se denně modliti k svaté Rodině nazaretské a následovati jí ve všech ctnostech. Do tohoto spolku by měly vstoupiti všechny horlivější rodiny katolické. Do spolku přijímá toliko duchovní správce, a to jen své osadníky. Spolek jest obdařen mnoha odpustky a jinými výsadami.

Zásvětná modlitba k svaté Rodině nazaretské.

Ó Ježíši, lásky nejhodnější Vykupiteli náš, jenž jsi přišel osvětit svět učením a příkladem! Tys volil prožítí větší část svého života v pokoře a poddanství Marie a Josefa v chudém domku nazaretském a tak posvětití onu Rodinu, která měla býti příkladem všech křesťanských rodin. Přijmi proto dobrotivě naši rodinu, jež se ti nyní oddává a zasvěcuje. Ochraňuj ji, střež ji a upevni v ní svou svatou bázeň, pokoj a svornost, prýštící z křesťanské lásky, aby se stala podobnou božskému vzoru tvé Rodiny svaté a mohla dosáhnouti celá, nevyjímaje žádného jejího člena, věčné blaženosti.

Maria, laskavá Matko Ježíšova i Matko naše, přimluv se milostivě, aby Pán Ježíš přijal naše pokorné zasvěcení, a vypros nám jeho milosti a požehnání.

Svatý Josefe, nejsvětější strážce Ježíše a Marie, přispěj nám svými prosbami v každé potřebě duchovní i časné, abychom mohli s Marií i s tebou věčně velebiti Pána Ježíše, svého božského Vykupitele.

Tříkrát Otčenáš, Zdrávas, Sláva Otci (Odp. 500 dní*)

Litanie ke všem svatým.

Pane, smiluj se nad námi!

Kriste, smiluj se nad námi!

Pane, smiluj se nad námi!

Kriste, uslyš nás!

Kriste, vyslyš nás!

Otče s nebes, Bože, smiluj se nad námi!

Synu, Vykupiteli světa, Bože, smiluj se nad námi!

Duše Svatý, Bože, smiluj se nad námi!

Svatá Trojice, jeden Bože, smiluj se nad námi!

Svatá Maria,

Svatá Boží Rodičko,

Svatá Panno panen,

Svatý Michaeli,

Svatý Gabrieli,

Svatý Rafaeli,

Všichni svatí andělé i archandělé,

Všichni svatí blahoslavených duchů

řádové,

Svatý Jene Křtiteli,

Svatý Josefe,

Všichni svatí patriarchové a proroci.

Svatý Petře,

Svatý Pavle,

Svatý Ondřeji,

Svatý Jakube,

oroduj(te) za nás!

Svatý Jene,
Svatý Tomáši,
Svatý Jakube,
Svatý Filipe,
Svatý Bartoloměji,
Svatý Matouši,
Svatý Šimone,
Svatý Tadeáši,
Svatý Matěji,
Svatý Barnabáši,
Svatý Lukáši,
Svatý Marku,
Všichni svatí apoštolé a evangelisté,
Všichni svatí učedníci Páně,
Všecka svatá neviňátka,
Svatý Štěpáne,
Svatý Vavřinče,
Svatý Vincenci,
Svatí Fabiáne a Šebestiáne,
Svatí Jene a Pavle,
Svatí Kosmo a Damiáne,
Svatí Gervázi a Protázi,
Všichni svatí mučedníci,
Svatý Silvestře,
Svatý Řehoři,
Svatý Ambroži,
Svatý Augustine,
Svatý Jeronýme,
Svatý Martine,

oroduj(te) za nás!

Svatý Mikuláši,
Všichni svatí biskupové a vyznavači,
Všichni svatí Učitelé církevní,
Svatý Antoníne,
Svatý Benedikte,
Svatý Bernarde,
Svatý Dominiku,
Svatý Františku,
Všichni svatí kněží a jáhnové,
Všichni svatí mnichové a poustevníci,
Svatá Maří Magdaleno,
Svatá Háto,
Svatá Lucie,
Svatá Anežko,
Svatá Cecilie,
Svatá Kateřino,
Svatá Anastazie,
Všechny svaté panny a vdovy,
Všichni svatí a světice Boží

oroduj(te) za nás!

Milostiv nám buď, odpusť nám, Pane!
Milostiv nám buď, uslyš nás, Pane!

Ode všeho zlého,
Od všelikého hříchu,
Od hněvu svého,
Od náhlé a nenadálé smrti,
Od úkladů ďábelských,
Od hněvu a nenávisti i ode vši zlé vůle,
Od ducha smilného,

Vysvobod nás, Pane!

Od hlesku a bouře,
 Od metly zemětřesení,
 Od moru, hladu a války,
 Od věčné smrti,
 Skrze tajemství svatého vtělení svého,
 Skrze příchod svůj,
 Skrze narození své,
 Skrze křest a svatý půst svůj,
 Skrze kříž svůj a umučení své,
 Skrze smrt svou a pohřeb svůj,
 Skrze svaté vzkříšení své,
 Skrze podivuhodné nanebevstoupení
 své,
 Skrze příchod Utěšitele Ducha Svatého,
 V den soudný,
 My hříšníci,
 Abys nás ušetřil,
 Abys nám odpustil,
 Abys nás k pravému pokání přivéstí
 ráčil,
 Abys svou svatou Církev spravovati a
 zachovati ráčil,
 Abys náměstka apoštolského i veškeren
 duchovní stav ve svatém náboženství
 zachovati ráčil,
 Abys nepřátele Církve svaté ponížiti
 ráčil,
 Abys králům a knížatům křesťanským
 pokoj a svornost dáti ráčil,

vysvobod nás, Pane!
 tě prosíme, uslyš nás!

Abys všemu lidu křesťanskému pokoj
a jednotu uděliti ráčil,

Abys všecky bloudící k jednotě Církve
zpět povolati a všechny nevěřící k
světlu evangelia přivésti ráčil,

Abys nás samé v svaté službě své posil-
niti a zachovati ráčil,

Abys myslí naše k nebeským žádostem
- pozdvihnouti ráčil,

Abys všem dobrodincům našim věč-
nými statky odplatiti ráčil,

Abys duše naše, bratří, přátel a dobro-
dinců našich od věčného zahynutí vy-
svoboditi ráčil,

Abys úrodu zemskou dáti a zachovati
ráčil,

Abys všem věřícím zemřelým odpoči-
nutí věčné dáti ráčil,

Abys nás vyslyšeti ráčil,

Synu Boží,

tě prosíme, uslyš nás!

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, od-
pusť nám, Pane!

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, uslyš
nás, Pane!

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, smi-
luj se nad námi!

Kriste, uslyš nás! Kriste, vyslyš nás!

Pane, smiluj se nad námi! Kriste, smiluj se nad námi!

Pane, smiluj se nad námi! Otčenáš...

K. A neuvod' nás v pokušení.

L. Ale zbav nás od zlého!

Žalm 69: Bože, na mou pomoc pomni*, Pane, pomáhat mi pospěš!

Ať se zahanbí a zardí*, kteří dychtí po mé duši.

Kěž zpět odejdou zahanbeni*, kteří se z neštěstí mého těší.

Kěž ihned odejdou s hanbou a studem — kteří se mi posmívají.

Ať jása a plesá z tebe každý*, kdokoli hledá tebe; komu je milá tvá spása*, vždy ať říká: Pán buď slaven!

Já pak jsem ubožák a chudás*, Bože, na pomoc mi přispěj. Tys má ochrana a pomoc*, Hospodine, neprodlévej.

Sláva Otci i Synu* i Duchu Svatému. — Jakož bylo na počátku i nyní i vždycky* až na věky věkův. Amen.

K. Spaseny učiň služebníky své.

L. Bože můj, doufající v tebe.

K. Budiž nám, Pane, věží mocnou.

L. Před tváří nepřítele.

K. Nic neprospívej nepřítel mezi námi.

L. A syn nepravosti neškodí nám.

K. Pane, nečiň nám podle hříchů našich.

L. Aníž podle nepravostí odplacuj nám.

K. Modleme se za nejvyššího biskupa svého N.

L. Hospodin zachovejž ho a obživiž ho, a blahoslavena učiň ho na zemi a nevydávej ho v ruce nepřátel jeho.

K. Modleme se za dobrodince naše.

L. Račiž, Pane, odplatiti všem nám dobře činícím pro jméno své životem věčným.
Amen.

K. Modleme se za věrné zemřelé.

L. Odpočinutí věčné dejž jim, Pane, a světlo věčné ať jim svítí!

K. Odpočiňtež v pokoji.

L. Amen.

K. Za bratry naše nepřítomné.

L. Spaseny učiň služebníky své, Bože můj, doufající v tebe.

K. Sešli jim, Pane, pomoc se svatyně.

L. A se Sionu ostříhejž jich.

K. Pane, vyslyš modlitbu mou.

L. A volání mé k tobě přijď.

K. Pán s vámi.

L. I s duchem tvým.

Modleme se: Bože, kterému smilovávati se vždycky a odpouštěti vlastně přináleží, přijmi modlitbu naši, aby nás i všechny služeb-

níky tvé, které hříchů vazby tisknou, smilování dobrotivosti tvé milostivě rozvázalo.

Vyslyš, prosíme, Pane, pokorných prosby a chválícím tebe odpusť hřichy, abychom i milostivého odpuštění i pokoje od tebe dojíti mohli.

Nevýslovné milosrdenství své, Hospodine, laskavě nám prokaž a nás i od hříchů všech zprošť i od zasloužené pokuty vysvobod'.

Bože, jenž hřichem rozhněván a pokáním usmířen býváš: shlédni na modlitbu svého zkroušeného lidu a odvráť metlu hněvu svého, kterou zasluhujeme za hřichy své.

Všemohoucí věčný Bože, smiluj se nad služebníkem svým, nejvyšším biskupem naším N. a spravuj ho podle dobrotivosti své k cestě věčného spasení: aby z daru tvého věci tobě líbezných vyhledával a se vši snažností vykonával.

Bože, od kteréhož svaté žádosti, pravé rady a spravedliví skutkové pocházejí, dej služebníkům svým pokoj ten, kteréhož svět dáti nemůže; aby i srdce naše plnění přikázání tvých byla oddána i doba naše po odvrácení strachu nepřátelského v ochraně tvé byla pokojná.

Zapal ohněm Ducha Svatého ledví i srdce naše, Pane, abychom tobě neposkvrněným tělem sloužili a čistým srdcem se líbili.

Bože, všech věřících Stvořiteli a Vykupiteli, duším služebníků a služebnic svých odpuštění všech hříchů rač dáti, aby prominutí, kterého vždycky žádali, pokornými prosbami dojíti mohli.

Činy naše, prosíme, Pane, milostí svou předcházej a pomocí svou provázej, aby všechny naše modlitby a činy od tebe vždycky se počínaly a tebou započaté dokonány byly.

Všemohoucí věčný Bože, jenž nad živými i mrtvými panuješ a nade všemi se smilováváš, o kterých napřed víš, že pro víru svou a skutky své tvými budou: tebe pokorně prosíme, aby ti, za které jsme prosby vysílali si umínili a které buď nynější věk ještě v těle zdržuje aneb budoucí již těla zbavené přijal, na přímluvu všech svatých tvých z dobroty milosti tvé všech hříchů svých odpuštění dojíti mohli. Skrze Pána našeho Ježíše Krista, Syna tvého, jenž s tebou živ jest a kraluje v jednotě Ducha Svatého Bůh po všecky věky věkův.

R. Amen.

V. Pán s vámi.

R. I s duchem tvým.

V. Vyslyš nás všemohoucí a milosrdný
Hospodin.

R. Amen.

V. A duše věrných skrze milosrdenství
Boží odpočiňtež v pokoji.

R. Amen.

(Odp. 5 let*)

Různé modlitby.

a) Modlitba za všeobecné potřeby křesťanstva.

Všemohoucí věčný Bože, Hospodine, Otče nebeský, shlédni milostivě očima nevystihlého milosrdenství svého na strast a bídu svých věrných, za které tvůj jednorozený Syn, náš milý Pán a Spasitel, Ježíš Kristus, neodpíral v ruce hříšníků se vydati a svou nejdražší krev na dřevě svatého kříže vylíti. Pro téhož Pána Ježíše odvrát od nás, nejmilostivější Otče, všechen zasloužený trest, přítomná i budoucí nebezpečství, škodlivé vzpoury a bouře, válku, drahotu, nemoci a truchlivé, bídné časy. Osvět a posil ve všem dobrém duchovní i světské vrchnosti, aby všecko dobře řídily a spravovaly, co by k tvé božské cti a slávě, k našemu spasení, k obecnému pokoji a prospěchu tvé Církve svaté přispívalo. Uděl nám, ó Bože, milovníče pokoje, pravou sjednocenost ve víře bez všeliké roztržky a beze všeho rozdvojení. Obrát

srdce naše k pravému pokání a polepšení života. Zapal v nás oheň svaté lásky své a dej nám lačněti a žízniti po všelike spravedlnosti, abychom tobě jako poslušní synové a dcery v životě i v smrti příjemní a líbezní byli.

Také prosíme tebe, ó Bože, jak sám chceš, abychom tě prosili, za své přátele i nepřátele, za zdravé i nemocné, za všechny zarmoucené i nuzné křesťany, za své dobrodince, za živé i za mrtvé. Tobě, Pane, poroučíme všechny práce své a všechna utrpení, své starosti a záležitosti, svůj život i svou smrt, abychom zde v jednotě víry křesťanské a tam se všemi svatými a vyvolenými v blaženosti věčné tebe ctili a chválili. Rač nám to dáti, ó Pane, Otče nebeský, pro Ježíše Krista, jednorozného Syna svého, který s tebou a s Duchem Svatým rovný Bůh živ jest a kraluje na věky věkův. Amen.

b) Modlitby za svatého Otce.

1. Pane Ježíši, vezmi do ochrany svého božského Srdce našeho svatého Otce, papeže. Budiž mu světlem, posilou a útěchou!
(Odp. 300 dní)

2. V. Modleme se za Velekněze našeho N.

R. Hospodin ochraňuj ho a život mu zachovej a na zemi ho oblažuj a nevydávej ho kvůli jeho nepřátel.

Otčenáš, Zdrávas. (Odp. 3 let*)

3. Všemohoucí, věčný Bože, smiluj se nad služebníkem svým, Veleknězem naším N., a veď ho podle své dobrotivosti po cestě věčné spásy; aby s tvou pomocí vyhledával a vši silou vykonával, co se tobě líbí. Skrže Krista, Pána našeho. Amen. (Odp. 3 let*)

c) Modlitby za kněze.

1. Ó Panno Maria, Královno kněží, pros za nás; vypros nám mnoho svatých kněží! (Odp. 300 dní)

2. Ó Pane, pošli své Církvi svaté kněze a horlivé řeholníky! (Odp. 300 dní*)

3. Pošli, Pane, dělníky na vinici svou! (Odp. 500 dní*)

4. Ježíši, Spasiteli světa, posvěť své kněze a jáhny! (Odp. 300 dní)

5. Žeň sice mnohá jest, ale dělníků málo. Proste tedy Pána žní, aby poslal dělníky na žeň svou. — Ó božský Spasiteli, prosíme tě pro lásku tvého nejsvětějšího Srdce, sešli Duha Svatého a vyvol hodně mnoho jinochů za kněze podle vzoru svého nejsvětějšího Srdce! Zachovej ty, kteréš vyvolil, v nevin-

nosti a ctnosti a propůjč jim odvahy a síly, aby překonali všechny překážky, aby tvoji věřící nebyli zbaveni přesvatých svátostí a nepřišli do nebezpečí, že budou pro nebe ztraceni! Ó Ježíši, vyslyš nás! Ó neposkvřená Panno Maria, vypros nám mnoho svatých kněží, kteří by všude pomáhali rozšiřovati tvou čest. Amen. (Odp. 7 let)

6. Věřící, kteří přijali svátosti a modlí se zbožně před Velebnou Svátostí aspoň půl hodiny za kněžská povolání, mohou získati po každé plnomocné odpustky.

7. Kdo se modlí jakoukoli církevně schválenou modlitbu o kněžská a řeholní povolání, mohou získati po každé odpustky 7 let.

8. Věřící, kteří na první pátek nebo první sobotu v měsíci („Kněžská sobota“), na Zelený čtvrtek nebo o svátcích Apoštolů jsou na mši svaté a obětují ji se svatým přijímáním a dobrými skutky celého dne za kněze a služebníky svatostánku, aby je Pán Ježíš posvětil, a připojí-li Otčenáš, Zdrávas a Sláva Otci na úmysl Svatého Otce, získají plnomocné odpustky. — Učiní-li tak v jiný den, získají 7 let odpustků.

d) Proti nepřátelům Církve svaté.

Abys nepřátele Církve svaté ponížiti ráčil, tě prosíme, uslyš nás! (Odp. 300 dní)

Prosíme tě, Pane, přijmi milostivě modlitby své Církve: ať vyhubí všechna nepřátelství a všechny bludy a slouží ti v bezpečné svobodě. Skrze Krista, Pána našeho. Amen. (Odp. 3 let*)

e) Za sjednocení Církve svaté.

1. Sladké Srdce Ježíšovo, smiluj se nad námi a nad našimi zbloudilými bratry. (Odp. 300 dní)

2. Abys všechny bloudící k jednotě Církve zpět povolati a všechny nevěřící k světlu evangelia přivésti ráčil: tě prosíme, uslyš nás. (Odp. 300 dní)

3. Pane Ježíši, přelaskavý Spasiteli světa, úpěnlivě tě prosíme skrze tvé nejsvětější Srdce, aby se všechny bloudící ovce obrátily k tobě, Pastýři a Biskupu svých duší. Jenž žiješ a kraluješ na věky věkův. Amen. (Odp. 500 dní)

f) Za misie.

1. Věřícím, kteří přispějí na misie darem nebo prací, nebo jiné k tomu přimějí, a pomodlí se zbožně: „Ježíši, cesto naše a živote náš, smiluj se nad námi,“ udělují se odpustky 300 dní.

2. Přijmou-li svátosti některý den v měsíci, navštíví kostel a tam se pomodlí za zdar misií, mohou získati odpustky plnomocné.

3. Modlitba sv. Františka Xaverského:

Bože, věčný Stvořiteli všech věcí, pomni, že duše nevěřících jsou od tebe stvořeny a k obrazu a podobnosti tvému učiněny. Pomni, že tvůj Syn, Ježíš Kristus, podstoupil přeukrutnou smrt za jejich spásu. Nedovol už, prosím tě, Pane, aby nevěřící tvým Synem pohrdali, ale usmířen jsa prosbami svatých mužů a Církve, nevěsty nejsvětějšího Syna tvého, rozpomeň se na své milosrdenství, zapomeň na jejich modlářství a nevěru a učiň, ať i oni konečně uznají Pána Ježíše Krista, jehož jsi poslal a jenž jest naší spásou, životem a naším vzkříšením, skrze něhož jsme byli spaseni a vysvobozeni, jemuž budiž sláva po nekonečné věky věkův. Amen. (Odp. 500 dní*)

4. Svatá Terezie Ježíškova, Patronko misii, pros za nás! (Odp. 100 dní)

g) Za mír.

1. Ježíši, Synu Boha živého, smiluj se nad námi!

Ježíši, Synu Marie Panny, smiluj se nad námi!

Ježíši, Králi a střede všech srdcí, učiň, ať zavládne mír v tvém království. (Odp. 300 dní)

2. Eucharistické Srdce Ježíšovo, výhni božské lásky, daruj světu mír! (Odp. 300 dní)

3. Ježíši, Králi a střede všech srdcí, skrze příchod svého království, daruj nám mír! (Odp. 300 dní)

POBOŽNOST K SVATÝM PATRONŮM ČESKÝM.

Každý národ a každá země má své svaté patrony, čili ochránce; tak i náš národ. Naši svatí patronové chrání naši vlast od zlého a přimlouvají se za nás u Pána Boha.

Někteří jsou našimi patrony, protože jsou našimi krajany a v naší vlasti působili a zemřeli, jako sv. Václav, sv. Vojtěch, sv. Prokop, sv. Jan Nepomucký. Jiní proto, že si je naši předkové ze zvláštních příčin zvolili: Svatí Cyril a Metoděj proto, že nám přinesli křesťanskou víru; sv. Vít, sv. Zikmund, sv. Norbert proto, že jejich ostatky očekávají u nás slavného vzkříšení.

Zbožní naši předkové se utíkali k svatým patronům o pomoc ve všech potřebách a nebývali oslyšeni. Svou dětinnou lásku k nim osvědčili tím, že jim zasvětili celou zemi jako dědictví a proto je také nazvali „dědici země české“. Následujme jejich příkladu! Vzývejme svaté patrony se zvláštní horli-

vostí. Ctěme jejich sochy a obrazy! Zdobme jimi své domácnosti! Snažme se poznati jejich život a zbožně navštěvujme jejich hroby! Kráčeťme v jejich šlépěťích, každý podle svého stavu a povolání! Matkám budiž vzorem sv. Ludmila, jinochům a mužům sv. Václav, pannám bl. Anežka!

Litanie o českých patronech.

(schválena v Římě 9. března 1921.)

Pane, smiluj se nad námi!

Kriste, smiluj se nad námi!

Pane, smiluj se nad námi!

Kriste, uslyš nás!

Kriste, vyslyš nás!

Otče s nebes, Bože, smiluj se nad námi!

Synu, Vykupiteli světa, Bože, smiluj se nad námi!

Duchu Svatý, Bože, smiluj se nad námi!

Svatá Trojice, jeden Bože, smiluj se nad námi!

Svatá Maria,

Svatá Boží Rodičko,

Svatá Panno panen,

Svatý Josefe,

Svatý Vojtěše,

Svatý Jene,

oroduj(te) za nás!

Svatý Víte,
Svatý Václave,
Svatý Zikmunde,
Svatí Kosmo a Damiáne,
Svatý Benedikte s bratřími,
Svatí Cyrile a Metode,
Svatý Norberte,
Svatý Prokope,
Svatá Ludmilo,
Blahoslavená Anežko,

oroduj(te) za nás!

Všichni svatí patronové vlasti naší, orodujte
za nás!

Všichni svatí a světice Boží, přimlouvejte se
za nás!

Milostiv nám buď, odpusť nám, Pane,
Milostiv nám buď, uslyš nás, Pane!

Ode všeho zlého,
Ode všeho hříchu,
Od náhlé a nenadálé smrti,
Od zatvrzelosti srdce,
Od zlé pověsti,
Od zanedbávání tvých vnuknutí,
Od nesvornosti, nenávisti a všeliké zlé
vůle,
Od nebezpečného odkládání pokáním,
Od neduhů duše i těla,
Od marnosti tohoto světa,
Od pohrdání věrou zděděnou,

vysvobod' nás, Pane!

Od nehodného přijímání Těla Kristova,
Od úkladů ďáblových,
Od zkázy naší mládeže,
Od náklonnosti nečisté,

vysvobod
nás, Pane!

My hříšníci, tě prosíme, uslyš nás!

Abychom na přímluvu

svatého Josefa z vyvýšení svaté
matky Církve ve vlasti naší se
radovali,
sv. Vojtěcha dobrými pastýři ke
Kristu vedeni byli,
sv. Jana k blahoslaveným, kteří
jazykem neklesli, připočteni
byli,
sv. Víta nad pokušením zvítězili,
sv. Václava hojnosti a pokoje v na
ší zemi dosáhli,
sv. Zikmunda hříchy své pravou
kajícností smývali,
sv. Kosmy a Damiána ze zdraví
duše i těla se těšili,
sv. Benedikta s bratřími statkům
věčným před časnými před
nost dávali,
sv. Cyrila a Metoda Stolci apoštol
skému věrně oddáni byli,

tě prosíme, uslyš nás!

sv. Norberta nejsvětější Svátost
 zbožně uctívali a svatě přijí-
 mali,
 sv. Prokopa pokušení ďábelská
 vždy přemáhali,
 sv. Ludmily křesťanskou zbožností
 rodiny posvěcovali,
 blahoslavené Anežky, pohrdající
 rozkošemi světa, kříž ochotně
 nesli,
 svatých patronů našich do vlasti
 nebeské uvedeni byli,

tě prosíme, uslyš nás!

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, od-
 pusť nám, Pane!

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, uslyš
 nás, Pane!

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, smi-
 luj se nad námi!

V. Orodujte za nás, svatí ochráncové.

R. Abychom hodni učinění byli zaslíbení
 Kristových.

Modleme se: Hospodine, buď nám služební-
 kům svým milostiv pro slavné zásluhy našich
 patronů Josefa, Vojtěcha, Jana, Víta, Vác-
 lava, Zikmunda, Kosmy a Damiána, Bene-
 dikta s bratřími, Cyrila a Metoda, Norberta,
 Prokopa, Ludmily, Anežky, bychom byli je-

jich zbožnou a stálou přímluvou vždy uchrá-
nění všeho zlého. Skrze Krista, Pána našeho.
R. Amen.

POBOŽNOSTI K SV. REDEMPTORISTŮM.

a) K sv. Alfonsu.*)

Svatý Alfons Maria z Liguori se narodil r. 1696 v Marianelle, předměstí neapolském. Pocházel z rodiny šlechtické. V mládí zářil zbožností a nevinností. Měl neobyčejné vlohy. Již v 16. roce věku byl povýšen na doktora práv. Jen osm let však setrval na této dráze. Milost Boží jej přivedla k povolání vyššímu. Vstoupil do stavu duchovního a r. 1726 byl vysvěcen na kněze. Maje soustrast s duchovní bídou a opuštěností pastevců, založil r. 1732 kongregaci (družinu) misiónářů nejsvětějšího Vykupitele čili redemptoristů, aby misiemi a duchovními cvičeními pečovali o blaho duší nejvíce opuštěných. Sám neúnavně konal misie po 36 let a získal Pánu Bohu nesčíslné duše. R. 1762 byl jmenován biskupem ve Svaté Hátě. Zemřel roku 1787 u věku 91 let v Nočeře u Neapole. Napsal množství učených a zbožných spisů, pro něž byl prohlášen r. 1871 za Učitele Církve.

*) Jeho životopis vydal Exerciční dům ve Frýdku.

Alfons vynikal nadšenou láskou k Pánu Ježíš, něžnou úctou k Panně Marii a plamennou horlivostí pro spásu duší. U trůnu Božího je nyní mocným přímluvcem misio-nářů a všech, kdo pracují o spásu duší a kdo se chtějí posvětit.

Modlitba k sv. Alfonsu.

Ó slavný a vroucně milovaný ochránce můj, svatý Alfonse! Tys tolik pracoval a trpěl, abys zajistil lidem ovoce vykoupení. Viz bídu mé ubohé duše a slituj se nade mnou! Protože je tvá přímluva u Ježíše a Marie tak mocná, vypros mi s upřímnou lítostí odpuštění mých dosavadních hříchů, velikou ošklivost před hříchem a sílu, abych vždy odporoval pokušením. Uděl mi, prosím tě, jiskřičku oné žhoucí lásky, jíž bylo ustavičně zaníceno tvé srdce, a učič, aby po tvém vzoru bylo Boží zalíbení jedinou směrnicí mého života. Vypros mi dále ohnivou a trvalou lásku k Ježíši a něžnou, dětinnou úctu k Marii, spolu pak milost, abych se stále modlil a setrval v službě Boží až do okamžiku smrti, abych se konečně mohl k tobě přidružit a chváliti Boha a přesvatou Marii Pannu po celou věčnost. Tak se staň!
(Odp. 300 dní*)

Modlitba ze mše svaté ke cti světcově.

Bože, jenž jsi skrze svatého Alfonsa Marii, vyznavače svého a biskupa, horlivostí pro spásu duší rozniceného, Církev svou novým potomstvem obdařil: prosíme, abychom se jeho spasitelným napomínáním poučení a jeho příklady posílení k tobě šťastně dostali. Skrze Krista Pána našeho. Amen.

b) K sv. Klimentu Hofbauerovi.

Jedním z nejvěrnějších žáků svatého Alfonsa byl Kliment Maria Hofbauer (Dvořák). Narodil se 26. prosince 1751 v Tasovicích na Moravě. Od nejtělejšího mládí toužil se státi knězem. Té milosti se mu dostalo teprve po mnoha svízelných útrapách, když vstoupil do kongregace nejsvětějšího Vykupitele. Vysvěcen byl r. 1785 v italském městě Alatri.

Chtěje rozšířiti kongregaci Alfonsovu mimo Itálii, odebral se hned po vysvěcení se svým přítelem T. Hýblem do Vídně a brzy nato do Varšavy, kde pracoval se svými druhy po dvacet let neúnavně o spásu duší. Když byl r. 1808 varšavský klášter násilně zrušen, vrátil se do Vídně a rozvíjel zde horlivou apoštolskou činnost až do smrti 15. března 1820. V den jeho smrti povolil císař František zavedení kongregace redemptoristů

v mocnářství rakouském. Že pracují redemptoristé misíemi v našich zemích od r. 1849, jest zásluhou tohoto světce.

Církevní modlitba:

Bože, jenž jsi svatého Klimenta Marii vyznamenal podivuhodnou silou víry a nezdolné statečnosti, popřej nám pro jeho zásluhy a příklady tak pevné víry a vroucí lásky, bychom dosáhli věčné blaženosti. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

c) K sv. Gerardu Majellovi.*)

Svatý Gerard se narodil 6. IV. 1726 v italském městečku Muru. Od malička vedl život svatý. Vyučil se krejčím. Do kongregace redemptoristů vstoupil r. 1749. Vyznamenal se neobyčejnou kajícíností, ač si zachoval křestní nevinnost až do smrti. Vynikal též poslušností, pracovitostí, láskou k chudým, horlivostí pro spásu bližních, zvláště pak láskou k trpícímu Spasiteli, k Velebné Svátosti a k blah. Panně Marii. Zemřel 16. října 1755. Za živa i po smrti oslavil Bůh jeho ctnosti nesčetnými zázraky. Je zvláště pomocníkem

*) Jeho životopis vydal Exerciční dům ve Frýdku 1947.

ve volbě řeholního povolání, jest ochráncem matek v těžké hodině a patronem dětí jdoucích po prvé k stolu Páně.

Církevní modlitba:

Bože, jenž jsi ráčil svatého Gerarda od jeho mládí k sobě vábiti a učiniti věrnou podobou Ukřižovaného Syna svého, uděl, prosíme, abychom jeho příkladu následujícíe v tentýž obraz se proměnili. Skrze téhož Krista Pána našeho. Amen.

Liga sv. Gerarda.

Mocným ochráncem křesťanských rodin a především matek a dítek se osvědčil sv. Gerard Majella. Aby byla zajištěna jeho pomoc křesťanským rodinám a aby v rodinách opět zavládl duch Kristův a zákony Boží, byla založena Liga sv. Gerarda. Členové Ligy se dobrovolně zavazují, že se budou modliti k sv. Gerardu, aby Bůh na jeho přimluvu potřel všechny bludy namířené proti mravním základům rodiny, a svými modlitbami vyprošují manželům sílu k plnění jejich povinností. Ústředí Ligy sv. Gerarda je: Klášter redemptoristů, Obořiště, p. Dobříš.

Křesťan v nemoci.

„Bděte tedy, neboť nevíte, v kterou hodinu Pán váš přijde.“ (Mat. 24, 42)

1. Poučení nemocným.

1. Onemocníš-li, milý křesťane, budiž tvou první péčí, abys povznesl mysl k Pánu Bohu, jenž tě nemocí zkouší. Přijmi nemoc od nebeského Otce jako zvláštní milost. Rci se svým Božským Spasitelem na hoře Olivetské: „*Otče, . . . ne má, nýbrž tvá vůle se staň!*“ (Luk. 22, 42) Tak spojuj vůli svou s vůlí Boží, a pros Pána Boha za trpělivost. Nezapomínej, že trpělivým snášením bolesti učiníš pokání za spáchané hříchy, získáš si zásluhy pro nebe, dokážeš Pánu Bohu svou věrnou lásku: „*Láska trpělivá jest . . . všechno snáší.*“ (1. Kor. 13, 4—7)

2. Je-li nemoc těžká, dej se co nejdříve záopatřiti. Osvědč tak veřejně svou víru a péči o svou věčnou spásu.

Svatou zpověď vykonej nejlépe jako poslední v životě; a uzná-li kněz, vykonej zpověď generální.

Přijmi nejsvětější Svátost oltářní jako nejlepší lék duši své a jako posilu na cestu do

věčnosti. Na toto svaté přijímání připravuj se jako na poslední s největší vroucností a láskou.

Nestrachuj se jako lidé pověřčiví, že přijmeš-li svátost posledního pomazání, musíš zemřít. Nikoliv! Tato svátost netoliko očišťuje duši od hříchů, posiluje v boji proti pokušení, poskytuje duchovní útěchy, ale mnohdy uděluje i zdraví tělesné, jestliže to prospívá duši a spáse (viz str. 320).

3. Když jsi uspořádal své svědomí, uveď do pořádku i své věci časné. Učiň správnou a platnou závěť. Neodkládej v této věci až na chvílky poslední; v těch se máš zabývat jen Pánem Bohem a svou duší.

Považ, kolik nepořádků a nepřátelství vznikává z toho, když nemocný opomine učiniti poslední vůli, nebo ji pořídí nesprávně a neurčitě. A přece ti i za tuto nedbalost bude odpovídati na soudu Božím.

Máš-li majetek nespravedlivě nabytý, učiň náhradu. Jsi-li komu dlužen, zaplať. Běda ti, kdyby lpěl na tvé duši cizí majetek, anebo kdyby ses odebral na věčnost, věda, žeš nezaplátil svých dluhů, ačkoliv jsi mohl.

Nezapomínej při závěti ani na svou duši dobročinným odkazem a zbožným nadáním. Nespoléhej na dítky a na dědice. Ti si zřídka

na tebe vzpomenou mší svatou a dobrými skutky.

4. Rad' se s lékařem a užívej léků; i to jest vůle Boží. Ale všecku důvěru skládej v Pána Boha, neboť on dává lékařům moudrost a lékům sílu. Nemá-li lék žádoucího účinku, nereptej a neběduj na lékaře a na jeho léky.

Buď trpělivý. Neztěžuj těm, kteří tě obsluhují, jejich povinnosti, ale odevzdávej se ve všem do vůle Boží. Věz, že bez vůle Boží nesejde ani vlas s tvé hlavy.

5. Nemař času zbytečnými rozmluvami. Nebuď příliš úzkostlivý o své tělesné zdraví, ale pečuj hlavně o to, aby byly v pořádku tvé věci duchovní.

6. V určité doby denní konej své modlitby a pobožnosti. Modli se na příklad růženec, Mariánské hodinky, litanie, čti neb dej si předčítati ze zbožné knihy, zvláště o utrpení Páně aneb ze života svatých.

7. Nemůžeš-li delší modlitby konati ani čísti, pozdvihuj aspoň mysl i srdce k Pánu Bohu vroucími povzdechy. Ber do ruky kříž, líbej jej a říkej Spasiteli svému: „Ó Ježíši, spojuji bolesti své s bolestmi tvými. Rád je chci snášeti, abych se ti zalíbil a učinil zadosť za své hříchy.“

8. Pohlédni častěji na obraz nejsvětější Matky Páně. Měj k ní velkou důvěru. Ona jest tvou nebeskou matkou; nikdy tě neopustí, zvláště ne v zármutku a v hodinu smrti.

9. Trvá-li nemoc déle, popros zpovědníka, aby tě častěji navštívil a posílil tvou duši svatým přijímáním.

10. Když ti přibývá bolesti, měj stále na očích utrpení Páně. Vzpomínej si též, jak trpělivě snášeli světci bolesti daleko větší.

2. Poučení umírajícím.

1. Zhoršuje-li se nemoc a blíží-li se smrt, nepozbývej mysli, ale připravuj se, abys odešel do vlasti nebeské; „... *neboť nemáme zde města zůstávajícího, nýbrž vyhledáváme budoucího.*“ (Žid. 13, 14) Pomni, že smrt tě zbaví mnohých běd a nebezpečností hříchu, že jest branou do blažené věčnosti a že tě přivede k tvému Spasiteli. Přijmeš-li smrt s úplnou odevzdaností do vůle Boží, nejlépe dostiučiníš za hříchy své.

2. Jestliže něco znepokojuje tvé svědomí, svěř to svému zpovědníku, aby žádná úzkost nerušila tvého duchovního pokoje.

3. Máš-li nepřitele, odpusť mu ze srdce a smiř se s ním. Vzpomeň si na Pána Ježíše,

jak se umíraje modlil za své úhlavní nepřátele: „*Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí.*“ (Luk. 23, 34)

4. Máš-li manželku a dítky, na jejichž blahu a štěstí ti mnoho záleží, poruč je Pánu Bohu a potěš se myšlenkou, že se o ně postará a že se budeš za ně přimlouvati u trůnu Božího.

5. Když jsi uspořádal svědomí své i časné věci, důvěřuj v nekonečné Boží milosrdenství, že dosáhneš spasení, a nepřej si nic jiného, než aby Pán Bůh byl tebou oslaven a ve všem aby se děla jeho nejsvětější vůle. Volej často s umírajícím Pánem Ježíšem: „*Otče, v ruce tvé poroučím ducha svého!*“ (Luk. 23, 46)

6. Bojuj zmužile proti pokušení!

V pochybnosti o víře nepouštěj se v hádku se zlým nepřitelem, ale řekni klidně: Věřím, čemu věří Církev katolická, a v této víře chci zemřít!

V pokušeních k nedůvěře a k zoufalství připomínej si nevýslovnou Boží dobrotu, lásku, nekonečné milosrdenství a nevyčerpatelné bohatství zásluh Pána našeho Ježíše Krista.

7. Vzbuzuj častěji tři božské ctnosti: víru, naději a lásku, také dokonalou lítost nade

všemi hříchy celého života. Vezmi často do ruky svatý kříž — nejlépe kříž s odpustky umírajících — a vroucně jej líbej. Zadívej se častěji na obraz nejblahoslavenější Panny Marie a doporučej se její mocné přímluvě.

Nejsvětější jména Ježíš a Maria buďtež stále ve tvém srdci a na tvých rtech, abys v jejich společnosti — drže v rukou hromnici jako svědectví víry — dokonal svou pozemskou pouť!

3. *Poučení ošetřovatelům nemocných a umírajících.*

1. Ze všech skutků křesťanské lásky k bližnímu není skutku záslužnějšího a Pánu Bohu milejšího, než dopomáhati bližnímu k blažené smrti. Mnohou duši, která by snad na věky zahynula, můžeme zachrániti, jestliže jí laskavě přisluhujeme. Ano, Pán Ježíš přislubuje království své těm, kdož se soucitně ujímají jeho nemocných bratří; neboť jim řekne v den posledního soudu: „*Pojďte, požehnání Otce mého, vládněte královstvím vám připraveným od stvoření světa; neboť jsem byl nemocen a navštívili jste mne.*“ (Mat. 25, 34—36)

Svatý Filip Neri nazýval nemocnice duchovními zlatodoly, v nichž získá člověk ne-

smírné zásluhy pro nebe. — Proto má domácím i sousedům nemocného mnoho záležitosti na tom, aby se ho po křesťansku ujímali a rádi mu poskytovali pomoc a útěchu tělesnou i duchovní.

2. Nepřipouštějte k lůžku umírajícího pouhých zvědavců; ti by svými marnými řečmi mysl umírajícího jenom rozptylovali; a dokonce ne ty, kteří by mu působili pokušení, na příklad osoby, s nimiž měl nedovolenou známost, nebo ty, kdo ho urazili nebo pronásledovali, nebo ty, jejichž přítomnost by jej neúčinně rozrušila.

3. Zeptejte se umírajícího, má-li ještě něco na svědomí. Přisvědčí-li, zavolejte ihned kněze, aby ho upokojil.

4. Co se týče modliteb a čtení zbožných knih, pamatujte, že se všechno nehodí pro všechny. Tato cvičení musí býti přiměřena stavu a povaze nemocného. Jest dobré vzbu-
zovati s ním víru, naději, lásku, dokonalou lítost, vděčnost za všechna dobrodiní, odevzdanost do vůle Boží a touhu po nebi, a předříkávati mu občas nějakou kratinkou modlitbu odpustkovou. Předříkává-li se něco nemocnému, ať se to neděje příliš hlasitě, aby mu to nebylo na obtíž, ani příliš rychle, ani mnoho najednou, nýbrž pomalu a s přestáv-

kami, aby umírající mohl o všem uvažovati. Ať se mu připomene, že se nemusí modliti ústy, je-li mu to obtížno, ale že postačí, modlí-li se spolu jen srdcem.

5. Při obsluze můžete dáti nemocnému leckdy dobrá napomenutí, na příklad když mu stelete lůžko: „Vidiš, ty máš přece lůžko měkké a pohodlné, ale náš Spasitel byl přibit na tvrdé dřevo kříže a hlavu měl ověnčenu trnovou korunou.“ Podává-li se nemocnému pokrm nebo nápoj, nebo nějaké jiné občerstvení, může se říci: „Pána Ježíše umírajícího napájeli octem a žlučí, a tobě Pán Bůh poskytuje aspoň toto malé občerstvení.“ Tak si zachová nemocný mysl soustředěnou na Pána Boha.

6. Ošetřující osoby mějte péči též o to, aby byly ze světnice odklizeny všechny věci nenáležitě, jako světské a neslušné obrazy, marnivý oděv, nepěkné knihy, noviny a pod., aby nebyly nemocnému pokušením a nečinily ho roztržitým. Za to ať visí na blízku kříž a obraz Panny Marie, a na stolku vedle lůžka měj nemocný křížek a růženec. Též hromnička buď pohotově. Světnici i nemocného pokropte občas svěcenou vodou.

7. Když nemocný již skonává, předříkávejte mu kratinké modlitby, zvláště pak nej-

světější jména Ježíš a Maria. Zatím ať se příbuzní modlí modlitby za umírající a možno-li, ať se zavolá kněz.

Poznámka: K zaopatřování nemocných ať se připraví tyto věci: Ve světnici buď ukliženo a čisto, jak se sluší, když má zavítati do domu Pán Ježíš. Též nemocný měj čisté prádlo, pokud jest to možno. Stolek buď pokryt bílým ubrusem, a k němu buď přistaveno nějaké klekátko. Na stolek buď postaven kříž a po jeho stranách dva svícny s voskovicemi, které se rozsvítí, když kněz přichází. Mimo to buď na stolku nádobka se svěcenou vodou s větvičkou na kropení, a jiná nádobka s čistou vodou obyčejnou a se lžičkou, talířek s trochou soli, s kouskem chleba a s vatou na utření svatého oleje.

K zaopatřování ať se sejdou, pokud možno, domácí a známí, aby uctili nejsvětší Svátost oltářní a pomodlili se za nemocného.

4. Zbožné povzdechy nemocného.

Jest velmi důležité, aby nemocný často pozvedal srdce i mysl k Pánu Bohu krátkými modlitbami, zvláště takovými, jež Církev obdařila odpustky. Proto zde uvádíme výběr takových povzdechů, aby si mohl každý vybrati po libosti.

1. Můj Bože a mé všecko! (300 dní)
2. Ježíši, Bože můj, miluji tě nade všecko!
(300 dní)
3. Můj Ježíši, milosrdenství! (300 dní*)
4. Nejsladší Ježíši, nebudiž mi Soudcem,
nýbrž Spasitelem! (300 dní*)
5. Ježíši tichý a pokorný srdcem, učiň srdce
mé podobno Srdci svému! (500 dní*)
6. Velebeno buď nejsvětější Srdce ve Svátosti!
(300 dní)
7. Ježíši v nejsvětější Svátosti oltářní, smiluj
se nad námi! (300 dní)
8. Svátostné Srdce Ježíšovo, smiluj se nad
námi! (300 dní)
9. Srdce Ježíšovo, v tebe důvěřuji! (300
dní*)
10. Všechno pro tebe, nejsvětější Srdce Ježíšovo!
(300 dní)
11. Ježíši! (300 dní*)
12. Maria! (300 dní*)
13. Ježíši, Maria, Josefe! (7 let odp.)
14. Sladké Srdce Panny Marie, buď mou
spásou! (300 dní)
15. Matko lásky, bolesti a milosrdenství,
oroduj za nás! (300 dní)
16. Maria bolestná, Matko křesťanů, oroduj
za nás! (300 dní)

17. Anděle Boží, strážce můj, jemuž mne otcovská láska Nejvyššího svěřila: osvěcuji, opatruji, řiď a spravuj mě dnešního dne (dnešní noci). Amen. (300 dní*; plnomocné odpustky v hodině smrti za obvyklých podmínek.)

Modlitba za šťastnou hodinu smrti.

Můj ukřižovaný Pane Ježíši, přijmi dobrotivě prosbu, kterou nyní k tobě vysílám za pomoc v poslední hodině, kdy mne mé smysly opustí před nastávající smrtí. Když tedy, Ježíši můj, moje mdlé a umírající oči nebudou již s to patřiti na tebe s obdivem, vzpomeň si, že nyní patřím na tebe pln lásky, a smiluj se pak nade mnou! A když mé vyprahlé rty nebudou s to, políbiti ještě jednou tvé svaté rány, ach, pomni vroucích polibků, které tisknu na tvé rány nyní, a smiluj se pak nade mnou! Když mé ztuhlé ruce nebudou s to, ještě jednou obejmout tvůj svatý kříž, ach, pomni vroucnosti, s jakou jej nyní objímám, a smiluj se pak nade mnou! A když posléze můj jazyk neohebný nebude již moci ani slova pronésti, pak pomni, že jsem tě tuto chváli vzýval! Ježíši, Maria, Josefe, vám poroučím duši svou! Amen.

5. Osvědčení pro hodinu smrti

(od sv. Alfonsa).

Jest radno konávati toto osvědčení vícekrát za rok, na příklad každý měsíc:

Bože můj, padám před tebou na kolena, klaním se ti a činím toto osvědčení, jako bych se již měl odebrati s tohoto světa na věčnost.

Pane můj, jenž jsi neomylná pravda, jenž se nemůžeš ani sám mýliti, ani nás klamati, věřím všemu, co jsi Církvi svaté zjeviti ráčil.

Věřím v tajemství nejsvětější Trojice, ve tři osoby, Otce, Syna a Duchu Svatého, ale v jednoho toliko Boha, který spravedlivé v nebi věčně odměňuje a zlé peklem trestá. Věřím, že druhá božská osoba se vtělila a umřela, aby lidi spasila. Věřím vůbec všemu, čemu Církev svatá učí. Děkuji ti za dar pravé víry a vyznávám, že v této svaté víře chci žiti a umříti.

Bože můj, spoléhám na zaslíbení tvá a doufám od milosrdenství tvého, nikoli pro zásluhy své, ale pro zásluhy Pána Ježíše, odpuštění hříchů, setrvání v milosti tvé a po tomto životě slávu věčnou. A kdyby mi stávil ďábel před oči v hodině smrti hříchy mé a pokoušel mě k zoufalství, osvědčuji, Pane můj, že chci vždycky doufati v tebe a

umřítí v úplné oddanosti a důvěře v tvou dobrotu a lásku.

Ó Bože, jenž jsi hoden nekonečné lásky, miluji tě z celého srdce, miluji tě více než sám sebe a osvědčuji, že chci umřítí s vroucím povzdechem lásky k tobě, abych tě pak miloval v nebi na věky, a proto tě nyní o nebe prosím a po nebi toužím. A jestliže jsem dříve pohrdal tvou nekonečnou dobrotou, místo abych ji byl miloval, lituji toho, Pane, z celého srdce, a osvědčuji, že chci umřítí, oplakáváje a na věky zavrhuje urážky, kterých jsem se proti tobě dopustil. Pevně si umiňuji, že chci budoucně raději zemřítí než se opět hříchu dopustiti. Z lásky k tobě odpouštím též všem, kdokoli mne urazili.

Bože můj, přijímám smrt a všechny její bolesti a spojuji je s bolestmi a se smrtí Pána Ježíše; a přináším ti je v oběť, abych uctil svrchovanou moc tvou a na dostiučinění za hříchy své. Přijmi, Pane, tuto oběť mého života z lásky k té veliké oběti, kterou se ti obětoval tvůj božský Syn na oltáři svatého kříže. Odevzdávám se nyní i v hodině smrti úplně do vůle tvé a osvědčuji, že chci umřítí se slovy: Pane, staň se vůle tvá!

Nejsvětější Panno, orodovnice a Matko má Maria! Ty jsi a budeš po Pánu Bohu nadějí a útěchou mou v hodině smrti. Již nyní

se utíkám k tobě a prosím tě: Stůj při mně, až se budu ubírat na věčnost. Drahá Královno má, neopouštěj mne v tom posledním okamžiku; přijď a přijmi duši mou a představ ji Synu svému. Ode dneška se na tebe těším a doufám, že umru pod ochranným pláštěm tvým.

Můj ochránce, svatý Josefe, svatý Michaeli archanděle, svatý anděle strážný a svatí patronové moji, přispějte mi všichni na pomoc v posledním onom zápase s peklem.

A ty ukřižovaná lásko má, můj Ježíši, jenž sis vyvolil tak hořkou smrt, abys mně získal smrt blaženou, rozpomeň se v tu hodinu, že jsem i já jedna z těch oveček, které jsi vykoupil krví svou. Ty jediný, Ježíši můj, můžeš mě potěšiti a spasiti, až mě všichni zde na světě opustí a nikdo nebude s to, aby mi pomohl. Ó dopřej mi té milosti, abych tě přijal do srdce svého, a nedopouštěj, abych tě navždy ztratil a v pekle na věky byl od tebe odloučen. To ať se nestane, Spasiteli můj! Přijmi mě pak do svých svatých ran! Již nyní tě objímám a mám v úmyslu, v posledním okamžiku života duši svou vypustiti v nejsladší ránu svatého boku tvého. I volám nyní i pro onu chvíli: „Ježíši, Josefe a Maria, vám věnuji srdce své i duši svou. Ježíši, Josefe a Maria, stůjte při mně v boji

posledním. Ježíši, Josefe a Maria, kéž duše má v pokoji s vámi odejde!“ (7 let za každý povzdech*)

6. Církevní litanie za umírající.

Pane, smiluj se nad ním (ní)!

Kriste, smiluj se nad ním (ní)!

Pane, smiluj se nad ním (ní)!

Svatá Maria,

Všichni svatí andělé a archandělé,

Svatý Abele,

Všichni svatí sborové spravedlivých,

Svatý Abrahame,

Svatý Jene Křtiteli,

Svatý Josefe,

Všichni svatí patriarchové a proroci,

Svatý Petře,

Svatý Pavle,

Svatý Ondřeji,

Svatý Jene,

Všichni svatí apoštolé a evangelisté,

Všichni svatí učedníci Páně,

Všechna svatá nevinátka,

Svatý Štěpáne,

Svatý Vavřinče,

Všichni svatí mučedníci,

Svatý Silvestře,

Svatý Řehoři,

Svatý Augustine,

oroduj(te) za něj (ni)!

Všichni svatí biskupové a vyznavači,
 Svatý Benedikte,
 Svatý Františku,
 Svatý Kamile,
 Svatý Jene z Boha,
 Všichni svatí mniši a poustevníci,
 Svatá Maří Magdaleno,
 Svatá Lucie,
 Všechny svaté panny a vdovy,
 Všichni svatí a světice Boží,

oroduj (te) za něj (ni)!

Milostiv mu (jí) buď. — Odpusť mu (jí),
 Pane!
 Milostiv mu (jí) buď. — Vysvoboď ho (ji),
 Pane!

Od hněvu svého,
 Od smrtelného nebezpečení,
 Od nešťastné smrti,
 Od pekelných trestů,
 Od všeho zlého,
 Z moci ďáblovy,
 Skrze narození své,
 Skrze kříž svůj a umučení své,
 Skrze smrt a pohřeb svůj,
 Skrze slavné zmrtychvstání své,
 Skrze podivuhodné nanebevstoupení
 své,
 Skrze milost Utěšitele, Ducha Svatého
 V den soudný,

vysvoboď ho (ji), Pane!

My hříšníci, tě prosíme, vyslyš nás!

Abys mu (jí) odpustiti ráčil, tě prosíme,
vyslyš nás!

Pane, smiluj se nad ním (ní)!

Kriste, smiluj se nad ním (ní)!

Pane, smiluj se nad ním (ní)!

Modleme se: Putuj, duše křesťanská, s tohoto světa ve jménu Otce, Boha všemohoucího, jenž tě stvořil, ve jménu Ježíše Krista, Syna Boha živého, jenž za tebe trpěl, ve jménu Duchu Svatého, jenž ti udělen byl, ve jménu andělů, archandělů, ve jménu trůnů a panstev, ve jménu knížat a mocností, ve jménu sil, cherubů a serafů, ve jménu patriarchů a proroků, ve jménu svatých apoštolů a evangelistů, ve jménu svatých mučedníků a vyznavačů, ve jménu svatých mnichů a poustevníků, ve jménu svatých panen a všech svatých Božích! Ještě dnes nechť vejdeš do pokoje věčného! Ještě dnes nechť přebýváš na svatém Sioně. Skrze téhož Krista Pána našeho. Amen.

Modleme se: Bože milosrdný, Bože dobrotivý, Bože, jenž podle množství slitování svých hříchy kajících shlazuješ a viny předešlých nepravostí odpuštěním promíjíš, shlédni milostivě na tohoto služebníka svého

(na tuto služebnici svou) a vyslyš ho (ji); neboť hříchů svých z celého srdce a upřímně lituje a úpěnlivě tě prosí za odpuštění! Obnov, nejmilostivější Otče, na této duši, co na ní lidskou křehkostí jest porušeno, nebo podvodem zlého ducha pokaženo, a přivtěl tento úd vykoupený k jednotě těla své Církve svaté. Smiluj se, Pane, nad jeho (jejími) povzdechy, smiluj se nad jeho (jejími) slzami, a protože jen v dobrotivost tvou důvěřuje, dej mu (jí) dojítí milosti dokonalého smíření s tebou. Amen.

Přemilý bratře (přemilá sestro), poručím tě Bohu všemohoucímu a odevzdávám tě tomu, jehož jsi tvorem, abys až splatíš smrtí dluh přirozenosti, navrátil(a) se k Původci svému, který tě učinil z prachu země. Duši tvé, až opustí tělo, nechť vyjde vstříc jasný sbor andělů; sbor apoštolů soudců přijď tobě naproti; uvítejž tě bělostných mučedníků vítězný voj; zástup vyznavačů zářících liliovým svitem obklič tě; sbor plesajících panen tě přijmi. Arciotcové připusťtež tebe do lůna blaženého odpočinku! Svatý Josef, ochránce umírajících, naplň tě velikou nadějí; nechť milostivým okem na tebe shlédne svatá Boží Rodička, Panna Maria! Ukaž se ti Ježíš Kristus s tváří slavnou a přívětivou a vykaž ti místo mezi vyvolenými svými!

Nechť nepoznáš hrůz temnosti věčné, ani skřípění v plamenech pekelných, ani muk a trápení jejich. Utíkej od tebe ohyzdný satan a celá jeho družina! Nechať se zachvěje a skryje v bezedných propastech noci věčné, až v průvodu svatých andělů vcházeti budeš do věčnosti! Povstaň Bůh a rozptýleni buďte nepřátelé jeho, na útěk se dejte před jeho tváří všichni, kdož ho nenávidíte! Nechať se vytratí, jako se tratívá dým, jako se rozpouští vosk v ohni, tak nechť zmizí každý hříšník před zrakem Božím; ale spravedliví nechť hodují radostně a plesají před obličejem Páně.

Zahanbena a zničena buďtež všechna vojska pekelná. Otroci satanovi ať se neodváží na tvé cestě tě zdržovati. Kristus, jenž byl za tebe ukřižován, vysvobod' tě od muk. Kristus, jenž za tebe ráčil umřítí, vysvobod' tě od smrti věčné; Kristus, Syn Boha živého, doprovod' tě do ráje svého, do svých přelíbezných, věčně kvetoucích zahrad. On, pravý pastýř, přijmiž tebe mezi vyvolené ovečky své. On račiž tobě odpustiti všecky hříchy a postav' tě po pravici své do řady svých vyvolených. Nechť patříš na Vykupitele svého tváří v tvář. U něho nechť vždy prodléváš a na nejjasnější Pravdu blaženýma očima patříš. Do zástupu blahoslavených přijat(a),

požívej sladkosti patření na Boha na věky věkův. Amen.

Modleme se:

Poroučíme tobě, Hospodine, duši služebníka tvého N. (služebnice tvé) a vzýváme tebe, Pane Ježíši Kriste, Spasiteli světa, jenž jsi pro spasení její v slitovnosti své na zemi sestoupil, abys ji ráčil přijmouti do lůna patriarchů. Uznej v něm (v ní) dílo rukou svých, které nikoli bohem cizím, ale tebou, jediným živým a pravým Bohem bylo stvořeno; neboť mimo tebe není Boha žádného a nic se nevyrovná dílům tvým. Potěš, Pane, duši jeho (její) tváří svou a nebudiž pamětliv dřívějších hříchů jeho (jejích) ani poblouznění jeho (jejích), které žár chtíčů roznítíl v nitru jeho (jejím). Ač hřešil(a), přece nezapřel(a) Otce, Syna a Ducha Svatého, ale zachoval(a), víru, horlil(a) o čest Boží a věrně se klaněl(a) Bohu, Stvořiteli všech věcí.

Modleme se:

Prosíme, Pane, nevzpomínej na hříchy a nepravosti mladosti jeho (její), ale podle velikosti milosrdenství svého buď ho (jí) pamětliv v království své slávy. Nebesa nechť se mu (jí) otevrou; andělé nechť se s ním (ní) radují. Přijmiž, Pane, služebníka svého

(služebnici svou) do říše své. Přijmiž jej (ji) svatý archanděl Boží Michael, kníže vojska nebeského. Všichni blahoslavení duchové nechť mu (jí) spěchají vstříc a uvedou jej (ji) do nebeského města Jerusalema. Přijmi jej (ji) svatý apoštol Petr, jemuž Bůh odevzdal klíče království nebeského. Přispěj mu (jí) svatý apoštol Pavel, který byl hoden státi se nádobou vyvolenou. Oroduj za něho (ni) vyvolený učedník Páně svatý Jan, jemuž Bůh zjevil nebeská tajemství. Proste za něho (ni) všichni svatí apoštolé, jimž jest dána od Pána moc svazovati a rozvazovati. Orodujte za něho (za ni) všichni svatí a vyvolení Boží, kteří přetrpěli pro Krista na tomto světě muka, aby z tělesných vazeb vyprostěn(a), zasloužil(a) vejíti do slávy království nebeského. Toto račiž mu (jí) propůjčiti Ježíš Kristus, Pán náš, jenž s Otcem a Duchem Svatým živ jest a kraluje na věky věkův. Amen.

Když nemocný skonává, předříkávej pomalu a zřetelně:

Do rukou tvých, Pane, poroučím ducha svého.

Pane Ježíši Kriste, přijmi duši mou. Svatá Maria, oroduj za mne!

Maria, Matko milosti, Matko milosrdenství,

ochraňuj mne od nepřítele a přijmi mě v hodině smrti.

Svatý Josefe, oroduj za mne! Svátý Josefe, otevři mi s blahoslavenou Pannou, Snoubenkou svou, klín milosrdenství Božího.

Ježíši, Josefe, Maria, vám věnuji srdce své i duši svou.

Ježíši, Josefe, Maria, stůjte při mně v boji posledním.

Ježíši, Josefe, Maria, kéž duše má v pokoji s vámi odejde!

Otčenáš . . . Zdrávas . . .

Po skonání:

V. Odpočinutí věčné dej mu (jí), Pane.

R. A světlo věčné nechť mu (jí) svítí.

V. Od bran pekelných.

R. Vysvoboď, ó Pane, duši jeho (její).

V. Nechť odpočívá v pokoji.

R. Amen.

V. Pane, vyslyš modlitbu mou.

R. A volání mé k tobě přijď.

V. Pán s vámi.

R. I s duchem tvým.

Modleme se: Tobě, ó Pane, pōroučíme duši služebníka tvého (služebnice tvé) N., aby světu jsa (jsouc) mrtev (mrtva), tobě v nebi živ (živa) byl(a), a čímkoli se ve svém živo-

bytí z lidské křehkosti prohřešil(a), rač mu (jí) nejdobrotivějším milosrdenstvím svým milostivě prominouti. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

7. Modlitby za v Pánu zemřelé.

Křesťanská láska k bližnímu ukládá nám svatou povinnost, pomáhati duším těch, kteří sice zemřeli v milosti Boží, ale protože za hříchy ještě neučinili zadost v tomto životě, musí za ně trpěti časné tresty v očistci. Tyto duše nemohou si samy pomoci a jsou odkázány na naši lásku i pomoc a proto volají k nám úpěnlivě slovy trpitele Joba: „*Cit se mnou mějte přec, cit mějte, vy moji přátelé, neboť ruka Páně dotkla se mne.*“ (Job. 19, 21). Směli bychom oslyšeti jejich úpěnlivé prosby? Jistě ne. Proto z lásky k Bohu, jehož jsou dítkami, z lásky k těmto svým bližním, ano i z lásky k sobě samým pomáháme často těmto ubohým duším, zvláště svým rodičům, přátelům a dobrodincům. Spějme jim na pomoc v jejich velikých mukách modlitbou, dobrými skutky, odpustky a zvláště tím, že za ně dáme sloužiti mši svatou nebo že jsme jí aspoň přítomni a že se za ně modlíme.

Buďme jisti, že i ony se budou za nás u Pána Boha přimlouvati, abychom došli

u něho milosti: „*Blahoslavení milosrdní, neboť oni milosrdenství dojdou!*“ (Mat. 5, 7)

Žalm 129:

Z hlubin volám k tobě, Hospodine — Pane, vyslyš hlas můj!

Budiž ucho tvoje nakloněno — k úpěnlivé mé modlitbě.

Budeš-li, Pane, hříchy mít na zřeteli — Hospodine, kdož obstojí?

U tebe jest však slitování, Pane, — a pro tvůj slib v tebe doufám.

Důvěruje duše má slovu jeho, — doufá duše má v Pána.

Od časného jitra až do noci — doufejž Israel v Pána.

Neboť jest u Hospodina milosrdenství — a hojná u něho spása.

A on vysvobodí Israele — ze všech jeho hříchů.

Odpočinutí věčné dej jim, ó Pane, — a světlo věčné ať jim svítí. (Odp. 3 let)

Přímluva za zemřelé.

Pomodli se třikrát Otčenáš a Zdravas a připoj:

Modleme se: Bože, uštědřiteli odpuštění a milovníče lidské spásy, prosíme dobroti-

vost tvou, abys naší družiny bratřím, příbuzným a dobrodincům, kteří z tohoto světa odešli, dopřál na přímluvu blahoslavené Marie vždy Panny se všemi svatými tvými dojíti účastenství blaženosti věčné.

Bože, všech věřících Stvořiteli a Vykupiteli, uděl duším svých služebníků a služebnic odpuštění všech hříchů, aby prominutí, kterého si vždycky žádali, pokornými prosbami dosáhli. Jenž jsi živ a kraluješ na věky věkův. Amen.

V. Odpočinutí věčné dejž jim, Pane,

R. A světlo věčné ať jim svítí!

V. Ať odpočívají v pokoji!

R. Amen.

Protož tě prosíme, přispěj duším, které jsi drahou krví vykoupil a které dosud úpí v plameni očistcovém. (Odp. 300 dní)

Odpočinutí věčné dej jim, Pane, a světlo věčné ať jim svítí. Odpočiňtež v pokoji. Amen. (Odp. za zemř. 300 dní)

8. *Litanie za zemřelé.*

(pro soukromou pobožnost).

Pane, smiluj se nad nimi!

Kriste, smiluj se nad nimi!

Pane, smiluj se nad nimi!

Kriste, uslyš nás!

Kriste, vyslyš nás!

Otče s nebes, Bože, smiluj se nad nimi!

Synu, Vykupiteli světa, Bože, smiluj se nad nimi!

Duchu Svatý, Bože, smiluj se nad nimi!

Svatá Trojice, jeden Bože, smiluj se nad nimi!

Svatá Maria, oroduj za ně!

Všichni svatí andělé a archandělé,

Všichni svatí blahoslavených duchů rá-
dové,

Všichni svatí patriarchové a proroci,

Všichni svatí apoštolové a evangelisté,

Všichni svatí učedníci Páně,

Všechny svaté nevinné dítky,

Všichni svatí mučedníci,

Všichni svatí biskupové a vyznavači,

Všichni svatí učitelé církevní,

Všichni svatí kněží a jáhnové,

Všichni svatí mnichové a poustevníci,

Všechny svaté panny a vdovy,

Všichni svatí a světice Boží,

orodujte za ně!

Milostiv jim buď, odpusť jim, Pane.

Milostiv jim buď, vysvoboď je, Pane.

Od muk očistcových,

Pro své svaté vtělení,

Pro své narození,

Pro křest a svatý půst svůj,

vysvoboď
je, Pane!

Pro kříž svůj a své utrpení,
Pro smrt svou a pohřeb svůj,
Pro své svaté vzkříšení,
Pro své podivuhodné nanebevstoupení,
Pro příchod Utěšitele Ducha Svatého,

vysvobod je,
Pane!

My hříšníci, tě prosíme, uslyš nás!

Abys duším zemřelých odpustiti ráčil, tě prosíme, uslyš nás!

Abys jim zbylé tresty za hříchy milostivě prominouti ráčil, tě prosíme, uslyš nás!

Abys je z muk očistcových vysvoboditi ráčil, tě prosíme, uslyš nás!

Abys je k blaženému patření na svou božskou tvář připustiti ráčil, tě prosíme, uslyš nás!

Ježíši, Synu Boží, tě prosíme, uslyš nás!

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, uděl jim pokoj.

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, uděl jim pokoj.

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, uděl jim pokoj věčný.

Kriste, uslyš nás! Kriste, vyslyš nás!

Pane, smiluj se nad nimi! Kriste, smiluj se nad nimi!

Pane, smiluj se nad nimi! Otčenáš . . . Zdravas Maria . . .

K. Odpočinutí věčné, dejž jim, o Pane.

L. A světlo věčné ať jim svítí.

K. Ať odpočívají v pokoji.

L. Amen.

K. Pane, vyslyš modlitbu mou!

L. A volání mé k tobě přijď!

Modleme se: Bože, Stvořiteli a Vykupiteli všech lidí, propůjč duším zemřelých dokonalého odpuštění a prominutí všelikých trestů za spáchané hříchy, aby, jsouce vysvobozeny z muk očišťovacích, mohly na tebe patřiti, těbe milovati a věčně chváliti. Který žiješ a kraluješ na věky věkův. Amen.

Bože, jenž rád odpouštíš a žádáš všechny lidi přivést ke spasení, tvé neskonale milosrdenství pokorně vzýváme, abys duše rodičů, bratrů, sester, příbuzných a dobrodinců našich, kteří nás předešli na věčnost, na přimluvu blahoslavené Marie Panny a všech svatých tvých učinil účastnými věčné blaženosti. Pro Krista Pána našeho. Amen.

K. Odpočinutí věčné dejž jim, o Pane.

L. A světlo věčné ať jim svítí.

K. Ať odpočívají v pokoji.

L. Amen.

K. Duše všech věrných zemřelých nechať pro milosrdenství Boží odpočívají v pokoji. Amen.

9. *Hrdinný skutek lásky k duším v očišči.*

1. Naše dobré skutky mají trojí cenu: záslužnou, smírnou a přímluvnou. Mnoho svatých duší obětuje duším v očišči smírnou cenu všech svých dobrých skutků, všechny odpustky a všechna dostiučinění, jež by druzí za ně za života i po smrti obětovali. Tímto hrdinným skutkem lásky se nevzdaly svých zásluh pro nebe, ani jejich přímluvné ceny, takže mohou stále růsti v milosti posvěcující a modliti se za sebe a za své drahé.

2. Svatá Stolice obdařila hojnými milostmi tento „hrdinný úkon lásky“: a) Kdo se k němu odhodlal, může získati plnomocné odpustky za duše v očišči každým svatým přijímáním, když se mimoto vyzpovídá, navštíví nějaký kostel (neb veřejnou kapli) a pomodlí se na úmysl Svatého Otce. b) Každé pondělí může získati plnomocné odpustky, je-li na mši sv. s úmyslem prospěti duším v očišči a splní-li jiné obvyklé podmínky.

3. Hrdinný skutek lásky k duším v očišči může se projevit tímto způsobem:

Můj Bože, ve spojení se zásluhami Pána Ježíše a nejblahoslavenější Panny Marie obětuji ti za duše v očišči všelikou smírnou cenu svých dobrých skutků i všechny odpustky,

které získám, jakož i všecky dobré skutky. které jiní za mne, za mého života i po mé smrti budou obětovati.

Tuto oběť skládám do nejčistších rukou blahoslavené Panny Marie, aby podle své mateřské dobroty a lásky s ní naložila ve prospěch duší těch, které sama chce vysvoboditi z muk očistcových.

Část II.

Hlavní povinnosti katolického křesťana.

Všeobecné povinnosti.

Za naší doby mají mnozí lidé nepatrné znalosti svatého náboženství. Sotva si uvědomují, že *jest Bůh*, ale neznají dokonalosti Božích, a nevědí, kdo *jest Ježíš Kristus*; nevědí, proč jsou na zemi, a jaký úkol má na světě katolická Církev, založená Ježíšem Kristem; nevědí, kolik *jest přikázání Božích a církevních*, kolik *jest křesťanských svátostí*, čeho je třeba, aby člověk přijímal svátosti hodně a s užitkem; neznají povinností svého stavu, neznají svých povinností k Bohu, k rodičům, k dítkám, k bližnímu, k sobě samým.

S náboženskou nevědomostí nesetkáváme se dnes jen u lidí prostých a nestudovaných, nýbrž nezřídka i u lidí, kteří mají vysoké

vzdělání a vynikají v svém světském oboru. Jest to na pováženou, neboť znáti pravdy katolického náboženství a zaříditi podle nich svůj život, jest nejdůležitějším úkolem každého dospělého člověka. Pán Ježíš řekl: „...*Co prospěje člověku, byť celý svět získal, život (věčný) však ztratil? Aneb jakou dá člověk výměnu za duši svou?*“ (Mat. 16, 26)

Zvláště je potřebná znalost náboženství rodičům a vychovatelům mládeže; rodiče a vychovatelé jsou povinni vyučovati svěřené dítky pravdám víry a vychovávat je v duchu náboženském. Písmo svaté napomíná: „*Ukázňuj svého syna, i občerství tě, a bude působit rozkoš tvé duši. Metla a pokárání uděluje moudrost, chlapec však ponechaný své vůli je na hanbu matce.*“ (Přís. 29, 17. 15) A u Sirachovce čteme: „*Máš-li syny, ukázňuj je a ohýbej je z mládí jejich.*“ (Sir. 7, 25)

Jak však mohou rodiče a vychovatelé vyučovati a vychovávat dítky v katolickém náboženství, když je sami neznají? Neznalost náboženství neomlouvá před Bohem nikoho, kdo měl příležitost poznati náboženské pravdy. Proto se má každý dospělý katolík přičinit, aby dobře poznal svou víru.

Odkud ji pozná?

Když ležel na smrtelném lůžku slavný francouzský právník a dlouholetý předseda senátu, R. Theodor Troplong († v Paříži r. 1869), pravil hledě smrti v tvář: „Když člověk dlouho žil, mnoho studoval a mnoho četl, poznává, když se blíží smrt, že pravdu má jedině *katechismus*.“ Tak budeš soudit jednou i ty, drahý křesťane, až budeš státi na prahu věčnosti. Proto zde podáváme kratičký výtah katolického katechismu.

I. Křesťanská víra.

1. Křesťanská víra jest nadpřirozená, od Boha vlitá ctnost, kterou pro Boží pravdomluvnost máme všecko za pravdu, co Bůh zjevil a Církví katolickou předkládá k věření. Víra nám byla vlita na křtu svatém, ale jest naším úkolem, abychom ji stále rozvíjeli. Víra jest božská ctnost a vztahuje se na všechny pravdy zjevené.

Bůh zjevil lidem mnoho pravd. V Starém Zákoně zjevoval je ústy patriarchů a proroků; v Novém Zákoně zjevil je ústy svého jednorozeného Syna Ježíše Krista.

Pravdy, zjevené Bohem, jsou nám dochovány v Písmě svatém a v ústním podání.

Písmo svaté *Starého Zákona* obsahuje zjevení Boží od stvoření světa až ke Kristu Pánu a k apoštolům. Starý Zákon čítá celkem 45 knih, a to:

21 knih dějepisných,
7 knih naučných,
17 knih prorockých.

Písmo svaté *Nového Zákona* obsahuje zjevení, jež nám učinil Bůh Ježíšem Kristem a svatými apoštoly. Obsahuje celkem 27 knih, a to:

4 evangelia,
Skutky apoštolské,
14 listů sv. Pavla,
7 listů jiných apoštolů,
Zjevení sv. Jana.

Ústní podání obsahuje pravdy, které Bůh zjevil ústy Ježíše Krista a jež apoštolové hlásali jako slovo Boží, ale nenapsali.

Ústní podání dostalo se až na nás řádným vyučováním a obřady katolické Církve, „vyznáními víry“, jimiž Církev projevovala svou víru, výroky papežů a církevních sněmů, spisy církevních Otců a církevními památkami.

Poznámka. Nekatolíci většinou neuznávají ústního podání, nýbrž odvolávají se ve všem *jen* na Písmo svaté. Tím si však sami podkopávají půdu pod nohama, protože jen z ústního podání můžeme vědět, které knihy patří do Písma a které ne.

2. Drahocenný poklad zjevených pravd svěřil Ježíš Kristus své Církvi, t. j. především svatému Petru a apoštolům, jakož i jejich řádným nástupcům, totiž římskému papeži a biskupům. Jen římskokatolická Církev jest strážkyní pravého učení Ježíšova. Aby byla strážkyní dobrou, dal jí Kristus dar *neomylnosti*: Církev katolická nemůže se mýlit, kdykoliv nás učí, čemu máme věřit a co máme činit, abychom došli spásy.

Neomylnost Církve katolické vysvítá ze slov Páně, která pravil k apoštolům: „*Dána jest mi veškerá moc na nebi i na zemi. Jděte tedy a učte všechny národy. Křtěte je ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého. A učte je zachovávat všecko, co jsem vám přikázal. A hle, já jsem s vámi po všechny dni až do skonání světa.*“ (Mat. 28, 18—20)

Také nám výslovně poručil Ježíš Kristus, abychom Církvi poslouchali. To učinil tehdy, když prohlásil, že ten, kdo Církvi neposlouchá, má býti pokládán za člověka, který

již k Církvi nenáleží: „...*neuposlechne-li však ani Církve, budiž tobě jako pohan a celník.*“ (Mat. 18, 17)

• Věříme tedy křesťansky, jestliže pevně máme za pravdu vše, co nám římský papež a katoličtí biskupové předkládají k věření, i když to svým rozumem nemůžeme dokonale pochopit. Bůh zjevil totiž některá *tajemství*, jež jsou *nad* síly našeho rozumu; ale můžeme jim pevně věřit, protože Bůh jest Pravda sama, a nemůže se ani sám mýlit, ani nás klamati.

Častěji se mluvívá o *rozporu* mezi věrou a vědou. Je možný takový rozpor? Opravdový rozpor mezi vědou a věrou není možný. Proč? Protože týž Bůh, který jest původcem zjevení, jest také tvůrcem lidské duše, a proto i původcem lidského rozumu. Rozpor mezi vědou a věrou může být *jen zdánlivý*. Každý takový rozpor vzniká tím, že se vydává za učení Církve to, čemu Církev nikdy neučila; nebo že se vydává za bezpečnou vymoženost vědy něco, co je pouhou lichou domněnkou.

3. Víra je k spáse nevyhnutelně *potřebná*. Syn Boží řekl: „...*Kdo neuvěří, bude zavržen.*“ (Marek 16, 16) A sv. Pavel píše: „*Bez víry se nelze líbiti Bohu; neboť ten,*

jenž přistupuje k Bohu, musí uvěřiti, že Bůh jest a že odplacuje těm, kteří ho hledají.“ (Žid. 11, 6)

4. Každý, kdo dospěl rozumu a chce dosáhnouti spásy, musí výslovně věděti a věřiti těchto šest základních pravd:

Jest jeden Bůh.

Bůh jest spravedlivý soudce, který dobré odměňuje a zlé trestá.

Jsou tři božské Osoby: Otec, Syn a Duch Svatý.

Druhá božská Osoba se stala člověkem, aby nás smrtí na kříži vykoupila a na věky spasila.

Lidská duše jest nesmrtelná.

Ke spasení je nevyhnutelně třeba milosti Boží.

5. Mimo tyto základní pravdy má každý dospělý katolík ještě znáti:

Apoštolské vyznání víry. (Viz str. 14)

Modlitbu Otčenáš a Zdrávas. (Viz str. 14)

Desatero Božích přikázání. (Viz str. 15)

Patero přikázání církevních. (Viz str. 303)

Sedmero svatých svátostí. (Viz str. 316)

Hlavní pravidla křesťanské spravedlnosti. (Viz str. 309)

6. Celá katolická víra jest stručně obsažena v Apoštolském vyznání víry. Tato modlitba nám připomíná vše, co máme věřiti o Bohu, andělech, lidech, vykoupení, Církvi a věčném životě.

Přečti si pozorně její kratinký výklad, abys jí dobře rozuměl, když se ji modlívaš.

a) Bůh.

Bůh jest všemohoucí Tvůrce nebes i země. Jest pouhý duch, jest bytost, která má rozum a svobodnou vůli, ale těla nemá. Jest nekonečně dokonalý; nejen všemohoucí, nýbrž i věčný: byl vždy, jest a bude vždy; jest všudypřítomný a vševědoucí, vidí a ví všecko, i naše nejtajnější myšlenky. Bůh jest bytost nejmoudřejší, nejspravedlivější, nejdobrotivější, nejmilosrdnější, nejsvětější. Jeho svatá a moudrá Prozřetelnost bdí nad námi a stále o nás pečuje.

b) Nejsvětější Trojice.

Jeden toliko jest Bůh, ale v tomto jednom Bohu jsou tři božské osoby: Otec, Syn a Duch Svatý. Tyto tři božské osoby jsou od sebe rozdílné a při tom jsou si ve všem úplně rovné, neboť každá z nich má jednu a touž božskou přirozenost, každá z nich jest jeden a týž Bůh. Tři božské osoby jmenují se spo-

lečným jménem Nejsvětější Trojice. Nejsvětější Trojice jest nejvyšší tajemství, jež nám Ježíš Kristus zjevil.

c) Andělé.

Nejpřednější tvorové Boží jsou andělé. Jsou pouzí duchové. Bůh je stvořil, aby se mu klaněli, jemu sloužili a věčně patřili na jeho tvář. Mnozí z těchto andělů zpyšněli v době své zkoušky a vzbouřili se proti Bohu. Proto byli zavrženi na věky do pekla; nazýváme je zlými duchy, čili ďábly.

Ostatní dobří andělé obstáli ve zkoušce, kterou jim Bůh uložil, a radují se v nebi blažeností věčnou. Mnohé z nich ustanovil Bůh našimi ochránci; jsou to naši andělé strážní. Každá duše má anděla strážce. Andělé strážní nás milují, pobádají nás k dobrému, odvracejí nás od zlého a modlí se za nás. Proto ctěme každý svého anděla strážného, poslouchejme jeho dobrých vnuknutí a doporučujme se jeho ochraně!

Zlí duchové z dopuštění Božího svádějí lidi k hříchu, aby je strhli do věčné záhuby. Proto se modlí Církev v litanii: Od úkladů ďáblových, vysvobod' nás, Pane! Nenechejme se svéstí zlým duchem, když nás ponouká k hříchu, nýbrž zapuzujme jeho pokušení vroucí a důvěrnou modlitbou.

d) Lidé.

Po andělu jest člověk nejvznešenějším tvorem Božím. Skládá se z těla a z duše, které jsou sloučeny v jednu bytost. Lidská duše jest přirozeným obrazem Božím, protože jest duchová, *nesmrtelná*, obdařená rozumem i svobodnou vůlí.

Bůh stvořil lidi, aby ho poznali, jemu se klaněli, jej nade vše milovali, jemu sloužili a jednou se na věky s ním radovali.

e) Pád člověka.

První lidé byli Adam a Eva. Jsou tedy prarodiči veškerého lidského pokolení. Bůh je stvořil v svatosti a spravedlnosti, obdařil je velikými vědomostmi a postavil je do ráje. Tam byli prosti všech útrap, oplývali radostí a neměli ani zemřítí.

Ale první lidé se dali svéstí ďáblem, který jim záviděl jejich štěstí a určení pro nadpřirozenou a věčnou blaženost, a jedli ovoce se stromu zapověděného. Tím se dopustili těžkého hříchu, pozbyli milosti Boží posvěcující i práva na věčnou blaženost, propadli časným trestům, hlavně smrti, ale především trestům věčným. Byli také vyhnáni z ráje. Protože Adam byl podle vůle Boží *hlavou* celého lidského rodu, přešel jeho hřích i na

jeho potomstvo, a nazývá se hříchem dědičným.

Hříchem uvrhli Adam a Eva sebe i své potomky do velkého neštěstí; země se stala pro všechny lidi „údolím slzavým“. Dědičný hřích činí nás nepřáteli Božími, působí, že jsme nakloněni k zlému, podrobeni smrti a všelikým strastem pozemským.

Jediná blahoslavená Panna Maria zůstala s ohledem na zásluhy Ježíše Krista uchráněna dědičného hřichu, protože byla vyvolena za Matku Boží.

f) Vykupitel světa, Ježíš Kristus.

Kdyby se Bůh nad námi nebyl smiloval a nebyl nám v svém neskonalém milosrdenství seslal Vykupitele, nedosáhl by žádný člověk nebeské blaženosti.

Vykupitel, kterého Bůh již v ráji přislíbil našim prarodičům, byl sám Syn Boží, Ježíš Kristus. Bůh Syn se totiž stal člověkem, nám ve všem podobným, kromě hřichu, kromě náklonnosti k zlému a nevědomosti, aby nás vyprostil od hříchů a věčných trestů a otevřel nám bránu nebeskou. Nazývá se proto „Beránkem Božím, jenž snímá hříchy světa“, a Spasitelem světa. Mocí Ducha Svatého byl zázračným způsobem počat v životě nejčistší Panny Marie. Narodil se v Betlemě a až do

třicátého roku vedl život skrytý. Potom hlásal po tři léta své božské učení, ukazoval slovem i příkladem, kterou cestou jest nám kráčeti, abychom dosáhli věčného spasení. Byl od svých úhlavních nepřátel jat a souzen, vydán Pontiu Pilátovi a od něho nespravedlivě odsouzen k ukřižování; byl bičován, trním korunován a konečně přibit na kříž, kde v největších bolestech zemřel za nás. Tělo jeho bylo uloženo do hrobu a duše sestoupila do předpekli*), kde spravedliví Starého Zákona čekali na jeho vykoupení. Třetího dne po své smrti spojil Ježíš Kristus svou duši opět s tělem a svou vlastní božskou mocí vstal z mrtvých. Po čtyřicet dní se zjevoval svým učedníkům, až konečně před očima jejich vstoupil slavně na nebesa. Odtud přijde na konci světa s velikou mocí a velebností, aby soudil živé i mrtvé: dobré odmění věčnou radostí, zlé odsoudí k věčným mukám.

Ježíš Kristus, Syn Boží, pravý Bůh a pravý člověk, dokonale za nás učinil zadost spravedlnosti Boží; vysvobodil nás od hříchu, od otroctví ďáblova i od věčného zavržení, a zasloužil nám hojné milosti a věčnou blaženost.

*) Správnější by bylo slovo přednebí.

Naší povinností jest snažiti se o to, abychom se používáním prostředků spásy, hlavně svatých svátostí a životem podle příkazů Páně stali účastni Kristovy slávy. Jen tak unikneme věčné záhubě a dosáhneme věčného života. Sv. Augustin praví dobře: Bůh, který tě stvořil bez tebe, nespasí tě bez tebe, t. j. bez tvého přičinění.

g) Církev katolická.

Katolická Církev jest viditelná společnost všech pravověřících křesťanů pod jednou viditelnou nejvyšší hlavou, římským papežem, kteří vyznávají jedno učení a užívají jedněch svátostí.

Katolickou Církev založil sám Kristus Pán: shromažďoval kolem sebe věřící, vyvolil z nich dvanáct apoštolů a odevzdal jim svůj trojí úřad: učitelský, kněžský a královský čili pastýřský, a ustanovil Petra za nejvyšší *viditelnou* hlavu Církve, sám zůstáváje navždy její hlavou *neviditelnou*. Církev katolická potvrďá podle vůle Kristovy až do konce světa. „...a brány pekelné ji nepřemohou.“ (Mat. 16, 18).

Nástupcem svatého Petra jest římský papež, nástupci apoštolů jsou biskupové a kněží.

Jen Církev katolická jest pravá Církev Kristova: jest *jedna, svatá, obecná* (čili katolická) *a apoštolská. Jenom v ní lze dosáhnouti spásy.*

h) Obcování svatých.

Obcováním svatých rozumíme vzájemné spojení všech členů Církve svaté. Náleží k němu:

věřící na zemi čili Církev *bojující*;
svatí v nebi čili Církev *vítězná*;
duše v očistci čili Církev *trpící*.

Vzájemné duchovní spojení Církve bojující, vítězné a trpící nazýváme obcováním svatých, protože všichni členové tohoto obcování byli na křtu svatém posvěceni a povoláni k svatosti; a mnozí z nich již skutečně dokonalé svatosti dospěli.

Obcování věřících na zemi záleží v tom, že všichni jsou účastni oběti mše svaté, modliteb a jiných dobrých skutků celé Církve.

Naše obcování se svatými v nebi záleží v tom, že my svaté vzýváme a ctíme, kdežto svatí se za nás v nebi přimlouvají; naše pak obcování s dušemi v očistci spočívá v tom, že my pomáháme duším v očistci modlitbou, dobrými skutky, odpustky a zejména obětí

mše svaté; duše v očištcí zase prosí za nás Boha a zvláště budou prositi, až dosáhnou věčné blaženosti.

ch) Život věčný.

Po časném životě pozemském nastane nám život bez konce, život věčný. Tím se těšil již zbožný Tobiáš: „... *jsmeť synové svatých a očekáváme život, který dá Bůh těm, kteří své oddanosti k němu nezmění.*“ (Tob. 2, 18)

Spravedliví budou v životě věčném dokonale blaženi, protože budou patřiti na Boha, jej milovati a požívati v něm všelike radosti. Bezbožní budou svrchovaně nešťastní.

7. Čtyři poslední věci člověka jsou: smrt, soud, peklo, nebe.

Smrt.

Smrt jest odloučení duše od těla. Nikdo nepochybuje o tom, že jednou zemře. Všichni musíme zemřít, protože jsme všichni v Adamovi zhřešili; s vinou přešel na všechny i trest za hřích, totiž smrt.

Nevíme, kdy, kde a jak zemřeme. A přece jest okamžik smrti nesmírně důležitý, neboť smrt jest přechod z pozemského života do věčnosti. Moudrý člověk proto často vzpo-

míná na smrt a je na ni stále připraven: „Kdyby hospodář věděl, v kterou hodinu přijde zloděj, bděl by a nenechal by podkopati svůj dům. Také vy buďte připraveni, neboť Syn člověk přijde v hodinu, kterou netušíte.“ (Luk. 12, 39—40)

Soud.

Soud jest dvojí: *soukromý*, který nastane hned po smrti člověka; *všeobecný*, veřejný, který se bude konati na konci světa.

Každý člověk bude souzen z celého svého života, a to ze svých myšlenek a žádostí, slov a skutků, jakož i z toho, co dobrého konati opominul.

Hned po soukromém soudu bude pronesen od Ježíše Krista nad duší rozsudek. Duše přijde buď do očistce, nebo do pekla, nebo přímo do nebe.

Očistec.

Očistec jest místo, kde duše trpí časné tresty za hříchy, za které neučinily dosti v tomto životě. Do očistce přicházejí duše těch lidí, kteří zemřeli v milosti Boží, ale ještě nevytrpěli všech časných trestů za své hříchy.

Duše v očistci trpí

1. nesmírnou bolestí ztráty, protože se ještě nevyplnila jejich touha patřiti na Boha. Tuto bolest dušiček stěží pochopíme, neboť jsme Boha neviděli; duše při soudu soukromém uvidí celou krásu a dobrotu Boží.

2. Rozličné muky, jež jim přisoudila spravedlnost Boží.

Duším v očistci můžeme *pomáhati* v jejich utrpení, protože jsme s nimi spojeni obcováním svatých (viz str. 288). Pomáháme jim tím, že se za ně modlíme, obětujeme za ně mši svatou, přivlastňujeme jim odpustky, konáme za ně dobré skutky a obětujeme za ně Pánu Bohu své bolesti. Duším v očistci jsme povinni *pomáhati*, a to z křesťanské lásky a nezřídka i z vděčnosti, zvláště svým rodičům, příbuzným a dobrodincům.

Očistec přestane doceľa soudným dnem, a pak bude jenom nebe a peklo.

Peklo.

Peklo jest místo, kde zavržení trpí věčné tresty.

Do pekla přijde, kdo zemře v smrtelném hříchu. Do posledního soudu jsou v pekle kromě ďáblů jen lidské duše, po soudu posledním budou zavržení lidé v pekle s tělem

i s duší. Pán Ježíš řekl: „*Nebojte se těch, kteří zabíjejí tělo, duše však nemohou zabít; ale bojte se spíše toho, jenž může duši i tělo zatratiti do pekla.*“ (Mat. 10, 28) Jindy pravil Spasitel: „*Zemřel i boháč a pohřben jest v pekle.*“ (Luk. 16, 22)

Tresty zavržených v pekle jsou:

Zavržení jsou na věky vyloučeni z patření na Boha.

Trpí nejhroznější muka ohněm pekelným, neustálé výčitky svědomí, úzkost, nevýslovnou opuštěnost a zoufání.

Všecko trpí věčně bez naděje na vykoupění nebo úlevu; neboť: „*Hrozné jest upadnouti v ruce Boha živého.*“ (Žid. 10, 31)

Nejvíce se lidé pozastavují nad tím, že zavržení mají trpěti věčně, a to v ohni. Ale výroky Krista Pána jsou jasné. Zavržený boháč prosil Abrahama: „*Otče Abrahame, smiluj se nade mnou a pošli Lazara, ať omočí konec prstu svého ve vodě a ochladí mi jazyk, neboť se trápím v tomto plameni.*“ (Luk. 16, 24). A na posledním soudu řekne Ježíš těm, kteří budou odsouzeni: „*Odejděte ode mne, zlořečení, do ohně věčného, který jest připraven ďáblu a jeho andělům.*“ (Mat. 25, 41)

Zavržení nebudou trpěti stejně; jejich trápení bude tím větší, čím více a častěji kdo hřešil a čím více milostí kdo zneužil.

Rozjímání muk pekelných má nás pobádati k tomu:

abychom se usilovně varovali každého hříchu, zvláště těžkého;

abychom činili pokání za spáchané hříchy a používali Boží slitovnosti k dalšímu dobrému životu.

Nebe.

Nebe jest místo, kde andělé a svatí požívají věčné blaženosti.

Do nebe přijde, kdo zemřel v milosti Boží a dosti učinil za hříchy, které spáchal.

Radosti vyvolených v nebi jsou:

Patří na Boha tváří v tvář, milují a požívají ho po celou věčnost.

Jsou navždy zproštěni každého i sebe menšího zlého.

Mají na věky všecko dobré na těle i na duši. „Čeho oko nevidělo, ani ucho neslyšelo, ani na srdce lidské nevstoupilo, jest to, co Bůh připravil těm, kteří ho milují.“ (1 Kor. 2, 9).

Vyvolení nebudou požívatí stejné míry blaženosti. Kdo vykonal více dobrého nebo více vytrpěl z lásky k Bohu, obdrží větší odměnu.

Rozjímání o radostech nebeských pobádá nás mocně k tomu:

abychom si nevážili příliš statků pozemských, nýbrž toužili jen po statech věčných;

abychom věrně vytrvali v boji proti hříchu až do smrti;

abychom trpělivě snášeli všecka utrpení, neboť: „*Soudím, že utrpení nynějšího času nejsou ničím proti budoucí slávě, která se zjeví na nás.*“ (Řím. 8, 18)

II. Křesťanská naděje.

Křesťanská naděje jest nadpřirozená, od Boha vlitá ctnost, která nás vede k tomu, bychom pevně doufali od Boha vše, co nám slíbil pro zásluhy Ježíše Krista.

Bůh nám slíbil pro zásluhy Ježíše Krista věčnou blaženost a prostředky, kterými jí můžeme dosáhnouti. Těmito prostředky jest hlavně odpuštění hříchů a milost Boží posvěcující i pomáhající.

Doufáme od Boha, co nám slíbil, protože jest všemohoucí, svrchovaně dobrotivý a věrný; proto *může i chce* splniti, co přislíbil.

Křesťanská naděje se pěstuje hlavně modlitbou, o níž jedná celá první část Misiónární knížky.

III. Křesťanská láska.

1. Co jest křesťanská láska.

Křesťanská láska jest třetí božská ctnost; jest to nadpřirozená, od Boha vlitá ctnost, kterou Boha milujeme pro jeho nekonečnou dokonalost a dobrotu nade všechno, sebe pak a bližního pro Boha čili z lásky k Bohu.

Milovati Boha nade všechno znamená tak si ho vážit, že bychom raději obětovali všechno, než bychom se připravili těžkým hříchem o jeho přátelství a lásku.

Láska, kterou milujeme Boha pro jeho nekonečnou dokonalost a dobrotu, nazývá se láska *dokonalá*.

Láska, kterou milujeme Boha sice nade všechno, ale nikoli jen pro něho samého, nýbrž pro dobro, které my máme nebo doufáme od něho, nazývá se láskou *nedokonalou*.

Sebe milovati z lásky k Bohu znamená milovati se proto, že i Bůh nás uznává za hodny své lásky a že nás povolal k účastenství na své vlastní blaženosti. Takto sebe milujeme,

když především pečujeme o spásu a posvěcení své duše.

Bližního milovati z lásky k Bohu jest podobné; milujeme bližního proto; že jej miluje Bůh a že ho povolal k účastenství na své vlastní blaženosti jako nás.

Bližního máme milovati z lásky k Bohu podobně *jako sami sebe*.

To činíme, když mu prokazujeme všechno, čeho si sami právem žádáme a nečiníme mu nic, co bychom sami rozumně neměli rádi, a když především pečujeme o spásu jeho duše.

Slovem „bližní“ rozumíme každého člověka, přítele i nepřitele.

Křesťanské lásky jest tak potřebí, že bez ní není možno dosáhnouti věčného života; víra a naděje jsou v ní zahrnuty, ale bez ní samy nedovedou člověka spasiti.

Poznámka. Často vzbuzujme božské ctnosti, a často se modlívejme s apoštoly, aby Bůh rozmnožil naši víru, naději i lásku! Jsme *povinni* vzbuditi tři božské ctnosti:

- jakmile dospějeme do rozumu;
- častěji v životě, zvláště v těžkém pokušení proti těmto ctnostem;
- v nebezpečí života a v hodině smrti.

2. *Jak dokazujeme křesťanskou lásku.*

Křesťanskou lásku dokazujeme tím, že zachováváme přikázání Boží, přikázání církevní, a věrně plníme povinnosti svého stavu. Pán Ježíš řekl: „*Kdo má přikazy mé a je zachovává, ten mě miluje.*“ (Jan 14, 21) Když se tázal bohatý mládenec, co má činit, aby obdržel věčný život, uslyšel odpověď: „*... chceš-li vejíti do života, zachovávej přikázání.*“ (Mat. 19, 16—17)

3. *Dvě hlavní přikázání křesťanské lásky.*

Hlavní přikázání křesťanské lásky jsou tato: „*Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého a z celé duše své a z celé mysli své. To jest největší a první přikázání. Druhé pak jest podobné jemu: „Milovati budeš bližního svého jako sebe samého.*“ (Mat. 22, 37—39). Obšírněji jsou obě tato přikázání vysvětlena v Desateru přikázání Božích a v Pateru přikázání církevních.

4. *Desatero.*

Jak zní Desatero, najdeš na str. 15.

Hospodin prohlásil Desatero na hoře Sinaji v 15. století před Kristem. Ale jsme všichni podnes povinni je zachovávat. Ne-

boť Desatero nám vysvětluje a doplňuje zákon přirozený, jež Bůh dává poznati každému hlasem svědomí.

Také proto jsme podnes zavázáni zachovávat Desatero, že Pán Ježíš je znova potvrdil, doplnil a výslovně nám přikázal, abychom je zachovávali: „*Nedomnívejte se, že jsem přišel zrušit zákon nebo proroky; nepřišel jsem zrušit, nýbrž naplnit.*“ (Mat. 5, 17)

5. Co se poroučí v jednotlivých přikázáních Božích.

Poznámka. Každým přikázáním Božím se něco *přikazuje* a něco *zapovídá*. Co se zapovídá, nalezneš v Zrcadle zpovědním na str. 121. Zde stůj, co se přikazuje.

V *prvním* přikázání se poroučí, abychom v jednoho Boha věřili, v něho doufali, jej milovali a jemu se klaněli. „*Já jsem Hospodin, Bůh tvůj, . . . nebudeš mítí jiných bohů, kromě mne.*“ (Exod. 20, 1) Dobře plní toto přikázání ten, kdo se rád modlí, t. j. kdo považuje hovor s Bohem za počátek spravedlnosti.

V *druhém* přikázání se poroučí, abychom světili jméno Boží. Světíme jméno Boží,

když je uctivě vyslovujeme a důvěrně
vzýváme;

když Boha neohroženě vyznáváme před celým světem a horlíme o jeho slávu; když Boha bereme za svědka náležitou přísahou; když věrně plníme sliby, jež jsme učinili; když vše konáme a obětujeme ke cti Boží.

V třetím přikázání nařídil Hospodin, abychom světili den sváteční. Světíme jej, když odpočíváme od těžkých prací služebných, účastníme se předepsaných služeb Božích a konáme bohumilé skutky.

Ve čtvrtém přikázání je stanoveno, abychom rodičům a představeným prokazovali úctu, lásku a poslušnost.

V pátém přikázání máme nařízeno, abychom

pečovali o svůj život i o svou duši; s bližním žili v pokoji a svornosti; každému dávali dobrý příklad; napravili škodu, kterou jsme bližnímu snad způsobili na těle nebo na duši.

V šestém přikázání velí Bůh, abychom byli počestní a stydliví v myšlenkách, pohledech, slovech i skutcích, a pilně užívali prostředků potřebných k zachování čistoty.

Tyto prostředky jsou:

Varovati se všech blízkých příležitostí k nečistotě;

modliti se za zachování čistoty a co nejčastěji přijímati sv. svátosti;

rychle odpírati pokušením a v nich důvěrně vzývati Pána Ježíše a Pannu Marii;

pamatovati na to, že Bůh všecko vidí, a že každé chvíle můžeme zemřítí.

V sedmém přikázání poručil Bůh, abychom každému dávali a nechávali, což jeho jest. Mimo to, abychom co nejdříve navrátili nespravedlivý majetek a podle možnosti napravili učiněnou škodu; není-li možno najednou, třeba po částkách. Nelze-li však vypátrati majetníka nebo jeho dědiců, třeba vynaložiti nespravedlivý majetek na zbožné nebo dobročinné účely.

V osmém přikázání nařídil Bůh, abychom vždy a všude mluvili pravdu, abychom šetřili cti a dobrého jména svých bližních, jich si vážili a co možná je hájili.

V devátém se přikazuje mužům, aby zachovali své srdce čisté od všech žádostí po cizích ženách a ženám naopak.

V desátém se přikazuje, abychom každému přáli jeho majetek a sami byli spokojeni se svým, jehož jsme poctivě nabyli.

Nepokládej nikdy, drahý příteli, Desatero za obtížné okovy, jež poutají tvou svobodu a jež je třeba strážít; zachovávej je rád, aby se i na tobě splnilo hluboce pravdivé přísloví: *Zachovávaný zákon zachovává. Říkej si často se žalmistou: „Všechna přikázání tvá jsou pravda, (Bože),... Proto miluji tvá nařízení více nežli zlato a drahý kámen.“ (Žalm 118, 86... 127)*

6. Patero přikázání církevních.

a) Jsou lidé, kteří říkají, že rádi zachovávají přikázání Boží, ale velmi se diví, proč k nim Církev přidává ještě nová přikázání církevní.

Církev je přidává, je-li jich někdy třeba.

Katolická Církev byla z počátku maličká, ale vzrůstala se, a dnes tvoří velkou světovou společnost, jež čítá na 400,000.000 věřících a přes 300.000 katolických kněží. V tak velké společnosti se snadno objeví tu a tam nedokonalost a nedostatek. Může se naň Církev klidně dívat? To by nebyla dobrá matka. Církev jest dobrá a starostlivá

matka. Proto dává vhodné příkazy a zápo-
vědi.

Všechna církevní přikázání vyrostla z vel-
ké starostlivosti matky Církve o duševní
blaho katolíků.

Má-li každá společnost právo dávatí svým
členům předpisy a příkazy, má je i Církev.
Církev je společnost, založená Ježíšem Kris-
tem, samostatná a dokonalá; jest rozšířena
po celém světě a má již za sebou dlouhé
a slavné dějiny.

Církevní představení mají i povinnost bdíti,
jak praví sv. Pavel: „*Mějte pozor na sebe
i na všechno stádce, ve kterém vás Duch
Svatý ustanovil biskupy, abyste spravovali
Církev Boží, které si dobyl krví svou.*“
(Skutky ap. 20, 28.)

Církevní přikázání zavazují úplně stejně
jako přikázání Boží. Pro katolíky není roz-
dílu mezi přikázáním Božím a církevním:
„*Kdo vás slyší, mne slyší, a kdo vámi po-
hrdá, mnou pohrdá.*“ (Luk. 10, 16) Petrovi
pravil: „*... cokoliv svážeš na zemi, bude
svázáno i na nebi.*“ (Mat. 16, 19) Později dal
Pán Ježíš tutéž zákonodárnou moc i ostatním
apoštolům, pokud zůstanou spojeni s Petrem:
„*... Cokoliv svázete na zemi, bude svázáno
i na nebi.*“ (Mat. 18, 18)

b) *Kolik jest církevních přikázání.*

Církevních přikázání jest mnoho. Církevní Zákoník z r. 1918 obsahuje 2.414 zákonů. Církev svatá je vydává podle toho, jak je jich kde třeba. Mnohé z nich zasahují mocně do života věřícího lidu a vyjadřují namnoze to, co je již předmětem přikázání Božích, na př. zákaz nevěrecké a neslušné četby, zákaz pohřbu žehem, zákaz členství v tajných spolcích, jako jsou na př. svobodní zednáři, záповěď souboje, záповěď civilního sňatku, záповěď potratu, zákaz církevního pohřbu pro veřejného nekajícího hříšníka a pod.

Všechny církevní příkazy a zákazy mají za účel udržeti v křesťanském lidu čistotu víry a mravů. — Zvláště je třeba dbáti na patero obecných přikázání církevních, jež jsou u nás tato:

1. Zasvěcené svátky světiti.
2. V neděle a zasvěcené svátky celou mši svatou zbožně slyšeti.
3. Ustanovené posty zachovávat.
4. Alespoň jednou za rok se zpovídati a v čas velikonoční hodně přijmouti Velebnou Svátost oltářní.
5. V zapověděný čas nezúčastňovati se tanečních zábav.

c) Co se poroučí v jednotlivých příkázáních církevních?

V *prvním* příkázání církevním se poroučí, abychom svátky od Církve ustanovené světili právě tak jako neděli. Zasvěcených svátků jest v Čechách devět, na Moravě deset.

1. *Svátky Páně:*

Narození Páně čili Hod Boží vánoční, Obřezání Páně čili Nový rok, Zjevení Páně neboli Svatých tří králů, Nanebevstoupení Páně, Boží Tělo. Jiné svátky Páně připadnou vždy na neděli.

2. *Svátky Panny Marie:*

Neposkvrněného Početí (dne 8. prosince), Nanebevzetí (dne 15. srpna).

3. *Svátky svatých:*

Sv. Petra a Pavla (29. června), Všech svatých (1. listopadu).

Na Moravě ještě svátek sv. Cyrila a Metoděje (5. července; dekret ze 14. února 1922).

Dříve bylo zasvěcených svátků mnohem více, ale Církev přikazuje Novým Zákoníkem jen ty, jež jsme právě uvedli. Na mnoha místech se svátky dříve přikázané dosud veřejně slaví a věřícím se doporučuje, aby je rovněž slavili jako zasvěcené; ale nehřeší,

kdo v tyto nepřikázané svátky těžce pracuje a nejde na mši svatou.

V *druhém* přikázání církevním se poroučí, abychom každou neděli a každý zasvěcený svátek přišli do kostela na mši svatou a celou ji zbožně slyšeli.

Není to mnoho, jednou za týden přijít na mši svatou; není to ani málo, jest to přes 60 mší svatých ročně. Kde v rodinách se bedlivě zachovává druhé přikázání církevní, tam se stává mše svatá bohatým zdrojem požehnání pro všechny členy.

Máme slyšeti *celou* mši svatou. Mše svatá začíná stupními modlitbami a končí posledním evangeliem; kdo přijde až po obětování, ten přišel sice do kostela, ale své povinnosti nedělní nenaplnil, jako ji nenaplní ani ten, kdo bezdůvodně odejde z kostela před skončením poslední hlavní části.

Mimo mši svatou a klid od těžkých prací, jež jsou *přikázány*, *doporučuje* se katolíkům, aby v neděle a svátky chodili pilně na kázání, přistupovali k svatým svátostem, chodili na požehnání, čtli zbožné a dobré knihy, konali jiné dobré skutky, a tak celou neděli věnovali Pánu Bohu.

Svěcení neděle jest jednou z nejlepších známek dobrého náboženského života v ka-

tolických rodinách. V městech jest dobře svěcená neděle velmi schopná posilovat a rozechřívát rodinný život; ve všední den jsou členové zhusta po celý den po úřadech, v neděli mohou strávit spolu několik krásných hodin.

Naši předkové neříkali nadarmo: „Kdo svěťí neděli, Pán Bůh mu nadělí“.

V třetím přikázání církevním se poroučí, abychom zachovávali v ustanovené dny půst, jak jej Církev nařizuje.

Lidé dosti často reptají na církevní posty, a přece Církev postů nevymyslila. Posty ustanovil Bůh, a to již v ráji. „S každého rajského stromu smíš jísti; avšak se stromu poznání dobrého a zlého at' nejíš!“ To zní velmi podobně, jako: každý den můžeš jísti maso, ale v pátek nejez.

I pohané znali cenu postu. Když prorok Jonáš hrozil Ninivetským, že Bůh zničí jejich město, nařídil král Aššurdajan III. všeobecný půst. Hospodin pak města ušetřil.

Pán Ježíš prohlásil o postu, že jest jedním z nejmocnějších prostředků proti hříchu a útokům ďáblovým.

Půst prospívá i *zdraví* tělesnému. Mnoho nemocí bývá zaviněno nestřídmostí, ale rozumný půst ještě neublížil nikomu. Lékaři

předpisují nemocným dietu; dieta jest půst, jenže jest to cizí slovo a lidé mu nerozumějí.

Půst, od Církve svatě nařízený, jest dvojí:

Půst zdrženlivosti od masitých pokrmů; takové postní dny jsou všechny pátky v roce.

Půst újmy, kdy jest dovoleno jen jednou za den, a to nikoliv před polednem, se nasytití.

Půst zdrženlivosti od masa je snazší, proto zavazuje od *sedmi* let a trvá až do smrti. Půst ujmy váže od dovršeného 21. až do 60. roku započatého. Děti mladší sedmi let nemají postu žádného.

V našich krajinách byl církevní půst velmi zmírněn jednotným postním řádem, jež schválila Svatá Stolica dne 20. prosince 1932. Od té doby máme u nás jen tři velké posty: Popeleční středu, Velký pátek a Štědrý den, nepřipadne-li na neděli. Na tyto dny jest obojí půst, zdrženlivosti od masa a půst ujmy. Kromě nich máme jen pátky a Bílou sobotu dopoledne, kdy jest půst od masa. Avšak ani v tyto dny není půst, kdykoli připadne na pátek zasvěcený svátek nebo některý z památných dní a bývalých příkázaných svátků.

Ve čtvrtém přikázání církevním se nařizuje, abychom alespoň jednou za rok se zpo-

vidali knězi ke zpovídání zplnomocněnému, a v čas velkonoční hodně přijali nejsvětější Svátost oltářní.

Velkonoční doba trvá u nás od Popeleční středy do svátku Nejsvětější Trojice; je to přes tři měsíce, tudíž dosti dlouhá doba, aby se mohli dostat k sv. zpovědi a k sv. přijímání všichni věřící i ve velkých farnostech.

Zákon církevní jest: *alespoň* jednou za rok, ale vřelým přáním Církve jest častější svaté přijímání (viz sr. 128.).

Čtvrté přikázání zavazuje od sedmi let až do smrti.

V *pátém* přikázání se zapovídá míti v zapověděný čas jakoukoliv účast v tanečních zábavách, plesech a věnečcích.

Zapověděný čas jest: *doba adventní*, od první neděle adventní včetně do hodů Božího vánočního; *doba postní*, od Popeleční středy včetně Božího hodu velikonočního.

Doba adventní a doba postní jest doba kající a posvátná, s níž se zajisté nesrovnává hlučné a snad i rozpustilé taneční veselí. Boží hod vánoční i velikonoční rovněž vylučují světské veselí, protože upoutávají zcela pozornost k milosrdné lásce Boží a Spasitelově.

Koná-li se někdy svatba v zapověděném čase, taneční zábava se konati nemá.

Nejsou však zapověděny ani v době adventní nebo postní taneční hodiny, kde se mládež učí slušným tancům.

*

Dobry katolik zachovává rád všechna přikázání církevní; nejen Patero, nýbrž i všechna ostatní, jež se ho týkají. Pamatuje, že církevní přikázání zavazuje katolika *úplně* stejně jako přikázání Boží. I na církevní přikázání se vztahuje slovo Kristovo: „...*chceš-li vejíti do života, zachovávej přikázání.*“ (Mat. 19, 17), protože kdo „*neuposlechné Církve, buď tobě jako pohan a celník!*“ (Mat. 18, 17)

IV. Křesťanská spravedlnost.

Křesťanská spravedlnost záleží v tom, že se s pomocí Boží varujeme zlého a činíme dobré, jak nás tomu učí svatá víra.

1. *Varujeme se zlého.*

Zlé, jehož se máme varovati, jest *hřích*.

Hřích jest dvoji: dědičný a osobní. Hřích dědičný jest ten, jehož se dopustil Adam v ráji, a jež jsme my zdělili i se všemi jeho následky. Dědičný hřích se odpouští

svatým křtem; následky jeho trvají, ale jsou nám ponechány k zápasu vítěznému.

Osobní hřích jest ten, kterého se člověk dopouští sám ze své vůle. Osobní hřích jest vědomé a dobrovolné přestoupení zákona Božího.

Hřích bývá páchán paterým způsobem: myšlením, žádostí, slovy, skutky a opomenutím dobrého, jež jsme povinni konati.

Hříchy nejsou stejné. Jest třeba rozezná-
vati: hřích těžký čili smrtelný, a hřích lehký
čili všední. Mezi oběma jest ohromný rozdíl:
stotisíc všedních hříchů jest samo o sobě
mnohem menší zlo než jedinký hřích těžký.

Těžkého hřichu se dopouští, kdo přestu-
puje zákon Boží:

ve věci důležité,
s jasným poznáním zlého,
a s úplným svolením.

Těžký hřích má tyto následky:

zbavuje duši milosti posvěcující a s ní
i lásky Boží a přijetí za dítko Boží;
připravuje duši o všechny zásluhy, které
si již získala pro nebe;
činí duši neschopnou, získati si zásluhy
nové;

uvaluje na duši tresty Boží a konečně věčné zavržení.

Hříchu *všedního* se dopouští:

kdo přestupuje zákon Boží ve věci méně důležité;

kdo přestupuje zákon Boží ve věci důležité, ale ne zcela vědomě a dobrovolně.

2. Čiňme dobré.

Dobré jest, co se srovnává s vůlí Boží, totiž: dobré skutky a snaha po dokonalosti.

Schopnost a ochotu k činění dobrého nabýváme křesťanskou *ctností*.

a) *Křesťanské ctnosti.*

Křesťanská ctnost jest nadpřirozený, od Boha vlitý dar, který nás činí trvale schopnými a ochotnými činiti dobré; schopnost a ochota ke konání dobra jest dar milosti, ale zručnost a obratnost v konání dobrého si musíme zjednatí sami spolupůsobením s milostí Boží a vytrvalým cvikem.

Rozlišujeme ctnosti *božské a mravní*. O božských ctnostech jsme pojednali obšírně na str. 277. Hlavní ctnosti mravní jsou:

1. Opatrnost. 2. Spravedlnost. 3. Statečnost. 4. Mírnost.

Tyto čtyři ctnosti se nazývají hlavní čili stěžejní proto, že obsahují v sobě všechny ostatní ctnosti mravní a je pořádají.

Opatrnost je ctnost, kterou poznáváme, co máme v jednotlivých případech činiti, abychom se líbili Pánu Bohu.

Spravedlnost jest ctnost, kterou jsme ochotni dávat každému, čím jsme mu povinni.

Statečnost jest ctnost, kterou podnikáme a vykonáváme dobro přes všechny obtíže a raději všecko trpíme, než bychom se dopustili hříchu.

Mírnost je ctnost, kterou krotíme všechny nedovolené, zvláště všechny smyslné náklonnosti, a dovolených radostí užíváme jen poskrovnu.

Poznámka. Božské ctnosti vlévá Bůh vždycky s milostí posvěcující. Mravní ctnosti jsou buď vlité, nebo *získané* vlastním přičiněním; jsou-li vlité (vlévají se vždycky s milostí posvěcující), jest vlita jen ochota a počáteční snadnost, dokonalou snadnost si lze vypěstiti jen vlastním cvikem a úsilím.

b) *Dobré skutky.*

Dobré skutky jsou ty, které se srovnávají s vůlí Boží a které konáme s milostí Boží, abychom se Bohu líbili.

Záslužné jsou ty dobré skutky, které konáme ve stavu posvěcující milosti Boží; těm je slíbena odměna v životě věčném v nebi.

Hlavní dobré skutky jsou: *modlitba, půst, almužna.*

c) *Snaha o křesťanskou dokonalost.*

Snažiti se o křesťanskou dokonalost jest přičiňovati se o to, abychom Boha víc a více milovali a proto všechny své skutky konali co nejlépe.

Proč se máme snažiti o dokonalost?

Velebnost a dokonalost Boží si zasluhují této snahy.

Pán Ježíš výslovně poručil, abychom ho následovali, a následování Ježíše Krista není možné beze snahy o dokonalost.

Touto snahou jistěji dosáhneme své blaženosti v nebi a rozmnožíme si její stupně.

K dosažení dokonalosti doporučil Pán Ježíš hlavně tři evangelické rady:

1. dobrovolnou chudobu, 2. ustavičnou čistotu, 3. stálou poslušnost pod duchovním představeným.

Evangelické rady jsou povinni zachovávat i řeholníci, řeholnice a všichni ti, kdo se k některé z nich zavázali slibem.

V. Milost Boží.

Milost Boží jest vnitřní nadpřirozený dar, který nám Bůh uděluje pro zásluhy Ježíše Krista, abychom mohli dojít spásy.

Nadpřirozená milost jest dvojí: Milost pomáhající čili úkonná, druhá jest posvěcující čili trvalá.

Milost pomáhající jest milost, jež jest duši propůjčena *na čas*. Této milosti potřebujeme, abychom mohli konati (proto úkonná) dobré skutky, prospěšné k věčnému spasení.

Milost pomáhající dostává ten, kdo přistupuje k svatým svátostem a kdo se modlí.

Milost posvěcující jest milost, která sídlí v duši člověka *trvale* a uděluje mu nadpřirozený život, nebo jej i stupňuje.

Účinky milosti posvěcující jsou velmi vznešené:

1. Milost posvěcující vypuzuje z duše těžký hřích.

2. Činí naši duši svatou. Svatými nejsou jen ti, kdo byli prohlášeni za svaté. Svatým je každý, kdo má milost posvěcující. Jsou ovšem různé stupně svatosti.

3. Duše v milosti posvěcující jest nesmírně krásná v očích Božích. Pán Ježíš naznačil dobře krásu duše, když ji přirovnával k svatebnímu rouchu, které není všední a ošumělé.

4. Milost posvěcující činí duši přítelkou Boží. Sám od sebe není člověk přítelem, nýbrž *sluhou* Božím. Každý tvor je stvořen, aby svým způsobem sloužil Bohu. I anděl je sluha Boží. Milost posvěcující mění tento poměr služebnosti v nejkrásnější poměr přátelství: „*Již vás nenazývám služebníky... ale nazval jsem vás přáteli.*“ (Jan 15,14)

5. Vrcholným účinkem milosti posvěcující jest, že nás činí adoptovanými dětmi Božími a dědici nebeské slávy.

6. Milost posvěcující nás činí také schopnými, že s pomocí milosti úkonné můžeme konat záslužné skutky a jimi si rozmnožovat milost posvěcující i věčnou blaženost.

Buďme Bohu vděční za všechny milosti, jež nám uděluje a važme si milosti víc, než všeho ostatního na světě.

Milost posvěcující se uděluje a rozmnožuje hlavně svatými svátostmi.

VI. Sedmero svátostí.

Svátost jest viditelné a působivé znamení neviditelné milosti, které bylo ustanoveno od Ježíše Krista k našemu posvěcení.

Pán Ježíš ustanovil *sedmero* svátostí:

1. křest, 2. biřmování, 3. Svátost oltářní, 4. pokání, 5. poslední pomazání, 6. svěcení kněžstva, 7. stav manželský.

Křest a pokání se jmenují svátosti *mrtvých*, protože mají moc křísiti k nadpřirozenému životu duchovně mrtvé, to jest hříšníky v těžkém hříchu.

Všechny ostatní svátosti se jmenují svátosti *živých*, protože ti, kdo je přijímají, nesmějí míti těžký hřích, nýbrž milost Boží posvěcující, jež jest životem dítek Bůžích.

Křest, biřmování a svěcení kněžstva lze přijmouti jen jednou za celý život. Tyto tři svátosti vtiskují duši nezrušitelné znamení, to jest duchovní znak, jenž uděluje zvláštní stavovské posvěcení a důstojenství; zůstává v duši věčně na větší oslavu v nebi, nebo na větší zahanbení v pekle.

Svátosti působí v nás milost jen tehdy, jestliže se na ně náležitě připravíme a přijímáme je *hodně*.

Kdo vědomě přijímá některou svátost *nehodně*, prohřešuje se velmi těžce a dopouští se svatokrádeže.

1. Křest.

Křest jest první a nejpotřebnější svátost, ve které člověk skrze vodu a slovo Boží bývá očištěn a v Kristu Ježíši znova zrozen a posvěcen k životu věčnému.

Křest působí:

1. odpuštění dědičného hříchu, všech ostatních hříchů, spáchaných přede křtem, všech časných i věčných trestů.

2. Uděluje milost posvěcující, kterou býváme znovu zrozeni a stáváme se syny a dcerami Božími i dědici věčného spasení.

3. Činí pokřtěného údem katolické Církve.

4. Vtiskuje pokřtěnému nezrušitelné znamení křesťana. Každý člověk může platně křtíti, když nepokřtěnému hrozí smrt; nehrozí-li, smějí křtíti toliko biskupové a faráři, s jejich pak dovolením i jiní kněží a jáhnové.

Kdo křtí, musí:

1. míti úmysl skutečně křtíti, to jest činiti, co činí Církev;

2. na osobu, kterou křtí, líti přirozenou vodu; děje se to třikráte v podobě kříže, pokud možno na hlavu nebo na čelo;

3. když lije vodu, říkati slova: „Já tě křtím ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého“.

Při křtu svatém prohlašujeme:

1. že se odříkáme ďábla, jeho pýchy i všech skutků jeho;

2. že pevně a stále věříme všemu, čemu učí katolická Církev;

3. že budeme až do smrti žíti podle víry katolické.

Za nemluvňátka činí vyznání víry a křestní slib kmotrové.

Křestní slib, který za nás učinili kmotrové, jsme povinni plniti, protože kmotrové slíbili jen to, čeho je třeba k spasení a co bychom *sami* byli musili slíbiti, kdybychom to byli mohli učiniti.

2. Biřmování.

Biřmování je svátost, ve které pokřtěný člověk skrze vzkládání ruky biskupovy, mazání svatým křížmem a slova biskupova hývá

od Ducha Svatého posilněn, aby statečně vyznával svou víru a podle ní žil.

Svaté biřmování:

1. Rozmnožuje milost posvěcující.

2. Uděluje zvláštní milost, abychom statečně vyznávali víru a podle ní žili na veřejnosti i v soukromí.

3. Vtiskuje biřmovanci nezrušitelné znamení *bojovníka* Kristova.

Biřmování není sice nevyhnutelně potřebné k spáse; ale kdo by je opominul přijmouti z nedbalosti, jistě by hřešil.

K hodnému přijetí svatého biřmování jest potřebí:

1. aby biřmovanec byl v stavu posvěcující milosti;

2. aby byl dostatečně poučen o svaté víře, zvláště o svátosti biřmování;

3. aby se dobře připravil vroucí modlitbou.

3—4. Svátost oltářní a svátost pokání.

Kdežto křest a biřmování můžeme přijmouti jen jednou za život, můžeme Svátost oltářní a pokání přijímati *velmi často*. Obšírně jsme o nich pojednali na str. 97—143.

5. Poslední pomazání.

Poslední pomazání je svátost, ve které těžce nemocný skrze mazání svatým olejem nemocných a modlitbu knězovu nabývá milosti Boží k spasení duše a často i k prospěchu těla.

Poslední pomazání:

1. Rozmnožuje milost posvěcující.

2. Odpouští všední hříchy.

3. Mimořádně odpouští též těžké hříchy, když se z nich nemocný nemůže již vyzpovídati, ale upřímně jich lituje.

4. Osvobozuje od časných trestů a jiných pozůstatků po odpuštěných hříších.

5. Posiluje nemocného v bolestech a pokušeních, zvláště v zápase smrtelném.

6. Přináší nemocnému často i tělesné zdraví, jestliže to prospívá blahu jeho duše.

Poslední pomazání může přijmouti jen katolík, který dospěl do rozumu, když nebezpečně onemocní. A může je přijmouti po každé, kdykoli upadne do nebezpečné nemoci.

Poslední pomazání není k spáse nevyhnutelně potřebné. Přece však *nesmí* nemocný opomenouti této svátosti, aby se nepřipravil právě pro hodinu smrti o velké milosti.

Lidé se obyčejně lekají posledního pomazání a odkládají se zaopatřením až na poslední chvíli; myslí, že nemocný po zaopatření *jistě* zemře, nebo docela, že zemře *brzy*. To je velký omyl, který uzná každý, kdo si přečte nádherné modlitby, jež se kněz modlí při zaopatřování.

Jestliže člověk již vyplnil čas svého pozemského života, nikdo není na světě nesmrtelný — neuzdraví ho svaté pomazání, ale posilní ho, aby mohl s důvěrou čekat na Boží pokyn k odchodu.

Modleme se často za milost, abychom nezemřeli bez zaopatření. Ačkoli náhlá smrt jest pro připraveného člověka často velkým dobrodiním, přece jest lepší, může-li člověk přijmout před smrtí tuto svátost a plnomocné odpustky, které se při zaopatřování udělují nemocnému pro okamžik smrti. (Viz str. 255.)

6. Svěcení kněžstva.

Svěcení kněžstva je svátost, kterou se uděluje kněžská moc a zvláštní milost k řádnému konání kněžského úřadu.

Svěcení kněžstva vtiskuje duši nezrušitelné znamení *kněze* Kristova.

Kněžská moc záleží hlavně v tom, že kněz může:

1. konati obět mše svaté;
2. udělovati svátosti.

Svěcení kněžstva mohou udělovati toliko biskupové, protože jen na ně přešla tato moc od apoštolů.

Mimo svěcení kněžstva jsou ještě svěcení, jež na kněžství připravují. Je to čtvero nižších svěcení: ostiariát, lektorát, exorcistát, akolytát, dvě vyšší svěcení podjáhenství a jáhenství.

Svěcením na biskupství se svěcení kněžstva dovršuje.

Poznámka. Vznešená kněžská moc a důstojnost má v nás vzbuzovati úctu a vděčnost ke kněžím, kteří jsou od Boha ustanovenými prostředníky mezi Bohem a lidmi.

7. Stav manželský.

Stav manželský mezi křesťany je svátost, kterou se dvě svobodné osoby, muž a žena, nerozlučně spojují, a od Boha nabývají milosti, aby věrně plnili až do smrti povinnosti, které jim z tohoto účelného spojení vyplývají.

Křesťanské manželství platně uzavřené a dokonané nemůže býti rozloučeno jinak, než smrtí jednoho manžela. Z důležitých příčin může býti manželům dovoleno, aby žili od

sebe odloučení; jest tedy dovolen z důležitých příčin *rozvod*, nikdy však *rozluka*.

Rozvedení manželé nesmějí vejíti v nový sňatek, neboť i po svém rozvodu zůstávají spojeni nerozlučným svazkem manželským: „*Každý, kdo propouští manželku a bere si jinou, cizoloží, a kdo si bere propuštěnou od muže, cizoloží.*“ (Luk. 16, 18)

Snoubenci přijímají svátost stavu manželského tím způsobem, že prohlašují před svým farářem nebo jeho zástupcem a dvěma svědky, že se za sebe berou.

Od těch, kdo chtějí vstoupiti do stavu manželského, se žádá:

1. aby se lehkomyslně nezasnubovali,
2. aby byli prosti manželských překážek,
3. aby byli dobře vycvičeni v katolickém náboženství,
4. aby po dobu zasnoubení žili počestně,
5. aby před oddavkami hodně přijali svátost pokání a Velebnou Svátost oltářní.

Smíšená manželství jsou taková, v nichž jeden manžel jest katolík, druhý pokřtěný, ale nekatolík. Takových manželství Církev neschvaluje a důrazně před nimi varuje, ale z důležitých příčin je trpí, jestliže se snoubenci zaváží *smlouvou* k těmto třem věcem:

1. Všechny dívky obojího pohlaví budou vychovány v katolickém náboženství.

2. Nekatolický snoubenec se zaváže písemně, že nebude katolickému snoubenci ničím překážeti ve vykonávání katolického náboženství.

3. Katolický snoubenec přislíbí písemně, že se všemožně přičiní, aby nekatolík přišel k poznání katolické víry a ji přijal.

Disparátní manželství jsou ta, kde jeden manžel jest katolík, druhý nepokřtěný. K takovému manželství dává Církev svatá dovolení jen velmi zřídka, a vždy za podmínek již jmenovaných.

O platnosti křesťanských manželství může rozhodovati jen katolická Církev, protože křesťanské manželství je svátost; podobně může jen Církev stanoviti rušící překážky manželské.

O vzájemných povinnostech manželů viz ve Stavovských povinnostech na str. 327; o civilním sňatku na str. 418!

VII. Svátostiny.

Svátostiny jsou 1. svátostem podobné úkony, jako svěcení, žehnání, zažehnávání a zařikání, jež Církev ustanovila, aby nám zje-

dnávala zvláštní milosti a dobrodiní, nebo posvěcovala osoby a věci.

2. Některé věci, posvěcené od Církve k bohoslužebnému nebo k našemu vlastnímu užívání, jako je na př. svěcená voda.

Svátostiny liší se od svátostí hlavně tím:

1. že svátosti ustanovil Ježíš Kristus, svátostiny Církve;

2. že svátosti působí mocí vlastní, udělenou jim od Ježíše Krista, svátostiny však jen přímluvou Církve a zbožným úmyslem těch, kdo jich užívají.

Svěcených věcí máme užívatí jen k tomu účelu, ke kterému byly od Církve posvěceny. Máme jich užívatí s uctivostí a důvěrou, neboť jejich působnost závisí hlavně na zbožném smýšlení toho, kdo jich užívá.

Nikdy nesmí být svátostin používáno k pověrám. Nekatolíci nebo neuvědomělí katolíci nabízejí mnohdy předivné kouzelné drobnůstky, amulety, nebo pověrečné modlitbičky, jimiž prý lidé nabudou štěstí; to jest *pověra*, která nemá nic společného se svátostinami, a takové věci je třeba zničit, nikoli je přechovávat nebo jich jakkoli užívat.

VIII. Církevní obřady.

Církevní obřady jsou zevnější úkony a znamení, jež Církev ustanovila, aby projevovala a povzbuzovala náboženské myšlenky a zbožné city.

Člověk se skládá z těla a z duše; proto snáze chápe duchovní náboženskou pravdu, jestliže je mu podána názorně prostřednictvím smyslů. Tato zkušenost vedla moudrou vychovatelku národů, katolickou Církev, aby zavedla posvátné obřady.

Krásné obřady církevní nemálo zvyšují důstojnost a půvab katolických bohoslužeb, takže bohoslužby v katolických kostelích nejsou nudné a nezajímavé, nýbrž mile působí na duši pozorného účastníka a povznášejí ho k Bohu.

Obřady při mši svaté a při udílení svatých svátostí jsou odkazem prvních křesťanských století. Již proto jsou velmi úctyhodné.

Stavovské povinnosti.

Pán Ježíš řekl: „*Ne každý, kdo mi říká: Pane, Pane, vejde do království nebeského, nýbrž kdo činí vůli Otce mého, jenž jest v nebesích, ten vejde do království nebeského.*“ (Mat. 7, 21)

Vůli Otce nebeského ukazují nám jednak všeobecné povinnosti katolického křesťana (str. 275), jednak také povinnosti stavovské. I tyto stavovské povinnosti musí plniti každý, kdo se chce líbiti Bohu a konati dílo svého spasení.

Na svědomitém konání stavovských povinností závisí též časná blaha rodin a celé společnosti lidské. Proč je dnes tolik nešťastných rodin a proč jsou tak rozhárané poměry ve společnosti? Lidé neplní náležitě svých stavovských povinností: myslí, že nikomu nejsou ničím povinni a že mohou dělati, co se jim zlíbí.

Proto jest nesmírně důležité, aby každý znal dobře své závazky stavovské a svědomitě je zachovával.

1. Povinnosti křesťanských manželů.

Povinnosti společné oběma manželům.

Především pamatujte manželé, že Kristus Pán povýšil manželství křesťanů na svátost; není tedy pouhou občanskou smlouvou, nýbrž svazkem posvátným.

Manželskému svazku byla dána Kristem Pánem úloha mnohem vyšší a ušlechtlejší, než tomu bylo dříve; jeho účelem není pouze

rozmnožení lidského pokolení, nýbrž i rozmnožení potomstva Církve: spoluobčanů věřících a domácích Božích (Efes. 2, 19), „aby se rodil a vychovával lid k úctě a víře pravého Boha a Spasitele našeho Ježíše Krista“ (Římský katech. 8). Zvláště křesťanské manželství jest obrazem nerozlučného spojení Pána Ježíše s Církví: „*Tajemství toto jest veliké; já však to pravím s ohledem na Krista a na Církve.*“ (Efes. 5, 32)

„V okamžiku, kdy muž a žena si navzájem přísahají věrnost a lásku manželskou a dobrovolně svolují pospolu žítí až do smrti, děje se v jejich duších tajuplné dílo Duchu Svatého, který povyšuje milostí svou muže za představitele Ježíše Krista a ženu za představitelku Církve svaté. Zároveň jim uděluje potřebné síly, aby netoliko svatě naznačovali onen tajemný a nerozlučný svazek, nýbrž i mohli věrně plnit povinnosti, jež plynou z manželství. Tím má býti zdokonalena láska, jež odpovídá přirozenosti, a upevněno od přirozenosti nerozdílné společenství muže a ženy ještě mocněji poutem lásky Boží.“ (Dr. Kašpar: Manželství ve světle pravdy str. 8.)

Z této úvahy plynou vzájemné povinnosti manželů. Můžeme je vyjádřiti dvěma slovy: láska a věrnost.

1. **Láska.** Kristus Pán miloval a miluje svou Církev, obětoval se za ni, aby ji očistil od hříchu, naplnil ji svou milostí a uvedl ji do věčné slávy. I Církev miluje svého božského chotě, pracuje pro něj, pro něho snáší bolesti a trpí i kruté pronásledování.

Tak se milujte vzájemně manželé křesťanští! „*Proto opustí člověk otce svého i matku svou a přidrží se manželky své a budou dva tělem jedním.*“ (Efes. 5, 31) A jako tvoříte jedno tělo, tak tvořte i jedno srdce a jednu duši! Vaše vzájemná láska budiž svatá a obětavá.

Svatá. Patřte na sebe očima víry. Vězte, že jste stvořeni „*k obrazu a k podobě Boží*“ (Gen. 1, 26), že jste vykoupeni krví Páně, posvěceni Duchem Svatým a určeni pro slávu věčnou. Pouhá smyslná láska nemívá obyčejně dlouhého trvání. Láska svatá jest „*silná jako smrt*“ (Velepíseň 8, 6), a doprovází své milé až za hrob. Svátá láska je spojena se vzájemnou uctivostí. Naučí vás zachovávat manželskou čistotu, abyste neurazili Pána Boha. Máte-li ve stavu manželském pochybnosti, zeptejte se zpovědníka, zvláště při misiích nebo exerciciích; velmi na tom záleží, aby katoličtí manželé věděli, co jest hřích a co ne.

Obětavá. Sv. Apoštol Pavel píše krásně: „*Láska jest shovívavá, dobrotivá . . . nehledá svého prospěchu . . . nemyslí o zlém . . . všechno snáší . . . všechno přetrpívá.*“ (1. Kor. 13, 4—7) Snášejte tedy vzájemně své chyby a slabosti. Buďte si vzájemně laskaví a ochotní ke každé službě. Nepoddávejte se hněvu, neboť hněv jest nejhorší rádce. Je-li jeden rozčilen, druhý ať se chová tiše, nebo odpoví mírně. „*Odpověď vlídná krotí hněv; ale řeč tvrdá budí vztek.*“ (Přís. 15, 1) Nedopřávejte sluchu osobám, které donášejí klepy, a rozšívají nesvornost ve spořádaných rodinách.

2. Věrnost. Manželé, zachovávejte věrnost, kterou jste si slíbili před knězem a dvěma svědky! Cizoložství jest jedním z největších hříchů ve stavu manželském. Jest to hřích dvojí: smilství a nespravedlnosti. Ve Starém Zákoně uložil Bůh na manželskou nevěrnost trest smrti *ukamenováním* (Deut. 22, 22; Jan 8, 5). Sv. apoštol píše: „*Nemylte se, ani smilníci . . . ani cizoložníci . . . neobdrží království nebeského.*“ (1. Kor. 6, 9—10) Rodinný rozvrat a věčná záhuba jest spravedlivým trestem manželské nevěry.

Pamatujte i na to, že jen Bůh, Tvůrce lidských duší, má právo určovati počet dítek, které se v manželství narodí. Běda manže-

lům, kteří některým *nedovoleným* a hříšným způsobem omezují počet dítek. Tak to činil syn Judův Onan, ale „*za tuto ohavnou věc Hospodin jej usmrtil*“ (Gen. 38, 10) Občasná zdrženlivost je mravně dovolená, souhlasili oba manželé, ale zneužívati manželství jen k požitkům, je těžký hřích. Je to ničení důstojnosti otcovské a mateřské. Sv. Pavel praví krásně o ženě: „*Bude spasena rozením dítek, setrvá-li ve víře a v lásce a v posvěcování zdrženlivostí.*“ (1. Tim. 2, 15)

Zachovávejte ochotně, k čemu vás zavazuje zákon Boží: „*Manželka nemá moci nad svým tělem, nýbrž muž její; podobně ani muž nemá moci nad tělem svým, nýbrž manželka jeho. Nezkracujte se vespolek v té věci, leč na čas za vzájemného svolení . . .*“ (1. Kor. 7, 4—5)

I radostná ochota k manželské povinnosti nalezne odplatu u Boha.

Povinnosti manžela.

Písmo sv. praví: „*Muž jest hlava ženy, jakož i Kristus jest hlava Církve.*“ (Efes. 5, 23.) Hlava nesužuje ostatních údů těla, nýbrž má o ně laskavou péči. Tak nesmí muž manželce ubližovati, nýbrž má s ní šetrně zachá-

zeti: jest jeho družkou, nikoliv služkou neb otrokyní. Dobrý manžel nežádá od manželky nemírné a namahavé práce, zvláště když je v požeňnaném stavu; také se umí ovládati v požadování svých práv: jsou doby, kdy manželce není nic tak milé, jako odpočinuti si od manželské povinnosti. Moudrý muž má ohled na tyto okolnosti, jeho láska jest nejen hluboká a něžná, nýbrž i *šetrná*, aby se manželce nestal život manželský protivným břemenem.

Hlavní péči měj o její duši, staraje se o to, aby zevrubně zachovávala přikázání Boží i církevní, a řádně plnila své povinnosti. Je-li v něčem nedbalá, neopomeň ji pokárati, ale „*nebývej ve svém domě jako lev*“. (Sir. 4, 35) Starej se také o její zdraví a časně blaho, aby měla vše, co právem může očekávati podle svého stavu.

Šetri jejího svědomí a nenuť ji k hříchu. Nežárli, nepodezřívej a nevěř více cizím osobám, než vlastní ženě. Občas ji potěš malými překvapeními!

Pečuj o její majetek. Nebuď jedním z těch, kteří chodí jen za svými choufkami, nestarají se o domácnost a zapomínají na manželku a děti. Hledej své štěstí *ve své rodině*, a nalezneš je.

Povinnosti manželky.

Povinnost lásky a věrnosti je stejná jako u manžela. Ale sv. Pavel dává ženám jménem Božím ještě toto přikázání: „*Ženy, buďtež poddány mužům svým, jak sluší v Pánu.*“ (Kolos. 3, 18)

Jest tedy žena zavázána prokazovati svému muži vedle lásky a věrnosti ještě úctu a poslušnost.

Úctu. První zákonitou mocí v rodině jest muž jako hlava rodiny. Protože pak všeliká moc jest od Boha, ať se žena k muži chová uctivě a podřizuje se mu v *Pánu*, t. j. jako samému Kristu. Muži ať ponechává vrchní řízení domu, třebaš vyniká nad něho ctností, obratností a bystrostí rozumu. Tím si katolická žena nezadá, neboť podrobovati se zákonité moci není nikdy nedůstojné. Muž ať je hlavou, žena ať zůstane *srdcem* rodiny; dobré srdce jest nesmírně důležitý orgán.

Poslušnost. Dnes se všude šíří heslo emancipace: žena prý jest vymaněna z poddanství mužova, jest ve všem rovná muži, samostatně spravuje jmění i domácnost, má právo nad svým tělem atd. Co na to říká Písmo? „... *muž jest hlava ženy...*“ (1. Kor. 11, 3); „*Jako Církev poddána jest Kristu, tak*

i ženy budtež poddány mužům svým ve všem.“ (Efes. 5, 24) Z těchto neomylných slov Písma vidíme, že emancipované ženy, t. j. takové, které se vymanily z podřízenosti svým mužům, jsou před Bohem velmi trestuhodné. Žena jako člověk jest rovnoprávná s mužem; s hlediska biologického a sociálního jest poddána muži. To jest vůle Boží.

Poslouchati má žena ve všem, co jest dovoleno; v poslušnosti k muži předcházej dobrým příkladem své dívky, sice nebude v rodině pořádku.

Bez vážné a důležité příčiny nemá žena odpírati muži manželskou povinnost. Kdyby však žádal něco zřejmě hříšného, nesmí poslechnouti, neboť: „*Poslouchati sluší více Boha než lidí.*“ (Sk. ap. 5, 29)

Mimoto ať se žena snaží učinit svou domácnost útulnou svou vlídností, pořádkem, čistotou a dobrou úpravou jídla, aby se muži doma líbilo. Ať mu dává dobrý příklad trpělivosti, lásky, tichosti a zevrubného zachovávaní přikázání Božích i církevních. Kéž se na ní vyplní chvála dobré ženy, kterou čteme v Písmě svatém:

„Statečnou ženu kdo nalezne? Nad skvosty z daleka cenu má. Manžel se na ni spoléhá... Pracuje radostnou rukou: Když ještě noc je,

vstává, rozdává stravu své rodině, služebným svým jídlo . . . Ústa svá otvírá v moudrosti, učení vlídné má na rtech . . . Rostou jí děti a ctí ji, roste i muž její a chválí ji: „Mnoho žen si vedlo zdatně, tys je však předstihla všechny!“ Klamavá, prchavá jest krása. Která se bojí Pána, té ženě přísluší chvála!“ (Přís. 31, 10—30)

2. Povinnosti hospodáře i hospodyně.

Povinnosti hospodáře.

Hospodáři ať nezáleží jen na časném blahu rodiny a osob služebných. Ať pečuje především o jejich věčné blaho, neboť za všechny, za manželku a děti, i za osoby služebné, bude jednou vydávati počet na soudu Božím.

Konej proto, milý hospodáři, zevrubně své křesťanské povinnosti v životě soukromém i veřejném.

V životě soukromém. Modlitba jest zřídlem milostí Božích i Božího požehnání. Konej tedy své ranní a večerní modlitby, modlitby před jídlem a po jídle, před prací a při práci; modli se, když doléhají soužení a pokušení. Choď pilně v neděli a ve svátek na mši svatou, přistupuj častěji v roce k svatým

svátostem. Nikdy neopomiň velikonoční svaté přijímání. Klad' velkou váhu na *společnou* modlitbu, zvláště společnou modlitbu večerní. Přesně zachovávej předepsané posty. Starej se o to, aby v neděli a ve svátky mohli jít na mši svatou všichni členové rodiny, neb se aspoň střídali, nemohou-li jít všichni. Nedopouštěj, aby se v neděli a ve svátek konaly těžké služební práce. Buď přesvědčen, že tě jistě nemine hojné požehnání Boží, budeš-li světit den Páně. V Písmě svatém čtete: „*Hleďte nejprve království Božího a spravedlnosti jeho, a toto všechno bude vám přidáno.*“ (Mat. 6, 33)

V životě veřejném. Osvědčuj se vždy jako uvědomělý katolík, pamatuj na slova Páně: „*Kdo není se mnou, jest proti mně.*“ (Mat. 12, 30) Katolické víry si važ nade všechno, to je tvůj největší poklad.

1. Předplácej, čti a rozšiřuj katolické knihy, časopisy a noviny. Bezbarvých a škodlivých netrp v domě; je to jed, jenž nepozorovaně vniká do duše a otravuje srdce.

Konají-li se volby, zúčastni se jich se všemi svými, a vol lidi schopné a mravně neúhonné; na volbách závisí obecné blaho Církve i vlasti.

Spravedlivé daně odváděj poctivě podle výroku sv. Pavla: „*Dávejte tedy všem, čím jste povinni: Komu daň, tomu daň, komu clo, tomu clo.*“ (Řím. 13, 7) Každý majetný občan jest povinen přispívati na všeobecné potřeby státní; za to požívá výhod a ochrany státu.

2. Starej se horlivě o to, aby všichni členové rodiny, i osoby služebné, a zvláště *dítky*, důkladně znali katolickou víru a své křesťanské povinnosti.

V domě tvém ať panuje kázeň a bezúhonné mravy. Nedovoluj dítkám, když dospěly šesti let, aby spaly pospolu. Uč je od prvního mládí, aby se zapíraly. Nevyhovuj všem jejich přáním ani ve věcech dovolených, aby se snadněji dovedly opanovat, když dorážejí na ně pokušení k hříchu. Dospělým dětem nedovoluj, aby samy chodily do zábav; otec, matka nebo jiné vážné osoby ať je doprovázejí a s nimi se zas vrátí domů.

Přísně jim zapověz noční toulky; též nebezpečné hry, tance a divadla. Netrp v domě zahálky, klení, pomluv, nečistých a dvojmyslných řečí, nepřátelství, rozbrojů a hádek. Neprospívá-li tvé napomenutí a vážná domluva, neboj se ani trestati, abys jednou obstál na soudu Božím. Písmo praví: „*Ne-*

odnímej metly od syna svého, vždyť pod jejími ranami nezemře; budeš mrskati syna svého a vysvobodíš duši jeho od pekla.“ (Přísl. 23, 13—14)

Má-li se syn oženiti, dcera vdáti, dbej více na katolické přesvědčení a mravní zachovalost, než na bohatství. Před oddavkami nedovoluj, aby se snoubenci potají scházeli; ať jsou vždy v přítomnosti rodičů.

3. *Zlým lidem nedovoluj, aby přicházeli do domu; sice podvrátí víru tvé rodiny a přivedou ji na scestí: „Mějte se na pozoru před nepravými proroky, kteří přicházejí k vám v rouše ovčím, v nitru však jsou vlci draví.“* (Mat. 7, 15)

4. *Přijímej do domu jen zbožné osoby služebné; takové přinesou do rodiny požehnaní. O jejich duchovní blaho pečuj, jako o duchovní blaho svých dětí: i za ně budeš odpovídati na soudu Božím. Považuj služebné osoby za členy své rodiny, jednej s nimi jako otec, nepřetěžuj jich pracemí, pečuj o ně v nemoci, dávej jim náležitou výživu a spravedlivou mzdu, buď shovívavý s jejich slabostmi: „Neste břemena jeden druhého, a tak naplníte zákon Kristův.“* (Gal. 6, 2) Neměj v své domácnosti služebných osob, které neplní svých náboženských povinností

a vedou pohoršlivý život, aby nekazily tvých dětí a nesvolávaly na tvou rodinu kletbu Boží.

5. Vynasnažuj se, abys byl za dobře, pokud možno, s každým sousedem. Pomáhej sousedu radou i skutkem a varuj se všeho, čím by mohla býti porušena přátelská shoda. Kdybys byl někdy nucen z důležité příčiny domáhati se svého práva *soudně*, čiň to bez naruživosti, aby protivník tvůj věděl, že ti běží jen o spravedlivou věc. Nemíchej se do rodinných věcí svých sousedů. Rozhněval-li ses, smiř se co nejdříve; bylo-li ti ublíženo, odpusť rád.

Povinnosti hospodyně.

Na hospodyně se vztahují všechny povinnosti, jež jsme právě uvedli pro hospodáře. Přečti si proto pozorně předcházející článek a zaříd' se podle něho.

Ale, křesťanská ženo, máš ještě povinnosti zvláštní jakožto *matka* rodiny.

1. Jakmile jsi v *požehnaném stavu*, modli se horlivěji a nepoddávej se žádné naruživosti: hněvu, zlosti, lítosti. Bud' střídmá, šetři svého zdraví, nekonej těžkých prací. Ved' zbožný a ctnostný život, často doporučej sebe

i dítě Pánu Bohu a andělům strážným. Nikdy nesvol k potratu; dobrovolný potrat je vražda, a to velmi zlá vražda: je zabito dítě *nepokřtěné*, které nikdy nemůže přijít do nebe. Katolická Církev nejen pokládá potrat za těžký hřích vraždy, nýbrž trestá jej nadto vyobcováním z Církve.

2. Když se blíží tvá hodina, přijmi sv. svátosti, jak to činívají zbožné matky. Po narození dítěte věnuj mu všelikou mateřskou péči. Především se postarej o to, aby bylo brzy pokřtěno a stalo se tak dítětem Božím. Matčinou povinností jest, aby dítě *sama* kojila. Jen důležitá příčina tě může omluviti od této povinnosti. Neber dítě s sebou na lůžko, abys je nezadusila; odrostlejší děti nepatří do manželského lože; ať spí odděleně podle pohlaví. Občas na ně dohlédni, co dělají; tím předejdeš mnoha hříchům.

3. *Nejsvětější* povinností tvou jest, abys od nejútlejšího mládí vedla děti k Bohu. Dítě patří víc Bohu než rodičům: od rodičů jest tělo, duše jest od Boha, a duše je víc. Proto Bůh právem žádá, aby každé dítě bylo vychováno zbožně.

Jakmile začne dítě mluvit, uč je vyslovovati nejsvětější jména Ježíš a Maria. Vypravuj mu o Ježíškovi a jeho Matiče. Vštěpuj

mu lásku k Pánu Ježíši a důvěru k Marii Panně. Uč je báti se Boha a zachovávatí příkázání, cvič je v sebezapírání, aby se dovedlo přemáhati, až se ozve touha po věcech zapověděných. Která matka se jen mazlí se svými dětmi a ve všem jim povoluje, nemá k nim pravé lásky a sama bude jednou za to pykati, ale bude již pozdě.

4. Od raného mládí vyučuj své děti v pravé *zbožnosti*, modli se s nimi, zvláště ráno a večer, a modli se často za ně. Voď je záhy s sebou do chrámu Páně, zejména na mši svatou a měj pozor, aby se v kostele zbožně chovaly. Předcházej sama dobrým příkladem, neboť děti se spíše řídí tím, co vidí, nežli tím, co slyší.

5. Máš-ť dítky *nevlastní*, miluj je stejnou láskou a starej se o ně, jako o své vlastní. Nebuď jim macechou. Získáš-li si jejich důvěru a lásku, dobře je vychováš, a budou ti dvojnásobně vděčné.

6. Dopustí-li se dítě nějakého *hříchu*, měj na zřeteli, stal-li se hřích z nerozumu, z přenáhlení, nebo ze zloby. Chybilo-li z nevědomosti, pouč je. Chybilo-li vědomě, domluv mu a potrestej je, aby poznalo chybu a budoucně se jí varovalo; ale netrestej ve zlosti a prchlivosti. „*Vychovávejte dítky v kázni*

a napominání Páně.“ (Efes. 6, 4) Zbožná matka krále svatého Ludvíka říkala: „Milé dítě, raději bych tě viděla mrtvé, než abys hříchem urazilo Pána Boha.“

7. Dávej dobře pozor, s *kým tvé děti přáteli*. Jsou také děti špatné a nezvedené; mezi ně tvé dobré dítě nepatří. Tato bedlivost má vzrůstati, když děti dospívají a probouzejí se v nich nebezpečné náklonnosti.

8. Mají-li synové nebo dcery vstoupiti do *stavu manželského*, měj na paměti jejich duši, jejich nevinnost a netrp jim známostí předčasných, tajných, dlouhých a hříšných. V tak závažné věci, jako je doživotní stav manželský, nenuť své dítky proti jejich náklonnosti, jen rad' opatrně a moudře! Nedávej přednost penězům a krásné tváři před ctností a zbožností. Pečuj, aby tvé dítky mohly s čistým srdcem přistoupiti k oltáři Božímu.

9. Jsi-li chudobná a proto nucena dáti své dítky do *služby*, vyptej se napřed, jaký jest dům, nehrozí-li v něm tvému dítěti nebezpečí. Tu se dějí chyby někdy již nenapravitelné.

10. Za naší doby sáhli nepřátelé Kristovi i na práva katolických rodičů, a chtějí vychovávat dítky bez Boha a bez víry: od-

stranili kříže ze škol, vynechali modlitbu. Proto jest povinností katolických rodičů a zvláště katolických matek, aby se opřely takovému řádění. Na vaší horlivosti, katolické matky, spočívá věčné blaho dítek a naděje v budoucnost vlasti. Povzbuzujte své muže, aby statečně bránili nevěreckému proudu a usilovali o to, aby pro katolické děti byly zřízeny katolické školy. Škola je pokračováním rodinné výchovy. Pokračováním vaší katolické rodinné výchovy může být jen dobrá katolická škola. Proto se spojte v jeden mohutný šik a všemi dovolenými prostředky domáhejte se toho, aby katolická víra nebyla ve škole tupěna a rvána dítkám ze srdce. Ochotně podporujte práci katechetovu ve škole, pěstujte v dítkách nadšení pro sv. víru, pilně je posílejte na služby Boží a k svatým svátostem.

11. Nezapomínej, katolická matko, že nej-mocnějším prostředkem vychovávacím jest tvůj vlastní *dobry příklad*. Konej vzorně své křesťanské povinnosti, buď uctívá k manželu, měj šetrnou úctu k rodičům vlastním i k rodičům svého muže, dávej jim poctivě vše, nač mají právo, zvláště spravedlivý výměnek. Pamatuj: jak se ty chováš k nim, tak se budou tvé děti chovati k tobě. Žij

ve svornosti se sousedy a sousedkami, raději něco snášej, než-li bys žila v nepřátelství. Dávej ráda almužnu; almužna, daná z lásky k Bohu, svolá požehnání na tvou rodinu, zvláště na tvé děti.

Budeš-li si tak moudře počínati, budou tvé děti žehnati tvé památce, a u Pána Boha dosáhneš odplaty stonásobné.

3. Povinnosti vdovců a vdov.

1. *Vdovec* jest zavázán žíti tak čistě jako mládenec. Dokáže to, bude-li se často a vroucně modliti, zvláště v pokušení. Žij ve svaté bázni Boží, pečlivě vychovávej své dítky, neboť vedle bystrého oka otcova máš jim nahraditi i laskavé srdce mateřské. Máš-li vážnou příčinu, abys vešel opět do stavu manželského, vyhledej si ctnostnou osobu, která by nebyla tvým dítkám macechou, nýbrž dobrou matkou, a dobře je vychovávala. Proto dej přednost osobě starší a zkušené; s takovou si snadno porozumíš a lépe se postaráš o blaho svých dítek.

2. Povinnosti keřtánské *vdovy* naznačuje sv. Pavel: „*Vdovy měj v úctě, ty totiž, které jsou vskutku vdovami. Má-li však některá vdova dítky nebo vnuky, ať se jedni nebo druzí učí nejprve dům svůj chovati v úctě*

a odpláceti předkům, neboť to je příjemné před Bohem. Ta, která jest skutečně vdovou a osamělou, složila svou naději v Boha a trvá na prosbách a modlitbách dnem i nocí; ta však, která žije v rozkoších, jest za živa mrtvá. A toto přikazuj, aby byly bez úhony.“ (1. Tim. 5, 3—7)

Hlavní povinností křesťanské vdovy jest, aby zachovávala čistotu těla i mysli jako křesťanské panny. Proto ať se často doporučuje Pánu Bohu, aby ji sílil. Ať odpírá neslušným myšlenkám, vystříhá se všeho nebezpečí ke hříchu a vede kající život. Nemá-li pro opětný vstup do stavu manželského vážný důvod, jako jest na př. výchova dítek nebo správa majetku, nechť se řídí radou sv. Pavla: „*Jest svobodna (po smrti manžela) provdati se, za koho chce, ale v Pánu. Blaženější však bude, zůstane-li tak, podle mé rady.*“ (1. Kor. 39—40)

Dítky ať vychovává podle vůle Boží, jak bylo pověděno při povinnostech hospodyně. Ať dbá o kázeň a snaží se nahraditi i autoritu otcovu.

Ve svých souženích doufej ve zvláštní pomoc Boží, jenž jest ochráncem vdov a sirotků. Rozjímej často o utrpení Páně a o bolestech Panny Marie. V ranách božského Spa-

sitele a v bolestech Královny mučedníků nalezněš nejlepší útěchu a posilu. Lidem nesvěřuj každou svou bolest: někteří neumějí potěšit a jiní by ještě měli radost z tvého soužení.

Ve správě majetku rad' se s vážnými a bohabojnými lidmi, abys neutrpěla ztráty a neupadla do neštěstí. Více očí více vidí: „...*ale blaho tam, kde jest hojnost rady*“.
(Přís. 11, 14)

4. *Povinnosti dětí k rodičům.*

„*Cti otce svého i matku svou, abys dlouho živ byl a dobře se ti vedlo na zemi*“, praví čtvrté přikázání Boží. Již sv. Pavel si všiml, že toto přikázání jest první, které má *zaslíbení* (Efes. 6, 2), a zrovna zaslíbení pro naše *pozemské* štěstí. Z toho vysvítá zřejmě, jak milí jsou Pánu Bohu synové a dcery, kteří věrně plní čtvrté přikázání, a jak jim Bůh žehná již *zde na zemi*.

Proto, synové a dcery:

1. *Ctěte své rodiče a važte si jich.* Bůh sám poroučí vám skrze ně a stará se o vás. Pánu Bohu byste si netroufali odmlouvat, nečiňte to ani svým rodičům; rodiče jsou dětem skutečnými zástupci Božími. Mluvte

s nimi oddaně a uctivě. Nestyděte se za jejich snad nízký stav nebo za jejich chudobu; ani Pán Ježíš se nestyděl za chudobu své nejvyšší matky a svého svatého pěstouna.

Dobrý syn nemluví před jinými o chybách svých rodičů, nýbrž spíše hájí jejich cti a dobrého jména; stejně tak i dobrá dcera. Úcta k rodičům ať vás provází po celý váš život. Vězte, že Pán Bůh přísně trestá děti neuctivé k rodičům, nejen v životě budoucím, nýbrž již zde na světě.

2. *Milujte své rodiče.* Po Bohu jsou rodiče vašimi největšími dobrodinci. Jak starostlivě pečoval o vás otec! Kolik bolestí přetrpěla pro vás matka, která často i noci probděla u vašeho lůžka! Proto napomíná Písmo svaté: „*Celým srdcem svým cti otce svého, a na bolesti matky své nezapomínej.*“ (Sir. 7, 29) Ze srdce přejte rodičům vše dobré a číňte jim radost svým chováním. Mírněte jejich starosti, pomáhejte jim v domácí práci. V nemoci je pilně ošetřujte, v těžké nemoci jim včas zavolejte lékaře a *kněze*, aby přijali svaté svátosti při plném vědomí. Modlete se za ně každý den.

Rádi se řiďte jejich radou, zvláště když si činíte vážnou známost. Bez jejich vědomí nemáte vstupovati ani do stavu duchovního, ani

do stavu manželského. Jsou zkušenější než vy, a myslí to s vámi dobře; proto se s nimi poraďte.

Vaše láska k nim ať se ukáže zejména, když rodiče zestárnou a jsou odkázáni na vaše služby. Dávejte jim, co jste povinni, bez reptání a s ochotou, zvláště spravedlivý výměnek.

3. *Poslouchejte svých rodičů.* „*Dítky, poslouchejte svých rodičů ve všem, neboť to jest milé Pánu.*“ (Kolos. 3, 20) Dokud jste doma, poslouchejte jich ochotně, i když jste již plnoletí. Vše, co se týče domácího pořádku a prací, číňte s radostí a bez reptání, jak si přejí. Zevrubnou poslušnost osvědčujte zejména, když přikazují nebo zapovídají to, co se týká vaší duše a vašich křesťanských povinností. Nemějte jim za zlé, když konají svou povinnost, neboť mají na zřeteli jen vaše blaho a budou za vás jednou odpovídati na soudu Božím.

První dvě povinnosti, úcta a láska k rodičům, trvají po celý život: dítě až do smrti zůstane dítětem svých rodičů. Poslušnost zavazuje do plnoletí a dotud, dokud jste s rodiči v jedné domácnosti. Když se syn ožení, stane se hlavou své rodiny; provdaná dcera neposlouchá již rodičů, nýbrž manžela.

Nesměji děti uposlechnout, kdyby rodiče chtěli od nich něco hříšného. *Nejsou povinny* uposlechnout, když by je rodiče nutili do manželství s osobou, která je jim protivná, protože při volbě stavu mohou rodiče radit, varovat, ale ne nutit.

Když rodiče zemrou, vystrojte jim pěkný pohřeb, dejte za ně sloužití občas mši svatou, modlete se za ně a pomáhejte jim dobrými skutky, které za ně obětujete. Svědomitě vykonejte jejich poslední vůli. Čestným životem ctěte jejich památku.

Podobně jako k rodičům se chovejte k svým pěstounům, učitelům, poručníkům a kmotrům. Jest to vůle Boží, neboť zastupují místo rodičů.

5. *Povinnosti osob služebných.*

Služebné osoby, nenaříkejte na svůj stav, jako by byl neštěstím! Pohlédněte naň okem víry a uvidíte, že váš stav je ctihodný. Syn Boží sám jej posvětil, když přijal na sebe způsobu služebníka (Filip. 2, 7), a sám prohlásil o sobě: „*Syn člověka nepřišel, aby mu bylo slouženo, nýbrž aby sloužil...*“ (Mat. 20, 28) Když takto pohlédnete na svůj stav, shledáte, že není nesnesitelný. Máte arci mnoho práce a starostí. Ale který stav nemá

obtíží? Ani vladaři nejsou bez mnohých starostí.

Zato jste prosti odpovědnosti, kterou mají představení a hospodáři. V svém povolání si můžete získat přemnoho zásluh pro život věčný. A konáte-li vše podle vůle Boží, budete jednou spokojeně umírat!

Hledáte-li službu, prostě Pána Boha, abyste přišli do domu, kde jest živá víra a křesťanská kázeň. Nehleďte pouze na velké služné, dobrou stravu a volnost, ale především pečujte o to, abyste mohli ve službě konati všecky své náboženské povinnosti. Jste-li v takovém domě, děkujte za to Pánu Bohu, a zůstaňte tam, dokud můžete, i kdybyste mohli míti v nekatolickém domě větší časné výhody. „Nebot co prospěje člověku, byť celý svět získal, život však ztratil? Aneb jakou dá člověk výměnu za život svůj? Syn člověka zajisté přijde ve slávě Otce svého s anděly svými a tehda odplatí každému podle skutků jeho.“ (Mat. 16, 26—27) Z domu, kde vaší duši hrozí nebezpečí, odejděte co nejdříve.

Pro zbožnost však nezanedbávejte práce. *Pracujte pilně, s dobrým úmyslem zalíbíte se Pánu Bohu, s veselou myslí, ba zpívejte si při práci; taková práce se líbí Bohu i lidem.*

„*Veselého dárce miluje Bůh*“ (2. Kor. 9, 7); lidé jsou také rádi v jeho společnosti.

Dávejte *dobry příklad*, zvláště tam, kde jsou malé děti. Velkou zkázu působí a velkou odpovědnost uvaluje na sebe, kdo klením, neslušnými řečmi a písněmi, nebo jiným způsobem dává pohoršení. Vedete-li však vzorný život, mluvíte-li rádi o Pánu Bohu, vypravujete-li dětem zbožné příběhy, učíte-li je křesťanským příslovím a pořekadlům, napomáháte nemálo k jejich dobrému vychování, a vaše památka zůstane v požehnání. Zjměna uvádíme trojí povinnost osob služebných.

1. Ctěte své představené. Není moci, leč od Boha. Všichni představení vládnou jménem Božím. Sv. Petr vás napomíná: „*Služebníci, poddáni buďte ve vsi bázni pánům, nejen dobrým a mírným, nýbrž i zlým.*“ (1. Petr 2, 18) Mluvte o nich s úctou a šetrností, chraňte se pomluv a nactiutrhání, mějte vždy na paměti, že rodinné věci nemají přijít do veřejnosti.

2. Posluchejte svých představených ve všem, co není hřích. Sv. Pavel praví krásně: „*Služebníci, poslouvejte pánů tělesných s bázní a třesením, v prostnosti srdce svého, jako Krista, sloužíce ne na oko jako ti, kteří*

se chtějí zalíbiti lidem, nýbrž jako služebníci Kristovi, konajíce vůli Boží ze srdce, sloužíce s dobrou myslí jako Pánu a ne lidem.“ (Efes. 6, 5—7) K poslušnosti se osoby služebné zavázaly smlouvou, co se týká domácích prací. Ale poslouvejte ochotně i ve věcech, jež se týkají vašeho spasení: nepracujte v neděli, choďte na mši svatou v neděle a svátky, mravně se chovejte. Když se vám bude někdy zdáti poslušnost obtížnou, vzpomeňte na Pána Ježíše v domku nazaretském, jenž konal z poslušnosti všechny domácí práce a provozoval se svatým Josefem těžké řemeslo tešařské.

3. *Budte věrni svým představeným. „Služebníky napomínej, ať jsou svým pánům poddáni ve všem, příjemní, neodmlouvajíce, neokrádajíce, nýbrž v každé příčině věrnost pravou osvědčujíce . . .“* (Tit. 2, 9—10) Prohřešují se proti této věrnosti, jestliže nepracují svědomitě, takže hospodáři trpí škodu na majetku; nebo když proti vůli svých pánů dávají něco chudým nebo svým příbuzným. Budou-li se služebné osoby řídit těmito pokyny, budou samy spokojeny a budou váženy od svých představených; budou považovány za členy rodiny a od Pána pánů dostane se jim hojné odplaty.

6. Povinnosti katolických jinochů.

Nežřídká slýcháme: Člověk jest jen jednou mladý, ať užije světa a se „vybouří“. Taková řeč jest nejen proti sv. evangeliu, nýbrž i proti zdravému rozumu. Písmo svaté dí: „*Ale pamatuj na svého Tvůrce za dnů mládí svého.*“ (Kaz. 12, 1) Celý život náš náleží Bohu, tedy i naše mládí, a to nejvíc. Smí snad člověk ztráviti nejkrásnější dobu svého života v hříšných rozkoších, a teprve zbytek věnovati Pánu Bohu? Ale jest v tom i klam; neboť čemu se člověk naučí v mládí, to mu zůstane i v pozdějších letech, jak praví Písmo svaté: „*Jest přísloví: S cesty, kterou se dá jinoch, ani když zestárne, se neuchýlí.*“ (Přísl. 22, 6)

Mimoto není pravé radosti, leč v srdci čistém a šlechetném. Abys byl šťasten,

A. Buď čistý. Čistota srdce jest tvou nejkrásnější ozdobou. „*Jeť nesmrtelná památka její, ježto ji uznává Bůh i lidé.*“ (Moudr. 4, 1) Proto se zapírej rázně, kdykoli se probouzí zlá žádostivost. Když tě napadají neslušné myšlenky a žádosti, odvracej se od nich a vzývej neprodleně svatá jména Ježíš a Maria.

a) Buď střídmy v jídle, a zvláště v pití. Nestřídmost jest matkou všeliké nepravosti,

zvláště nečistoty. Člověk oddaný opilství pozbývá všeho: cti a dobrého jména, domácího pokoje, majetku i své věčné spásy: „*Nemylte se, ani smilníci... ani opilci... neobdrží království nebeského.*“ (1. Kor. 6, 10)

b) Vystříhej se zahálky. Písmo svaté praví: „*Mnohé zlobě naučí zahálka.*“ (Sir. 33, 29) Člověk zaměstnaný vážnou prací nemá kdy, aby myslil na hříšné věci, kdežto srdce člověka zahálčivého jest pařeníštěm všeliké nešlechetnosti.

Pracovitost, spojená se šetrností, jest základem časného blaha.

c) Ovládej své smysly, zvláště zrak. Chtíti zachovati čistotu, a při tom těkati očima po dovoleném i nedovoleném, jest nemožné. Pamatuj, že Bůh jest všude přítomen.

d) Vystříhej se blízkých příležitostí.

Blízkou příležitostí k nečistým pokušením jsou:

1. *Nedovolené známosti.* Kdo chce vstoupiti do stavu manželského, musí se ovšem napřed seznámit a vědět, koho si bere. Nedovolená známost jest známost předčasná, tajná, bez naděje na brzký sňatek. Nepotřebné přátelení s druhým pohlavím dráždí jinocha k smyslnosti, že nedbá ani Boha, ani svého

svědomí, ani rozumu, nýbrž klesá z hříchu do hříchu. „*Kdo miluje nebezpečí, zahyne v něm.*“ (Sir. 3, 27)

Když nadchází doba volby stavu, modli se k Bohu, aby tě osvítil. Zvolíš-li si stav manželský, nedej se zaslepit krásnou tváří. Moudrý jinoch si váží u družky svého života více ctnosti, dobroty srdce, zbožnosti a pracovitosti, než velkého věna a tělesné krásy; neopomine se poraditi se svými rodiči a se svým zpovědníkem, zajede si na exercície.

Když má naději na brzkou samostatnou existenci a učiní si známost dovolenou, zdvojnásobí svou ostražitost, často se posílí svatými svátostmi a upřímnou modlitbou. Neschází se s nevěstou tajně. Jest nesmírně důležité začíti manželství čistě. Smilství mezi milenci jest častou příčinou hlubokých rozvatů v manželství, a vždycky ruší manželské štěstí.

Před sňatkem vykonej dobrou svatou zpověď, nejlépe generální, a přístup hodně k stolu Páně.

2. Špatné knihy. Dnes se mnoho čte. Čteš-li dobré knihy, budou ti požehnáním. Dobrá kniha vzdělává, vychovává, těší v zármutku. Špatná kniha jest ta, která svádí ke hříchu

nebo docela líčí hřích jen jako běžnou lidskou křehkost (viz str. 430).

3. *Špatné spolky.* Jsou lidé, kteří rádi spolkaří. Máme dobré spolky, kde se členové učí lásce k Bohu, k bližnímu a k vlasti. Tam vstup a pracuj (viz str. 423.)

4. *Špatná divadla a kina.* Jít do divadla a kina, když dávají dobrý kus, jest na prospěch. Když je v dobrém kuse některý výjev méně dobrý, nesmíš býti třtinou, aby tě každý lehký náraz přivedl do hřichu. Ale jsou kusy špatné; těm se vyhýbej!

5. *Noční toulky.* Ty neslouží ke cti žádnému jinochu. Jimi se stává neschopným k práci, jimi pozbývá studu a počestnosti; v neděli ráno vyspává a zanedbává mši svatou.

6. *Taneční zábavy* bývají snadno příležitostí k hříchům. Katolický jinochu, buď katolíkem nejen doma a v kostele, nýbrž i při zábavě, a svým čestným chováním buď radostí Bohu i lidem!

B. Buď poslušný. Poslušnost je ctnost netoliko malých dětí, nýbrž i odrostlé mládeže. Poslouchej rodičů a všech, kteří zastupují jejich místo. V srdci tvém se ozývá někdy touha po nepravé svobodě a nezávislosti, často slýcháš nepravé zásady: Nám nemá nikdo

práva poroučet, nedáme si rozkazovat od nikoho. Nedbej takových řečí. Pamatuj si: Kdo se nenaučil poslouchat, nebude umět ani poroučet. Neposlušný hoch ztrpčuje život nejen svým rodičům, nýbrž i sobě: dopouští se ukvapených a neprozřetelných činů, škodí si na zdraví, často i rodičům na majetku.

Zato jest poslušný syn radostí otcovou a chloubou své matky. Bůh mu bude žehnati, neboť: *„Požehnání otcovo utvrzuje domy synů. Kdo ctí otce, dosti činí za hříchy, a jako člověk, jenž hromadí poklady, jest ten, kdo má úctu k své matce.“* (Sir. 3, 11. 4. 5)

C. Buď zbožný. Nenechej se strhnouti proudem nevěry. Naše katolická víra jest dotvrzena tolika zázraky, že nemůže býti o ní rozumné pochybnosti. Od katolické víry odpadají jen ti, kdo ji neznají, nebo nechtějí žíti tak, jak víra káže. Pachtí se po smyslných rozkoších, po nespravedlivém majetku, po cti a chvále před světem. Spisovatel Chateaubriand († 1848) dobře napsal: My všichni bychom věřili, kdybychom měli odvahu čistě žíti. Zkoumej bedlivě život nevěrců a sám se o tom přesvědčíš (viz také str. 383).

Zachovati si víru jest jeden tvůj úkol; druhý jest, abys podle víry také žil. *„Boha se boj a příkazů jeho šetři, neboť to patří k při-*

rozenosti lidské.“ (Kaz. 12, 13) Život zbožný činí člověka dokonalým. Proto se modlívej ráno, v poledne i večer, před prací, v soužení a v pokušeních. Vroucně uctívej Marii Pannu. Jest to tvá matka nebeská, která tě miluje víc, než matka pozemská a ráda se za tebe přimlouvá u trůnu Božího, když se jí doporučuješ s dětinnou důvěrou. Chod pilně na služby Boží; nejen na mši svatou, nýbrž i na kázání a na odpolední požehnání. Nemysli stále jen na zájmy časné, pamatuj často i na spásu své duše: „*Hledejte nejprve království Božího a spravedlnosti jeho, a toto všecko bude vám přidáno.*“ (Mat. 6, 33)

7. Povinnosti katolických dívek.

Co jsme doporučili jinochům, platí i pro dívky. Ale přece stůjte zde ještě jiné pokyny, jim přiměřené.

Katolická dívka, buď:

1. Čistá. Ozdoba dívky nezáleží tolik v sličné tváři, v nádherném oděvu a bohatém šperku, nýbrž v kráse duševní, v čistotě a nevinosti. Nejkrásnějším vzorem jejím jest Maria, Panna panen a Královna andělů, „v níž jako v zrcadle září krása čistoty a příklad všeliké

ctnosti“, praví sv. Ambrož ve spise „O pannách“. Na Marii Pannu ať každá dívka často vzpomíná, a tak si počíná, aby nejčistší oko Mariino mohlo na ní spočívat se zalíbením.

S největší horlivostí uživej všech prostředků, aby sis zachovala květ nevinnosti neporušený. Ohrožují jej nepřátelé vnitřní i vnější. Nepřátelé vnitřní jsou vášně a náklonnosti k zlému; nepřátelé vnější jsou pokušení světa.

Nepřátelé vnitřní. Abys přemohla zlé vášně a zachovala si nejvzácnější poklad čistoty, *zapírej se.* Nezřízenou žádostivost potlačuj hned v prvních počátcích. Sv. Alfons Maria říkával, že neslušné myšlenky jsou takřka pekelné jiskry. Jiskru strásáme ihned, aby nás nepopálila; právě tak rychle je třeba zapuditi neslušnou myšlenku, aby nezkalila lesku nevinnosti. Pokušení zapudíme nikoliv úvahami o jeho špatnosti, ani odřikáváním modlitby; nýbrž pokorným krátkým vzýváním svatých jmen Ježíš a Maria. Ovšem nutno také, abychom odvrátili pozornost od věci, jež pokušení způsobuje a věnovali ji věcem jiným, dobrým nebo nezávadným, jež jsou s to nás dostatečně upoutati. Úvahy o zlobě pokušení nepěstujeme v čas pokušení, nýbrž jindy. Trvalou bázeň ať v nás udržuje myšlenka,

že hříšná rozkoš trvá chvílku, ale trest za hřích že trvá věčně.

Velmi napomáhá k zachování čistoty, budeš-li:

a) *pokorná*. Vynikáš-li vlohami, krásou, bohatstvím, zručností, nepyšni se tím a nevynášej se nad jiné. Všecko je dar Boží, a proto jemu přísluší za vše sláva a čest. Nehleď se zalíbiti lidem, nýbrž Bohu. Světská sláva, polní tráva. Dívka, která zapomíná pokory a uchází se marnivým, nebo i výstředním oděvem o přízeň mladého světa, sotva si zachová lilii čistoty bez porušení. „*Bůh se pyšným protiví, ale pokorným dává milost.*“ (1. Petr 5, 5) Nad pokornými drží Bůh ochrannou ruku, kdežto pyšné ponechává jejich slabosti, takže v pokušení klesají.

b) *Buď skromná*. Ovládej svou zvědavost. Nežádá se, abys nevycházela z domu, nebo venku chodila vždy se sklopenýma očima; naše doba nese s sebou spolky, organisace. Ale ctnostná dívka, která si nade vše váží čistoty a stydlivosti, ovládá svou zvědavost i ve věcech dovolených. Sv. František Saleský praví krásně: Viděti a dívati se jsou dvě věci velmi rozdílné. Skromnou dívku je poznati zdaleka a kdekdo si jí váží; váží si jí v srdci i ti, kteří se jí navenek smějí. Dívka, která

se naučila ovládati svůj zrak, vyhne se tisícovým pokušením.

Měj však na uzdě i ostatní své smysly; nebuď mlsná a vybíravá v jídle, nauč se snášeti trochu horka, zimy, hladu i žízně, veď život otužilý, jak přísluší služebnici Ježíše Ukřižovaného. Choulostivá a změkčilá dívka není schopna úporných bojů za svou nejkrásnější ctnost.

c) *Buď pracovitá.* Vlohy a tělesné síly dává nám Bůh, abychom jich užívali k práci. Proto se nauč všem domácím pracím; budeš jich potřebovati, až budeš samostatná, nebo až budeš hospodyní. Nauč se vařit, šít, žehlit atd. Nebuď jako ty dívky, které snad umějí francouzsky nebo hrají obstojně na piano, ale domácnosti nerozumějí.

Pilná práce a námaha jest výborným prostředkem, jak zachovati neporušenou ctnost čistoty. Dívka, která jest pilná jako včelka, nemá kdy na hříšné myšlenky a na hříšné příležitosti.

Nepřátelé vnější. Aby sis uchovala čistotu v boji proti svůdnému světu, vystříhej se všech *příležitostí* k hříchu.

Příležitost k hříchu je vše, co dráždí k smyslnosti, co působí pokušení a co již

mnoha lidem bylo příčinou žalostného pádu. Proto se varuj:

a) takových družek, které si málo váží mravní čistoty. Jsou to družky lehkomyšlné, světačky, jimž je zábava nade všecko; jejich ideálem je zamilovaná četba, nedivčí sport, milostné dobrodružství. Ty si zvol takovou přítelku, abyste jedna druhé mohly být andělem strážným.

b) Varuj se nebezpečných zábav, při kterých se nešetří křesťanské slušnosti, ať jsou to divadla, taneční zábavy, výlety nebo jiné radovánky.

c) Varuj se všeho nepotřebného styku s druhým pohlavím. Když ti nadejde doba volby stavu, modli se k Pánu Bohu, aby tě osvítil, zdali ti určil stav panenský, snad i v klášteře, nebo stav manželský. Porad se se svým zpovědníkem, abys snáze poznala vůli Boží. Rozhodneš-li se pro zachování panenství jedině pro Boha, skrývej svůj úmysl před těmi, kteří by ti v něm mohli překážeti, byť to byli i tvoji rodiče. Hleď si své povolání zajistiti zbožným životem a častou modlitbou. Když pak nadejde příhodná doba, jednej rázně, pamětliva slov Páně: *„Každý, kdo pro mé jméno opustí dům nebo bratry nebo sestry nebo otce nebo matku...*

nebo pole, stokrát více dostane a život věčný zdědí.“ (Mat. 19, 29)

Zvolíš-li si stav manželský, zdvojnásob svou ostražitost, abys zachovala čistotu neporušenou. Známost je ti dovolena, je-li naděje na brzký sňatek. Známosti dlouhé, tajné, bez vědomí a dovolení rodičů, bývají řetězem mnoha hříchů. Nedej se zlákat klamnými sliby a pamatuj, že pravá láska nikdy nesvádí ke hříchu. Nescházej se se svým snoubencem potajmu a neměj žádných tajností před rodiči.

2. *Bud' poslušná.* Dnes je postavení ženy ve společnosti jiné, než bývalo v minulosti; má větší význam. Dnes zasahují ženy svým volebním lístkem i do řízení států. Jest to právo, ale též povinnost. Abys jí dostála, potřebuješ vzdělání a důkladné výchovy. Obojí načerpáš, věř tomu, dokud není pozdě, z kázání, z dobré četby a z poslušnosti k rodičům, když tě vyučují životním zkušenostem. Nebuď svéhlavá, vzdorovitá, uč se vědomostem, kterých budeš potřebovat v dospělém věku. Pius X († 1914) říkal, že největším nepřitelem Církve jest náboženská nevědomost katolíků. Poslouchej rodičů, poslouchej svých vychovatelů, poslouchej přikázání Božích i církevních, a pamatuj, že poslušnost z víry

nesnižuje člověka. Víme-li, že poslušností plním vůli Boží, poslouchám více Boha než člověka. Nauč se v mládí býti učelivou a poslouchati, abys uměla jednou dobře poroučet.

3. *Bud' zbožná.* Marii Pannu nazýváme „vzorem pravé zbožnosti“. Ber si z ní příklad. Neboj se býti zbožná. Jsou dívky, které myslí, že zbožná dívka nesmí být veselá, nesmí se smát, žertovat, nesmí mít známost. To je omyl. Bůh si přeje, abychom mu sloužili s veselou myslí, jen když se varujeme hříchu.

Není krásné, když muž není zbožný, ale dívka nezbožná je teprv smutný obraz. Pěstuj horlivě pravou katolickou zbožnost. „*Panna myslí na věci Páně, aby byla svatá tělem i duchem.*“ (1. Kor. 7, 34) Nespokojuj se pouze s tím, že konáš věrně své obvyklé modlitby ráno, večer, před jídlem, po jídle, nýbrž myslí často, i při práci, na Pána Boha, jenž je ti všude přítomen, a doporučuj mu všechny své starosti. Modli se vždycky v pokušení, modli se často za své příbuzné, za Církev svatou, za katolické duchovenstvo, za obrácení hříšníků, za pohanské misie, za duše v očistci, za svou vlast.

Ráda choď na služby Boží, do kostela ber s sebou vždy zpěvník. Jak je krásné, když se

kostel rozléhá nadšeným zpěvem! Častěji za rok, nejlépe měsíčně, ne-li častěji, přistupuj k svatým svátostem. Buď horlivou ctitelkou božského Srdce Ježíšova, které je velmi štědré k těm, kteří je vzývají, a má zvláštní zalíbení v čistých, nevinných duších. Svou Matku nebeskou pozdravuj často Zdrávasem; ráda se modlí růženec, nejen v říjnu, nýbrž i jindy v roce, abys byla vskutku „dítkem mariánským“. Vstup do Mariánské družiny, kde je zřízena, nebo do některého mariánského bratrstva, a věrně zachovávej předepsané stanovy, i když tě nezavazují pod hříchem. Aspoň jednou za tři léta, a jistě před svatbou, vykonej si dobré exercicie (viz str. 439).

Užitečné knihy nejen sama pilně čítej, nýbrž rozšiřuj je mezi svými družkami. Budeš tak apoštolkou dobrého tisku a šířitelkou učení Kristova. Šíření dobré knihy patří dnes mezi nejlepší dobré skutky. Zato se měj velmi na pozoru před špatnými knihami a časopisy, jež šíří nevěru a otravují tolik mladých srdcí jedem nemravnosti; takové jsou mnohé básně, romány a povídky. V pochybnostech se zeptej, nejlépe kněze, zda smíš číst tu onu knihu. Dobrá kniha tě přivede blíže k Bohu, špatná by tě daleko od něho odvedla.

Zbožné dívky jsou ozdobou Církve i národa. „*Tělesné cvičení užitečno jest k málu; zbožnost užitečná jest ke všemu, majíc zaslíbení života nynějšího i budoucího. Spolehlivé je toto slovo a hodno všeho přijetí.*“ (1. Tim. 4, 8—9)

8. Povinnosti studující mládeže.

O studující mládeži lze říci po výtce, že jest „nadějí budoucího věku“. Z řad studujících jinochů a dívek povstanou vůdcové národa, kteří převahou vědy, širším rozhledem a příkladem budou udávati směr obyčejnému lidu. Jest proto nesmírně důležité, aby studující mládež byla dobře vychována. Drahá mládeži:

1. *Važ si nade vše katolické víry.*

Jest bolestný zjev, že se naše inteligence oddává větším dílem nevěře nebo náboženské lhostejnosti, jako by studium a věda odváděly od Boha a od katolické Církve. A přece je známá zkušenost, že důkladné studium, spojené s modlitbou, vedlo vždy k Bohu a k Církvi. Věda dokazuje nezvratnými důkazy, že Bůh jest. Věda dokazuje *možnost i skutečnost* Božího zjevení. A když člověk pozná, že pravdy víry jsou zjevené, přijímá je s radostí

a volá se sv. Pavlem jásavě: „*Vím, komu jsem uvěřil.*“ (2. Tim. 1, 12) Víra a věda nemohou být nikdy proti sobě (viz str. 280).

Také se někdy namítá, že Církev jest nepřítelkyně vědy. A zatím dokazují dějiny, že katolická Církev založila obecné školy, z nichž se potom vyvinuly školy střední, a první zakládala školy vysoké i university. Protestant František Palacký píše: „Jen hrubý nedouk mohl by nevědět, že veškeren pokrok vzdělanosti a osvěty po mnohá století visel, jako jinde, tak i u nás na církevních ústavech; že cokoliv se zjevilo dělníků na poli jak naučné literatury, tak krásoumy, odchováno bylo původně ve školách duchovenstvem zřízených a vedených a že z lůna Církev zrodila se i sama universita pražská, kterou přece jen převrácenci z pouhého zpátečnictví viniti by mohli.“*)

Církev vždy měla mezi svými syny učence světového jména, a to ve všech oborech.

Kde máme proto hledati příčiny onoho neblahého zjevu, že se tak zvaná inteligence odvrací od víry?

a) U mnohých jest příčinou *neznalost* katolické víry. V ostatních oborech vynikají, ale čemu se učili v mládí o katolické víře,

*) Světozor, roč. VII., str. 514.

to již zapomněli; na kázání nechodí, katolické knihy nečtou, katolických přednášek neposlouchají — neznají víry.

b) U jiných inteligentů jest příčinou nevěry *nepořádný život*. Nechtějí žítí, jak žádá víra, proto ji zavrhnou a tropí si z ní posměch, jako by byla učence nedůstojná.

Měj se na pozoru, křesťanská mládeži, abys ve styku s inteligenty neztratila víru. „Věř, ale věz komu!“ Zkoumej život těch, kteří se ti vydávají za učitele náboženství, jak napomíná Miláček Páně: „*Miláčkové, nevěřte duchu každému, nýbrž zkoumejte duchy, jsou-li z Boha; neboť mnoho nepravých proroků vyšlo na svět.*“ (1. Jan 4, 1) Po ovoci poznáme strom a po skutcích poznáme vnitřní hodnotu člověka.

Máš-li pochybnost o některé pravdě, obrať se na odborníka; ve víře jest jím katolický kněz, který náboženskou vědu studoval z povolání, nebo který ji studuje ustavičně.

2. *Žij podle víry*. Konej horlivě své náboženské povinnosti, a bude si tě vážit přítel i nepřítel. Život podle víry jest nejlepším prostředkem, jak si zachovati víru. Proto choď pilně na služby Boží a k svátostem. Čítej katolické knihy: čím lépe budeš víru znát, tím více si jí budeš vážit. Zato se vystříhej

četby špatné, nevěrecké a nemravné! Zachovej si srdce čisté. „Svět by nebyl nevěrecký, kdyby nebyl nečistý,“ pravil velký učenec a světec svatý Augustin.

3. *Pilně studuj.* Svědomitosti v studiu žádá od tebe Bůh, který dává lidem vlohy proto, aby je zdokonalovali prací. Svědomité práce žádají od tebe tvoji rodiče, kteří tě vydržují na studiích s velkými obětmi. Snaživého přičinění vyžaduje od tebe i tvé budoucí povolání: nebudeš platným členem společnosti, nebudeš-li mítí důkladné vzdělání ve všech předmětech, i v těch, které se ti zdají neužitečné.

Tvým pravidlem buď: Napřed věci potřebné: uložené lekce a úkoly. Potom užitečné. A posléze zábavné. Převrácení tohoto pořádku bylo zkázou tolika nadějným jinochům a dívkám. Mohli být okrasou společnosti a chloubou rodičů, ale zkazili se a šíří zkázu i kolem sebe.

Važ si svých profesorů a neztrpčuj jim obtížného úřadu! Ochotně jich poslouvej, když tě vedou k důkladným vědomostem a zušlechťují tvou povahu moudrou radou a zářivým příkladem.

Za přátele si vol jen pilné a bohabojné. Pomni přísloví: „Hedvábnou rukou přítele

vybírej, železnou třímej.“ Přítel příteli ať jest andělem strážným.

Prospíváš-li v studiu, nebuď pyšný a mar-nivý; vše je dar Boží, i krásné vlohy. Váz-neš-li v některém předměť, nepozbývej mysli, nýbrž zdvojnásob svou píli a modli se vroucně. Tak zdoláš i překážky zdánlivě ne-překonatelné.

Uctívej vroucně Marii Pannu, která se zove v litanii loretánské „Stolicí moudrosti“. S její pomocí si zachováš perlu čistoty a bu-deš prospívati i v studiu. Vroucím ctitelem Bohorodičky byl blahoslavený Alois Maria Chanel. Na své sešity psával heslo: *Auspice Dei Genitricis Mariae — Pod ochranou Boho-rodíčky Marie*. Stal se později vzorným kně-zem a slavným mučedníkem za katolickou víru.

4. Velmi důležitá jest pro tebe doba, kdy si volíš své životní *povolání*. Vážně pře-mýšlej, pros Boha ze osvícení a porad se zvláště se zpovědníkem, abys poznal vůli Boží. Nejlépe učiníš, když si zajedeš na *exercicie*. Volba stavu rozhodne o tvém budou-cím blahu netoliko časném, nýbrž nezřídka i věčném. Zvol si onen stav, ke kterému lneš, k němuž máš potřebné schopnosti a v němž budeš snáze moci konati dílo svého

spasení. Měj na paměti slovo Spasitelovo: „*Co prospěje člověku, byť celý svět získal, život (věčný) však ztratil? Aneb jakou dá člověk výměnu za duši svou?*“ (Mat. 16, 26)

Ideálem studující mládeže budiž Dvanáctiletý Ježíš, o kterém píše svatý Lukáš: „*A Ježíš prospíval moudrostí a věkem a milostí u Boha i u lidí.*“ (Luk. 2, 52)

9. Stav kněžský a řeholní.

A. Stav kněžský.

Díváme-li se očima víry, není na světě vznešenějšího stavu nad stav kněžský.

Katolickému knězi jest dáno, co nebylo svěřeno andělům. Kněz přináší při mši svaté Bohu nejvzácnější oběť, božského Beránka. Kněžská moc jest úžasný div. Kněz má účast na věčném kněžství Ježíše Krista, má moc proměňovati chléb a víno v Tělo a Krev Páně. Takovou moc nemá ani Maria Panna. Kněz mocným slovem otvírá kajícímu hříšníku nebe při rozhřešení, a zavírá mu brány pekelné.

Kněz je prostředník mezi Bohem a lidmi; jménem celé Církve vzdává Bohu čest a vyprošuje od něho milost a slitování. Kněz

jest poslanec věřícího lidu; má vždy volný přístup k Velebnosti Boží, aby hájil zájmy nesmrtelných duší. Kněz je též vyslanec Boží, jenž hájí zájmy Boží u lidu: hlásá vůli Boží a káže evangelium spásy. Kněz je zástupce Kristův: „*Kdo vás slyší, mne slyší, a kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá; kdo však mnou pohrdá, pohrdá tím, jenž mne poslal.*“ (Luk. 10, 16) Svatý Pavel píše: „*Na místě Kristově tedy konáme posláni, jako by Bůh skrze nás napomínal; prosíme na místě Kristově: Smiřte se s Bohem.*“ (2. Kor. 5, 20) Moc smiřovati s Bohem obdrželi kněží: „*Přijměte Ducha Svatého; kterým odpustíte hříchy, odpouštějí se jim, a kterým je zadržíte, zadrženy jsou.*“ (Jan 20, 23)

Když na to myslíme, jsme nutkáni prokazovati katolickým kněžím úctu a čest; úctu v srdci, čest v zevnějším chování. Neposuzuj nespravedlivě a nepřidávej se k těm, kteří se pro skutečné nebo jen domnělé chyby jednoho kněze odvracejí od celého stavu kněžského a prohlašují kněze za pokrytce. Přejde doba, kdy si i mnohý z těchto zaslepených bude přát, aby ho kněz smířil s Bohem, ale nedostane se mu té milosti.

Vidíme-li na některém knězi zřejmé chyby, mějme s ním soucit: má velmi těžkou odpo-

vědnost před Bohem, těžší než laikové. Modleme se za něho, a počínejme si k jeho chybám tak, jak si počíná hodné dítě k chybám svých rodičů: neroznáší je a nemá z nich radost; kdo ví, kdo jeho chyby zavinil!

Rodičům zde dáváme dvojí vážnou výstrahu:

1. *Nenuťte* svých synů naléhavými prosbami, aby šli do semináře. Jest ovšem veliká čest, má-li katolická rodina mezi svými členy i kněze. Ale kněze si volá Bůh; kdo by se vetřel do svatyně bez Božího povolání, ten by nebyl dobrým knězem, nenalezl by v svém stavu pravé štěstí a velmi by ztrpčil rodičům poslední léta života.

2. Má-li váš syn známky, že ho Bůh volá k své službě, *nebraňte* mu; spíše ho *podporujte*, zvláště horlivou modlitbou.

Známky kněžského povolání jsou tyto:

1. Dobré zdraví a dobré vlohy.
2. Nenávist hříchu, zvláště hříchu proti čistotě, a radostné odhodlání žítí pánickým životem až do smrti.
3. Opravdová zbožnost a láska k modlitbě i k službám Božím.
4. Láska k práci a touha přivést mnoho duší do nebe.

5. Veliká láska k Panně Marii, která jest Matkou kněží a Prostřednicí všech milostí. Její zvláštní ochrany a pomoci kněz potřebuje, aby se sám posvěcoval a blahodárně působil mezi dušemi, svěřenými jeho pastýřské péči.

Poznámka. Církev svatá se modlí za dobré kněze zvláště o Suchých dnech a o Kněžské sobotě. (Viz str. 232.) Modli se i ty, neboť katolický lid má takové kněze, jaké si na Bohu vyprosí.

B. Stav řeholní.

Nepřátelé Církve obracejí svůj hněv hlavně proti osobám řeholním. Vypukne-li v některé zemi pronásledování, nebo jak se nyní říká, *kulturní boj*, trpí na prvním místě řeholníci. Kláštery mužské i ženské jsou nevěrcům trnem v oku.

Již z toho můžeme poznati, že řeholní stav jest Pánu Bohu velmi milý a Církvi svaté prospěšný. Na řeholnicích se tak zjevně plní slova apoštolova: „*Všichni, kteří chtějí pobožně žíti v Kristu Ježíši, budou pronásledováni*“ (2. Tim. 3, 12), a slova Páně: „*Jestliže mne pronásledovali, i vás budou pronásledovati . . .*“ (Jan 15, 20) a jinde: „*Blaho-*

slavení, kteří protivenství trpí pro spravedlnost, neboť jejich je království nebeské. Blahoslaveni jste, když pro mne budou vás tupiti a pronásledovati a mluvití všecko zlé proti vám lhouce; radujte se a plesejte, neboť odplata vaše hojná jest v nebesích.“ (Mat. 5, 10—12)

Z dvojího důvodu píšeme zde o řeholním stavu:

1. aby katolík věděl, jak má o něm smýšletí.
2. aby osoby, jež Bůh volá do řeholního stavu, měly o něm správný pojem.

Každý katolík má vésti život dokonalý: „*To jest vůle Boží, vaše posvěcení.*“ (1. Sol. 4, 3) Ale svůdný svět zavaluje cestu k dokonalosti tolika překážkami, že ve víru všedního života svatě žije jen málokdo. Proto šlechtné duše, toužící po velké ctnosti, zanechávají světu časné statky a samy odcházejí do klášterů, aby se zde věnovaly výhradně Bohu a své duši. Vůdčí hvězdou jest jim slovo Páně k mládenci: „*Chceš-li býti dokonalý, jdi, prodej, co máš, a dej chudým . . . a pojd', a následuj mne.*“ (Mat. 19, 21)

Výhody stavu řeholního krásně vypisuje sv. Bernard: V domě řeholním člověk čistěji žije, klesá řidčeji, povstává rychleji, kráčí

opatrněji, dostává častěji nebeskou rosu, odpočívá bezpečněji, umírá s větší důvěrou, bývá očištěn rychleji a odměněn bohatěji. Pán Bůh se nedá překonati velkomyslností. Štědrou rukou udílí své dary těm, kteří netoliko zachovávají příkázání Boží lépe, než lidé ve světě, nýbrž plní nadto i evangelické rady: dobrovolné chudoby, ustavičné čistoty a dokonalé poslušnosti řeholních představených a řeholních pravidel i stanov.

Řeholní život žádá stále sebezapírání, boje a pokořování. Ale namáhá-li se řeholník poctivě, modlí-li se vytrvale a má-li stále na mysli svůj božský vzor, Ježíše Ukřižovaného, vytrvá v svém krásném povolání věrně a nashromáždí si nesčetných zásluh pro nebe.

Vytyká se řeholníkům a řeholnicím, že vedou zahálčivý život. Jděte do kláštera a poznáte, že se nikde nepracuje tolik, tak užitečně a tak pravidelně, jako v klášteře, kde panuje vzorná kázeň. Řeholní osoby se řídí od počátku řeholního života starobylým klášterním heslem: *Modli se a pracuj.*

Modli se. Modlitbou se nemíní pouze ústní a rozjímavá modlitba, jíž řeholníci věnují hodně času, nýbrž celá bohoslužba a péče o spásu a posvěcení vlastní duše. Péči o duši pokládají řeholníci podle slov Ježíšových za

první úkol svého života a platí jim pochvala Kristova: „*Maria si vyvolila nejlepší úděl, který jí nebude odňat.*“ (Luk. 10, 42)

Pracuj. Prací řeholníků a řeholnic jest péče o nejrozmanitější potřeby Církve a společnosti. Stačí jen otevřítí dějiny, a přesvědčíme se, jak nesmírně mnoho dobrého vykonali a dosud konají řeholníci pro blaho lidstva. Řeholníci to byli, kteří proměnili celé pusté kraje v krásné zahrady a žírná pole. Řeholníci zachránili světu písemné památky římské a řecké vzdělanosti; uměním a vědám prokázali a prokazují neocenitelné služby; vydali statisíce výborných knih, mnoha národům pohanským přinesli misiemi osvětlu, milionům chudšasů učinili život nesitelným a připravili je na blaženou věčnost.

Ti, kteří vytýkají řeholním osobám zahálčivost, nevykonali ani *stý díl* toho dobrého, co konají kláštery.

Někteří řeholníci a řeholnice nepůsobí na venek, nýbrž vedou život skrytý a rozjímavý. Ani ti se neoddávají zahálce, nýbrž perné práci od rána až do večera; i v noci vstávají, aby společně pěli chválu Boží.

Tito řeholníci prokazují světu velké služby zejména tím, že se modlí místo těch tisíců, kteří se nemodlí; tak pomáhají odvracet od

lidstva tresty Boží a svolávati na zemi Boží požehnání.

Odříkavý, pokorný a horlivý život řeholních osob je stálým živým kázáním rozmařilému světu. Proto jich svět nenávidí, pomlouvá je a pronásleduje. Ale přes všecku nenávisť byl řeholní život vždy výkvětem katolické zbožnosti; kláštery byly vždy útlukem nejušlechtilejších duší...

Tak soudí katolík o životě řeholním.

2. *Žádá-li* vás, katoličtí rodičové, syn nebo dcera po zralé úvaze a po poradě se zpovědníkem, o požehnání, aby se směli věnovati řeholnímu stavu, nebraňte jim! Jest to i pro vás velké vyznamenání, vyvolí-li si Bůh vaše dítě, aby sloužilo jen jemu a jednou bylo bohatěji odměněno v slávě věčné. Nepřekázejte jeho štěstí. Je-li vůbec na světě pravá radost, má ji člověk čistého srdce a klidného svědomí. A kde jinde naleznete spíše čisté srdce než v řeholních rodinách!

Smíte své dítě milovati, i když bude dlíti v domě Božím. Také ono bude milovati vás, a to láskou čistší a vroucnější, než kdyby zůstalo ve světě. Bude se za vás denně modliti, aby vám Bůh žehnal a spasil vaši duši. Nemáte práva vzpírati se vůli Boží. Bůh jest svrchovaným pánem vašim i vašeho dítěte.

Dává-li zřejmě na jevo, že si je přeje pro svou službu, neodporujte Bohu, sice by vás neminuly tresty Boží. Naopak zase, přinese-li radostně svou oběť, Bůh zahrne svou přízní celou vaši rodinu.

Vy pak, šťastné duše, vyvolené z tisíců, volejte z hloubi srdce se žalmistou Páně: „*Štasten, kdo smí sídlit v domě tvém, Páne, a ustavičně tě velebit*“ (Žalm 83, 5), a: „*Jednu věc jen žádám na Hospodinu, o tu usiluji: abych směl přebývati v domě Hospodinově všechny dny života svého, abych směl okoušet Hospodinovu rozkoš a rozjímati v jeho chrámě.*“ (Žalm 26, 4) Velkomyslně uposlechněte hlasu Páně a nedejte se nikým odvrátiti od svého povolání. Vám svědčí slovo Páně: „*Drž, co máš, aby nikdo nevzal koruny tvé!*“ (Zjev. sv. Jana, 3, 11)

Úvahy důležité pro naši dobu.

1. *Bez vyznání.*

Býti bez vyznání má dvojí smysl.

a) Člověk bez vyznání *věří v Boha*, ale neuznává žádné z těch věr, které vidí kolem sebe. Nechce věřit ani katolicky, ani nekato-

licky, ani mohamedánsky, ani židovsky. Chce uctívat Boha *svým způsobem*; na př. jde na procházku, pozoruje svět, a podivuje se moudrosti a moci Boží; říká, že to jest jeho náboženství, jeho víra.

b) Jiný člověk bez vyznání *nevěří* v Boha. Proto důsledně považuje každou víru za zbytečnou: žije jen pro svět, jako by Boha nebylo. Ano, aby uchlácholil svědomí, pronásleduje víru u jiných.

Proti oběma pravíme, že víra jest člověku potřebná. A nestačí víra jakákoli, nýbrž je třeba míti tu víru, kterou Bůh zjevil.

A. Víra jest člověku potřebná.

1. Bez víry nemůže člověk žíti jako rozumný tvor.

O kom říkáme, že jest rozumný? Ne o tom, kdo rozum pouze *má*, nýbrž o tom, kdo se rozumem řídí. Když pohlédneme na svět, praví nám rozum, že *jest Bůh*: svět nemohl povstati náhodou nebo sám od sebe. Proto jest rozumný jen ten, kdo je si vědom, že jest Bůh.

Říkají *jedni lidé*: není Boha. Kdo přemýšlí, vidí v přírodě pevný plán a soulad. Kde je plán, tam je rozum. Nádherná stavba

vesmíru svědčí o velkém rozumu a velké moudrosti: svědčí o nejvyšším rozumu Bytosti, která svět stvořila a řídí.

Příroda svět nestvořila. Ačkoli jsou síly přírodní velké, jsou stále stejné a *slepé*. Nikdy nevytvoří podstatně novou účelnou bytost: ani květinu nebo mušku, neřku-li člověka.

Jiní lidé netvrdí, že není Boha, ale praví: „Máme svobodnou vůli a můžeme věřit nebo nemusíme.“

Jest pravda, že máme svobodnou vůli. Nikdo nás nenutí násilím, abychom věřili v Boha a plnili své povinnosti k němu. Když však jich neplníme, praví nám naše *svědomí*, že jednáme hříšně. Hlasu svědomí se nemůže nikdo úplně zhostiti. Kdo nechce věrou a dobrovolným plněním svých povinností oslavovati Boha dobrotivého, bude svými tresty oslavovati Boha spravedlivého.

Kdyby nám řekli: Jděte touto cestou, jinak nedojdete cíle, můžeme si postavit hlavu a říci: Máme svobodnou vůli a půjdeme, jak budeme chtít?

Písmo svaté staví nevěrce na roveň nerozumným tvorům: „*Ano, člověk jsa vážen, to nechápe; jest jako nemoudrá zvěř, která jest pro nůž.*“ (Žalm 48, 13)

Kdo říká, že nevěří v Boha, mluvil by mnohem upřímněji, kdyby řekl: „Já bych byl tak rád, kdyby nebylo Boha!“ Rozmařilým lidem není vzpomínka na Boha milá, protože v nich budí vzpomínku na Soudce. Kdo však je upřímný sám k sobě a chce žít rozumně, má víru v Boha.

2. Bez víry nemůže býti žádná lidská společnost.

Člověk nemůže žíti bez společnosti. Dítka by zahynulo, kdyby nebylo společnosti rodinné. A kdyby se přece udrželo na živu, nemohlo by se duševně vyvinout; ani mluvit by se nenaučilo.

Rodina jest nejmenší společnost, kde člověk dostává první výchovu. K dalšímu rozvoji člověka bylo nutné, aby se rodiny spojily v obce a obce v státy. Již velký řecký filosof Aristoteles († r. 322 před Kr.) nazval člověka společenskou bytostí.

Dobrá společnost nemůže být bez víry.

V každé dobré společnosti musí být:

- mravnost,
- spravedlnost,
- úcta k zákonům.

1. *Bez víry není mravnosti.*

Osvědčené přísloví praví: Kdo se Boha nebojí, ten se lidí nestydí.“ Bez bázně Boží se oddává člověk všem prostopášnostem. Dne 21. ledna 1919 psaly noviny: Češi přicházející z ciziny, vyjadřují svůj úžas nad poměry, které u nás nalézají — nad povalečstvím a požívačností všech vrstev, nad nesmírnou mravní korupcí, která už nezná než peníze, zábavu, utloukání času a hýření . . .

Tak psaly pražské svobodomyšlné noviny. Co bylo příčinou této mravní zkázy? Za světové války, a ještě více po ní, odvrátili se lidé *od víry*, od přikázání Božích i církevních. Přestali si býti vědomi, že za vše, co konají, budou odpovídati Bohu.

2. *Bez víry není spravedlnosti.*

Spravedlnost jest druhým základním kamenem lidské společnosti. Bez víry zavládne v společnosti sobectví a osobní prospěchářství. Když za francouzské revoluce odstranili víru v Boha, zavládla tak hrozná nespravedlnost, že se sám sloup revoluce Robespierre zděsil. I vydal nařízení, že jest Bůh a že lidská duše jest nesmrtelná. Jinak však již nemohl učiniti přítrž loupení a vraždění, které spoluzaviňoval svou vzpourou

proti Církvi. (Sám byl popraven 28. července 1794; když kat ukázal lidu jeho sřatou hlavu, tleskaly zástupy řtvrt hodiny.)

3. *Bez víry není úcty k zákonům.*

Kde není víry, tam nemají lidské zákony řádné vážnosti. Jen věřící řlověk si váží dobrých zákonodárců i zákonů, neboť: „*Není mocnosti, leč od Boha, a ty, které jsou, od Boha jsou zřizeny. Proto, kdo se protiví mocnosti, protiví se zřizení Božímu; ti pak, kteří se protiví, odsouzení sobě zjednají.*“ (Řím. 13, 1—2)

Kdo tupí víru, kope hřob rodinám, obcím i státu, ať je to kdokoli.

Platí o nich slova Písma: „*Běda vám, kteří říkáte zlému dobré a dobrému zlé, kladouce tmu za světlo a světlo za tmu, pokládajíce hořké za sladké a sladké za hořké.*“ (Is. 5, 20)

B. Je třeba míti tu víru, kterou Bůh zjevil.

Protože bez víry nemůže řlověk řítí jako rozumný tvor v spořádané společnosti, ujal se Bůh lidí, aby v té věci nepobloudili, a sám zjevil, co mají věřiti a jak mají podle víry řítí.

Napřed mluvil k lidem skrze patriarchy a proroky, naposledy skrze svého Syna Ježíše Krista, jenž se z lásky k lidem stal Spasitelem světa.

Zjevení Boží jest dotvrzeno četnými zázraky a proroctvími, takže nemůže o něm býti rozumné pochybnosti.

Pán Ježíš potvrdil Starý Zákon, doplnil jej, ustanovil milostidárné svátosti, a všechno to uložil v své *Církvi*. Řekl k apoštolům: „*Dána jest mi veškerá moc na nebi i na zemi. Jděte tedy a učte všechny národy. Křtěte je ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého. A učte je zachovávatí všechno, co jsem vám přikázal. A hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání světa.*“ (Mat. 28, 18—20) „*Oni pak vyšedše, kázali všude, a Pán jim pomáhal a potvrdzoval slova jejich zázraky, které potom následovaly.*“ (Luk. 16, 20)

Když Bůh zjevil lidem víru, a když víme, že ji uložil v *Církvi*, nezbývá nám, než se Bohu podrobiti a uctívati Boha — ne jak bychom si snad sami přáli, nýbrž jak Bůh *chce*: je třeba míti víru *zjevenou a střeženou* od *Církve Boží*.

Církev Kristova potrvá až do konce světa; nemůže blouditi ve víře, neboť bdí nad ní Syn Boží, její Zakladatel.

Jsou čtyři známky pravé Kristovy Církve (viz str. 288.). Nejbezpečnější je známka poslední: církev apoštolská. Pán Ježíš založil svou Církev na apoštolu Petrovi: „*Ty jsi Petr t. j. skála), a na té skále vzdělám Církev svou a brány pekelné ji nepřemohou; cokoliv svážeš na zemi, bude svázáno i na nebi; a cokoliv rozvážeš na zemi, bude rozvázáno i na nebi.*“ (Mat. 16, 18—19)

Kde působil Petr?

Posledních 25 let života působil v Římě. Tam také *zemřel* smrtí mučednickou a byl pochován. Proto pravou Církví Kristovou jest ta Církev, která má své středisko v Římě.

2. Víra jako víra?

Heslem našich dob jest fráze: „*Víra jako víra; každá z nich je dobrá, jen když člověk dobře žije.*“

1. Tuto zásadu hlásají nejčastěji:

a) *odpadlíci*, aby omluvili svůj odpad. Jak nemoudře mluví! Jestliže jest (podle nich) každá víra stejně dobrá, proč *opustili* Církev katolickou a přidali se k nové?

b) *Také lidé vlašní* a lhostejní říkají rádi: Víra jako víra; ale nejednají podle svých slov. Katolická víra není jim stejně milá,

jako ostatní víry, nýbrž jest jim protivná. Je prý přísná a ztrnulá. Nekatolickou víru však, ať je jakákoli, si pochvalují: nekatolíci příliš nestojí na svém a rádi sleví. Ale zač stojí víra, která může slevit byť jen jediný ze svých článků??

c) *Lhostejní katolíci* jsou také nadšeni heslem: víra jako víra. Říkají, že chtějí býti snášenliví.

Občanská, třídní a stavovská snášenlivost jest krásná ctnost, avšak náboženská a věroučná snášenlivost jest odsouzena hned v prvním přikázání Božím: „*Já jsem Hospodin, Bůh tvůj, který tě vyvedl z Egypta, z místa otroctví. Nebudeš míti jiných bohů, kromě mne... neboť já Jahve jsem Bůh žárlivý...*“ (Ex. 20, 2—5)

2. Zásada: Víra jako víra, jest na první pohled velmi lákavá. Ve skutečnosti však tají v sobě velikou zlobu.

Proč?

a) Pán Ježíš ustanovil jen *jednu* víru, jednu Církev. „*Ty jsi Petr, t. j. skála, a na té skále vzdělám Církev svou.*“ (Mat. 16, 18) Pán Ježíš nepraví: vzdělám cirkve své, jako by jich mohlo býti víc, nýbrž: vzdělám Církev svou; jen jednu Církev, jednu víru.

Kdo říká: Víra jako víra, staví pravdu Boží a Církev Ježíšovu na roveň výmyslům lidským a církvím různých lidí. Není to opovážlivé a rouhavé?

b) Ústy sv. Pavla praví Duch Svatý: „*Jeden jest Pán, jedna víra, jeden křest, jeden Bůh a Otec všech.*“ (Efes. 4, 5—6) A Galatům napsal sv. Pavel: „*Divím se, že se tak rychle uchylujete . . . k jinému evangeliu . . . Avšak i kdybychom vám my, nebo anděl s nebe kázali proti tomu, co jsme vám kázali, buď proklet.*“ (Gal. 1, 6—8)

Zastánci hesla Víra jako víra volají: „Pavle, co tě to napadá. Každá víra je dobrá, a je to jedno, k jaké víře se kdo přiznává.“ Komu budeme věřit?

c) Miliony svatých mučedníků zpečetili vlastní krví vyznání víry katolické.

Lidé lhostejní ve víře nedbají na jejich příklad a stejně dobře se přidrží víry Kristovy, jako víry Martina Luthera, nebo velkého cizoložníka Jindřicha VIII.

d) Všech křesťanských věr je mnoho; někteří učenci jich počítají až na 300. Mezi sebou jsou velmi rozdílné.

Jest možné, aby všechny pocházely od Ježíše Krista, který řekl: „*A bude jeden ovčinec a jeden pastýř.*“ (Jan 10, 16)

e) Církev katolická, vedená Duchem Svätým, raději strpěla, aby se od ní odloučily nejen celé země, jako Anglie, nýbrž celá severní Evropa, než by změnila víru Kristovu.

Lehkomyslní lidé však říkají, že na tom nezáleží, které víry se přidržují. Jaká zaslepenost!

f) V úvaze „Bez vyznání“ (str. 378) viděli jsme, že Bůh sám zjevil lidem pravou víru i způsob, jak chce býti uctíván.

Kdo vědomě říká: víra jako víra, dává přednost názoru svému nebo názoru lidí před pravdou Boží, vyjádřenou jasně v I. přikázání. Může býti omluven od těžkého hříchu?

g) I zdravý rozum zavrhuje zásadu: víra jako víra. Rozum praví, že jest jeden Bůh. Věrou uctíváme Boha. Když jest Bůh jen jeden, můžeme jen jednou věrou Boha náležitě ctíti. Ostatními věrami ho spíše urážíme.

Proto platí slova velkého papeže Lva XIII.: „Nejdůležitější povinností jest vyznávati náboženství; nikoliv to, které se komu líbí, nýbrž to, které Bůh zjevil.“ To jest uloženo v katolické Církvi.

Protestantský hrabě Štolberk přestoupil do Církve katolické. Když měl audienci u svého

panovníka, řekl mu tento: „Nemám rád těch, kteří mění víru.“ „Já také ne“, odpověděl hrabě, „chtěl jsem proto napravit chybu svých předků, kteří od Církve odpadli.“ Na tato slova neměl panovník odpovědi.

3. Pátřejme po příčinách, které vedou k zásadě: Víra jako víra.

První příčinou jest nevědomost. Na tu jest jen jeden lék: náboženské vzdělání.

Druhou příčinou jest nevěra. Kdo dnes říká s rozvahou: „Pro mne jest každá víra dobrá,“ snadno řekne o několik dní později: „Já již nepotřebuji žádné víry.“

Třetí příčinou jest touha po odpadu od Církve katolické.

a) Každá nekatolická víra jest *pohodlnější*. Již přítel Lutherův Melancton psal své katolické matce, když se ho tázala, které víry by se měla přidržeti: V protestantské víře se *pohodlněji* žije, v katolické se *bezpečněji* umírá.“ Nekatolická víra neukládá skoro žádných povinností. Nekáže choditi na mši svatou ani k svaté zpovědi, protože nemá posvěcených kněží. Neukládá stálého sebezáporu, protože víra prý stačí k spáse sama.

A přece víme z Písma sv., že víra sama nestačí, nýbrž je třeba ještě dobrých skutků: „*Tak i víra, nemá-li skutků, jest mrtvá sama v sobě.*“ (Jak. 2, 17)

b) Nekatolická víra jest často *výhodnější*. Nekatolíci dosáhnou někde snáze výnosnějšího úřadu, lepší služby; mohou uzavřítí civilní sňatek, mohou dosíci rozluky atd.

Ale nestalo se dosud, aby se dobrý katolík přidal k nekatolíkům jen proto, že u nich jistěji dosáhne spásy. Důkazem toho jest, že žádný uvědomělý katolík nepřestoupil v hodině smrti k nekatolíkům, ale častěji prosili již nekatolíci, zvláště odpadlíci, na smrtelném lůžku, aby se mohli smířiti s Církví a klidně čekati na odchod se světa.

Proto buď každý na stráži! Nekatolíci lákají dospělé i nedospělé katolíky do svých modliteben, nabízejí a vnucují jim své knihy, posílají jim pozvánky na své bohoslužby a vtírají se i do jejich příbytků, aby je přivedli k odpadu. Co prospěje člověku i nejvýnosnější postavení ve světě, zradí-li svou víru a zřekne-li se věčné spásy: „*Jakou dá člověk výměnu za duši svou?*“ (Mat. 16, 26)

Nedbejme na zisk, kde běží o víru, a budme připraveni i na oběť: „*Všichni, kteří chtějí pobožně žiti v Kristu Ježíši, budou*

pronásledováni.“ (2. Tim. 3, 12) Pán Ježíš sám pravil: „*Není učedník nad mistra . . . Jestliže hospodáře nazvali Beelzebubem, čím spíše budou tak zváti jeho domácí.*“ (Mat. 10, 24—25) Všimněme si dobře slova: „jeho domácí“. Kdo je členem pravé Kristovy Církve, je „domácím“ Kristovým, jest členem rodiny, jejíž hlavou jest Kristus. Proto píše sv. Pavel: „*Nuže tedy nejste již cizinci a přistěhovalci, nýbrž jste spoluobčané věřících a domácí Boží, jsouce vystavěni na základě apoštolů a proroků, zatím co nejhlubším kamenem úhelním jest sám Kristus Ježíš.*“ (Efes. 2, 19—20)

Katolíci, kteří pod záminkou, že jest „víra jako víra“, vystupují z katolické Církve, jsou synové marnotratní, kteří opustili bohatý otcovský dům a živoří v cizině.

Víra svatá zasluhuje, abychom za ni rádi i život položili. Za pronásledování křestanů v Japonsku v 17. století byla uvězněna portugalská šlechtična Isabella Fernandezová se svým čtyřletým synem Ignácem. Ve vězení byl také bl. Karel Trneček-Spinola (narozen v Praze 1564, blahoslaven 1867). Když spatřil Isabellu, ale neviděl Ignáce, ptal se, kde jest. S radostí jej pozvedla matka do výše a pravila k dítěti: „Podívej se, to jest ten kněz, který tě na křtu svatém učinil dítkem Božím.“

Popros ho za požehnání.“ Dítě, rozumnější nad svůj věk, pokleklo a přijalo požehnání misionářovo.

V stanovenou hodinu začali katané své dílo. Padly tři první hlavy mučedníků a došlo na matku hošíkovu. Její hlava se skutálela právě k jeho nohám. Hošík nedal na sobě znáti strachu ani bolesti, nýbrž odhrnul si límec se šíje a přijal smrtící ránu. Pak umírali ostatní, jichž bylo přes padesát.

Bylo to na svaté hoře u města Nagasaki, dne 10. září r. 1622. Jak z uvedeného příkladu vidíme, posílí Pán Bůh mimořádně své dítky, jestliže na ně dopustí mimořádné zkoušky.

3. *Církev československá.*

Jsou lidé, kteří říkají, že by každý národ měl míti svou církev. Jako má každý národ své školy, své úřednictvo, své národní vojsko, tak by prý měl míti i svou církev, přizpůsobenou národní povaze a národním zájmům.

Národními církvemi jsou církve pravoslavné, protestantské, anglikánská; takovou měla býti také církev československá. Byla založena v Praze po několika bouřlivých schůzích, dne 8. ledna 1920. Založili ji bývalí katoličtí kněží. Předstírali různé důvody, proč

ji zakládají, ale pravý důvod byl, že nechtěli poslouchat svých církevních představených a chtěli se oženit. Proto odpadli od katolické Církve, která z dobrých důvodů svým kněžím ženitbu nedovoluje, a vedeni Dr. Karlem Farským († 1927) založili církev novou. Dali jí zvučné jméno: církev československá.

1. Čemu věří církev československá?

V prvních letech po založení nahrnulo se do církve československé dosti vlažných katolíků a lidí, kteří se nikdy o víru příliš nestarali. Vážnější a opravdovější lidé byli lákáni podvodem a lží; říkalo se jim, že v nové církvi jest stejné učení, jako má Církev katolická; jen prý půjdou s pokrokem a budou moderní.

Český lid však ve svém celku neuvěřil. Zůstal věren Církvi katolické. Dobře učinil, neboť neuplynula dlouhá doba, a opravdovější věřící církve československé poznali s hrůzou, že jejich církev nevěří jako Církev katolická. Poznali k svému úžasu, že církev československá věří mnohem méně než církev protestantská, méně než židé.

Ze všech článků víry zbyl v církvi československé jen jeden: že jest osobní Bůh. Ale ani tento článek nestojí u nich pevně: kdo z Čechoslováků nechce věřit v Boha, nemusí

věřit, takže členem církve československé může být i nevěrec.

Ostatní články víry zamítli. Nevěří v Největější Trojici, nevěří, že Pán Ježíš jest Bohočlověk, nevěří, že existuje Duch Svatý, nevěří, že Maria Panna jest matkou Boží, nevěří v Písmo svaté, ani v zázraky, očistec, peklo, anděly, ďábly, nevěří v svátosti, ani v křest a dědičný hřích. Proto církev československá není již ani církev křesťanská. Členové církve československé, kteří byli v nové církvi pokřtěni, nejenže nejsou katolíky, nýbrž nejsou ani křesťany: jsou pravými pohany, jak prohlásil kardinál a arcib. pražský Dr. Karel Kašpar: „Křest československých není křest, a proto, kdo tuto ceremonii u nich přijímá, nestává se křesťanem, nýbrž zůstává pohanem.“ (Upřímná slova svedeným bratřím str. 8.)

Tak hluboko klesla církev československá. Jestliže dosud má některé vnější obřady a náboženské písně od Církve katolické, jest to jen vliv setrvačnosti a ústupek věřícímu lidu.

2. Splnila církev československá svůj úkol?

Úkolem československé církve bylo pojmuti v sebe časem celý národ český a slovenský. Ač byla vlivně podporována, získala pro sebe jen několik málo procent národa.

Když nesplnila svého úkolu, jest církví zbytečnou.

A vážní učenci prohlašují také, že církev československá jest církví zpátečnickou. Tak píše Algermissen: „Abychom pochopili církev československou, musíme si představit několik desítek roků za námi. Musíme si představit dobu, kdy Jan Ronge založil národní církev německou, které se církev československá podobá v mnohých bodech (založil ji r. 1845 za pomoci Jana Czerského). I tehdy stál v čele hnutí nešťastný kněz, který neměl pochopení pro nadpřirozené učení Ježíšovo. I tehdy bylo použito národního nadšení k odpadu od Říma, a počet odpadlíků byl veliký. Tehdy skončilo hnutí úplnou nevěrou. Bude osud církve československé jiný?“ (Konfes. 240).

Dnes již víme, že nebyl jiný, nýbrž také skončil úplnou nevěrou a opuštěním křesťanství.

3. Co činit?

Vrátit se opět do Církve katolické! Dokud člověk žije, může napravit svou chybu. Církev jej přijme s otevřenou náručí. Vždyť chybí je lidské, chybu napravit je křesťanské.

Kdo se chce vrátit zpět do Církve, učini nejlépe, když si zajde na svůj farní úřad.

Má-li křestní list, po případě i oddací, ať jej přinese s sebou. Nemá-li jej, nevadí. Na faře se mu dostane potřebných pokynů pro každý případ. Je třeba, aby byl vyučen ve víře katolické, aby se odřekl svých bludů, ohlásil svůj návrat okresnímu úřadu, je-li mu to možné; napravil své manželství, dal pokřtít své děti: farní úřad mu bude ve všem nápomocen.

Za návrat do katolické Církve se nic neplatí. Po mnoha letech zakusí navracený radost dítěte, které se vrátilo z daleké ciziny do domu otcovského.

K nemocným nekatolíkům, kteří touží po tom, aby byli přijati zpět do Církve, přijde ochotně kněz, bude-li včas zavolán.

4. Mimo Církev není spásy.

Když Bůh seslal na lidstvo potopu, zachránilo se osm lidí v arše Noemově. Noemova archa jest krásným předobrazem katolické Církve.

Je dosti lidí, kteří nerozumějí správně slovům: *Mimo Církev (katolickou) není spásy.* Myslí si, že znamenají:

katolíci budou spaseni a nekatolíci budou zavrženi.

To je trochu omyl. Správný výklad jest tento: Ježíš Kristus založil Církev, aby vedla

lidi k spáse. Založil jen jednu Církev, jak jsme obšírně vyložili v úvaze druhé, str.387. Z toho plyne, že každý, kdo vlastní těžkou vinou není členem této jediné Církve Kristovy, neplní vůli Boží ve věci důležité a proto nebude spasen, i kdyby jinak slušně žil. Zdá se to tvrdé, ale slova Písma svatého jsou jasná: „*Bez víry se nelze líbiti Bohu.*“ (Žid. 11, 6) Jako nepomůže katolíkovi jeho správná víra, jestliže podle ní nežije, tak také nepomůže nikomu jeho správný život, jestliže nemá vlastní těžkou vinou správné víry. Obojího jest nezbytně třeba: správné víry i správného života.

1. Kterí nekatolíci nejsou vlastní těžkou vinou členy pravé Církve Kristovy?

Těžká vina může býti jen tam, kde jest jasné poznání. Proto každý nekatolík, který jasně poznává, že jeho církev není pravá, a přece v ní zůstává z lidských ohledů, jest vlastní těžkou vinou mimo Církev Kristovu, a pro něho není spásy mimo Církev katolickou.

Není pravá žádná církev, která nemá nejvyšší viditelnou hlavu v Petrovi: „*Ty jsi Petr (t. j. skála), a na té skále vzdělám Církev svou.*“ (Mat. 16, 18) Není pravá žádná církev, která podstatně změnila své učení: „*Já*

Hospodin neměním se.“ (Malach. 3, 6) Církev „československá“ změnila své učení za osm let čtyřikrát. Není pravá žádná církev, která nevede lidi k pokání a k věrnému zachovávání všech přikázání Božích i církevních: „*Ne každý, kdo mi říká: Pane, Pane, vejde do království nebeského, nýbrž kdo činí vůli Otce mého . . .*“ (Mat. 7, 21)

Který nekatolík jasně poznává, že jeho církev není zbudována na Petrovi a nevede k opravdové zbožnosti, jest ve svědomí zavázán, aby opustil svou nepravou církev a vstoupil do Církve pravé. Tak to činívají každoročně tisíce konvertitů. Na př. v Anglii vstupuje ročně do Církve katolické na 12.000 lidí; narodili se jako nekatolíci, ale studiem poznali, že jejich církev anglikánská není pravá. Proto ji opustili.

2. Je však dosti nekatolíků, hlavně v krajích odlehlých, kteří jsou přesvědčeni, že jejich víra jest pravá a žijí ctnostně podle ní. Takoví budou spaseni. Jsou sice mimo Církev, ale nikoli vlastní těžkou vinou. Nevědí o pravé Církvi. Dojdou spasení, ale ovšem cestou mimořádnou a s většími obtížemi, neboť nemají tolik pomocných prostředků, jako my katolíci. O těchto nekatolících můžeme říci, že nepatří sice k tělu Církve, ale patří k její duši svým upřímným smýšlením.

3. Co máme říci o těch, kteří se narodili v Církvi katolické, ale později od ní odpadli?

Odpad od Církve jest jeden z nejtěžších možných hříchů a bývá začátkem dlouhého řetězu těžkých hříchů. Odpadlík nesvětí již neděl ani svátků, nepřistupuje k stolu Páně, nepřemáhá svých náklonností, nýbrž pouští uzdu svým vášním, nemodlí se, nectí Marii Pannu, prostřednici všech milostí, takže propadá ponenáhu úplné zatvrzelosti. Právem si nařiká Hospodin na takové syny nezdárné u proroka Isaiáše:

*„Slyšte nebesa, pozoruj země,
neb Hospodin mluví:
„Syny jsem vychoval, vyvýšil,
oni však pohrdli mnou...“ (Is. 1, 2—3)*

A u proroka Jeremiáše:

*„Užasni se nebe nad tím,
a brány jeho zkormuťte se velmi,
— praví Hospodin —
neboť dvojí zlo spáchal můj národ:
Mne opustili, pramen vody živé,
a kopali sobě cisterny, cisterny rozpu-
kané,
které nemohou držeti vody.“ (Jerem. 2,
12—13)*

To jsou stesky dobrotivého Otce, jenž hořkuje nad marnotratnými syny, kteří opustili Církev, a tím opustili i Boha: „Nemůže míti Boha za otce, kdo nemá Církev za matku“ (sv. Cyprián). Neuposlechnou-li hlasu laskavého Otce, jenž je volá zpět a tolik se těší na jejich návrat, uslyší jednou hlas neúprosného Soudce: „*Odejděte ode mne . . .*“ (Mat. 23, 41)

Upadne-li katolík do hříchu, jest pád jeho velmi žalostný. Ale on se modlí, chodí do chrámu Páně, vzpomíná na věčné pravdy; má svátost pokání. Odpadlík odhodil víru a bez víry nedosáhne odpuštění, ani milosti. Jeho jedinou záchranou jest: Vrátit se zpět do katolické Církev.

4. Tato vážná úvaha budiž ti, milý katolíku, výstrahou, aby ses nedal svěsti k odpadu od své Církev ani dary, ani sliby, ani hrozbami. Jen v Církvě katolické dosáhneš spásy, neboť ty ji znáš, a pro tebe by nebylo omluvy. Jen katolická Církev ti bude archou Noemovou, jež tě zachrání z rozbouřeného moře tohoto života do přístavu spásy.

Stůj pevně ve víře, kterou nám hlásali svatí věrozvěstové slovanští Cyril a Metoděj; kterou vyznávali s radostí naši předkové a již se posvětili naši slavní čeští patronové:

Václav, Ludmila, Mlada, Anežka, Vojtěch, Prokop, Jan Nepomucký a jiní.

Děkuj často Bohu za dar svaté víry a raduj se z toho, že jsi od malička dítkem katolické Církve. Terezie Ježíškova několikrát opakovala před svou blaženou smrtí: „Jsem dcera Církve svaté.“

Měj soustrast s těmi, kteří žijí mimo Církve. Nikdy se jim nesměj, modli se za ně, zvláště za ty, kteří byli svedeni a odpadli.

„Ty svatá Církvi římská! My věříme a chápeme: Jen ten jest dítkem Božím, kdo jest dítkem tvým; jen skrze tebe vede cesta ke Kristu. Jestliže bych snad měl zapomenout někdy na tebe, Jerusaleme můj, Církvi římská, a na tebe, svatý Otče, prameni neomylného učení, budiž dříve zapomenuta má pravice. Neboť i nejdelsí život jest příliš krátký, aby bylo možno dosti děkovati Bohu za to, že jsem katolickým křesťanem. Ty svatá Církvi římská, a ty, svatý Otče, budete též posledním dechem mé lásky, neboť s vámi jest Ježíš i Maria!“ (Jos. Bilczewski, † 1923).

5. Svatost Církve a boj proti ní.

A. Svatost Církve.

Dlouholetý předseda francouzského ministerstva Aristide Briand († 7. 3. 1932) zaslal svého času francouzskému učitelstvu oběžník, ve kterém nařizoval: „Vyžeňte Ježíše Krista! . . . Zahnali jsme již Ježíše Krista z armády, z námořnictva, z vysokých škol, z nemocnic i ze soudních síní; musíme jej vyhnati i z dětských srdcí a ze země.“

To jest odvěký plán nepřátel Církve. Chtějí zmařiti její vliv na výchovu lidstva. Nelekají se ničeho. Zvláště rádi rozhlašují a zveličují chyby katolíků.

Řeči nepřátel o pohoršlivém životě katolíků matou někdy i věrné dítky Církve. Proto je třeba vědět, v čem záleží svatost katolické Církve.

1. Svatý jest její *Zakladatel*.

Katolickou Církev založil nejsvětější muž, který kdy žil na světě, vtělený Syn Boží, Ježíš Kristus. Jeho svatost byla tak zřejmá, že mohl říci svým nepřátelům: „*Kdo z vás bude mne viniti z hříchu?*“ (Jan 8, 46) I jako člověk jest Ježíš ideálem všeliké ctnosti, který nebude nikdy překonán.

Jak vypadají zakladatelé jiných církví? Čtete dějiny a užasnete na př. nad mravní zpustlostí krále Jindřicha VIII., který založil církev anglikánskou.

Za naší doby horují mnozí pro Jana Husa. Co má o něm souditi katolík?

Hus velmi pobloudil ve víře. „Nevynikal ani hloubkou myšlenek ani jejich původností, měl chatrné vědomosti o spisech církevních . . . Ve filosofii se stal mistrem, doktórátu však nedospěl, v teologii se nevyšinul dále, než jenom na nejnižší stupeň akademické hodnosti, totiž bakalářství . . .“ (Václav Flajšhans).

Všeobecný sněm kostnický, na němž zasedalo na 300 učenců, prohlásil Husa za bludaře. Hus se nepodrobil. Proto jej státní moc, bratr českého krále, císař Zikmund Lucemburský, vydal k potrestání. Podle státního zákona bylo tehdy trestem na bludaře upálení.

Kdo chce, může ctít Husa jako soukmenovce, ačkoliv máme v dějinách mnoho větších vlastenců. Ale katolík ho nikdy nemůže ctíti jako světce, nebo snad dokonce jako mučedníka Božího: mučedník umírá za víru nebo za křesťanské ctnosti, nikoli za svůj mylný názor.

2. Svaté jest učení katolické Církve.

Katolická Církev zapovídá hřích v každé podobě, vede k svatému životu a vyučuje ctnostem, o nichž se nekatolíkům ani ve snu nezdává. Církev učí duchovní nebo dobrovolné chudobě, doživotní cudnosti a čistotě, nezištné lásce k Bohu a bližnímu, jež jest vrcholem katolické zbožnosti.

Učení jinověrců není v celku ani svaté, ani krásné. Jaká je v tom svatost nebo krása, když na př. Kalvín praví, že Bůh předurčuje jedny lidi pro nebe, ať dělají cokoliv, a druhé pro peklo, i kdyby se sebe více snažili o zbožný život!

Mají nekatolické církve jistě leccos dobrého. Jenže to dobré si vzaly od katolíků, k tomu přidaly své vlastní nápady, a tím krásné učení Ježíšovo pokazily.

3. V katolické Církvi jsou prostředky svatosti.

Pán Ježíš ustanovil sedmero svátostí, aby se jimi lidé posvěcovali. Kdo pilně používá těchto prostředků, roste v dobrém den ze dne: „*Stezka spravedlivých jest jako zora, jež vychází a roste až do bílého dne.*“ (Přís. 4, 18)

Těchto prostředků nemají nekatolíci, kteří nemají platně svěcených kněží. Nekatolická

bohoslužba záleží jen v kázáních a zpěvech. V nekatolických kostelích není Pán Ježíš ve svatostánku, Panna Maria na oltářích, není ani svatých a světic. Proto jest v jejich kostelích tak mrazivě chladno.

4. Katolická Církev má mnoho svatých lidí.

Katolická Církev proměnila celé národy, které přijaly její učení. Vychovala z nich nejen zástupy dobrých lidí, ozdobených božskými a mravními ctnostmi, nýbrž i řady světců a světic.

V katolické Církvi jsou světci stále, i dnes. Nekatolíci světců nemají. Protestant Jan Kašpar Lavater († 1801) píše: „Katolíci mají svaté, to nemohu popřít. My nemáme žádných, nebo žádných takových, abychom je směli přirovnávati k světcům katolickým.“

Nápadným způsobem dosvědčuje svatost Církve tento zjev: Jsou národy, které byly dříve katolické a měly světců mnoho, dnes jsou nekatolické a světců nemají. Anglie bývala kdysi ostrovem svatých. Jen z královského rodu mají přes padesát světců a světic. Sotvaže však odtrhl veliký cizoložník Jindřich VIII. Anglii od Říma, přestala Anglie rodit světce... Stejně je tomu na Východě. Dokud byl Cařihrad spojen s Římem, žili tam

ve všech stavech velcí svatí: Řehoř Nazianský, Jan Chrysostom, Basil Veliký, Pulcherie, Cyril a Metoděj. Když se Východ v 11. století odštěpil, uschl pro svatost, jako usychá větev, odřatá od kmene.

Namítá se často: Jsou svatí u katolíků, ale jsou mezi nimi i lidé nehodní.

Je to pravda. Kdo však čítá v Písmech, není překvapen. Náboženství nebere člověku vůbec svobodnou vůli. Pán Ježíš přirovnal svou Církev k humnu, na němž je zrno i plevy; jindy zase k poli, na němž roste pšenice i koukol... Proto budou v Církvi vždycky dobří i zlí, jak to vidíme již na apoštolech. Sám Spasitel je vybral, vychovával po tři léta, a — jeden se nepodařil. To byla pleva. Ale byl to jeden proti jedenácti.

Nevzorní katolíci se stali nevzornými proto, že nezařídili svůj život podle učení Církve. Budou také trestáni více než nekatolíci.

Čím více nás bolí jejich pohoršlivé počínání, tím více se sami snažme, aby náš život byl svatý a sloužil ke cti a radosti Církve!

B. Boj proti Církvi.

Boj světa proti Kristově Církvi předpověděl královský prorok David již tisíc let před narozením Páně:

*„Proč se bouří národové
a kmeny kuží marné plány?
Scházejí se králové země,
vládcové se umlouvají
na Pána a na jeho Pomazaného:
Roztrhejme jejich pouta,
a jejich jho odvrhněme!“ (Žalm 2)*

Také Pán Ježíš předpověděl své Církvi pronásledování: *„Jestliže vás svět nenávidí, vězte, že mne nenáviděl dříve nežli vás . . . Jestliže mne pronásledovali, i vás budou pronásledovati . . .“* (Jan 15, 18—20)

Když apologeta Tertullián († 222) vykládá evangelní událost o vichřici na moři, praví: *„Bouře, která ohrožovala loďku, značí všechny útoky nepřátel na Církev Kristovu. Loďka se nemohla potopiti, protože v ní dlel Kristus. Tak se vede katolické Církvi.“* (Ve spise: Křest.)

1. Nepřátelé v minulosti.

a) Sotvaže Pán Ježíš vstoupil na nebesa, vypukla bouře pronásledování proti učedníkům Páně. Velerada si dala předvolati apoštoly a zapověděla jim kázati. Apoštolé neuposlechli, protože nemohli: *„Posud'te sami, zdali je spravedливо před Bohem, abychom poslouchali více vás než Boha . . .“* (Skutky

ap. 4, 19) Proto nastalo pronásledování. První mu podlehl apoštol Jakub Starší, bratr Jana Miláčka. První papež, apoštol Petr, byl vsazen do žaláře. Málo bylo židů tak rozvážných, jako byl farizeus Gamaliel I., který dobře radil Veleradě: „*Upustte od těchto lidí a nechejte je; neboť je-li z lidí záměr ten nebo to dílo, rozpadne se, je-li však od Boha, nebudete je moci zrušiti.*“ (Skutky ap. 5, 38—39)

A nezrušili je. Naopak; židovský velechrám byl rozmetán, ale lodička Církve Kristovy plula dále po moři dějin.

b) Netrvalo dlouho a přihnala se druhá bouře. Trvala s přestávkami téměř 300 let. Začal ji netvor na římském trůně, císař Nero. Dal zapáliti Řím, své hlavní město. Za šest dní zničily dravé požáry dvě třetiny metropole. Lid bez přístřeší se začal bouřiti, Nero však svedl vinu na křesťany. Mezi jinými dal popravit hlavně apoštoly Petra a Pavla.

Roku 249 nastoupil na trůn císař Decius. Vládl jen dvě léta, ale zakymácel lodičkou Petrovou hrozně. Pronásledování bylo soustavné a v celé říši naráz. Kdo se nevykázal písemným potvrzením, že obětoval před sochou císařovou, propadl trestu na majetku i hrdle.

Poslední velký nápor proti křesťanství byl za Diokleciána. Z počátku své vlády staral se císař jen o rozkvět říše. Za necelých dvacet let ji sjednotil politicky; a tu si umínil, že ji sjednotí i nábožensky. Se vši prudkostí obrátil se proti Církvi a postupoval stejně plánovitě jako Decius, jeho předchůdce a krajan. Dal pobořiti svatyně, spáliti posvátné knihy, a zvláště stíhati duchovenstvo. Tak velice si byl jist, že zahubí Církev, že dal již raziti peníze se svým obrazem a s hrdým nápisem: „Na památku vyhubení křesťanstva.“

Roku 305 odešel Dioklecián na odpočinek do své rodné Dalmacie a za osm let potom dal císař Konstantin Veliký Církvi svobodu a rovnoprávnost.

c) Přihnal se však brzy třetí bouře: islám. Založil jej Mohamed, jenž zahájil své válečné podniky tím, že přepadal bohaté obchodní karavany. Měl několik úspěchů a stal se ukrutným fanatikem. Fanatismem naplnil i své stoupence. Byly doby, kdy se celá Evropa chvěla před půlměsícem. Podnes jest islám velmi rozšířen zvláště u málo vzdělaných národů Asie a Afriky. Církev přestála vítězně i tuto bouři.

d) Po krvavých pronásledováních prvních

dob vypukly bouře ještě nebezpečnější: rozkoly a bludařství uvnitř Církve samé. Byl čas, kdy vládli Církvi zdánlivě dva papežové — jednou dokonce tři —, kteří se navzájem dávali do klatby. Tehdy byla situace Církve velmi truchlivá, a kdyby Církev nebyla dílem Božím, byla by se jistě potopila . . .

2. Nepřátelé v přítomnosti.

I dnes má Církev katolická velmi mnoho nepřátel. Jsou to především

a) atheisté, nevěrci, kteří neuznávají vůbec Boha. Když neuznávají žádného pána na nebi, jest důsledné, že nechtějí uznávat ani pána na zemi. Z jejich řad vycházejí anarchisté, nihilisté a jiní. K atheistům patří také všichni materialisté, to je ti, kteří neuznávají nic než hmotu (materia).

b) Racionalisté věří jen tomu, co vidí, a co chápou svým rozumem. Práví, že není možné, aby se Bůh lidem zjevil. Jejich řeč jest nerozumná. Když člověk člověku může zjeviti své myšlenky a svá přání, proč by to nemohl učinit Bůh? Racionalistů jest velmi mnoho; patří k nim i theosofové, kteří učí mimo jiné také stěhování duší.

Rouhač Voltaire dal racionalistům heslo: „Zničte Bezectnou!“ Tak velice nenáviděl Církev, věrnou strážkyni zjevených pravd

Božích, že o ní nedovedl ani klidně promluvíti a vzal si za životní úkol vyhladiti ji s povrchu zemského. Jeho heslo provádějí nejusilovněji *Svobodní zednáři*, sloučení v několik světových svazů.

c) Mezi nepřátele katolické Církve patří liberálové. Liberál, svobodomyšlný jest krásné slovo, ale ve skutečnosti jest liberál nepřítelem zákona Božího i církevního. Má-li ještě víru, upravuje si ji podle svého vkusu, a z mravouky podržuje jen, co se mu zamlouvá. Jinak si tropí posměch z víry a v parlamentech hlasuje pro zákony, jež jsou víře nepřátelské.

3. Proč jest Církev katolická stále pronásledována?

Pán Ježíš předpověděl apoštolům: „*A budete v nenávisti u všech pro jméno mé... Není učedník nad mistra ani služebník nad svého pána.*“ (Mat. 10, 22—25) Svět chce žíti podle svých choutek, Církev však hlásá zákon Boží, který žádá oběti a sebezápor. Proto se nikdy neshodnou.

Svět volá: „Užívejme světa!“

Církev volá: „Po svých žádostech nechod a od své vůle se odvracuj!“ (Sir. 18, 30)

Svět blahoslaví boháče, kteří se ženou za ziskem, i když při tom ztratí duši.

Církev hlásá: „Blahoslavení chudí duchem, neboť jejich jest království nebeské“ (Mat. 5, 3) „Jakou dá člověk výměnu za duši svou?“ (Mat. 16, 26)

Svět hoví marnivosti a pýše.

Církev staví před oči Velebnost Boží, naši nicotu a slova Ježíšova: „Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem; a naleznete pokoj duši své.“ (Mat. 11, 29)

Svět volá: Za své skutky nikomu nejsem odpověden a mohu si dělat, co chci.

Církev naproti tomu: „Všichni zajisté budeme státi před soudnou stolicí Boží.“ (Řím. 14, 10)

Z toho vidíme, že Církev katolická jest velmi nepohodlná všem lidem, kteří milují svět: burcuje jejich svědomí, kárá jejich nesprávný život. Proto světáci budou vždy nenáviděti Církev a vždy budou pracovati o to, aby ji zničili, nebo aspoň umlčeli.

4. Pronásledování Církve jest naše útěcha.

Pán Ježíš řekl, že jeho Církev bude stále pronásledována. Když jsme dítkami Církve pronásledované, máme jistotu, že jsme dítkami Církve pravé.

Ještě potěšitelnější jest myšlenka, že Církev Kristova zvítězí nad vším pronásledováním: „*A hle: já jsem s vámi po všechny dni až do skonání světa.*“ (Mat. 28, 20) „*Ty jsi Petr (t. j. skála) a na té skále vzdělám Církev svou a brány pekelné ji nepřemohou.*“ (Mat. 16, 18) Když ani mocnosti pekelné nezničí Církev, nezničí ji ani mocní tohoto světa.

Budme hrdi na to, že jsme dítkami Církve pronásledované. Hlasme se s radostí k Církvi, která zachovává učení Kristovo neporušené a hlásá je neohroženě všem, nebojíc se ani moci, ani hněvu tyranů, ani lstivosti a chytrosti bludařů.

Budme katolíky z celého srdce, abychom byli své Církvi ke cti.

Nevěsme hlavy! Dopustí-li Pán Bůh na nás nějaké větší soužení, dá nám milost, abychom dobře obstáli: „*Je-li Bůh pro nás, kdo proti nám?*“ (Řím. 8, 31)

Budme věrni své Církvi netoliko v životě soukromém, nýbrž i v životě veřejném.

Irský katolický nájemce byl pro dluhy uvržen do žaláře. Jeho protestantský věřitel přišel do žaláře a praví: „*Dám ti svobodu, nedáš-li hlas při volbách katolíku O'Conellovi (†1847), nýbrž jeho soupeři.*“ Ir byl na

rozpacích: měl ženu a děti. V tom přišla jeho manželka a rozhodla boj: „Vzpomeň na svou duši — a na svobodu Irska.“ Ir dal hlas slavnému Danielu O'Conellovi, a zůstal v žaláři.

Tak má jednati každý katolík. Ve veřejném životě nesmí míti křesťan na mysli svůj prospěch, nýbrž blaho Církve a vlasti. Jeho vůdcem ať je svědomí a heslem krásné slovo papeže Lva XIII: „Za víru žádných obtíží se nelekám, za víru snesu rád potupu i žalář!“

6. Pohřeb „žehem“.

Nejstarší způsob pohřbívání mrtvých bylo ukládání jejich těl do země. Časem se vyvinulo mezi různými pohanskými národy spalování nebožtíků. Národ vyvolený však trval vždy na pohřbívání do země; jen někdy — za trest nebo pro zajištění před zneuctěním od nepřátel — mrtvoly spaloval. Kristus nic neměnil v té věci na zvycích svého národa. Sám byl pohřben v hrobě vtesaném do skály. Církev od začátku pochovávala do země. Pochovávání bylo pokládáno vždy za zvyk vysloveně křesťanský, kdežto spalování mrtvol bylo součástí pohanství. Ve 4. stol. přestává v říši římské kremace.

Kremační myšlenku vyvolala ze zapomenutí veliká francouzská revoluce. Také pracoval pro ni rok 1848. Největší nápor pro její rozšíření učinily liberalismus a zednářství v sedmdesátých letech minulého století.

Církev vždy zavrhovala a dosud zavrhuje kremaci a jakýkoli souhlas s ní. Církevní zákoník ustanovuje: „Mrtvoly zesnulých věřících ať jsou pohřbeny do země; jejich spalování se zavrhuje.“ (can. 1203 § 1). „Určí-li kdo jakýmkoliv způsobem spálení své mrtvoly, nemá se taková poslední vůle vykonati. Smlouvy, závěti a jiná akta k tomu směřující nemají platnosti.“ (can. 1203 § 2). „Nároku na církevní pohřeb pozbývají... kdo nařídili spálení svého mrtvého těla“ (can. 1240 § 1 n. 5) „Kdo se odváží naříditi... církevní pohřeb těch... kteří ustanovili spálení své mrtvoly, propadá exkomunikaci (vyloučení z Církve) bez dalšího nálezu.“ (can. 2339)

Pro věčný osud zemřelého jest ovšem lhostejné, zda jest od pozůstalých pochován či spálen. Na konci světa vstanou všichni; „*ti, kteří dobře činili, na vzkříšení k životu, ti však, kteří zlé páchali, na vzkříšení k soudu.*“ (Jan 5, 29) Církev má však dobré důvody, aby neupouštěla od tisíciletého zvyku, pochovávat mrtvé do země.

1. Církev pohlíží na tělo křesťana jako na *chrám Duchu Svatého* (1. Kor. 3, 16). Pohřeb je v jejich očích zasévání *semene do země*, z níž vstane tělo při vzkříšení (1. Kor. 15, 42) Na *pohřeb Krista Pána* pohlížela Církev jako na vzor pohřbu svých dítek. Činíc tak od samého začátku, nemá nejmenšího důvodu, přizpůsobovati se nejnovější nevěrecké módě spalování. Právě tak, jako nemá příčiny, aby upustila od svého chrámového slohu, jehož užívá od počátku, a aby začala stavěti stánky Boží po způsobu indických nebo čínských chrámů!

2. Zato má mocný důvod proti spalování mrtvol. Spalování mrtvol jest toliko *symbolem boje proti Církvi* a proti křesťanskému náboženství vůbec. Prozradil to mezi jinými zastánci spalování Castellazzo: „Manželství civilní bere církvi a papeži rodinu, bezkonfesní laické vyučování bere mu dorůstající pokolení, občanské pohřby a spalování mrtvol urve jim také ještě poslední nároky po smrti.“

3. Žádný z *důvodů pro spalování mrtvol* nemůže Církev přesvědčit, poněvadž jsou to důvody *nicotné, dětinské a nedostatečné*.

a) *Neodporuje krasocitu* pochovávatí těla do krásně upravených hřbitovů; zato je těžko

dokazovat, že je estetické házetí své drahé po smrti do peci, kde nastává strašný proces spalování.

b) *Zdravotní důvod*, že se totiž vodou ze správně zařízených hřbitovů kazí studně, jest báchorka, odsouzená sjezdy pro veřejné zdravotnictví (v Curychu 1875, ve Vídni 1881, v Berlíně 1890).

c) Jest hezpodstatný *strach před oživením v hrobě*, zachovájí-li se platné zákony o ohledávání mrtvol. Ostatně zdánlivě mrtvý nemohl by v peci ožítí?

Směšné jest horovati pro spalování mrtvol z *důvodů hospodářských*, aby se získalo více půdy pro chudinu, nebo z *důvodů pietních*, aby se nevydávalo tělo drahých na pospas červům!

7. *Občanský sňatek.*

V posledních dvaceti letech se u nás velmi rozšířily občanské sňatky. Od roku 1924 bývalo v Praze více sňatků občanských než církevních. Pomalu začaly pronikat občanské sňatky i na venkov. Je třeba, aby katolíci věděli, že katolická Církev odmítá občanské sňatky a že je prohlašuje za neplatné.

1. Manželství ustanovil Bůh. První sňatek byl uzavřen před Bohem. Písmo svaté nám

líčí první oddavky: „*Pomocnice však sobě podobné Adam nenalezl. Seslal tedy Hospodin Bůh na Adama tvrdý spánek; když pak usnul, vyňal mu jedno žebro, a místo jeho vyplnil masem. Z žebra pak, které byl vyňal z Adama, Hospodin Bůh učinil ženu a přivedl ji k Adamovi. Tu řekl Adam:*

*To jest zajisté kost z mých kostí
a maso z mého masa . . .*

*Proto opustí člověk otce svého i matku
a přilne k manželce své,
že budou dva tělem jedním.*

Požehnal jim též Bůh řka: Rosťte, množte se, naplňte zemi . . .“

(1. Mojž. 2, 20—24; 1, 28)

Od svého ustanovení v ráji bylo manželství vždy posvátné. Posvátné bylo i u *pohanů*. Ač pohané nežili vzorně, pokládali manželství za něco, co úzce souvisí s náboženstvím. Sňatky uzavírali povětšinou před svými kněžími a s posvátnými obřady. Tak tomu bylo u pohanských Egyptanů, Římanů, Slovanů. Pohané zapomněli časem na ustanovení v ráji a pěstovali rozluku.

Přišel Pán Ježíš, Lékař světa. Nemohl si nevšimnouti manželství. *Vrátil* mu nerozlučnost, a manželství pokřtěných povýšil na

svátost. Manželství nepokřtěných není nikdy svátostí — ač je posvátné — neboť křest je vstupní brána ke všem svátostem ostatním.

Když dva pokřtění lidí uzavírají platně manželskou smlouvu, stává se jejich smlouva *sama sebou* svátostí. Jako svátost patří manželství křesťanů Církvi.

2. Tak tomu bylo až do 16. století. Do té doby neodvážil se žádný bludař popírat svátostný ráz manželství. Luther způsobil převrat. Snížil manželství více než pohané. Kdežto oni ctili manželství jako zřízení náboženské, prohlásil je Luther za čistě světskou záležitost. Odtud si začaly státy činit nárok i na křesťanská manželství. Začala se vyvíjet manželství občanská neboli civilní.

Občanské manželství jest manželství uzavřené na úřadě před státním úředníkem a svědky. První takový případ se stal v Holandsku r. 1580. Francouzská revoluce vydala dne 20. září 1792 zákon, že od té chvíle bude ve Francii platit jen manželství uzavřené na úřadě. Zákon platí dodnes.

3. Časem se vyvinuly tři způsoby občanského sňatku:

- občanský sňatek povinný,
- občanský sňatek fakultativní,
- občanský sňatek nouzový.

a) Povinný sňatek občanský jest v Evropě častý. Jest zaveden v Německu, Belgii, Holandsku, ve Francii, v Rumunsku, Maďarsku, Rusku, Turecku atd. V těchto zemích slavívatí katolíci dvoje oddavky. Jedny oddavky konají na úřadě, aby jim jejich sňatek platil před státem. Druhé oddavky mají v kostele, jež jim platí před Bohem a dávají jim ve svědomí manželská práva.

b) Fakultativní sňatek jest zaveden ve Spojených státech, v Anglii, v Československu od roku 1919, v Itálii, Finsku, Norsku, Švédsku, Dánsku atd. Kde je zaveden fakultativní sňatek, tam ponechává stát občanům na vůli, který sňatek si vyvolí. Před státem platí obojí sňatek. Před Bohem platí opět jen sňatek církevní.

c) Nouzový sňatek byl na př. v býv. mocnářství rakouském. Stát jej dovoloval těm, komu jej nedovolovala Církev pro rušící překážky. Ani tento sňatek neplatil před Bohem.

Poznámka. Jsou státy, které neuznávají dosud žádného občanského sňatku a žádají, aby každý jejich občan uzavíral sňatek církevní.

4. Následky občanského sňatku.

Katolík, který byl katolicky *pokřtěn a vychován*, a potom uzavřel občanský sňatek, uzavřel sňatek neplatný. Následkem toho žije v *stavu* veřejného těžkého hříchu. Proto nesmí chodit k svátostem, a kdyby zemřel, nesmí míti katolický pohřeb, jestliže včas vše nenapraví.

Ještě hůře je na tom katolík, který neuzavřel sňatek na úřadě, nýbrž v *nekatolickém* kostele před nekatolickým *duchovním*. Sňatek je stejně neplatný jako sňatek na úřadě, ale katolík jest kromě toho ještě *vyobcován* z Církve.

Sňatek jest velmi vážným krokem do budoucího života. Proto si Církev nepřeje, aby jej katolíci činili bez požehnání Božího a jejího. Kdo zná život, dobře rozumí knězi, když se modlí nad novomanžely:

Sešli jim, Pane, pomoc se Svatyně,
a se Sionu svého je ochraňuj!

Hlavní důvod proti občanskému sňatku jest ovšem ten, že Církev nemůže změnit svátost, kterou ustanovil Ježíš Kristus a svěřil Církvi k opatrování.

8. *Katolické spolky a Katolická akce.*

A. *Katolické spolky.*

Před sto lety se mohlo ještě volně debatovati o tom, zda jsou katolické spolky nutné. Dnes panuje všude nesmírný spolkový ruch: Všude spolek, všude organisace. Jednotlivci nezmohou dnes mnoho, téměř nic. Spojí-li se však s jinými do spolku, mohli by znamenati mnoho.

1. *Výhody katolických spolků.*

V katolickém spolku nalezne katolík bezpečný útulek před spolky nekatolickými. Nepřátelé Církve zorganizovali do spolků všechny stavy, třídy i povolání. Neorganizovaný katolík je stále v nebezpečí, že bude zlákan do spolků nekatolických. Agitace nepřátel jest veliká. Kdo jim podlehne, je ztracen; kdo jim dovede čeliti osamocen, jest řídký hrdina.

Člen katolického spolku není již tolik napadán, a ve svém spolku nalézá mocnou ochranu a záštitu proti spolkům nepřátelským.

V opravdu katolickém spolku nalézají členové oporu a povzbuzení pro křesťanský život. V spolku se jim dostane především

poučení o víře. Člen spolku ví daleko více z náboženství, než-li ten, kdo stojí mimo spolek. To platí zvláště o mládeži, která má z dnešní školy nepatrné znalosti víry; v spolku si vše snadno doplní. V katolickém spolku se konávají náboženské přednášky, v každém je duchovní vůdce, který rád vyloží členům všechny nejasnosti. V spolecích se hojněji odbírají časopisy, více se čte. Mnohé katolické spolky pořádávají každoročně *exercicie* pro své členstvo, jež bývají chudým a vzorným členům placeny ze společné pokladny.

Katolický spolek učí členstvo žítí v milosti Boží. Katolické spolky nabádají k měsíční, ano týdenní svaté zpovědi. Členové katolických spolků porozuměli nejdříve vřelému přání apoštolského Stolce po častém a časném svatém přijímání.

Katolický spolek sblížuje s knězem. Mnohá smrt byla zaviněna tím, že nemocný nešel včas k lékaři. A mnohá smrt duše byla zaviněna tím, že katolík zapomněl jíti k svému knězi.

V dobrém spolku povzbuzuje druh druhá slovem i příkladem, aby se varoval příležitosti k hříchu a vytrvale konal stavovské povinnosti.

I náboženské slavnosti a manifestace, jež pořádá spolek, zanechávají v duších člen-

stva mohutné povzbuzující dojmy. O katolických spolcích platí slovo Písma: „*Kde jsou dva nebo tři shromážděni ve jméno mé, tam jsem já mezi nimi.*“ (Mat. 18, 20)

Pilná docházka do spolkových schůzí a přesná spolková kázeň stojí oběti. Také nemůže být každý člen spolku předsedou nebo členem výboru. Ale tyto oběti jsou bohatě vyváženy velkými výhodami duchovními.

2. Druhy katolických spolků.

a) *Spolky dětské.* Nejčastěji mají název Besídka. Před padesáti lety by byl každý rázně odsoudil dětské spolkaření. Dnes jsou dětské spolky nutné. Nebudou-li děti před desátým rokem svého věku získány pro Krista a začleněny do spolků katolických, zapadnou — často již provždy — do podniků nekato­lických. Dnešní škola, a namnoze ani dnešní rodina, nedá dítěti dostatečné výchovy k zbožnosti a čistotě, jaké dítě potřebuje, má-li z něho vyrůstí celý katolík.

b) *Spolky mládeže.* Jsou těžké námitky proti spolkům mládeže. Mládež si navyká na pobyt mimo dům, rodičům je tím ztěžován přehled o životě dětí, mládež si zvyká na utrácení...*

*) Vašek: Křesťanská Sociologie III; str. 123.

Tyto námitky mají často pravdu. Ale přesto platí zvláště o spolcích mládeže: kdo dnes není v spolku katolickém, zítra bude získán pro nekatolický. Mládež měl hlavně na mysli veliký biskup Brynych, když razil heslo: „*Proti spolku spolek, proti tisku tisk.*“ Dospívající jinoch a dívka potřebují společnosti stejně smýšlejících. Tato společnost je utvrzuje v dobrém, vyučuje a vychovává. V mladém věku tvoří se povaha a charakter, který zůstává člověku na celý život.

Aby se předešlo poblouzením, žádá katolická církev, aby mládež byla ve spolkovém životě *rozdělena* podle pohlaví. Zkušení vychovatelé dávají Církvi za pravdu. Jako se smíšené střední školy staly pohromou pro mládež, tak jsou smíšené spolky dorůstající mládeže příležitost, jež může těžce uškodit duši.

Velmi důležité jest ujmouti se mládeže, jež vychází školu. V tomto věku se ocitá jinoch na rozcestí, dívka se hledí o něco opřít. Katolický spolek, kde najdou pro sebe přiměřené vzdělání a duševní osvěžení v družné zábavě, zachová je pod praporem Kristovým.

c) *Spolky dospělých.* Cílem spolků dětských a spolků mládeže jest připravit mocné šiky členstva pro spolky katolických mužů a katolických žen.

Organisacím mužů přísluší první místo: „Svazy katolických mužů reprezentují obezřelost, rovnováhu, ukázněnou sílu a pevnou skálu, o níž se rozbíjejí náporů nepřátel“ (Pizzardo). Nejznámější organisací mužů jsou „Kolumbovi rytíři“ v Severní Americe. Jejich cílem jest spojití nejlepší katolické muže v jednotu a vymáhati tak katolíkům všechna jejich práva.

Velký vliv na veřejný život mohou mít katolické spolky žen. Ve spolecích dostane se členkám návodů, jak se zařídit, aby se staly opravdu „kouzlem domácnosti“ a vychovávaly v zásadách víry své muže i své děti.

B. Katolická akce.

Jest dosti katolíků, kteří sami vedou vzorný rodinný a soukromý život, ale nemají chuti pracovati o to, aby se také veřejný život v státě stal vzorným. Dříve se starávala o veřejný život v katolických státech Církev, podporovaná světskou mocí. Dnes na to Církev nestačí. Proto povolala na pomoc laiky. Mají podporovat Církev učící, když usiluje, aby se opět vrátila katolická víra a katolický život do škol, do divadel a kin, do tisku a módy, i do vojska.

Tuto svatou povinnost ukládá veřejná Katolická akce.

Katolická akce jest organisovaná činnost katolíků, jež má za účel pokatolíčiti veřejný život. Činnost vyvíjejí katoličtí laikové, vedeni katolickými kněžími, biskupy a papežem.

1. Katolická akce není nový spolek. Katolická akce jest nová zásada pro spolkový život. Katolická akce chce, aby apoštolovali a šířili království Boží nejen kněží, nýbrž i nekněží.

Zásada Katolické akce o spolupráci laiků s duhovenstvem jest nová v tom smyslu, že se na ni v minulých stoletích pozapomnělo. Ve skutečnosti měli tuto zásadu již apoštolé. Pius XI. († 1939) píše: První rozšíření křesťanství se uskutečnilo pomocí Katolické akce. Nemohlo býti jinak. Co by dokázalo dvanáct mužů, ztracených v nesmírném světě, kdyby si nebyli přibráli na pomoc lidi, muže i ženy, dospělé i děti, a neřekli jim: „Neseme nebeský poklad, pomozte nám jej rozdílet?“ Dokladem této apoštolské činnosti jest svatý Pavel, který na konci svých listů pozdravuje mnoho osob, z nichž jest jen několik málo kněží, ostatní jsou laikové, muži i ženy. Tak píše do Filip: „*Ano i tebe prosím, pravý Syn-*

zygu, pomáhej jim (ženám Evodii a Syntyše), neboť se mnou pracovaly v evangeliu..." (Filip. 4, 3) V poslední kapitole k Římanům pozdravuje jménem na 30 osob. To byla pravá Katolická akce: spolupráce laiků se svatým Pavlem a Petrem o náboženské obrodě pohanské společnosti.

2. Katolická akce jest činnost organizovaná. Pokřesťaniti nynější společnost je nesmírně veliký úkol. Na velké úkoly však nestačí síly jednotlivcovy, i kdyby byly sebe větší. K velkým úkolům je třeba organizace. Organizace zaručuje jednotnost v práci a zamezuje neúčinné maření sil. Kde není organizace, tam se jedna práce dělá dvakrát, a jiná práce, stejně důležitá, se nedělá ani jednou.

Organizace záleží v tom, že jedni mají vedení a druzí vykonávají pokyny. V armádě velí ústřední štáb a menší jednotky vykonávají své úkoly. Katolickou akci vede papež a biskupové. Ti dávají základní směrnice. V jednotlivých diecésích vede Katolickou akci biskup a ti kněží, jež biskup vedením pověřil. Není to žádná nedůvěra k laikům, nýbrž požadavek evangelia. Péči o šíření víry a o pokřesťanění národů neodevzdal Pán Ježíš kterémukoli věřícímu, nýbrž Petrovi a

ostatním apoštolům: „*Pasiž beránky mé! Pasiž ovce mé!*“ (Jan 21, 17) „*Učte všechny národy!*“ (Mat. 28, 19)

Církev učící má velké zkušenosti. Dovede upozorniti na prostředky, které se v minulosti osvědčily a jichž laik nezná, protože není odborníkem ve vnitřních církevních dějinách.

Církevní vedení zaručuje Katolické akci souvislý vývoj. Kolik se vyplývalo drahocenných sil tím, že se nedbalo na to, co již bylo vykonáno, a že se začínalo vždy znova!

Netřeba připomínati, že Katolická akce stojí neprominutelně na zásadě: rozdělití členy podle pohlaví.

9. Co čteš?

Jako každý lidský vynález, tak i tisk jest sám o sobě věc dobrá. Jako všechno, má i tisk sloužiti ke cti Boží. Zlobou lidskou stává se však právě tisk velikým nástrojem zla. Zvláště v posledních dobách rozlévá špatný tisk dravou rychlostí proudy nevěry a nemravnosti, zášť proti Bohu a odpor proti všem Božím ustanovením.

Jaké stanovisko má zaujmouti k tisku katolík?

I. Katolík nesmí kupovati, čísti, šířiti špatné knihy, brožury, noviny a časopisy. Špatné jsou ty tiskoviny, jež napadají, zesměšňují a ostouzejí Církev, víru, kněze; jež šíří nemravnost slovem nebo obrazem, přímo nebo zákeřně. Čísti a jinak podporovati takové špatnosti je známkou náboženské neuvědomělosti a celkové bezpáteřnosti. Jako nebude dobré dítě čísti vylhané pomlvy na své rodiče, tak nechte uvědomělý katolík nespravedlivé výpady proti své duchovní matce Církvi, proti jejímu učení a proti jejím služebníkům-kněžím. Katolík ví: Jako na př. o hvězdářství může mluvit spolehlivě jen hvězdář z povolání, tak o věcech náboženských může spolehlivě mluvit jen Církev, jež jest jediná vyzbrojena neomylností ve věcech víry a mravů.

Nikdo nemůže tvrditi o špatné čestě: Já tomu nevěřím; já chci jen věděti, jak mluví druhá strana. To je tak, jakoby někdo říkal: Já se nechci otrávit, nýbrž jen zkusit, jak jed chutná.

Zvláště si pamatuj:

1. Než kupuješ nebo čteš knihu nebo brožuru, jednající o náboženské věci (o víře, výchově, Církvi, svatých a pod.), zjisti, má-li za titulní stránkou biskupské schválení, vyjádře-

né latinským slovem „*Imprimatur*.“ Má-li je, můžeš knihu klidně čísti bez obav, že by tě nesprávně informovala.

2. Chybí-li knize „*Imprimatur*“ — i když by kniha nebyla sama vnitřně špatná — nesmíš ji čísti:

a) Je-li to Písmo svaté v jakékoliv řeči;

b) je-li to kniha nebo brožura, jež obsahuje nová zjevení, proroctví, zázraky nebo nové pobožnosti (Kán. 1399).

3. Za žádných okolností nesmí nikdo čísti knihy, jež napadají víru, urážejí náboženství (i obrazy!), kazí dobré mravy, doporučejí pověru, chválí nebezpečné tajné spolky, podrývají církevní kázeň nebo jsou svou povahou nemravné.

II. Katolík má co nejvíce podporovati katolický tisk — knihy, brožury, časopisy a noviny. Dnes by bylo pošetilé nic nedělati a stýskati si na špatný tisk, nebo vzpomínati na krásné zlaté časy, kdy tisku ještě nebylo. Dnes platí slovo Brynychovo: „Proti knize knihu! Proti knize špatné — knihu dobrou!“ Pamatuj si též, co řekl papež svaté paměti Pius X. († 1914) o důležitosti katolického tisku: „Ano, tisk! Stále se ještě nepochopuje, jak jest důležitý. Ani věřící, ani duchovní ne-

věnují mu tolik pozornosti, kolik zasluhuje. Starší lidé říkávají, že prý jindy novin nebylo a prý i bez nich se dobře pracovalo o spáse duší. Ovšem jindy, jindy!! Ale nepovází se, že tehdy nebyl špatný tisk tolik rozšířen, že tehdy nebylo třeba proti němu tolik pracovati. Žijeme v jiných dobách. Je to smutný zjev, že křesťanský lid jest bezbožnými novinami klamán a otravován. Marně stavíte kostely, konáte misie, zakládáte školy: to všecko bude zničeno, všechny tyto práce budou marné, nedovedete-li se zároveň chopiti zbraně obranné i útočné — katolického tisku.“

Čím více budou katolíci podporovati svůj tisk, tím lépe je budou moci katoličtí spisovatelé poučovati o věcech nutných a užitečných pro celý jejich život.

1. V žádné rodině nemá chyběti Písmo svaté s církevním schválením a katechismus pro dospělé. Také příslušný katolický časopis pro děti, mládež, lid, ženy a studenty.

2. Nejvřelejšího doporučení zaslouží sbírka brožur „Životem“, vydávaná dříve hlučínským, nyní frýdeckým Exercičním domem. Poutavým způsobem seznamuje věřící se všemi otázkami církevního života. Tentýž Exerciční dům vydává týdenní letáky, jež

jsou určeny pro lidi, kteří na kázání a do kostela nechodí.

3. Na podporu křesťanského smýšlení vycházejí různé časopisy ve všech oborech. Pro pěstování hlubšího náboženského života jest časopis: „Na hlubinu“ (Olomouc).

4. Velmi mnoho dobrých knih vydala osvědčená katolická nakladatelství. Tyto třeba kupovati, čísti a rozšiřovati. Každá katolická rodina má býti aspoň členkou nějakého katolického „Dědictví“, na př. Svatojanského, Cyrilometodějského, Svatoprokopského a podobné.

III. Co bylo řečeno o tisku, platí stejně o rozhlase i o filmu (srv. okružník Pia XI. ze dne 29. června 1936: *Vigilanti cura*. Vydal Akord, Brno, 1936). Již zákon přirozený zakazuje každému, netoliko katolíkovu, poslouchati špatné relace a navštěvovati taková představení, jež otravují mravnost a podřívají úctu k víře a k náboženství.

10. Proč máš trpěti?

Trápí tě nějaký kříž? Nemoc? Učiněné bezpráví? Pomluva? Úzkost? Ztráta milovaných příbuzných? Dere se ti na rty nedůtklivá otázka k Bohu: Proč mám trpěti? Proč

právě já? Proč ne jiní, kteří se rouhají a popírají Boží spravedlnost a moc?

Tak se obrátil na Pána Ježíše na kříži i svatý Petr mučedník († 1225). Stav se obětí hnusné pomluvy, zavzlykal: „Pane, co jsem spáchal, že musím tak mnoho trpěti?“ A Spasitel mu odpověděl s kříže: „A co jsem spáchal já, že musím tak mnoho trpěti na kříži? Hleď, já trpím z lásky k tobě!“

Jedinou správnou odpověď, odkud je utrpení a proč máme trpěti, dává nám naše svaté náboženství.

1. Utrpení je trest za hřích: za hřích prarodičů a za osobní hříchy lidí. Když stvořil Bůh člověka, postavil jej do „ráje rozkoše“. Hřích však vyhnal člověka odtud. Poněvadž jsme všichni hříšní, zasluhujeme všichni trestu a — utrpení. Kdo se dopustil v životě jediného smrtelného hříchu, zasloužil zaň věčná muka v pekle. Sebe krutější bolest na světě není ničím proti útrapám zavržených. I když je nám upřímným pokáním odpuštěna vina, zbývá nám odpykati ještě trest časný. Buďme proto spíše vděční, že nás nechává Pán Bůh dosti činiti za hříchy už na světě a ne až na věčnosti. Běda nám, kdyby nám přál Bůh pohodlí zde a trestal nás až po smrti. Sv. Augustin právem dí: „Žádný trest,

jak strašný to trest! Když hřešíš a Bůh tebe šetří, je to znamení, že se velice hněvá!“

2. Ale utrpení není jenom trestem. To byla domněnka přátel Jobových i apoštolů. Tito mysli, že slepota od narození může býti jen trestem za něčí hřích, buď jeho rodičů nebo slepce samého. Ale Pán Ježíš je poučil: „*Ani tento nezhřešil, ani jeho rodiče, nýbrž aby se zjevily na něm skutky Boží.*“ (Jan 9, 2. 3) Bůh dopouští utrpení, aby zjevil na člověku své neskonale vlastnosti, svou dobrotu, milosrdenství, všemohoucnost a jiné. Slza omývá oko, aby lépe vidělo kolem sebe. A utrpení očištuje zrak ducha, aby lépe viděl Boha ve všech událostech světa.

Utrpení nás chrání před hříchem a před marnostmi světa. Mnohého přímo vytrhuje z náručí duchovní smrti, ze stavu smrtelného hříchu. Kolik duší, jež jsou dnes v nebi, bylo by v pekle, kdyby se jim bylo vždycky vedlo dobře. Teprve neštěstí jim otevřelo oči a přivedlo je k Bohu. Koho Pán Bůh miluje, toho křížkem navštěvuje.

3. Pán Bůh dopouští na člověka utrpení i proto, aby mu dal příležitost k zásluhám a k osvědčení věrnosti a pevnosti v službě Boží. Archanděl Rafael řekl to jménem Božím Tobiašovi: „*Že jsi byl příjemný Bohu, potřebí*

bylo, aby pokušení zkusilo tebe.“ (Tob. 12, 13) V knize Sirachovcově praví Duch Svátý: *„Cožkoli na tebe složeno bude, přijmi a trp v bolesti a v ponížení svém měj trpělivost; neboť v ohni zkoušeno bývá zlato a stříbro, lidé pak příjemní v ohni ponížení.“* (Sir. 2, 4. 5) Sv. Pavel těší první křesťany, vystavené největším útrapám a pronásledováním: Jestliže spolu s Kristem trpíme, budeme s ním i oslaveni (srov. Řím. 8, 17). — Pán Bůh dopouští na nás utrpení, aby v nás probudil ducha modlitby a naučil nás spínati ruce k nebi. Kolik duší by bylo nadobro zapomeno na Pána Boha a na věky zahynulo, kdyby je nebylo přimělo utrpení k modlitbě.

4. Utrpení však má svůj účel i u duší docela čistých a svatých. Bolest je činí dokonale podobnými Pánu Ježíši, podle slov apoštola Pavla: *„Ty, které (Bůh) předzvěděl (k životu věčnému), také předurčil (k tomu), aby byli připodobněni obrazu Syna jeho.“* (Řím. 8, 29) Čím výše je kdo povolán k slávě nebes, tím bolestnější zkouškou života musí projíti s Kristem ukřižovaným.

Mimo to je utrpení svatě snášené prostředkem pro záchranu světa. Jako se pro utrpení Ježíše Krista smiloval Bůh nad celým světem, tak pro utrpení těchto svatých odda-

ných duší zachraňuje Pán jednotlivé hříš-
níky. Pro obrácení hříšníků je dobré kázání,
lepší je modlitba, ale nejlepší je dobrovolná
oběť čili utrpení snášené z lásky k Bohu.
Proto říkávala svatá Terezie Ježíškova:
„Čtvrthodinkou bolesti se zachrání více duší
než nejkrásnějším kázáním.“ Svatá Terezie
z Avily říkávala: „Útrapy a protivenství jsou
dary našeho nebeského Otce.“ Vážila si utr-
pení tak, že volávala: „Pane, buď trpěti,
nebo umříti.“ V tomto apoštolském duchu
pracuje Sdružení smírných obětí Božského
Srdce (Přerov, Šířava 7) a Apoštolát nemoc-
ných (Frýdek, Exerciční dům).

Je-li tvým utrpením těžká nemoc nebo
zármutek pro učiněné bezpráví, využij této
milosti pro sebe i pro druhé. Obětuj tuto
bolest za sebe, za své hříchy, na vyprošení
nových milostí, usmiřuj tak Božské Srdce za
nevděk hříšníků, svolávej požehnání na Cír-
kev, na kněze, na exerciční hnutí, na domácí
i zámořské misie atd. Bůh čeká možná na
tvou velkomyslnost, aby dal milost duši, kte-
rou ani neznáš a která ti bude děkovati celou
věčnost, žes ji zachránil svým utrpením.

Ve světle svaté víry nabývá bolest veliké
ceny. Právo na život, na vděčnost druhých
a na chléb má nejen ten, kdo pracuje ru-

kama, kdo se dře na poli, u stroje nebo v kanceláři, nýbrž i každý — a ten především — kdo trpí z lásky k Bohu.

11. Exercicie.

Exercicie jsou promyšlená soustava duchovních úkonů k tomu účelu, aby člověk uspořádal svůj život podle vůle Boží. Aby se člověk mohl úplně soustřediti a mysliti jen na Boha a na svou duši, je třeba jíti na exercicie do ústraní. Toto ústraní nabízejí exercitantům exerciční domy.

Že jsou exercicie užitečné, ba potřebné pro každého křesťana zvláště v dnešní době, svědčí Církev sama, jež je vřele doporučí všem a duchovnímu stavu přímo ukládá. Zvěčnělý papež Pius XI. († 10. II. 1939) vybízí v okružním listě „*Mens nostra*“ ze dne 20. prosince 1929 i dělníky, aby konali exercicie, a v slavné sociální encyklice „*Čtyřicet let uplynulo*“ očekává od exercicií obrození lidské společnosti: „Jako apoštolé z večeřadla, tak z této školy exercicií vyjdou lidé vyzbrojení neohroženou věrou, upevnění nezdolnou vytrvalostí v pronásledování, rozohnění žhavou horlivostí, s jedinou myšlenkou šířiti království Kristovo všemi směry.“ Jako vykonávaly exercicie svatého Ignáce

pravé divy v XVI. století, takže nepřátelé víry vinili exercitátory z čarodějství, tak mají i dnes, jsou-li dobře konány, moc způsobiti dokonalé obrácení a dátí člověku zmužilost prvních křesťanů.

Kdo má choditi na exercicie?

„Kdo se domnívá, že jest dobrým katolíkem, když denně jda kolem kostela, nahlédne dovnitř, avšak v neděli na mši svaté není a svátosti nepřijímá — nechť jde na exercicie.

Kdo chce jíti životem bez náboženství a se domnívá, že i bez náboženství jím projde šťastně, nechť o tom přemýšlí v klidu exercicií.

Kdo si myslí, že křesťanská zbožnost záleží v tom, aby se odříkávaly dlouhé modlitby . . . ať jde na exercicie, aby poznal pravou katolickou zbožnost.

Kdo si namlouvá, že si evangelium přeje dlouhé vysedávání v kostele, ale přitom nedbá prikázání lásky a spravedlnosti, potřebuje velice exercicií, aby byl lépe poučen.

Kdo je navštíven kříží a bolestmi a nemůže se již ubrániti malomyslnosti, ať hledá v exerciciích síly a útěchy.

Kdo má tolik práce, že nemá kdy na úkony náboženské, ať si vynutí tři volné dny, aby popřál duši trochu klidu.

Kdo se domnívá, že jeho duševní stav jest úplně dobrý a že u něho není co napravovati, ať jde co nejdříve na exercicie.“ (Životem č. 5.)

Na exercicie má choditi:

a) mládež, když vyjde ze školy. V exerciciích zocelí svou vůli pro nebezpečné zápasy, jež jí přinesou nastávající léta.

b) Snoubenci, aby se důkladně připravili na veliké a svaté povinnosti křesťanského manželství. Podle slov slavného biskupa Kettelera „... hlavním zlem naší doby, hlavní příčinou nemravnosti a zpusťlosti mládeže je bezbožnost, s níž se vstupuje do stavu manželského“. Exerciciemi bude zažehnáno toto nebezpečí.

c) Všichni lidé před volbou stavu a povolání, aby se rozhodovali jen podle vůle Boží. Bůh je totiž nejlépe slyšitelný v duchovní samotě.

d) Velmi krásné jsou exercicie pro nemocné, jež začal Exerciční dům v Hlučíně r. 1926. Nyní v nich pokračuje Exerciční dům ve Frýdku. V těchto exerciciích se naučí nemocní posvěcovati své bolesti, svolávati požehnání

Boží na Církev a vyprošovati milost obrá-
cení hříšníkům.

Kde a kdy je možno konati exercicie, o tom
informují časopisy. V letním období lze
konati exercicie v rozličných klášteřích
a ústavech; po celý rok se konají exercicie
v *exercičních domech*.

Dodatek.

Misijní píseň.

Bůh ti tento život dal, - bys Ho vroucně miloval, - a tak touto svatou láskou - blaženým se stal. - Jenom jednu duši máš: - proč tak málo o ni dbáš? - Věz, že ztratíš-li svou duši, - [:vše ztraceno máš!:]

Proto budiž starost tvá - jediná a horlivá: - ať se tvá i bližních duše - věčně zachová! - Budeš-li vše konati, - co Bůh bude žádati: - věř, že pak ti každou oběť - [:jednou odplatí!:]

Hříchu, ach, se boj a chraň, - jeho se jak hada straň! - Hříchem Boha uraziti: - tomu se vždy braň! - Jsi-li hříchem poskvrněn, - pros, by ti byl odpuštěn! - S pravou lítostí se vyznej: [:budeš očištěn!:]

Smrt přichází blíž a blíž, - snad na tebe čeká již. - Zastihne-li tebe v hříchu - kterak obstojíš? - Před soud musíš vstoupiti, -

přísný počet složiti. - Kdo tě v tuto strašnou chvíli - [:bude hájiti?:]

V nemilosti přistižen - jistě budeš zavřzen, - od Boha i od svých přátel - na vždy odtržen. - V místě hrozných trápení - bude tvoje bydlení. - Odtud však již není žádné [:vysvobození!:]

Lidé na tvář padejte, - viny svoje vyznejte, - s hořkým pláčem odpuštění - s nebe žádejte! - Bůh vám všecko odpustí. - Kdo se ho pak nespustí, - ten u něho dojde jednou - [:rajských radostí!:]

Jsi-li křížem obtížen, - nebo v smutek pohřížen: - k Marii jak matce spěchej: - budeš potěšen. - Celý svět to zvěstuje, - Marii kdo miluje: - že zaň prosí a že Syn se - [:nad ním smiluje!:]

Potom k nebi pohlédni, - srdce vzhůru pozvedni! - V nebesích tě věčnou slávou - Bůh tvůj odmění! - Slyš, ó duše, tento hlas: - vrať se k svému Otci zas! - On tě volá! Nevzdaluj se! - [:Pojď! Máš ještě čas!:]

Abecední ukazovatel.

Akce katolická	427
Anděle Boží	16
Anděl Páně	16
Apoštolské vyznání víry: modlitba	14
výklad	282
Bez vyznání	379
Bůh ti tento život dal	443
Církev	
1. Boj proti Církvi .	407
2. Mimo Církev není spásy	397
3. Svatost Církve	403
Civilní sňatek .	418
Československá církev	393
Četba	430
Desatero přikázání Božích 1. modlitba	15
2. výklad	297
Duchovní přijímání	142
Dvanáct zaslíbení B. Srdce Páně	169
Exercicie	439
Generální zpověď	115
	445

Hrdinný úkon lásky k duším v očistci	273
Hřích	309
Katolická akce	427
Katolické spolky	423
Kázání	95
Křest	317
Křesťanská víra .	277
Křesťanská naděje	294
Křesťanská láska .	295
Křesťanská spravedlnost	309
Křížová cesta .	151
Litanie:	
k sv. Josefu . . .	214
k Matce ustavičné pomoci	208
k Srdci Páně .	171
ke všem svatým	220
loretánská	192
o nejsv. Jménu Ježíš .	146
o sv. patronech českých	236
za umírající	259
za zemřelé	269
Manželství	322
Milost Boží	314
Modlitby:	
modlitba, co jest	9
ranní .	11
večerní .	18
před jídlem a po jídle	21
mezi dnem .	22
před sv. zpovědí a po ní	109
před svatým přijímáním a po něm	130
za kněze	231

za misie . . .	233
za svatého Otce .	230
za sjednocení Církve	233
za umírající . . .	259
za šťastnou hodinku smrti	255
za všeobecné potřeby křesťanstva	229
za zemřelé	267
Mše svatá: co jest	53
Modlitby kněze . . .	55
Rozjímání o umučení Páně	86
Návštěvy Velebné Svátosti a Panny Marie	162
Nemocní	245
Občanský sňatek .	418
Obnova křestního slibu	144
Obřady církevní . . .	326
Osvědčení pro hodinku smrti .	256
Osvědčení věrnosti Srdci Páně	174
Otčenáš	14
Patero přikázání církevních . . .	301
Pobožnost k božskému Srdci Páně	167
k Duchu Svatému	182
k sv. Josefu . . .	212
k Matce Ustavičné Pomoci	205
k Nejsvětější Trojici	144
k Pánu Ježíši .	146
k Panně Marii	186
růžencová . . .	199
k sv. patronům českým	235
k sv. redemptoristům	240
k sv. Rodině	218
k trpícímu Spasiteli	150
ke Kristu Králi	180

Pohřeb žehem.	415
Poslední věci člověka 1. věroučně	289
2. rozjímání o nich od sv. Alfonsa	33
Přijímání svaté	127
Půst	306
Raduj se, nebes Královno	17
Rozjímání	25
Smírná modlitba k Srdci Páně	177
Spalování mrtvol	415
Spolky katolické	423
Stavovské povinnosti manželů, svobodných, ovdo- vělých	326
Svátky	304
Svátosti	316
Svátostiny	324
Šestero základních pravd	281
Umírající .	248
Utrpení na světě	434
Věřím v Boha	14
Víra jako víra	386
Víra křesťanská	277
Zásvětná modlitba k Ježíškovi	146
k Marii Panně	195, 196
k Srdci Páně .	179
k svaté Rodině	219
Zdravas Maria	14
Zdravas Královno	15
Zpověď	97
Zpověď generální	115
Zrcadlo zpovědní 1. pro děti .	120
2. pro dospělé	121

O B S A H.

Předmluva	5
Část I.	9

Modlitby a pobožnosti.

<i>Modlitba</i>	9
A. Co jest modlitba . . .	9
B. Proč se máme modliti	10
C. Jak se máme modliti .	11

<i>Každodenní modlitby</i>	11
A. Ranní modlitby	11
B. Večerní modlitby	18
C. Modlitby před jídlem a po jídle	21
D. Modlitby mezi dnem	22

<i>Rozjímání</i>	25
I. Příprava	26
II. Úvaha	26
III. Povzdechy	27
IV. Prosby	30
V. Předsevzetí	31
VI. Závěr	31
Poznámky	31

<i>Věčné pravdy čili rozjímání na každý den v týdnu, od sv. Alfonsa .</i>	33
---	----

Modlitba před obrazem ukřižovaného Spasitele	140
Vroucí prosby sv. Ignáce . . .	142
Jiná modlitba po sv. přijímání	142
Duchovní přijímání . . .	142
Způsob duchovního přijímání	143
<i>Pobožnosti k nejsv. Trojici</i>	144
Obnova křestního slibu	144
<i>Pobožnosti k Pánu Ježíši</i>	146
Zásvětná modlitba k Ježíškovi . . .	146
Litanie o nejsvětějším Jménu Pána Ježíše	146
<i>Pobožnost k trpícímu Spasiteli</i>	150
Křížová cesta (od sv. Alfonsa)	152
<i>Návštěvy Velebné Svátosti a Panny Marie</i>	162
Modlitba před velebnou Svátostí .	164
Modlitba k Panně Marii	166
<i>Pobožnost k božskému Srdci Páně</i>	167
a) Co uctíváme	167
b) Proč uctíváme Božské Srdce	167
c) Jakým způsobem máme uctívat Božské Srdce	168
d) Dvanáct zaslíbení Božského Srdce	169
e) Odpustky ctitelům Božského Srdce	170
f) Litanie k Božskému Srdci Páně	171
g) Osvědčení věrnosti k Srdci Páně .	174
h) Smírná modlitba k nejsv. Srdci .	177
ch) Zásvětná modlitba k nejsv. Srdci	179

i) Modlitba ke Kristu Králi	180
j) Někteří zbožné povzdechy k Srdci Páně	181
<i>Pobožnosti k Duchu Svatému .</i>	182
Vzývání Ducha Svatého	183
Církevní chvalozpěv ke cti Ducha Svatého	184
Modlitba za dary Ducha Svatého	185
<i>Pobožnosti k Panně Marii</i>	186
a) Panna Maria zasluhuje, abychom ji ctili	186
b) Litanie loretánská	192
c) Zásvětná modlitba k nejbl. Panně Marii	195
d) Zásvěcení rodiny Marii Panně .	196
e) Zbožné povzdechy k Panně Marii	197
f) Pobožnost sv. růžence	199
g) O bratrstvech	203
h) Pobožnost k Matce Ustavičné Pomoci	205
ch) Litanie k Matce Ustavičné Pomoci	208
<i>Pobožnosti k sv. Josefu</i>	212
a) Jak mocná je přímluva sv. Josefa	212
b) Litanie k sv. Josefu .	214
c) Krátké modlitby k sv. Josefu .	216
<i>Pobožnost k sv. Rodině</i>	218
Zásvětná modlitba k sv. Rodině	219
<i>Litanie ke všem svatým</i>	220
<i>Různé modlitby</i>	229
a) Modlitba za všeobecné potřeby křesťanstva .	229
b) Modlitby za svatého Otce	230

c) Modlitby za kněze	231
d) Proti nepřátelům Církve	232
e) Za sjednocení Církve svaté	233
f) Za misie	233
g) Za mír	234
<i>Pobožnost k sv. patronům českým</i>	235
Litanie o sv. patronech českých	236
<i>Pobožnost k sv. redemptoristům .</i>	240
a) K sv. Alfonsu	241
b) K sv. Klimentu	242
c) K sv. Gerardu	243
<i>Křestan v nemoci</i>	245
1. Poučení nemocným	245
2. Poučení umírajícím	248
3. Poučení ošetřovatelům nemocných a umírajících	250
4. Zbožné povzdechy nemocného	253
5. Osvědčení pro hodinu smrti	256
6. Církevní litanie za umírající	259
7. Modlitby za v Pánu zemřelé	267
8. Litanie za zemřelé	269
9. Hrdinný skutek lásky k duším v očistci	273
Část II.	275
<i>Hlavní povinnosti katolického křestana</i>	275
<i>Všeobecné povinnosti</i>	275
<i>I. Křestanská víra</i>	277

1. Co jest křesťanská víra	277
2. Křesťanská víra jest uložena v Církvi	279
3. Jest nevyhnutelně potřebná	280
4. Šestero základních pravd	281
5. Co má znáti dospělý katolik kromě základních pravd	281
6. Stručný výklad Apoštolského vyznání víry	282
7. Čtyři poslední věci člověka	289
 <i>II. Křesťanská naděje</i>	 294
 <i>III. Křesťanská láska</i>	 295
1. Co jest křesťanská láska	295
2. Jak dokazujeme křesťanskou lásku	297
3. Dvě hlavní přikázání křesťanské lásky	297
4. Desatero přikázání Božích	297
5. Patero přikázání církevních	301
 <i>IV. Křesťanská spravedlnost</i>	 309
1. Varujme se zlého	309
2. Čiňme dobré	311
 <i>V. Milost Boží</i>	 314
 <i>VI. Sedmero svátostí</i>	 316
1. Křest	317
2. Biřmování	318
3.—4. Nejsv. Svátost oltářní a svátost pokání	319
5. Poslední pomazání	320
6. Svěcení kněžstva	321
7. Stav manželský	322
 <i>VII. Svátostiny</i>	 324

<i>VIII. Církevní obřady</i>	326
<i>Stavovské povinnosti</i>	326
1. Povinnosti křesťanských manželů . . .	327
Povinnosti oběma manželům společně	327
Povinnosti manžela	331
Povinnosti manželky . . .	333
2. Povinnosti hospodáře a hospodyně	335
Povinnosti hospodáře	335
Povinnosti hospodyně .	339
3. Povinnosti vdovců a vdov	344
4. Povinnosti dětí k rodičům	346
5. Povinnosti osob služebných .	349
6. Povinnosti katolických jinochů	353
7. Povinnosti katolických dívek	358
8. Povinnosti studující mládeže	366
9. Stav kněžský a řeholní	371
A. Stav kněžský	371
B. Stav řeholní	374
<i>Úvahy důležité pro naši dobu</i>	379
1. Bez vyznání	379
A. Víra jest člověku potřebná	380
B. Je třeba mít tu víru, kterou Bůh zjevil	384
2. Víra jako víra?	386
3. Církev československá	393
4. Mimo Církev není spásy	397
5. Svatost Církve a boj proti ní	403
A. Svatost Církve	403
B. Boj proti Církvi	407
6. Pohřeb „žehem“	415
7. Občanský sňatek	418
8. Katolické spolky a Katolická akce	423

A. Katolické spolky	423
B. Katolická akce	427
9. Co čteš? . . .	430
10. Proč máš trpěti?	434
11. Exercicie	439
<i>Dodatek</i>	443
Misijní píseň	443
<i>Abecední ukazovatel</i>	445

Autor	Redemptoristé
Název	Bůh a duše
Vydal	Exerciční dům ve Frýdku
Místo a rok	v Čes. Těšíně r. 1947
Tiskárna	Hubert Lüdemann v nár. spr., Čes. Těšín
Počet vydání	34; nově upravené 14.
Výše nákladu	18.000 výtisků
Cena	45 Kčs